SC. SUP. 23. PL. H.

VITT. EMANUELE
EBORENSE
32
A
2

[illegible] Google

EPITOME
MANUALIS
MISSIONARIORUM ORIENTALIUM

AB ADMODUM R. P.

F. CAROLO FRANCISCO
A BRENO

Strict. Obſervantiæ S. P. Franciſci Theol., Fideique Controverſiarum præ-Lectore Generali olim Compoſiti;

Nunc verò in compendium redacti, & in Quatuor Partes diviſi:

In quarum duabus prioribus Hæreſes omnes Orientalem Eccleſiam turpiter fœdantes brevi, ſed clarâ methodo confutantur: In reliquis verò Caſus omnes morales Miſſionarios ipſos Apoſtolicos reſpicientes continentur.

OPUS

Studioſis omnibus valdè utile: At ipſiſmet Miſſionariis prorsùs neceſſarium.

PARS SECUNDA

CONTINENS TRACTATUS

De Sacramentis in Genere.
De Sacramentis in Specie.
De Variis Orientalium erroribus.

ROMÆ, Typis Antonii de Rubeis. MDCCXXXVI.
SUPERIORUM PERMISSU.

IMPRIMATVR,

Si videbitur Reverendiſſimo P. Mag. S. Palat. Apoſt.

N. Epiſc. Bojanen. Viceſg.

IMPRIMATVR.

Fr. Joannes Benedictus Zuanelli Ord. Prædicat. Sac. Palat. Apoſtolici Magiſter.

EPITOME MANUALIS MISSIONARIORUM ORIENTALIUM

PARS SECUNDA.

TRACTATUS VI.

De Sacramentis in genere.

1. DE Sacramentorum natura, quæ Chriſti gratiam nobis veluti fontes ampliſſimi ſubminiſtrant, varii apud Orientalem Eccleſiam errores invecti ſunt, de quibus in præſenti, ut exſcindantur, agendum eſt, priùs in communi, deinde in particulari.

CAPUT PRIMUM

An Legalium Obſervantia ſit permittenda?

2. ARmeni, & Abyſſini, ac Jacobitæ apud Dominicum à Trinit. Bibliot. lib.4. ſec. 5. cap. 1. Legalia adhuc retinent, vel ex errore ab Ebione, & Cherinto deducto, aut ratione pravæ conſuetudinis. Indagandum nunc eſt, utrum rectè operentur, & in ſuo more relinqui poſſint?

SECTIO PRIMA

Quædam prænotantur.

3. ADvertendum eſt I. Ex Doct. Subtil. 4. Diſt. 3. Quæſt. 4. §. *Ad argumenta principalia. Ad primum*. Legalia in triplici fuiſſe differentia, nempe moralia, Judicialia, & Cæremonialia. Moralia ſunt, quæ ex ſui inſtitutione ad mores componendos erant ordinata, ut ſunt præcepta Decalogi duabus tabulis lapideis incluſa, & eorum, quæ ad Deum pertinebant, in priori; eorum verò, quæ ad Proximum, in poſteriori contenta, Deique digito impreſſa, Deuter. 4. 13. Judicalia illa erant, quæ Juſtitiæ adminiſtrationem, & externam Politiam reſpiciebant, quorum aliqua ob ſui æquitatem, non præcisè quà talia, etiam in Dei Eccleſia retenta ſunt. Cæremonialia denique ad Cultum Dei ordinabantur, in Sacrificiis, Oblationibus, Sacramentis, & rebus Deo dicatis, & obſervantiis Legalibus conſiſtentia.

4. Notandum II. Ex eodem Subtil. loc. cit. §. *Sed quantum ad Circumciſionem*. Legalia quatrupliciter ſpectari poſſe. I. Quatenus utilia, & neceſſaria; ut Circumciſio ante Baptiſmi inſtitutionem. II. Quatenus utilia quidem, non tamen neceſſaria, ut Circumciſio uſque ad ſolemnem Evangelii promulgationem. III. Quatenus inutilia, non tamen vetita, quo pacto ſe habuiſſe Legalia, putant nonnulli Doctores, uſque ad perfectam Eccleſiæ diffuſionem. IV. Quatenus nedum inutilia, ſed mortifera cenſentur, quo pacto ſe habuerunt poſt obitum ſaltem Apoſtolorum.

5. No-

5. Notandum III. Ex Seraph. Dot. 4. Diſt. 3. Quæſt. 3. Legalia tripliciter poſſe obſervari. I. Propter ſalutis neceſſitatem, ita ut cenſeatur, citra peccatum omitti non poſſe. II. Propter honeſtatem, quando ſcilicet retinentur, non quia ſpes ulla ſalutis in ipſis collocetur, ſed ob alium finem honeſtum, ut V. G. ad denotandum, Legem Moyſis à bono, non à malo Deo prodiiſſe, vel ad ſervandum ritum antiquiſſimæ familiæ, cujus inſignia ex illo penderent. III. Ob Proximi infirmitatem, ne ſcilicet parvuli in Fide à Fide alienentur, exiſtimantes Legem Moſaicam non ſervari, quia mala ſit in ſe, & à malo Deo profecta. Quo pacto ſe geſſit Apoſtolus Act. 16. 3.

SECTIO SECUNDA

Dicendum I. Legalia, ut talia ſunt, ceſſaſſe, ita ut nullam ad ſalutem æternam conſequendam utilitatem afferrant, & obligationem ad ſui obſervantiam inducant.

6. Evincitur I. Ex Scripturis: Nam Apoſtolus ad Gal. 3. 2. Cum D. Petrum objurgaſſet, quod Gentiles exemplo judaizare compelleret, inquit, rationem reddens: *Non juſtificatur Homo ex operibus Legis, niſi per Fidem Jeſu Chriſti, & nos in Chriſto Jeſu.* v. 24. *Credimus, ut juſtificemur ex Fide Chriſti, & non ex operibus Legis, propter quod ex operibus Legis non juſtificabitur omnis caro.* Cum opera Legis Moſaycæ damnaſſet, ut minimè juſtificantia, ſubdit. *Itaque: Lex Pedagogus noſter fuit in Chriſto, ut ex Fide juſtificemur: At ubi venit Fides, jam non ſumus ſub Pedagogo. Omnes enim Filii Dei eſtis per*

Fidem, quæ eſt in Chriſto Jeſu. Quicumque in Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis. Et cap. 5. ejuſdem epiſt. v. 2. *Ecce ego Paulus dico vobis: quoniam ſi circumcidamini, Chriſtus vobis non proderit.* Et v. 6. quaſi rationem reddens, ſubdit: *Nam in Chriſto Jeſu, neque circumciſio aliquid valet, neque præputium, ſed Fides, quæ per Charitatem operatur*; ergò Legalia non juſtificant: ſi ſerventur, Chriſtus non prodeſt, adeoque omnino inutilia ſunt ad ſalutem æternam conſequendam; ergò ceſſarunt quoad obligationem.

7. Hinc Chriſtus monet Apoſtolos, omnes cibos ſibi oblatos indiſcriminatim comedere, Lucæ 10. 7. 8. & Paulus confirmat ad Rom. 14. & 1. Corinth. 10. dummodo puſillorum abſit ſcandalum.

SECTIO TERTIA

Idipſum ex Eccleſiæ Decretis evincitur.

8. Concilium Jeroſolymitanum Act. 15. ob controverſias inter Chriſtianos ex Gentilitate, ac Judaiſmo converſos de Legalium obſervantia exortas, collectum, ſententiam deciſivam tulit: Petrus quidem, ut ſupremus Apoſtolorum vertex ante illa verba: *Viri fratres &c. Nunc ergò quid tentatis Deum imponere jugum ſuper cervices Diſcipulorum, quod nec Patres noſtri, nec nos portare potuimus: ſed per gratiam Domini noſtri Jeſu Chriſti credimus ſalvari quemadmodum, & illi &c.* Apoſtoli verò ſimul ſumpti Decretum edentes, & promulgantes: *Viſum eſt Spiritui Sancto, & Nobis, nihil ultra imponere vobis oneris, quam hæc neceſſaria, ut abſtineatis vos ab immo-*

immolatis ſimulacrorum, & ſanguine, & ſuffocato, & fornicatione, à quibus cuſtodientes vos benè agetis.

9. Idcircò autem Idolothyta, Sanguis, & Suffocatum, ac Fornicatio vetita fuerunt, non quia cenſerent Apoſtoli cultum ullum, aut vim aliquam in hujuſmodi abſtinentia, aut in quocumque alio ritu Judaico exiſtere; ſed quia prò conciliandis Judæis cum Gentilibus, id fieri oportebat, ex Auguſt. lib. 31. Cont. Fauſt. Cap. 13. Hinc Idolothyta vetita ſunt aut ratione ſcandali, aut quia profeſſio erat falſæ Religionis, vel ad ipſam inductio: ſanguis, & ſuffocatum ablata ſunt, quia ab ipſo Judæi magnopere aborrebant, uſuſque eorum à Deo ante Legem Moſaycam, Geneſ. 9. 4. 5. erat interdictus: Gentiles verò cenſebant, ſuffocatum eſſe Dæmonum cibum, ex Orig. Cont. Celſ. Cap. 8. Fornicatio autem vetita fuit; tum quia non ad Cæremonialia, ſed ad moralia pertinet, ex D. Thom. 2. 2. Quæſt. 554. art. 2. bonis enim Matrimonii repugnat; tum quia Gentiles ab hoc ſcelere debuerant removeri, fornicationem non eſſe malam, utpote à jure civili minimè punitam, arbitrantes. Quarè ſicuti nunc, depoſita credulitate obligationis, aut utilitatis cæremoniarum, poſſent licitè illis uti, aut ab ipſis abſtinere ob alios fines; ita tunc fecerunt Apoſtoli: ceſſante poſtea illo fine, præceptum illud Apoſtolicum de ſanguine, & ſuffocato paulatim deſiit.

10. Concilium Antiochenum ſub D. Petro An. Chriſti 57. celebratum, cujus meminit Innoc. I. epiſt. 18., & Synod. Nicen. II. Act. 1. in quo Chriſtifideles primò Chriſtianos appellari debere ſtatutum eſt Can. 1., pręſcri-

ſcribit Can. 2. nè quis baptizatus more judaico circumcidatur; ergò omnia Legalia fuere vetita, cum omnium ſit eadem ratio.

11. Florentinum in Decret. pro Jacobitis: *Sacroſancta*, inquit, *Romana Eccleſia &c. Illam Moſaycæ legis ciborum mundorum, & immundorum differentiam ad cæremonialia aſſerit portinere, quæ ſurgente Evangelio, tranſierunt, & efficacia eſſe deſierunt*. Hinc in profeſſione Armeno-latina, juſſu Urbani VIII. edita, ab Armenis, aliiſque Orientalibus emittenda, continetur: *Profiteor, quæ in Florentina Synodo definita ſunt, videlicet, Legalia veteris Teſtamenti, ſeu Moſaycæ Legis Cæremonias, Sacra, Sacrificia, & Sacramenta, Domino Noſtro Jeſu Chriſto adveniente, ceſſaſſe, & poſt promulgatum Evangelium ſine peccato obſervari non poſſe. Ejuſdem etiam Legis veteris ciborùm mundorum, & immundorum differentiam ad cæremonialia pertinere, quæ, ſurgente Evangelio, tranſierunt*. Hanc Synodi Florentinæ deciſionem ſenſus univerſalis Eccleſiæ confirmat, quæ numquam cenſuit ſe teneri ad Legalium obſervationem.

12. Idipſum antiquiſſimi Patres tenuerunt, ut Juſtin. Mart. in Dial. cum Triph. Epiphan. Hæreſ. 8. Athan. Orat. in illud: *Omnia mihi tradita ſunt à Patre meo*. Chryſoſt. Homil. 39. in Geneſ. Baſil. lib. de Spir. Sanct. Cap. 14. Cyril. Alexand. lib. 10. in Julian. Qui omnes Legalia, poſt Chriſti mortem, & ſolemnem Evangelii promulgationem, omnino ceſſaſſe, ac pro inde ad ſalutem eſſe ſuperflua teſtantur; ergò non obligant.

SE-

SECTIO QUARTA.

Adducuntur nonnullæ rationes.

13. I. Umbra, & veritas, figura, & figuratum, perfectum, & imperfectum ſunt incompatibilia: Legalia autem umbra erant, & figura Chriſti venturi, ipſiuſque myſteriornm Religionis, I. Corinth. 10. 6. 11. Lex erat imbecillis, nec ad perfectum ducens, Ad Gal. 2. 10., ad Hæbr. 7. 19. Lex autem Evangelica veritatem continet. Joan. 1. 17., ad perfectum adducit, & perfectiſſimè ſalvat, ad Titum 3. 5. 6. ergò Lex Moſayca ceſſavit.

14. II. Lex particularis cedere debet univerſali prò ſalute Populorum omnium promulgata: Lex autem Moſayca pro natione tantum Hæbraica fuit lata, Evangelica verò pro omni natione, quæ ſub Cœlo eſt, nullâ exluſâ, Act. 1. 8. & Marci ult. 15. 16. ergò Lex Judaica omnino ceſſavit, & conſequenter etiam Legalia omnia.

15. III. Ceſſante fine, media quoque ceſſant, cum ordinentur ad finem: Finis autem Moſaycæ Legis fuit Chriſtus in carne poſitus, ad Rom. 10. 4. Legalia verò diſpoſitiva ad Chriſtum, quem præfigurabant. Hinc ad Gal. 3. 24. *Lex pedagogus noſter fuit in Chriſto*; ergò Lex Moſayca deſiit obſtringere, & omnino ceſſavit: optimè enim Hieronymus ſuper hunc locum: *Priuſquam Chriſti in toto Orbe Evangelium coruſcaret, habuerunt ſuum fulgorem præcepta Legalia: poſtquam vero majus Evangelicæ gratiæ lumen effulſit, ſtellarum lumen abſconditum eſt, & eorum radii*

caligaverunt; ergò Legalia jam deſierunt, nec ad ſui obſervantiam obligationem inducunt.

SECTIO QUINTA

Dicendum eſt II. Legalia nedum mortua, ſed mortifera eſſe; itaut obſervare illa cum opinione, quod ſint ſignificativa, vel obligationem inducant, peccatum ſit læthale.

16. OStenditur breviter. Obſervantia hujuſmodi eſſet falſæ Religionis proteſtativa, ex D. Thoma 2. 2. Quæſt. 122. Art. 4. denotaretur enim, Chriſtum non adhuc veniſſe, nec redemiſſe Genus humanum: Legalia enim præfigurant Chriſtum venturum, non verò pro nobis jam mortuum, atque à mortuis ſuſcitatum; ergò eſt peccaminoſa læthaliter hujuſmodi obſervantia. Secundò, quia obſervantia iſta cum opinione obligationis Fidem, & Spem in Chriſtum Dominum evertit: Spes enim in Legalibus poneretur, & virtus aliqua in iis cenſeretur in eſſe, quæ non poneretur in Chriſto, & conſequenter medium tolleret ſimpliciter ad ſalutem neceſſarium, cum tamen Act. 4. de Chriſto Domino dicatur 29. 30. *Non eſt in alio aliquo ſalus: nec enim aliud eſt ſub Cœlo datum Hominibus, in quo oporteat nos ſalvos fieri*; ergò illa obſervantia eſſet graviter peccaminoſa.

17. Tertiò; mortiferum piaculum eſt efficere, ac reddere Chriſtum infructuoſum, qui Joan. 10. 10. venit, ut oves ſuæ *vitam habeant, & abundantiùs habeant*: Obſervantia verò Legalium reddit Chriſtum inutilem, & infructuoſum, ex D. Paulo ad Gal. 3. 2. *Ecce Ego Paulus dico vobis, quod ſi circumcida-*

cidamini, Chriſtus vobis nihil proderit; ergò læthaliter delinquunt, qui cum opinione ſalutis, & obligationis Legalia obſervant.

18. Tandem accedit, Eccleſiam ſub majoris Excommunicationis pœna vetere Chriſtifidelibus Rituum Judaicorum quemcumque uſum, ex Elibert. Cap. 49. ex Leodicen. Cap. 59. ex Melden. Cap. 37. & in Jure Canon. Cap. *Omnes* 28. Quæſt. 1.; ergò ſignum eſt peccare læthaliter eos, qui talia obſervant, ut talia ſunt: Excommunicatio enim major numquam infligitur, niſi ob mortale peccatum.

SECTIO SEXTA

Solvuntur Objectiones contra primam Partem.

19. OBji. I. Lex Moſayca erat in æternum duratura, Gen. 17. 26. 27. & alibi paſſim, & loquitur univerſaliter de tota Lege: tum quia nulla datur oppoſitio inter Moſaycam, & Evangelicam, cum utraque ſit à Deo: tum quia Legis Moſaycæ non legitur in Evangelio expreſſa revocatio; ergò adhuc durat.

20. Reſp. ne. ant., ad cujus probationem nego Conſeq. Loca enim allata, vel adducenda non de vera æternitate, ſed de tempore diuturno debent intelligi; quia nimirum ad Chriſtum diſponebat, cujus myſteriorum erat typus, & figura. Umbræ autem, & figuræ ceſſant, adveniente veritate. Hinc æternitas pœnarum infernalium, & gaudiorum Paradiſi, quæ dicuntur in æternum duratura, intelligi nequit de pœna temporali diuturna, ut Origenes cenſebat, eoquia cum non ſint figuræ, ſed figurata, abſolutè ſunt inter-

interpretandâ, cum etiam in Evangelio confirmetur. Neo verum eſt non dari oppoſitionem inter Legem Evangelicam, & Moſaycam, datur quippè maxima, nempe ſigni, & ſignificati, figuræ, & figurati, ſervitutis, & libertatis, viæ, ac termini. Nec eſt novum; unum bonum alteri ratione ſtatus opponi: Matrimonium enim bonum, & ſanctum eſt, & tamen opponitur Virginitati. Bona erat Lex Moſayca pro tempore ſuo: at Evangelio, ad quod ordinabatur, adveniente, deſiit eſſe bona; & ad hoc quidem non opus erat expreſſa derogatione: noluit enim Deus ex ſemetipſo ſolvere immediate Legem, quam ipſe pro tempore determinato condiderat. Prodiit tamen pro Gentilibus, Deo inſpirante, Decretum derogatorium Apoſtolorum, Act. 15. quod ſatis erat ad ejuſdem Legis extinctionem: pro Judæis autem, etſi expreſſe non legatur, ſupponitur tamen, eoquia ſequentibus temporibus, Hæretici exiſtimati ſunt, qui Legalia ſervaſſent, ut optime Subtilis Doct. Quæſt. cit. §. *Reſpondeo*, & ad tertium inter Principalia.

21. Obji. II. Chriſtus Dominus & factis, & dictis docuit, non ceſſatura Legalia; ergò minimè ceſſarunt. Conſeq. patet; Doctrina enim Chriſti in credendo, actio verò in operando noſtra regula eſt. Prob. ant., nam de facto ſe circumcidi permiſit, & alia multa Legalia obſervavit, ut comedendo Agnum Paſchalem, Sabatha ſervando &c. dictis etiam docuit, nam Matth. 5. 17. *Nolite*, inquit, *putare quoniam veni ſolvere Legem, aut Prophetas: non veni ſolvere, ſed adimplere*; ergò Chriſtus non cenſuit Legem abrogandam; ergò Legali a non ceſſarunt.

22. Con-

22. Conf., quia enim Chriſtus baptizari voluit, arguitur, nos quoque baptizari oportere; ergò quia Chriſtus obſervavit Legalia, nos quoque ſervare eadem tenemur &c.

23. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. neg. Conſeq. Idcircò enim ſe circumcidi permiſit, non quia vellet, circumciſionem à nobis ſervari; ſed ob alias rationes adductas à D. Thom. Part. 3. Quæſt. 37. Art. 1. Seraph. Bona. 4. Diſt. 3. Art. 3. Quæſt. 1. Ut nimirum oſtenderet, veram in ſe carnem habere, non ex materia cœleſti compactam: eam ex muliere habuiſſe, non de Cœlo datam: Ut ſe probaret de genere Abraham exortum, cujus ſignum in ſe habere voluit: Ut obedientiæ virtutem exemplo commendaret, quæ omnia impiiſſimi Hæreſiarchæ erant negaturi. Dicitur autem venire, non ſolvere, ſed adimplere Legem, quia, ut optimè Auguſt. Homil. de circumciſ. Chriſtus Legem implendo in radice abſtulit, illa quippe poſuit, quæ in Lege erant prædicata, & ideo ablata, quia impleta; uti de Sacramentis veteris Legis in adventu Chriſti impletis, & ideo ablatis, idem diſſerit Auguſt. lib. 19. Cont. Fauſt. Cap. 9.: ideo non deſtruxit Legem, quia bona erat, ſed implevit, & implendo ceſſare fecit, poſt mortem ipſius myſteriis Redemptionis omninò completis.

24. Ad Confirmat. falſum eſt ant. non enim præcisè baptizamur, quia Chriſtus fuit baptizatus; ipſe enim multa fecit, non ut imitemur, ſed ut erudiamur: Chriſtus itaque baptizatus eſt, teſte D. Maximo Taurinen. Epiſcop. Hom. in Epiph. ut ſuo Baptiſmo Jordanis fluenta ſacraret, ſuumque purificaret Baptiſtam, ut, vel facto ſuo Baptiſ-

mum inſtituerit, juxtà D.Thom. 3. Par. Quæſt. 66. Art. 2. vel inſtituendum deſignaverit, uti docet Subtilis 4. Diſt. 3. Quæſt. 4. & ob alias rationes &c.

25. Obji. III. Ex hoc, quod Legalibus Evangelium ſucceſſerit, non arguitur Legalia fuiſſe abrogata; ergò non ceſſarunt. Prob. ant. Ex hoc, quod Lex ſcripta Legi Naturali ſupervenerit, non arguitur Legem Naturalem ceſſaſſe: verè enim permanſit cum ſuis Sacrificiis, Ritibus, & Sacramentis; ergò ſimiliter. Prob. Conſeq. Nam ſicuti Lex Evangelica, utpote perfectior, nata eſt Moſaycæ ſuccedere, ita Moſayca Naturali; ergò ſicuti Moſayca ſtabat cum Naturali, ita Evangelica cum Moſayca ſtare poterit.

26. Deindè Legalia præter Chriſtum, ejuſque myſteria jam verificata, præfigurabant alia jam de Eccleſia Militante, & triumphante nondum poſita, ſed ponenda, ut V. G. Circumciſio, quæ Spiritus à ſenſualitate diviſionem ſignificat, & innuit Paulus ad Colloſ. 2. 11., ergò cum adhuc rat . . figuræ, & typi retineant, robur ſuum habent, & ſervari poſſunt.

27. Reſp. ne. ant., & Conſeq. probat. non enim præciſè ob imperfectionem Moſayca Lex ceſſavit, Evangelica adveniente; ſed quia iſta ſupponit Chriſtum veniſſe: illa autem venturum tantummodo prænunciabat; illa ſervitutis, hæc libertatis eſt; & propterea, Evangelio coruſcante, debuit extingui. Lex autem Naturæ, & Scripta non ita: ſed tantummodò ratione majoris, vel minoris perfectionis in eodem genere præfigurative opponebantur, additis ſolummodo cæremoniis, Ritibus, & Sacrificiis, Cultuque Dei

magis

magis explicito, & utràque àd Chriſtum venturum tendebat, nec erat typus, figura, umbraque Moſaycæ, ſed ipſi tantummodo præſupponebatur, velut fundamentum, & propterea etiam Gentilibus communis, qui iſtam ſervantes Deo placuerunt, ut Job, Cornelius, Centurio, & alii.

28. Ad Conf. neg. Conſeq. Legalia enim utique multa præfigurabant non adhuc in actu poſita, ſed futura, non tamen præcisè ut Legalia, ſed qua ſigna tantum futuri: quatenus enim ut purè Legalia ſunt, ad Chriſtum tantum, ejuſque myſteria præfiguranda dirigebantur: quæ cum reipſa evenerint, vim figuræ amiſerunt, & propterea ceſſarunt.

SECTIO SEPTIMA

Solvuntur Objecta contra ſecundam Partem.

29. OBji. I. Qui nunc Legalia non obſervat, malè agit, ex Apoſt. ad Gal. 5. 3. dicente; *Teſtificor autem rurſus circumcidenti ſe, quoniam debitor eſt univerſæ Legis faciendæ*; & ad Rom. 2. 25. *Circumciſio quidem prodeſt, ſi Legem obſerves: Si autem prævaricator Legis ſis, Circumciſio tua præputium facta eſt*; ergò qui non obſervant Legem Moſaycam peccant, & malè agunt, ſicut benè agunt eam obſervantes, cum eos juvet; ergò Lex Moſayca non eſt mortifera eam obſervantibus.

30. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg. conſeq. Apoſtolus enim eo loco tantum vult, eos, qui putant ex conſcientia erronea, Legem Moſaycam vigere, & circumciſionis onus

onus adhuc eſſe ſub præcepto, teneri ad univerſam Legem ſervandam, eo pacto, quo, qui ſuſcipit Baptiſma, ad obſervantiam totius Legis Evangelicæ ſe obſtringit; Paulus ergò ſolummodo reprehendit eos, qui, tametſi circumciſionem, ut obligantem ſuſceperant, aſſerebant non teneri ad cæterorum præceptorum obſervantiam, quod utique eſt falſum: eadem enim conſcientiâ erroneâ ad utrumque tenebantur, quam quidem ſub peccato obſtringere, docent Theologi, cum D. Thoma 1. 2. Quæſt. 19. art. 5. & 6. non verò Legem Moſaycam omnes obſtringere, quod quidem toto illo capite, alibique Paulus condemnat, veluti everſivum ſalutis, quam in Chriſto conſequimur. Eodem pacto eſt intelligendus Paulus ad Rom. 2. ubi vult, tantummodò Judæos circumciſione gloriantes, qui puram Legis literam ſervaſſent, abſque mandatorum obſervantia, Dei intuitu, non Hominum, cuſtodita, nihil juvaſſe, traditque regulam univerſalem, nempe obſervantiam Legis purè externam ſine recta intentione, & ſolummodo intuitu Hominum nihil prodeſſe, ut optimè Maximus Turinen., vel quiſquis alius apud Hieronym. tom. 4. At hoc nihil ad rem facit, cum nos loquamur de Legalibus poſt ſolemnem Evangelii promulgationem, & quidem quoad Chriſtianos Legi Evangelicæ obſtrictos.

31. Obji. II. Petrus, & Paulus etiam poſt ſolemnem Evangelii die Pentecoſtes promulgationem Legalia ſervarunt, & ſervari à Chriſtifidelibus permiſerunt, ut patet Act. 21., & ad Gal. 2. ergò Legalia non ſunt mortifera, ſicuti mortifera erat Fornicatio, & Idololatria, quam Apoſtoli numquam permiſerunt.

32. Reſp.

32. Reſp. Cum Doct. Subtili. 4. Diſt., & Quæſt. Superius cit. §. *De ſingulis* conc. ant., & neg. conſeq., nam poſt ſolemnem die Pentecoſtes Evangelii promulgationem, etſi Legalia quoad utilitatem, & obligationem eſſent evacuata, minimè tamen erat Judæis illa ſervare interdictum, dummodo nullam in his ſpem collocaſſent, & uti neceſſarium Religionis ritum non exiſtimaſſent. Hęc autem prohibitio abſoluta uſque ad viciniora tempora dilata eſt, ne Synagoga à Deo ipſo profecta ſtatim, & cum verecundia ceſſaret, ſed paulatim, & cum honore, ut inquit Auguſtinus, in ſepulchro conderetur: & proindè, ſicuti tunc non peccarunt Judæi ſervando, ita nec Apoſtoli permittendo, cum id facerent animo Fratres lucrandi, non intuitu Religionis. Cum verò Evangelium ubique diffuſum eſt, & Eccleſia crevit in Virum perfectum, tunc, Synagoga Sepulchro conditâ, Legalia, ex Eccleſię Decretis, ipſiuſque ſenſu communi, cæperunt eſſe mortifera. Petrus autem fuit à Paulo reprehenſus, non quia præcisè Legalia ſervaret, vel eo tempore id Judæis permitteret; ſed quia exemplo ſuo videbatur, Gentiles cogere ad Judaizandum, vel quia nimium Judæos timebat, quos corrigere debuiſſet, nec ſimulare decebat Supremum Paſtorem, ſed agere apertè.

33. Quæres I. An Orientales Sectarii, qui cuperent ad Chriſtum converti, & egre Legalia relinquerent, poſſent permitti in eis permanere?

34. Reſp. Quoties ipſi nullam ſpem ſalutis in iis ponerent, nec ritum facerent Religionis, ſed ob alios fines intenderent politicos citra ſcandalum, poſſe permitti; ſecus verò

ſcul-

ſi cultum Religioſum in illis ritibus ponerent, vel ſpem aliquam collocarent in ordine ad vitam æternam. Meliùs tamen ageretur, Sedem Apoſtolicam, ſi facultas ſuppeteret, conſulendo.

35. Quæres II. An Catholici comedentes ſanguinem, & ſuffocatum læthaliter delinquant?

36. Reſp. negativè: quidquid in oppoſitum Græci Schiſmatici adverſus Latinos æſtuant, eos Legis Apoſtolicæ Act. 16. editæ violatores, & propterea Eccleſiæ refractarios acerbè conclamantes. Ratio autem eſt apertiſſima: quia nimirum, ceſſante fine Legis in univerſali, ceſſat Lex, cap. *Cum ceſſante* de Appellat. & firmant communiter DD., eo quia finis eſt Anima Legis, ut optimè Jaſon. in L. *Petens* de Pac. ceſſavit autem finis, ob quem Lex illa de abſtinendo à ſanguine, & ſuffocato ab Apoſtolis fuit condita; ut nimirum Gentiles, & Judæi ad Chriſtum converſi, faciliùs inter ſe cum tranquillitate viverent, Lex Judaica de abſtinentia à ſanguine, & ſuffocato ab ipſiſmet Gentilibus ſervaretur, & Fornicatio vetaretur, quæ apud ipſos cenſebatur licita, quod quidem magnum Judæis ſcandalum ingerebat. Antiqua quippè Synagoga paulatim deſiit, cum honore ſepulta; Eccleſia verò ex Gentilibus confecta ad culmen dignitatis, & amplitudinis emerſit.

37. Lex poſitiva humana abrogatur per contrariam conſuetudinem legitimè introductam: Conſuetudo enim habet vim Legis, Cap. *Conſuetudo* Diſt. 1., Cap. *in His* Diſt. 11. Sicuti per unam Legem abrogatur altera, ſi per legitimum feratur Legislatorem: at introducta eſt legitima conſuetudo comedendi

ſan-

ſanguinem, & ſuffocatum in Eccleſia Latina, cum id factum fuerit, ſcientibus, & videntibus, nedum inferioribus, ſed Supremis Eccleſiæ Prælatis, nempè Romanis Pontificibus, qui res alias, etſi minimas curarunt: iſta verò comeſtio ſecundum ſe mala non eſt, ſed indifferens; ergò Lex illa de ſanguine, & ſuffocato fuit abrogata.

38. Nec defuit juſta Cauſa, ne ſcilicet anſa præberetur Manichæis Eccleſiam Latinam reprehendendi, quaſi ſanguinem, & ſuffocatum uti res ex natura ſua malas rejiceret. Eccleſia quidem Orientalis hæc dicteria contemnendo benè egit: at nec ſe malè geſſit Occidentalis illis occurrendo, & ora Hæreticorum obſtruendo, ne loquerentur iniqua.

39. Canones in oppoſitum à Græcis producti nihil evincunt, cum per legitimam conſuetudinem fuerint antiquati: Eccleſia enim moderna eadem eſt, quæ antiqua, eademque pollens authoritate; adeoque, ſicut antiqua edere, ità moderna poteſt abrogare Leges, cum ſoli Hæretici reſpuant modernam, antiquam ſolam venerantes Eccleſiam. Lex verò Divina Gen. 9. 4., & Levit. 17. 14. cum ſit cæremonialis, poſt Evangelii ſolemnem promulgationem, minimè obſtringit. Sicuti ergò Græci benè agunt Legem illam ſervantes, ita Latini minimè ſunt repræhendendi, qui juſtis moti rationibus minimè illam ducunt cuſtodiendam: Circa enim agibilia, temporum, locorum, & circumſtantiarum varietatem prudenter Eccleſia perpendit.

BIBLIOTECA NAZ. CENTRALE VITTORIO EMANUELE

CA-

CAPUT II.

Vtrum Sacramenta Novæ Legis ſint gratiæ effectiva, & quidem ex opere operato?

40. SAcramenta fuiſſe à Chriſto Domino inſtituta, nemo etiam ex Hæreticis in controverſiam advocat, eaque Hominibus eſſe ſalutaria, ipſemet Iſaias in Symbolo prævidit: nam cap. 12. 3. Legis novæ Fidelibus gratulans: *Haurietis*, inquit, *aquas in gaudio de fontibus Salvatoris, & dicetis in illa die: confitemini Domino, & invocate nomen ejus*. Activitatem ſolummodo, & numerum, ſi de ipſis in genere ſermo ſit, Sectarii nonnulli Orientales in controverſiam vocant, de qui bus præſenti capite diſputabitur.

SECTIO PRIMA

Nonnulla prænotantur.

41. NOtandum eſt I. Sacramenta poſſe dupliciter Gratiam cauſare, nempe per modum Cauſæ principalis, & inſtrumentalis. Primò modo contigeret, ſi hujuſmodi virtutem Deus Sacramentis communicaſſet, itaut ipſe in eorum effectus nullum alium influxum haberet, quam Cauſæ univerſalis, & primæ, uti concurrit cum omnibus cauſis naturalibus ad earum effectus producendos, eiſdem non minus, quam Deo adſcriptos. Secundo autem modo contigeret, quoties Deus revera ut cauſa præcipua effectus Sacramentorum produceret: at in eorum productione ute-

retur

retur ſignis ſenſibilibus, veluti inſtrumentis, eo pacto, quo etiam in naturalibus animadvertimus, ab igne calorem ad comburendum, ab artificibus fabrilia ſua ad artefacta efficienda adhiberi, quibus quoque in ſuo genere opus artefactum verè adſcribitur.

42. Notandum II. Aliud eſſe Sacramenta effectus ſuos producere ex opere operato, aliud ex opere operantis. Primum contingit, quando effectus producitur virtute ſigni ipſius, non verò ex merito, aut precibus operantis vel recipientis, dummodo obex non inveniatur. Secundum verò accidit, quando effectus ponitur non virtute ſigni, ſed ob merita, & preces operantis, vel ſuſcipientis, uti erant Chriſti, ac Sanctorum miracula, & Sacramenta Veteris Legis in ordine ad ſanctificationem. Armeni, aliique Etherodoxi Orientales, ut eis adſcribit Guido Carmelita in ſuo Hæret. Cathal., putant in Sacramentis nullam eſſe vim ſanctificandi, niſi ex merito ſuſcipientium, ipſaque nihil aliud eſſe, quam puras notas Fideles ab Infidelibus diſtinguentes, ita edocti à veteribus Sectariis, quorum meminit Epiphan. Hær. 57. Theodoret. lib. 4. de Hæret. Fabul. cap. 10. Damaſcen. lib. de Hæreſ. Quas pravas opiniones quoad aliqua ſaltem Sacramenta Sectarii Occidentales imprudenter ſequuntur.

SE-

SECTIO SECUNDA

Dicendum eſt Sacramenta Novæ Legis Gratiam producere ex opere operato.

43. OStenditur ex Scripturis: Nam Marci ult. 16. ubi Baptiſmi fit mentio, dicitur: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit*. Joannes 3. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Act.2. 38. *Pœnitentiam agite & baptizetur Unusquiſque veſtrum in nomine Jeſu Chriſti, in remiſſionem peccatorum veſtrorum, & accipietis donum Spiritus Sancti*. De Pœnitentiæ Sacramento habetur Joan.20. 23. *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis: & quorum retinueritis, retenta ſunt*: Scimus autem, numquam deleri peccata ſine infuſione gratiæ; igitur ſi Baptiſmus, & Pœnitentia, quatenus Symbola ſunt, & ſigna, peccatum remittunt; ergò ſigna ſunt gratiæ cauſativa, cum effectum ſuum ſortiri dicantur ſecundum ſe, prout contradiſtinguuntur à diſpoſitione ſubjecti. Sic de Euchariſtia Joan.6. 16. *Caro mea verè eſt Cibus, & Sanguis meus verè eſt potus, qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem in me manet, & ego in eo*. Ut autem figura à figurato diſtingueret, ibidem ait; v.59. *Hic eſt panis, qui de Cœlo deſcendit. Non ſicut manducaverunt Patres veſtri Manna, & mortui ſunt: Qui manducat hunc panem, vivet in æternum*. Ante verò mortis minas comedere renuentibus præmiſerat v. 54. *Niſi manducaveritis Carnem Filii*

Homi-

Hominis, & biberitis ejus Sanguinem non habebitis vitam in vobis: Deinde cibi iſtius confirmans efficaciam, v. 55. *Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem, habet vitam æternam, & ego reſuſcitabo eum in noviſſimo die*. Quæ promiſſiones, neque de Symbolis Veteris Teſtamenti, neque de pura diſpoſitione requiſita ad Symbola Novi poſſunt intelligi: ſed ipſiſmet Symbolis contradiſtinctis à præviis diſpoſitionibus, & ſecundum ſe ſpectatis, & quatenus à ſubjecto præparato diſtinguuntur, convenire dignoſcuntur; ergò ex Divinis Scripturis Sacramenta Novæ Legis ſecundum ſe conferunt Gratiam, adeoque ex opere operato.

SECTIO TERTIA

Idipſum ex Eccleſiæ Decretis, & Patrum autoritate oſtenditur.

44. Nicænum primum Oecumenicum, apud Gelaſ. Cizicen. lib. 31. cap. 4., uti refert Bail. tom. 1. Par. 3. Concil. Nicæn: ubi nonnulli Canones ejuſdem recenſentur, quod *Doctrina de Baptiſmo*, inſcribitur, hæc habet: *Baptiſma noſtrum non oculis corporeis conſiderandum eſt, ſed mentis oculis: Aquam vides, conſidera virtutem Dei in aquis abſconditam*: & infra: *Deſcendit quidem is, qui baptizatur, peccatis obnoxius, ſervitutis corruptione detentus: aſcendit autem ab ea ſervitute, & peccatis liber hæres, & cohæres Chriſti*. Quid clarius dici poteſt?

45. Synodus Conſtantinopolitana I. ſub Damaſo, & Theodoſio Seniore Auguſto adverſus Macedonii blaſphemias celebrata, in

Symbolo ait : *Credimus unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum* .

46. Florentinum pariter Oecumenicum, cui Armeni quoque aſſenſum præbuerunt, in Inſtruct. Armen. §. *Quintò*, poſtquam definiiſſet, ſeptem eſſe Sacramenta, quæ ibi enumerat, ſubdit: *Quæ multum à Sacramentis differunt Antiquæ Legis: illa enim non cauſabant Gratiam, ſed eam ſolum per Paſſionem Chriſti dandam eſſe figurabant: Hæc vero noſtra & continent Gratiam, & ipſam dignè ſuſcipientibus conferunt*; Si igitur Sacramenta noſtra continent Gratiam, quam non continebant antiqua, quam ſolummodo præfigurabant; ergò eam cauſant inſtrumentaliter. Cum verò dicitur : *dignè ſuſcipientibus*, ſatis innuitur, cauſalitatem Sacramentorum in diſpoſitione ſuſcipientis minimè conſiſtere, ſed eam ſolummodo præſupponere; quo pacto multa Adverſariorum argumenta evaneſcunt : nam Scripturæ, & Concilia requirunt quidem ex parte ſuſcipientis Fidem, & alias diſpoſitiones : at aſſerunt, non ſufficere iſta, ſed requiri ipſamet Sacramenta, ut juſtificationis gratiam conſequamur; ergò cauſalitas ipſorum non oritur à diſpoſitione, ſed ab ipſiſmet ſignis Sacramentalibus.

47. Patres in idipſum conſpirant. Clemens Alexand. Lib. 1. Pedag. Cap. 6. de Baptiſmo ita loquitur : *Multis modis vocatur hoc opus Gratia, Illuminatio, Perfectum, & Lavacrum, Lavacrum quidem, per quod peccata abſtergimus: Gratia autem, qua remittuntur pœnæ, quæ peccatis debentur: Illuminatio autem, per quam ſanctam illam, & ſalutarem lucem ſpeculamur, hoc eſt per quam, quod eſt Divinum, perſpicimus: Perfectum autem di-*

cimus,

cimus, cui nihil deeſt, quid enim ei deſit, qui Deum novit? Gregor. Niſſen. lib. de Baptiſ. *Baptiſma, inquit, peccatorum expiatio eſt, remiſſio delictorum, renovationis, & regenerationis Cauſa.* Cyril. Jeroſol. Cathec. 3: in Præfat. *Magnum eſt ſanè propoſitum hoc Baptiſma captivitatis liberatio, peccatorum remiſſio, Animæ regeneratio, currus ad Cœlum.* Cyril. Alexand. lib. 2. in Joan. Cap. 42. *Quemadmodum viribus ignis intenſiùs aqua calefacta non aliter urit, quam ipſe ignis: Sic Spiritus Sancti operatione, qua baptizati corpus aſpergitur, reformatur ad Divinam virtutem, & potentiam:* Et propterea in Apol. ad Theodoſ. ſcitè ait: *Juſtificamur per Sanctum Baptiſma, mortem Chriſti annuntiantes.* Epiphan. in Ancor. *Aquæ non in uno Hominis membro fiunt, ſed totum Hominis Corpus purificant, & circumcidunt, & ab omnibus malis liberant.* Qui luſtrare cupit plures alias Patrum authoritates ex Græcis, Latiniſque hauſtas, Jodocum Coccium adeat in Theſ. Cathol. tom.2. lib.5. ex quibus habetur, Baptiſmum, & conſequenter alia Sacramenta, non ratione diſpoſitionum antecedentium, quas in Adultis requirunt, & præſupponunt, ſed ipſiuſmet Sacramenti Animas renovare, ſanctificare, regenerare, in adoptionem vocare Filiorum Dei, Hæredes facere vitæ æternæ; ergò conferunt gratiam ex opere operato.

Adducuntur quoque nonnullæ rationes ad ipſum comprobandum.

48. I. NOnnulla Sacramenta, ut Baptiſmi, & Pœnitentiæ applicantur in mortis diſcrimine conſtitutis, ne in æternum pereant, & quidem à quocumque Miniſtro conferantur adminiſtrationis capaci, ex Florent. in Inſtruct. Armen., Carthag. IV. Can. 100., & Triden. ſeſs. 14. Cap. 7. Si autem nihil prorſus agerent, hoc eſſet ineptiſſimum; ergò &c.

49. II. Omnia Sacramenta proprium Miniſtrum habent, ut illicitè ab aliis conferantur, niſi in extrema neceſſitate, ſicut in Baptiſmate contingit: in aliquibus verò determinatæ Perſonæ, talique ritu conſecratæ ita exiguntur, ut, ſi opus Sacramentale ab aliis fiat, irritum penitus, & inane cenſeatur; quo pacto Euchariſtia, & Pœnitentia à Solis Sacerdotibus: Ordinatio verò, & Confirmatio à ſolis Epiſcopis conficiuntur: hoc verò rediculum eſſet, niſi Sacramenta ex Divina inſtitutione virtutem aliquam haberent, Gratiam, & Dona Cœleſtia conferendi: operari enim merito Agentis non eſt proprium Sacramentorum privilegium, cum interdum Laici Sacerdotibus ſint ſanctiores, & Deo acceptiores; ergò Sacramenta aliquid agunt, & quidem ex opere operato.

50. III. Sacramentorum Miniſtri non agunt nomine proprio, ſed Dei, cujus vices gerunt; & propterea, licet mali ſint, & improbi, adhuc validè operantur, ſi neceſſaria, ex inſtitutione requiſita adhibeant, ut optimè

Au-

Auguſt. Trac.6.in Joan.ante med.Si autem Sacramenta nullum in Gratiam influxum haberent, vel ſolummodo ex opere operantis, nullatenus referret, an alieno nomine operarentur; ergò cum effectus ipſis adſcribatur miniſterialis, ex Apoſt. 1. Corinth. 4. 1. 2. *Sic nos exiſtimet Homo, ut Miniſtros Chriſti, & Diſpenſatores myſteriorum Dei: Hic jam quæritur inter Diſpenſatores, ut fidelis quis inveniatur?* Profectò influxum habent erga effectus Sacramentales ex ipſamet natura ſigni, ſtante Divina Inſtitutione, provenientes; ergò Sacramenta agunt ex opere operato.

51. IV. Materia, & Forma, ideſt res, & verba, quibus, ex Florentino in Inſtruct. Armen., Sacramenta conficiuntur, ità ſunt inter ſe diſtincta, ut quod uni Sacramento deſervit, alteri ſit omninò inutile, ac vacuum; & ità ad Sacramenta conficienda requiruntur, ut niſi res illæ, verbaque determinata adhibeantur, Sacramenta minimè conficiantur, nec Gratia conferatur. Hinc Nicænum I. jubet, rebaptizari ac reordinari Can. 18. Paulianiſtas Hæreticos, in forma Eccleſiæ minimè initiatos; quod de aliis Hæreticis minimè permiſerat ad Eccleſiam revertentibus, legitimè baptizatis, atque ordinatis, Can. 8. Hoc autem eſſet ſtultiſſimum, niſi Sacramenta Gratiam verè, ut ſigna ſunt practica, efficerent, cum Deus nullis alligetur ex ſe rebus corporeis ad ſua opera efficienda; ergò Sacramenta Gratiam producunt ex opere operato.

SECTIO QUINTA

Solvuntur Argumenta in Oppoſitum.

52. OBji. I. Divinæ Scripturæ totam vim juſtificandi Fidei tribuunt actuali ex Mar. ult. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit ſalvus erit; qui verò non crediderit condemnabitur.* Et innumeris aliis locis, in quibus inculcatur Fidei neceſſitas, cui omnia adſcribuntur; hinc videmus, Cathecumenos ſalvari etiam citra Baptiſmum, ut de Valentiniano II. Auguſto ſcribit Ambroſius: ergò Sacramenta non ſunt Gratiæ ſigna ex opere operato, ſed ſolummodo ex opere operantis.

53. Reſp. ne. ant., ut patet ex parvulis, qui citra Fidem cum Baptiſmate ſalvantur, & de Adultis, qui cum Fide abſque Baptiſmo, vel ejus voto, ſi culpabiliter careant, damnantur: Scripturæ igitur requirunt quidem Fidem, ut præviam diſpoſitionem, & propterea eâ deſtituti minimè juſtificantur: at præter ipſam Baptiſmum quoque exigunt ut cauſam veram juſtificationis: *Niſi enim quis renatus fuerit ex qua, & Spiritu Sancto, non intrabit in Regnum Cœlorum*, uti dicitur Joan. 3. 5. Idcircò autem Marci ult. poſt verba *non crediderit*, minimè additur, *nec baptizatus fuerit*, quia erant ſuperflua, cum ex negatione diſpoſitionis, arguitur etiam negatio effectus in Sacramento, non defectu virtutis in ipſo, ſed diſpoſitionis ex parte ſubjecti. Valentinianus autem Auguſtus juxta Ambroſium fuit ſalvatus, quia Baptiſmum in re ſuſcipere vetitus, morte interveniente, illum in voto ſuſcepit cum debitis diſpoſitionibus.

54. Obji.

54. Obji. II. Ex eo quia Scripturæ aſſerant, per Baptiſma, cæteraque Sacramenta, nos renaſci, renovari, regenerari, non arguitur in ipſis ulla in Gratiam Cauſalitas, niſi per Fidem, & ex opere operantis; ergò ex Scripturis pro Catholicis nihil colligitur. Prob. ant., ex 1. Corinth. 4. 15. ubi dicitur: *In Chriſto Jeſu per Evangelium ego vos genui*; & ad Gal. 4. 19. *Filioli mei, quos iterum parturio, donec formetur Chriſtus in vobis*: Et tamen ex hoc loquendi modo Scripturarum, non arguitur in ſermone, & prædicatione Pauli, niſi Cauſalitas, qua Fides excitatur, non verò Gratia immediatè cauſatur; ergò etiam nihil aliud colligitur ex aliis locis Scripturæ, quibus Homines dicuntur regenerari, & renaſci per Sacramenta, niſi excitatio Fidei per ſigna illa, quæ exhibentur; quæ quidem ſunt nata Fidem excitare, ſicut verba, cum habeant ſimilitudinem quamdam cum rebus, quas ſignificant, & propterea inter ſe maximè diſtinguuntur, & quod uni deſervit, alteri Sacramento penitus eſt inutile.

55. Reſp. ne. ant., & conſeq. probat. & diſparitas eſt apertiſſima: Evangelium enim ex ſe natum eſt ſolummodo Fidem excitare, utpote ſermo Divinus; & propterea illa parturitio Fidelium, quam ſibi adſcribit Paulus, non poteſt intelligi, niſi de illa, quæ fit, Chriſtum Evangelizando, ipſiuſque Fidem excitando, non verò immediatè juſtificando: dicuntur tamen parturiri, quia, cùm Fides ſit Juſtificationis radix, & fundamentum, habitâ Fide, cætera quoque dona induci poſſunt, non ſolum initiativè, diſpoſitivè, ac radicaliter, quod fit per Fidem, ſed pro-

priè, verè, formaliter per Gratiam ſanctificantem, quam Sacramenta producunt. Neque alio pacto intelligi poteſt Fides purificare, ſanctificare, mundare; alioquin Charitas ſuperveniens eſſet omnino ſuperflua, cum tamen illa ſit, quæ nos Dei Filios, ac Templum efficit, juxta Apoſtolum ad Rom. 5. 5. *Charitas Dei diffuſa eſt in cordibus noſtris per Spiritum Sanctum, qui datus eſt nobis*. Signa autem Sacramentalia non ſunt ex ſe nata Fidem excitare, niſi valde remotè, & quidem ſcientibus myſteria, quæ ab ipſis indicantur, ac pro inde, cum Fidem excitare non poſſint, niſi remotiſſimè, & reſpectu tantùm eorum, qui ſigna intelligunt, propterea ex ipſis non valet illatio: hinc Sacramenta infantibus, rudibus, ſtultis, linguæ ignaris, & fræneticis interdum conferuntur, qui hujuſmodi myſteria intelligere nequaquam, poſſunt, & tamen proſunt illis per virtutem Chriſti: unde admirans Auguſtinus Tract. 80. *Vnde*, inquit, *tanta virtus aquæ, ut corpus tangat, & cor abluat?*

56. Objî. III. Patres totam Juſtificationem ſoli Deo adſcribunt, non ſignis Sacramentalibus; ergò Gratiæ non ſunt cauſativa ex opere operato. Conſeq. patet. Prob. ant. nam Niſſenus Orat. de Baptiſ. cum ejuſdem effectus commendaſſet, ſubdit: *Hoc autem, Beneficium non aqua largitur; eſſet enim omni creatura ſublimior, ſed Dei præceptum, & Spiritus, qui myſticè ad noſtram libertatem, venit acceſſus; aqua verò ſubſervit ad oſtendendam purgationem*. Baſil. de Spirit. Sanct. Cap. 15. *Itaque ſi eſt Gratia in aqua, non eſt ex ipſius aquæ natura, ſed ex Spiritus præſentia*. Nazianz. Orat. 40. *Duabus rebus con-*

ſtat

ſtat Baptiſmus, aqua ſcilicet, & ſpiritu: illa viſibili, & corporeo modo accepta, hoc verò incorporeo, & inviſibili concurrente; illa typica, hoc verò & intimos Animæ ſinus purgante. Ambroſ. lib. 1. de Spir. Sanc. *In Baptiſmo invocatur Trinitas, ut inviſibiliter operetur per ſe, ſicut viſibiliter per miniſtrum.* Hierony. in Cap. 4. Iſaiæ: *Homo aquam præbet: Deus autem Spiritum Sanctum.* Auguſt. lib. 19. Cont. Fauſt. cap. 16. *Quid ſunt quæque Corporalia Sacramenta, niſi quædam verba viſibilia?* Ergò ex Patribus Sacramenta Novæ Legis nullam habent cauſalitatem, ſed mera ſunt ſigna indicativa, non practica.

57. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. neg. Conſeq. Illæ enim Patrum loqutiones nihil aliud indicant, quam Sacramenta non eſſe Gratiæ cauſas principales. Niſſenus ergò dicit optimè, Beneficia in Baptiſmo collata ab aqua, nequaquam tribui ex natura ſua, ſic enim eſſet omni Creaturâ ſublimior, ſed ſolummodo ex Dei voluntate, & inſtitutione. Baſſil. Mag. nihil aliud intendit, quam res, & verba non habere ex ſe virtutem Gratiæ producendæ, quod nos fatemur; ſed quatenus à Deo veluti principali agente per miniſtrorum actionem adhibentur, & moventur, adeoque inſtrumentaliter: alioquin quomodo Baptiſmus ab eodem eximiis adeò laudibus commendaretur? Nazianz. ſolummodo vult, viſibile ſignum, ut præcisè tale, eſſe Typicum, quatenus ſignificat exteriùs, quod principaliter à Deo fit interiùs: attamen quatenus Spiritum continet vivificantem Dei inſtitutione inductum, aſſerit de ipſo, mirabilia ab eo recenſita operari, quod idem eſt, ac producere Gratiam per modum Cauſæ in-

 ſtru-

ſtrumentalis! ante enim dixerat: *Hæc Baptiſmi Gratia, & facultas &c. Uniuscujuſque Hominis peccatum purgans, eaſque obſtructiones, & maculas, quæ vitio contrahuntur, prorſus abſtergens*. Ambroſ. hoc ſolummodo vult, quod nos quoque dicimus, nempe Trinitatem inviſibiliter, & per ſe, veluti cauſam principalem in Gratiæ productionem, viſibiliter per Miniſtrum, veluti per cauſam inſtrumentalem influere, Symbolo applicato; ſi enim nihil prorſus ageret, dici nequaquam poſſet, Trinitatem per Miniſtrum operari: & hoc pacto ſalvatur, Gratiam ſola divina virtute fieri, & nihilominus per modum inſtrumenti ſignum viſibile aliquid agere; alioquin quomodo Ambroſius de iis, qui initiantur myſteriis dicere potuiſſet: *Aqua eſt, qua Caro mergitur, ut omne abluatur peccatum, ſepelitur illic omne vitium*; & ſuper Lucam Cap. 22. Baptiſmum commendat? Idipſum docet Hieronymus loco in object. cit. verè enim Miniſter aquam viſibiliter præbet, veluti inſtrumentum Juſtificationis, Spiritus Sanctus datur à Deo, ut cauſa principali. Quoniam verò non dat Deus Spiritum Sanctum, niſi per aquam, optimè arguitur aliquis influxus inſtrumentalis aquæ in Gratiam, cum ly *per* cauſalitatem indicet, non meram præſuppoſitionem, ut ipſiſmet Divinis Scripturis inſtruimur. Auguſtinus nobiſcum ſentit, dum aſſerit, Hominem præbere viſibile Sacramentum, Deum inviſibilem Gratiam; cum his verbis ſignificetur, Deum minimè Gratiam largiri, niſi per hoc viſibile ſignum; adeoque ſignum hoc aliquam cauſalitatem erga Gratiam exercere: alioquin ſi pura præſentia ſigni ſufficeret, non magis unum, quam

alté-

alterum Sacramentum ad quoſcumque effectus producendos requireretur, quod aperte falſum eſt.

58. Objì. IV. ratione: Deus in Mundi Creatione nullo uſus eſt inſtrumento; ergò etiam in ipſius renovatione per Sacramenta; cum in utroque ſe prodat Omnipotentem.

59. II. Effectus Sacramentales ſunt Ordinis ſupernaturalis, Mundi Creatio in ordine naturali; ergò ſi in ſecundo caſu nullo uſus eſt inſtrumento, neque utitur in primo.

60. III. Gratia, & cætera Dona in Sacramentis collata, ſunt nedum ſpiritualia, ſed ſupernaturalia; ergò à Sacramentis attingi non poſſunt, quæ ſunt res purè naturales, cum inter cauſam, & effectum debeat eſſe proportio, alioquin ex quolibet fieri quodlibet poſſet.

61. IV. Cauſa, ut agat etiam inſtrumentaliter, debet, dum agit, exiſtere, ut per ſe notum eſt: Sacramenta verò non exiſtunt, dum cauſare deberent, eo quia cum præcipuè in verbis conſiſtant, quæ ſunt ſucceſſiva, exiſtere, dum fit effectus, nequeunt; imò interdum cauſant etiam in longiſſima diſtantia, ut patet in Matrimonio per Procuratores Contracto; ergò Sacramenta nullam penitus cauſalitatem erga Gratiam exercent.

62. Reſp. Ad Primum, neg. Conſeq. tum quia hoc ab Omnipotentis Dei pendebat voluntate: tum quia in prima productione nullum ſupponebatur inſtrumentum, cum nihil adhuc fuiſſet productum: tum quia in ſecunda Mundi productione, nempe reparatione per Gratiam res agebatur moralis, non pure phyſica, nempè Hominum Juſtificatio ab eorumdem quoque pendens voluntate: Homi-

nes autem, cum ſint corporei, ſignis etiam corporeis ſunt ſalvandi, & iiſdem quoque, non puris ſpiritualibus, Deus ab iiſdem colendus.

63. Ad ſecundum ne. Conſeq. ob eaſdem rationes: Cum enim Homines ſalvandi ſint corporei, non autem puri ſpiritus, inſtrumenta quoque ſalutis eſſe debent corporea, tametſi dona, mediantibus ipſis collata, ſint purè ſpiritualia.

64. Ad Tertium ne. Conſeq. quamvis enim Sacramenta ſint Symbola corporea, dona verò per eadem collata merè ſpiritualia, adeſt tamen proportio, & præcontinentia; principalis in Deo Gratiàm producente; inſtrumentalis in Symbolo maximè reſpectu Dei Omnipotentis, cui omnia ſubduntur. Nec ſequitur, ex quolibet fieri quodlibet, cum illud verificetur in Cauſa principali, non inſtrumentali, quæ ad quodlibet inſervire non poteſt.

65. Ad Quàrtum dicendum eſt, Cauſam ante effectum exiſtere debere aut phyſicè, aut moraliter, eo modo, quo effectus producitur: Cum autem Sacramenta moraliter effectum ſuum producant, utique eodem pacto cauſam ſuam exiſtentem ſupponunt, ut patet ex exemplis in objectione productis. Quo pacto huic difficultati reſpondet cum Diſcipulis ſuis Doct. Subtil. 4. Diſt. 1. Quæſt. 5. Seraph. Doct. 4. Diſt. 1. art. 1. n. 36. quem multi Neoterici ſequuntur: ſic etiam contactus quoque Signorum Sacramentalium explicatur, qui non ſemper phyſicus requiritur, ſed moralis ſufficit, ut patet de Matrimonio inter abſentes per Procuratorem celebrato.

66. Cæterum modus explicandi D. Thom. & alio-

& aliorum Scholaſticorum phyſicam cauſalitatem Sacramentis adſcribentium ſuam habet probabilitatem, & nodos iſtos ſufficienter abſcindit, nec ab Adverſariis hucuſque ullo pacto fuit everſus.

67. Si tamen omnes iſtæ, vel aliæ rem hanc difficilem explicandi rationes plenè intellectui nequaquam ſatisfacerent, Sectariis tricas hujuſmodi objicientibus eo pacto os obſtrueretur, quo Cyrillus Alexand. Judæos modum, quo Chriſtus in Sacramento Altaris manducetur, quærentes, compreſſit, inquit enim: *Quomodo ex Ægypto exiviſti? Quomodo in Serpentem Moſayca virga converſa eſt? Quomodo in naturam Sanguinis aquæ tranſierunt? Quomodo Patres tui per media Maria, ut per aridam tranſierunt? Quomodo amaritudo aquæ per lignum in dulcedinem verſa eſt? Quomodo à lapide fontes aquarum fluebant?* Sic eodem modo quærendum eſt ab Adverſariis, quo pacto cum unitate Naturæ in Divinis ſtet Trinitas Perſonarum? Quomodo ex nihilo Mundus ſit conditus? Quomodo Verbum Divinum abſque ſui mutatione Caro factum ſit? Sicuti ergò omnia iſta credunt Adverſarii, etſi modum minimè percipiant; ita credere debent Cauſalitatem in Sacramentis, etſi modum, quo fit, nequaquam intelligant.

68. Obji. Ult. Admiſsâ Sacramentorum activitate ex opere operato, Chriſtifideles eſſent alligati Symbolis corporeis, ſine quibus ſalutem æternam conſequi nequaquam poſſent: hoc autem videtur repugnare ſtatui libertatis, in qua nos Chriſtus ſua morte, ac Paſſione collocavit; eſſemus quippè ſervi, & parvuli ſub Elementis Mundi famulantes, quod Paulus condemnat ad Gal. 4. 3. ergò

Sa-

Sacramentà nullàm ex opere operato activitatem habent.

69. Reſp. Conc. maj. & ne. mi. Sacramenta enim Novæ Legis Gratiam dandam in alio Teſtamento minimè præfigurant, ſed reipſa eam præbent: nec ad alium Salvatorem diſponunt, ſed ipſummet præſentem exhibent, & in ſe ipſis pauca, levia, nec omnibus neceſſaria ſunt, nec pœnam temporalem ullam ipſa minimè ſuſcipientibus univerſaliter præſcribunt; adeoque ſervitutem nullam inducunt, aut ſtatum parvuli præſeferunt, ſed perfectiſſimam libertatem, qua Chriſtifideles aſſumpti ſunt in libertatem, & adoptionem Filiorum, hæredes quidem Dei, cohæredes autem Chriſti per veram ſanctitatem, non legalem, & externam, ut in veteri Teſtamento, ſed internam, & intrinſecam, qua Chriſto copulamur, ejuſque munera cœleſtia percipimus: adeoque non ſequitur, Chriſtianos ſervire Symbolis corporeis, ſicut Judęos: illi enim ſub umbra, & figuris veluti pedagogo famulabantur: iſti verò in ſpiritu, & veritate Deum adorant, Sacramentis non tamquam Symbolis futuræ ſanctitatis, ſed tamquam inſtrumentis præſentis ſanctificationis, ac teſſeris futuræ hæreditatis utentes.

CAPUT III.

Utrum ſeptem ſint Eccleſiæ Sacramenta, nec plura, nec pauciora?

70. QUemadmodum in cæteris, ſic etiam de numero Sacramentorum ceſpitant Orientales, eum plus juſto augentes, vel minuentes. Videndum eſt, quo fundamento nitan-

nitantur? At quia de ſingulis Sacramentis in ſequenti Tractatu ſeptimo erit ſermo; hic breviter, & in communi tantum; quæ neceſſaria ſunt exhibebimus, maximè quia fundamenta eorum levis videntur momenti.

SECTIO PRIMA

Dicendum eſt Eccleſiæ Sacramenta eſſe ſeptem, nec plura, aut pauciora.

71. PAtet hoc ex Doctrina Eccleſiæ in Florentino collectæ, cui & ipſi aſſenſum præbuerunt; nam in Inſtruct. Armen. §. Quinto, ſequentibus verbis Dogma hoc ſtabilivit: *Novæ Legis ſeptem ſunt Sacramenta, videlicet Baptiſmus, Confirmatio, Euchariſtia, Pœnitentia, Extrema Unctio, Ordo, & Matrimonium*, quod quidem etiam in Tridentino confirmatum eſt adverſus Occidentales Sectarios expreſsè Seſs. 3. Can. de Sacram. in gen. *Si quis dixerit Sacramenta Novæ Legis non fuiſſe omnia à Jeſu Chriſto Domino Noſtro inſtituta, aut eſſe plura, vel pauciora, quam ſeptem, videlicet Baptiſmum, Confirmationem, Euchariſtiam, Pœnitentiam, Extremam Unctionem, Ordinem, & Matrimonium, aut etiam aliquod horum ſeptem non eſſe verè, & propriè Sacramentum, anathema ſit.* Cætera verò Concilia ſive Oecumenica, ſive Provincialia idipſum ſupponunt, & docent, cum de eorum miniſterio dignè præſtando, ac de diſpoſitionibus ad effectus eorum obtinendos requiſitis diſſerunt, ac decernunt. Patres verò, etſi non omnes explicitè numerum ſeptenarium affirment; implicitè tamen faciunt, cum nemo ex ipſis aſſerat, plura eſſe Sacramen-

menta, neque aliquod ex ipſis in controverſiam adducat, etſi qui ſint, ab Adverſariis ſunt adducendi, quod hucuſque minimè præſtiterunt.

72. Nec deſunt congruentiæ, quarum duas tantum adduco ex Scholarum Principibus hauſtas. Primam quidem ex D. Thom. 4. Con. Gen. cap. 58. accipio: Quia nimirum, in Vita Corporali ex parte ſingulorum Hominum quædam conſideranda ſunt; quædam verò ex parte Reipublicæ. Ex parte ſingulorum Hominum generatio, augumentatio, & nutritio ſpectandæ ſunt neceſſariò requiſitæ; per accidens verò remedia contra morbos, ſi contingant evenire, & reliquias morbi, ſi ægrotus perfectè convaleſcat. Ex parte Reipublicæ requiruntur Parentes, ut ſobolem procreent: Magiſtratus verò, & Principes, ut prolem, exortam ad normam Honeſti dirigant. Hæc omnia in Vita Spirituali quoque exiguntur. Nativitas Spiritualis fit in Baptiſmo, Augumentatio in Confirmatione, Nutritio per Euchariſtiam: Contra morbos Animæ militat Pœnitentia: Contra Reliquias morbi Extrema Unctio: Ordo ut Populus Sanctè gubernetur; Matrimonium pro Dei Cultorum propagatione.

73. Secundam ſubminiſtrat Doct. Subtil. 4. Diſt. 2. Quæſt. 1. §. *Ad Secundum* quia nimirum in Vita Corporali ſi Perſonæ ſingulæ ſpectentur, requiritur generatio, roboratio, nutritio, & ſanitatis deperditæ reparatio: in ordine ad Communitatem multiplicatio carnalis, conſtituitutio in gradu ſublimiori pro exercendo actu neceſſario Reipublicæ. Ita in Vita Spirituali differendum eſt: Pro ſingulis Perſonis requiritur Baptiſmus, quo renaſcimur

mur ad Chriſtum: Confirmatio, quâ roboramur ad pugnam: Euchariſtia, qua nutrimur ad vitam: Pœnitentia, qua poſt lapſum reparamur: Extrema Unctio, qua tolluntur impedimenta ad Deum liberè migrandi. Quo ad verò Communitatem datur Matrimonium, ut multiplicatio fiat carnalis Populi Deum verâ Religione colentis: Ordo verò ut fiat Miniſtrorum multiplicatio in eſſe Gratiæ pro perfecta Eccleſiæ adminiſtratione. Alias congruentias adducit Seraph. Bonavent. 4. Diſt. 2. Quæſt. 3. quæ ad eaſdem reducuntur; ergò Sacramenta Novæ Legis ſunt ſeptem nec plura, nec pauciora.

SECTIO SECUNDA

Solvuntur Objectiones.

74. OBji. I. Contra primam partem, quod nimirum ſint ſeptem, nec pauciorà, pluribus argumentis coacervatis: I. Quia nulla urget neceſſitas plurium Sacramentorum, cum ſufficiant Baptiſmus, & Euchariſtia ad Hominum ſalutem: hinc ex latere Chriſti mortui Sanguis, & Aqua manarunt, Joan. 20. 34. & propterea colligunt Patres Sacramenta Eccleſiæ fluxiſſe; nempe Baptiſmum, & Euchariſtiam, ut Chryſoſtomus Cyrillus Alexand., Auguſtinus in hunc locum; ergò duo tantummodo Sacramenta manarunt; ergò &c. II. Vetera Concilia ſeptenarii numeri nullam mentionem faciunt. III. Euchariſtia continet Chriſtum, qui eſt Gratiæ plenitudo, Baptiſmus verò per Gratiam, quam præbet, non ſolum maculas præteritas abſtergit, ſed etiam ad futura certamina vires ſub-

mini-

miniſtrat ex Milevit. 2. Cap. 3. IV. Vulnerum noſtrorum non ſunt ſeptem genera, ſed duo tantum, ſcilicet pœna, & culpa; ergò non ſunt ſeptem Sacramenta: nam ſi ſpecies ſpectarentur, plura, quam ſeptem admitti oporteret.

75. Obji. II. Contra Secundam partem; quod nimirum Sacramenta ſunt ſeptem tantum, non plura: Nam Sacramenta Legis Scriptæ ſunt plura, quam ſeptem: ergò etiam illa Legis Novæ ſunt plura, quam ſeptem. Prob. conſeq. Nam Sacramenta Legis Novæ adduntur Legi Scriptæ, ſicuti Sacramenta Legis Scriptæ Sacramentis Legis non Scriptæ: Sacramenta autem Legis Scriptæ ſunt plura illis Legis non Scriptæ; ergo etiam Sacramenta Legis Novæ ſunt plura Sacramentis Legis Scriptæ: ſed illa plura ſunt, quam ſeptem; ergò multò fortiùs iſta, cum in Lege Nova, quæ Lex eſt Gratiæ, plura debeant eſſe remedia peccati, quam in Lege Scripta, quæ Lex erat ſervitutis, & timoris.

76. Reſp. Breviter ad argumenta contra primam partem. Ad I. Conc. nullam eſſe omnium ſeptem Sacramentorum abſolutam neceſſitatem: at, quia Deus Miſericordia Dives, & ſecundum ſuam Miſericordiam ſalvos nos fecit, plures voluit eſſe Gratiæ fontes, & inſtrumenta, ut faciliùs æternam Beatitudinem conſequamur. Ex latere autem Chriſti non Baptiſmus tantum, & Euchariſtia per Aquam, & Sanguinem deſignata, ſed omnia prorſus Sacramenta Novæ Legis fluxerunt tamquam inſtrumenta, ex Sanguine Chriſti effuſo vim habentia, ex Auguſt. trac. 20. in Joan., licet id præcipuè Baptiſmo, & Euchariſtiæ adſcribatur, quæ per Aquam, & Sangui-

guinem magis exprimuntur: & propterea cum timore, & tremore ad illa accedere debemus, ut monet Chryſoſt. in cap. 19. Joan. veluti ab ipſo Chriſti Latere bibituri.

77. Ad II. Etſi Vetera Concilia, & Patres expreſſa Septenarii numeri Sacramentorum nequaquam mentionem faciant, minimè tamen excludunt, & ſingula Sacramenta diviſim commemorant.

78. Ad III. Neg. conſeq. Si enim de abſoluta neceſſitate ſermo ſit, nulla eſt neque Pœnitentiæ, neque Baptiſmi, cum Deus minimè ſit Sacramentis alligatus: Si verò de neceſſitate Inſtitutionis; utique cætera extra Baptiſmum, & Pœnitentiam Sacramenta non adeo ſunt neceſſaria: attamen Chriſtus Dominus, qui juxta Paulum ad Tit. 3. 5. *Non ex operibus juſtitiæ, quæ fecimus nos, ſed ſecundum ſuam Miſericordiam ſalvos nos fecit*: Eccleſiæ ſuæ dilectæ remedia non tantum neceſſaria, ſed etiam utilia, & ad melius eſſe reliquit, ut Homines *vitam habeant, & abundantiùs habeant*, Joan. 10. 10.

79. Ad IV. ant. eſt verum in prima ſui diviſione, non verò ſi membra iſta ulterius dividantur, ex quorum partitione ſeptem vulnerum genera dimanant: nec tamen ſequitur, Sacramenta pluſquam ſeptem eſſe oportere: pharmaca enim non multiplicantur ad individualem, aut ſpecificam vulnerum diſtinctionem, ſed penes ſolummodò ſuprema genera, quorum inferiora univocationem aliquam habent, ut V. G. Baptiſmus contra Originale, Pœnitentia contra Actuale: Sacramenta igitur ſeptem ſunt genera pharmacorum ſingulis morborum generibus applicabilia, adeoque non ſequitur, ipſa debere eſſe pluſ-

pluſquàm ſeptem, nec ipſa eſſe ſeptem pauciora.

80. Ad Argumentum contra ſecundam partem neg. conſeq. Ad probat. nego maj. diverſimodè enim Sacramenta Legis Novæ ſuperadduntur Sacramentis Moſaycæ, ac Sacramenta Moſaycæ Legis Naturæ Sacramentis ſuperadderentur: illa enim utpotè imperfecta, & ſolummodò inter ſe ſecundum magis, & minus diverſa, ſemper in eodem ſtatu typi, & umbræ Chriſti venturi permanebant; & ideo poſteriora prioribus optimè poterant ſuperaddi: Non ſic Sacramenta novæ Legis, quæ cum Gratiam ipſam, & munera Cœleſtia in veteribus promiſſa reipſa exhibeant, inſtituta ſunt, *virtute majora, numero pauciora, utilitate meliora*, juxta Auguſt. lib. 19. Cont. Fauſt. cap. 13. nam juxta eumdem in Pſal. 73. *Sacramenta novi Teſtamenti dant ſalutem: Sacramenta Veteris Teſtamenti promittunt Salvatorem.*

TRA-

TRACTATUS VII.

De Sacramentis in ſpecie.

1. NEdum de Sacramentis in genére, ſed etiam in ſpecie, plurimum errant Sectarii Orientales; propterea de ipſorum in particulari in præſenti breviter tractandum eſt.

CAPUT PRIMUM

De Sacramento Baptiſmi.

2. PRimum omnium Sacramentorum, & eorum fundamentum eſt Baptiſma, cujus rectam doctrinam Orientales Heterodoxi peſſimè corrumpunt. De hoc igitur in præſenti agendum eſt.

SECTIO PRIMA

An parvuli abſque Baptiſmo decedentes per Euchariſtiam à Matribus ſumptam ſalvi fiant?

3. ABy ſſini, & Ethiopes, Blaſio III. in ſua Syr. Sac. de Patriarchatu Alexand., & Dominic. à Trinitat. Bibliot. Theol. ſect. 9. Cap. 1. referentibus, in eo verſantur errore, ut putent, parvulos Originali peccato, quod ab Ethiopibus in controverſiam minimè vocatur, infectos, abſque Baptiſmi lavacro decedentes, per Euchariſtiam à Matribus ſumptam adhuc æternam conſequi ſalu-

lutem. Videndum eſt an hujuſmodi Dogma ſuſtineri queat? Ut autem Quæſtio clariùs tractetur, eam in varios articulos dividemus.

ARTICULUS PRIMUS

Parvuli abſque Baptiſmo decedentes minimè poſſunt ſalvari.

4. Oſtenditur ex Scripturis: Nam ad Epheſ. 5. 26. habetur: *Chriſtus dilexit Eccleſiam, & ſeipſum tradidit pro ea, ut illam ſanctificaret, mundans lavacro aquæ in verbo vitæ.* Et ad Titum 3. 5. de Chriſto loquens, cujus benignitatem commendabat, ait: *Salvos nos fecit per lavacrum regenerationis, & renovationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abundè per Jeſum Chriſtum Salvatorem noſtrum.* His verbis innuitur à Paulo Baptiſma: dicit autem nos ſanctificari, mundari, regenerari, & ſalvari Spiritu Sancto; ergò cenſet ad ſalutem eſſe omnino neceſſarium etiam parvulis, qui utique cum Originali naſcuntur.

5. Fortiùs adhuc idipſum dicitur 1. Pet. 3. 2. in qua Baptiſmus Noe arcæ comparatur. *In qua pauci, ideſt octo Animæ ſalvæ factæ ſunt per aquam. Quod & vos nunc ſimilis formæ ſalvos facit Baptiſma*; ſicuti igitur nemo diluvii aquis ſalvatus eſt, niſi qui erat in Arca Noe ſive adultus, ſive parvulus; ita nemo extra Baptiſmum ſalvari poteſt ſive adultus, ſive parvulus ſit.

6. At Clarius adhuc habetur Joan. 3. 5. ubi Chriſtus Dominus loquitur apertiſſimè de Baptiſmo ſermonem inſtituens: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non po-*

teſt

teſt introire in Regnum Dei; ergò nemo ſalvatur, niſi regeneretur ex aqua, & Spiritu Sancto, quod fit in Baptiſmate; ſicuti nemo vitam aquirit carnalem, niſi ex Matre, ſecundum carnem naſcatur; ergò Baptiſmus etiam parvulis eſt neceſſarius ad ſalutem, ad quam neceſſarium eſt naſci ex Spiritu; qui enim purè ex carne naſcuntur, minimè ſalvantur: *Caro* enim, *& Sanguis Regnum Dei poſſidere non poſſunt*. 1. Cor. 15. 50.

ARTICULUS SECUNDUS.

Idipſum Eccleſia authoritate firmatur.

7. MIlevitanum II. Concilium antiquiſſimum, anno quippe Chriſti 416. ſub Innoc. I. Rom. Pontif. ac Theodoſio Juniore Imperante celebratum Can. 2. Cum adverſus negantes in parvulis recenter natis Originale peccatum, & neceſſitatem Baptiſmi Anathema dixiſſet, ſubdit: *Propter hanc enim Regulam Fidei, etiam parvuli, qui nihil peccatorum in ſemetipſis adhuc committere potuerunt, ideo in remiſſionem peccatorum veraciter baptizantur, ut in eis regeneratione mundetur, quod generatione traxerunt*; ergò ſalus æterna parvuli abſque Baptiſmo haberi non poteſt.

8. Idipſum cenſuerunt Braccar. 2. Anno 572. ſub interregno Joan. III. Papæ celebratum Can. 17. Matiſcon. II. an. Chriſti 588. ſub Pelagio II. Cap. 3. Tolet. IV. ſub Honorio I. an. 633. Cap. 5.

9. At firmiùs adhuc, & ineluctabiliùs Conſtantinopolitanum I. Oecumenicum ſub Damaſo I. Papa, & Theodoſio Seniore Augu-

guſto

guſto an. Chriſti 381. celebratum in Symbolo Nicæno ſcribit: *Credimus in unum Baptiſma in remiſſionem peccatorum*: Cum ergò parvuli recenter nati peccatum habeant Originale, indigent remiſſione: hæc autem datur in Baptiſmo; ergò etiam parvulis ad ſalutem eſt neceſſarius.

10. Florentinum pariter Oecumenicum, cui Ethiopes, miſſis Legatis, aſſenſum præbuerunt, ex Horatio Juſtiniano Par. 3. Act. Floren. & Spondano ad an. Chriſti 1442. in Inſtruc. Armen. habet: *Primum omnium Sacramentorum locum tenet Sanctum Baptiſma, quod vitæ ſpiritualis janua eſt: per ipſum enim membra Chriſti, ac de corpore efficimur Eccleſiæ. Et cum per primum Hominem mors intraverit in univerſos, niſi ex aqua, & Spiritu Sancto renaſcimur, non poſſumus, ut inquit Veritas, in Regnum Cœlorum introire*. Quam Doctrinam etiam tradidere Lateranenſe IV. ſub Innoc. III. Vienen. in Clemen. Cap. 1. Triden. ſeſs. 5. Cap. 3. ſeſs. 6. Cap. 4. & 7. ergò ex Doctrina Eccleſiæ Baptiſmus ad ſalutem etiam parvulis recenter natis eſt neceſſarius.

11. Hanc eamdem doctrinam Patres antiquiſſimi primitivæ Eccleſiæ tenuerunt. Clemens Romanus, cui Æthiopes adeo deferunt, ut ipſius Conſtitutiones veluti Dei Verbum, teneant, Epiſt. IV. cum neceſſitatem omnimodam Baptiſmi aſſeruiſſet longo ſermone, ſubdit: *Confugite ergò ad aquas iſtas, ſolæ enim ſunt, quæ poſſunt vim futuri ignis extinguere*. Origines Hom. 14. in Lucam. *Quia per Baptiſmi Sacramentum Nativitatis ſordes deponuntur, propterea baptizantur, & parvuli. Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto non poteſt introire in Regnum Dei*. Cy-

ril.

ril. Jeroſolimit. Cathec. 3. cum plura de Baptiſmo dixiſſet encomia, ſubdit: *Et ſi quis non baptizatur, ſalutem non habet, præter ſolos martyres, qui vel ſine aqua Regno Cœleſti potiuntur.* Chryſoſt. Hom. ad Neophit. Cum laudes plures Baptiſmi expoſuiſſet, ait: *Hac de Cauſa etiam Infantulos baptizamus, ut non ſint coinquinati peccato, ut iis addatur ſanctitas, juſtitia, adoptio, hæreditas, fraternitas Chriſti, ut ejus membra ſint omnes &c.* Similia tradunt Juſtin. Mar. quæſt. 36. Niſſen. Orat. in Sanc. Baptiſ. & alii plures, quos brevitatis gratiâ omittimus; ergò ex deciſione Eccleſiæ etiam primitivæ, ac doctrinâ Patrum Baptiſmus parvulis quoque neceſſarius eſt ad ſalutem.

ARTICULUS TERTIUS

Idipſum ratione aliqua evincitur.

12. I. Extra veram Dei Eccleſiam non datur ſalus æterna, ut etiam ipſimet Ethiopes, imo Hæretici omnes confitentur, qui propterea ſolum Cætum ſuum putant eſſe veram Dei Eeccleſiam: Hanc vero nemo ingreditur, niſi per Baptiſmum, qui Janua Sacramentorum eſt, quibus ſolummodo ſalus ex Chriſti inſtitutione aquiritur; ergò parvuli non ſalvantur, non ſumpto Baptiſmate, per quod Eccleſiam ingrediuntur.

13. II. Baptiſmus in Lege Evangelica ſucceſſit Circumciſioni Veteris Teſtamenti, juxta Gregor. Mag. lib. 4. Moral. Cap. 2.: at in Veteri Teſtamento nullus parvulus ſalvari poterat abſque Circumciſione, vel remedio Legis Naturæ ipſi æquivalente, ex Auguſt. lib. 4. de Baptiſ. Cap. 24., & Innoc. III. Cap. *Majores* de

Baptiſ.; ergò etiam abſque Baptiſmo nemo ſalvatur in Lege Nova.

14. III. Ii ſolummodo ſalvantur, qui reſurrecturi ſunt cum Chriſto in reſurrectionem Vitæ 1. Theſſalon. 4. 15. 16. nec reſurgere poſſunt, niſi cum Chriſto moriantur, ad Rom. 6. 8. at in Baptiſmo hujuſmodi mors contingit, ad Coloſ. 2. 12., & ad Rom. 6. 4. ergò cum extra Baptiſmum non detur hujuſmodi mors, neque dabitur reſurrectio ad vitam, & ſalutem æternam.

15. IV. Sicut Adam eſt Caput noſtrum carnale per propagationem, ita Chriſtus Jeſus Caput ſpirituale per Redemptionem: at nemo poteſt vitam corporalem aquirere, ut Filius Adæ, niſi generatione carnali; ergò nemo aquirere poteſt vitam ſpiritualem, niſi generatione ſpirituali, quæ fit per Baptiſmum, in quo Redemptio Chriſti applicatur: parvuli autem non baptizati minimè renaſcuntur ut filii Chriſti, generatione ſpirituali; ergò vitam ſpiritualem aquirere non poſſunt; ergò neque ſalvari: deeſt quippe vita ſpiritualis. Inde orta eſt Eccleſiæ ſolicitudo miniſtrandi Baptiſmum, ne ſcilicet parvuli pereant in æternum, & ideò ejuſdem miniſterium ex Divina inſtitutione Laicis quoque, cogente neceſſitate, competit, apud Floren. in Inſtruc. Armen.; ergò nullus parvulus ſalvatur abſque Baptiſmo, & propterea ipſis abſolutè neceſſarius eſt.

ARTICULUS QUARTUS

Dicendum ſecundò, Euchariſtiam non habere hanc virtutem ante Baptiſmum parvulos juſtificandi.

16. PArs iſta ſecunda, præter rationes ſuperius allatas, evincitur I. Quia Euchariſtia ſupponit, cum datur, Hominem juſtificatum, & vitam ſpiritualem habentem: dicit enim rationem cibi, & potus, Joan. 6. 16. *Caro mea verè eſt cibus, & ſanguis meus verè eſt potus*, qui non dantur, niſi viventibus; ergò Euchariſtia non dat vitam ſpiritualem non habentibus, ſed ſolummodo eam conſervat habitam: hinc ſubditur ibidem V. 52. *Si quis manducaverit hunc panem, vivet in æternum*; ergò ſupponitur ab Euchariſtia *Vita*, ut maneat, non verò tribuitur; certè enim cibus non datur, niſi viventibus.

17. II. Euchariſtia, ut effectum ſuum ſortiatur, peccatum læthale non debet invenire, ex Paulo ad Corinth. 1. cap. 11. 27. 28. *Quicumque manducaverit panem, vel biberit Calicem Domini indignè, reus erit Corporis, & Sanguinis Domini: Probet autem ſeipſum homo, & ſic de pane illo edat, & de Calice bibat*: Si autem Euchariſtia tolleret peccatum, uti facit Baptiſma, & Pœnitentia, deberet illud præſupponere, ut tolleret, neque, an revera ibi adſit, priuſquam ſuſcipiatur, probari oporteret; ergò cum hoc abſurdum ſit, & à Scripturis alieniſſimum, Euchariſtia non eſt nata tollere peccatum, adeoque ſupponit vitam ſpiritualem, non præbet.

18. III. Eccleſia ſemper conſuevit à Sacra

Synaxi arcere peccatores nondum abſolutos, ex Ancyr. I. Cap. 4. 5. 6. & 7. Elibert. pluribus in Canon. & Nicæn. Can. 11. nec umquam cenſuit, Euchariſtiam vices ſupplere Baptiſmi: nullus enim Canon aſſignari poteſt, qui hoc præſcribat, imo potius oppoſitum, quoniam Cathecumenis in extremo mortis agone poſitis numquam Euchariſtiam dari præcepit, bene verò Baptiſmum, ſi ipſum poſtulaſſent, ex Eliber. Cap. 38., & 39. Agat. Cap. 34. Cartag. III. Cap. 34.; ergò Eccleſia numquam cenſuit, Euchariſtiam vices Baptiſmi ſupplere poſſe, ac tollere Originale.

ARTICULUS QUINTUS

Dicendum tertiò, etiamſi Euchariſtia vices Baptiſmi ſupplere poſſet, adhuc tamen à Matribus perceptam minimè infantes juvare in earum uteris incluſos.

19. PAtet aſſertio ex Joan. 6. 54. nam de ratione Sacræ Euchariſtiæ eſt perſonaliter manducari, cum ſit per modum cibi, & potus inſtituta; ait enim Chriſtus: *Niſi manducaveritis carnem Filii Hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*: parvuli autem in uteris matrum incluſi carnem Chriſti comedere non poſſunt; ergò nequit ipſos juvare.

20. Nec ſufficit manducatio mediata; quandoquidem Chriſtus Gratiæ author nequaquam eſt in ſtomacho infantis, ſed Matris: ad nutritionem autem ſpiritualem requiritur comeſtio immediata, inquit enim Chriſtus Joan. 6. 57.: *Qui manducat meam carnem, & bibit meum Sanguinem, in me manet, & ego in illo*; Ergò, cum

cum Chriſtus verè non maneat in parvulo, ſed in Matre, non nutriret parvulum, ſed Matrem: hoc autem falſum eſt: effectus enim debet redundare in parvulum, non in Matrem; ergò illa perceptio Euchariſtiæ in Matre parvulo non prodeſt.

21. Et ratio eſt manifeſta: nam parvulus in utero Matris eſt perſona diſtincta à Matre; ergò ſicuti peccatum originale Matris eſt diſtinctum à peccato Originali Filii, tametſi in utero incluſi; ita etiam ſanctificatio Filii à ſanctificatione Matris debet neceſſariò diſtingui; ergò ex eo quia Mater fuerit per Euchariſtiam ſanctificata, non ſequitur ſanctificatio Filii.

22. Urgetur: nam ex eo quia cætera Sacramenta fuerint Parentibus collata, ſanctitas eorum in filios minimè redundat in utero incluſos, ut patet de Baptiſmo, & aliis, quæ collata Parentibus non cenſentur Filiis collata, etiam juxta ipſorummet Æthiopum ſententiam, parvulos baptizantium poſt quadraginta dies; ergò idipſum de Euchariſtia cenſendum eſt, cum ſit eadem ratio: Sacramenta enim ſigna ſunt ſenſibilia, quæ immediatè ſubjectis ſuis applicari debent, ut effectus ſuos producant.

ARTICULUS SEXTUS

Solvuntur objecta contra primum Aſſertum.

23. OBji. I. Ex Scripturis, quas Catholici adducunt ad probandam Baptiſmi pro parvulis neceſſitatem, hujuſmodi neceſſitas nequaquam colligitur; ergò &c. Prob. ant. Nam Catholici vim magnam faciunt Joan. 3. 3. 5. ubi dicitur: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei.*

Dei. Hujuſmodi autem, & ſimilia loca non videntur evincere, cum ex Joan. 6. 54. etiam dicatur: *Niſi manducaveritis Carnem Filii Hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*; & nihilominus nemo dicit, eſſe neceſſariam Euchariſtiam neceſſitate ſalutis; ſicuti nemo etiam dicit, Fidem actualem eſſe etiam parvulis neceſſariam, etſi ad Hæb. 11. dicatur: *Sine Fide impoſſibile eſt placere Deo*. Et Math. ult. 16. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, ſalvus erit, qui non crediderit condemnabitur*; ergò ex his locis nihil colligitur; ergò &c.

24. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. nemin. cujus inſtantiæ ex Joan. 6. deductæ falſa eſt conſeq. Nam Baptiſmus per modum regenerationis ſpiritualis eſt inſtitutus: Euchariſtia verò per modum cibi ſpiritualis: regeneratio autem ſpiritualis eſt abſolutè neceſſaria ad vitam ſpiritualem obtinendam; non autem neceſſarius cibus ſpiritualis ad vitam obtinendam, ſed ſolummodo ad ipſam conſervandam; ſicut ergò impoſſibile eſt obtinere vitam carnalem abſque nativitate carnali, non autem eſt omnino impoſſibile conſervare eamdem ſaltem aliquo tempore citra cibum carnalem, ut experientia ipſa teſtatur; ita impoſſibile eſt obtinere vitam ſpiritualem abſque nativitate, & regeneratione ſpirituali: non autem eſt impoſſibile eam ſaltem aliquo tempore conſervare abſque alimonia hac ſpirituali, cum alii cibi non deſint ſpirituales animam reficientes, etſi iſte ſit principalior, & videmus defacto praxi ipsâ Fidelium, non omnes eodem modo refici, alios quidem frequentiùs, alios rariùs, ex Lateran. IV. Cap. *Utriuſque ſexus*, & Eccleſia ipſa non cogit eoſdem ad cibi hujus manduca-

tio-

tionem, niſi ſemel in anno: cogit tamen omnes infantes in Baptiſmate regenerari, quapropter ex locis citatis deducitur quidem Euchariſtici cibi neceſſitas, ſed non omnino abſoluta, ſicuti colligitur illa Baptiſmi.

25. Nec valet adducta ratio de fide actuali; illius enim ſunt capaces adulti, & ideò, niſi ipſa præceſſerit, fructuosè non baptizantur, quod de parvulis non verificatur, & ideò iſti, non illi, abſque fide actuali in Baptiſmate juſtificantur, & de illis Scripturæ intelliguntur, fidem actualem ante Baptiſmum neceſſariò requirentes.

26. Si verò etiam parvulis ad juſtificationem Fides requiratur, hæc utique, nempe habitualis, ipſis infunditur in Baptiſmate, qua, tametſi actu non credant, credunt tamen habitu, & in voto, & ſalvantur, ſicuti ſalvantur Cathecumeni, non actu, ſed in voto tantum baptizati, & hoc pacto parvuli ſatisfaciunt quoque præcepto percipiendi Corpus Chriſti, quod quidem accipiunt in voto implicito in Baptiſmate incluſo.

27. Obji.II. Adulti ſalvari poſſunt abſque Baptiſmo in re ſuſcepto, ut patet in Cathecumenis; ergò etiam parvuli habent aliquod aliud remedium præter Baptiſmum in re ſuſceptum, cum non ſint deterioris conditionis, quam Adulti; eodem quippe pretio Sanguinis Chriſti ſunt redempti.

28. Reſp. neg. conſeq. ad cujus probat. neg. conſeq. parvuli enim deterioris conditionis non fiunt ex eo quia Baptiſmus flaminis ipſis deſit, cum Baptiſmus fluminis, vel Sanguinis ſufficiat pro omnibus inſtitutus, & pro cujus ſolicita collatione Eccleſia providit, imponendo Paſtoribus ſolicitam curam eumdem

conferendi, ex Nicolao I. ad Conſul. Bulgar. Gelaſ.I. Quæſt.9. Gregor.II. Epiſt.5., & propterea in Caſu neceſſitatis etiam Laici, & Fœminæ illum validè conferunt in forma, & intentione Eccleſię, ex Lateran.IV. cap.1. & Floren. in Decret. Union. Parentes verò urgentur præcepto Charitatis, & Pietatis, eos, ut celeriter baptizentur, curare. Si verò omnibus adhibitis conditionibus, adhuc ſine Baptiſmo decedant, uti etiam inter Catholicos contingit interdum, Dei judicia inſcrutabilia adorare oportet, juxta Pauli præceptum ad Rom.11. 33., & Auguſt. monitum Epiſt. 106., non remedia nova comminiſcenda Eccleſiæ incognita. Et eodem pacto de parvulis inter Infideles naſcentibus diſſerendum eſt, quibus Sacramentum pro omnibus inſtitutum minimè deeſt, ſed ejuſdem ſola applicatio, non ex parte Dei, ſed cauſæ ſecundæ.

29. Obji. III. In Regionibus, in quibus Evangelium minimè fuit propoſitum, durat adhuc remedium Legis Naturæ, aut Circumciſio, ſicut durabat, Evangelio apud Judæos nondum ſolemniter promulgato; ergò ſaltem in illis Regionibus non eſt neceſſarium Baptiſma, ſed ſufficit remedium Legis Naturæ, aut Circumciſio. Prob. ant. quia Lex non obligat, niſi ſit promulgata, juxta communem Theologorum, & Juriſtarum ſententiam; ergò Lex Evangelica Baptiſmi in Regionibus illis non obligat; ergò durat adhuc remedium Legis Naturæ; ergò Baptiſmus ibi non eſt neceſſarius ad ſalutem.

30. Reſp. neg. ant. ad cujus probat. neg. conſeq. concedo enim, ubi Evangelium non eſt promulgatum, Legem Baptiſmi nequaquam obſtringere, & Infideles ignorantia invicibili

ex-

excuſari ne pereant, Baptiſmum non recipientes: at nego, eos Legis Naturæ, aut Circumciſionis remedio juvari, quod jam per mortem Chriſti fuit abrogatum; ſicuti autem ante promulgationem Evangelii non peccabant Judæi Baptiſmum minimè recipiendo, nec tamen poſt Chriſti mortem Circumciſionis, aut Legis Naturæ remedio ſalvabantur, ita illi, qui Evangelium invincibiliter ignorant, utique Baptiſmum non recipientes minimè delinquunt: at, quia Lex antiqua abrogata eſt, niſi Baptiſmum ſuſcipiant in re, vel in voto, damnantur, non ob Baptiſmi omiſſionem, ſed ob alia peccata, quibus damnationem meruerunt.

31. Obji. Ult. Parvuli ſolo Baptiſmo flàminis Parentum ſuorum ſalvari poſſunt; ergò non eſt neceſſarius Baptiſmus fluminis. Conſeq. patet, Prob. ant. Parentes optare poſſunt pro Filiis Baptiſmum, cum in ipſis, veluti in capite ſuo continentur; ergò ſicuti peccant peccato originis, quia in Adam Capite ſuo continentur, ita ſalvari poſſunt per Votum Baptiſmi, qui continentur in Parentibus veluti in capite ſuo.

32. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg. conſeq. In tantum enim parvuli contrahunt Originale peccatum, quia in Adam veluti primo Capite voluntates eorum virtualiter continentur; & propterea verè peccant, non peccato Adæ, ſed proprio, quod origine trahunt. Parentes autem non ſunt Caput primum, ſicuti Adam, ſed ſubordinatum, & ab eo deſcendens, & propterea voluntates parvulorum in ipſis minimè præcontinentur: quare Baptiſmus flaminis, quod ipſis adultis prodeſſet, non prodeſt iiſdem parvulis. Cæterum etiamſi hujuſmodi continentia voluntatis parvulorum in voluntate Parentum adeſſet, hæc per Legem univerſa-

 lem

lem Baptiſmi fuit à Chriſto Domino ſublata, qui non minùs in ordine Redemptionis eſt Caput noſtrum, ſicut Adam in genere carnalis propagationis; quo circa, ſicut neminem voluit pro alio baptizari Baptiſmo fluminis, quacumque continentia non obſtante; ita voluit, neminem pro alio baptizari Baptiſmo flaminis pro ſalute æterna conſequenda.

ARTICULUS SEPTIMUS

Objecta ſolvuntur adverſus ſecundam Partem.

33. OBji. I. Divinæ Scripturæ vim juſtificandi Euchariſtiæ tribuunt; ergò Euchariſtia vices Baptiſmi ſupplere poteſt. Conſeq. patet, Prob. ant., ex Joan. 6. 32. cum Judæis dixiſſet Chriſtus: *Non Moyſes dedit vobis panem de Cœlo, ſed Pater meus dat vobis panem de Cœlo verum*, ſubdit: *Panis enim Dei eſt, qui de Cœlo deſcendit, & dat vitam Mundo*. Similia in aliis locis dicuntur; ergò Divinæ Scripturæ vim juſtificandi tribuunt Euchariſtiæ, adeoque & ſupplendi vices Baptiſmi.

34. Conf. Quia eſus Agni Paſchalis Euchariſtiæ præfigurativus primam juſtificationem tribuebat, ex Num. 9. 13. ubi habetur: *Si quis non fecit Phaſe*, ideſt eſum Agni Paſchalis, *exterminabitur anima illa de Populis ſuis*, ſicut Geneſ. 17. 14. de Circumciſione: *maſculus, cujus preputii caro circumciſa non fuerit delebitur anima illa de Populo ſuo*; ergò ſicuti eſus Agni Paſchalis juſtificationem tribuebat, etiam Euchariſtia idipſum faciet, quæ eſt præfiguratum.

35. Reſp. neg. ant., ad loca ex Scripturis addu-

adducta dico, illa intelligi oportere de vivificatione conſervativa, non autem excitativa: modus enim vivificandi ibidem expreſſus ſit manducatione, & potu, quæ mortuis nequaquam congruunt, ſed vivis, quorum vitam conſervant: attamen, etſi concederetur, Euchariſtiâ mortuos vitâ Spirituali excitari ad vitam, non inde ſequeretur, Euchariſtiam vicem Baptiſmi ſupplere: Pœnitentiæ quippe Sacramentum mortuos vivificat, nec tamen ſupplet vices Baptiſmi habentis vim regenerandi eos, qui numquam Chriſto nati fuerunt, non autem eos reſuſcitandi Chriſto Defunctos, ut facit Pœnitentia.

36. Ad Conf. neg. ant., ad cujus probat. neg. conſeq. Ille enim Textus ſignificat pœnam temporalem mortis, non æternæ perditionis: Circumciſionis verò neceſſitas ex aliis rationibus deducitur, non præcisè ex illo Textu Scripturæ: tum quia Agnus Paſchalis Circumciſionem ſupponebat, adeoque primam ab originali juſtificationem; comeſtio enim ſolis Judæis imperabatur, ut ex Capite illo manifeſtè apparet. Circumciſio verò parvulos octo tantum dierum afficiebat, qui nullum adhuc remedium pro Originali delendo perceperant, adeoque nec primam juſtificationem erant conſecuti; quo circa argumentum ad rem non facit.

37. Obji. II. Patres, & Eccleſia aſſerunt, Euchariſtiâ mundari homines à quocumque peccato, ſalvari ab interitu mortis æternæ, ſcelera ablui, remitti peccata, Vitam æternam tribui, renovari, ac juſtificari Animas noſtras; ergò Euchariſtia poteſt tollere Originale. Conſeq. patet, his enim modis loquendi Patres utuntur, ad Baptiſmi, in quo renaſcimur, virtutem ſigni-

ficandam. Ant. autem evincitur ex Liturgiis Jeroſolymorum, Syriæ, & Armeniæ, quarum Jacobus Frater Domini, Baſilius Magnus, & alii Sancti Patres Authores fuerunt, ex Mag. Gregor. lib. 4. Dialog. cap. 58. ex Auguſt. lib. 1. de Peccat. merit. & remiſs. cap. 20. & aliis. Eccleſia verò idipſum ſentire videtur in Brachar. III. de Conſec. diſt. 2. Can. *Cum omne*, & Trident. ſeſs. 22. cap. 2.; ergò ex Patribus, & Eccleſia Euchariſtia prodeſt etiam parvulis ſicut Baptiſma.

38. Reſp. con. ant., & neg. conſeq. ad probat. dico, Patres, & Eccleſiam de Baptiſmo loquentes, non ſolum effectus in objectione memoratos referre, ſed aſſerere quoque, Baptizatos ex filiis Diaboli filios Dei, ex immundis mundos, ex captivis liberos, ex æternæ damnationis reis, perpetuæ Beatitudinis hæredes, ex inimicis amicos, & fratres Chriſti, Deoque dilectos effici, novamque Spiritualem vitam in Chriſto, oppoſitam carnali, quam ex Adamo traxerant, comparare; quæ quidem omnia citra veram, & primam juſtificationem ſalvari non poſſunt, ac proindè virtus Baptiſmi ex illis loquendi formulis optimè deducitur: Dicta verò Patrum, & Conciliorum, etſi Euchariſtiam magnopere commendent; his tamen loquendi formulis minimè utuntur, ſed aliis univerſalioribus, quæ poſſunt Euchariſtiæ optimè aptari, & explicari abſque ullo Baptiſmi præjudicio.

39. Itaque Euchariſtia optimè dicitur, homines à quocumque peccato mundare, vel quia dat auxilia non amplius labendi in peccata; vel quia pœnarum remiſſionem obtinet, & munera Cœleſtia, quibus abluuntur; vel quia dat vires concupiſcentiam refrænandi, & ambulan-

landi alacriùs in via Domini, atque pericula peccandi arcet, & miram tribuit fortitudinem, pravis cupiditatibus reſiſtendi, & ſuavitatem in Legis Dei obſervantia largitur.

40. Obji. III. Baptiſmus primam tribuit juſtificationem; ergò etiam Euchariſtia. Prob. conſeq. Ideo Baptiſmus eam tribuit, quia ſpeciale ſignum eſt mortis, & ſepulturæ Chriſti, cum quo, dum baptizamur, dicimur mori, & ſepileri, juxta Apoſtol. ad Rom. 6. 4.: at hoc habet etiam Euchariſtia, ex eodem Apoſt. 1. Corinth. 11. 24. exprimitur enim incruentè Sacrificium, quod cruentè in Cruce peractum eſt.

41. Et ſanè videtur incredibile, inſtrumentum Baptiſmi primam gratiam tribuere, minimè verò Authorem ejuſdem, qui in perſona propria Euchariſtiâ recipitur.

42. Reſp. Conc. ant., & neg. conſeq. ad cujus probationem neg. cauſalem: Non enim Baptiſmus ideo primam juſtificationem efficit, quia mortem Chriſti, ejuſque Sepulturam commemorat; ſed quia per modum regenerationis eſt inſtitutus, qua morimur peccato, ac Deo renaſcimur, vetuſque Adam in aquis ſepelitur, numquam in eodem peccato ſurrecturus. Hæc autem expreſſio mortis, & ſepulturæ Chriſti in Baptiſmo fit per modum regenerationis, & nativitatis Spiritualis: Euchariſtia verò eamdem quidem Chriſti paſſionem exprimit, ſed diverſimodè, nempe per modum Convivii, quo nobis Chriſtus ipſe datur: cibus autem non datur nondum natis, ſed ex utero Matris emerſis, qui paſcuntur cibo proprio, & potu.

43. Id verò quod ſubditur, leviſſimum eſt: non enim appropinquatio Chriſti purè phyſica ſalutem operatur, juxta Auguſt. ſerm. 14. de temp. cap. 4. cum Corpus Chriſti multi moleſtè

pre-

premant, pauci ſalubriter; alioquin etiam indigni fructuosè Chriſtum reciperent, quod contradicit Apoſt. 1. Cor. 11. 29. dicenti: *Qui enim manducat indignè, judicium ſibi manducat, non dijudicans Corpus Domini*: Sed quæ Fide, ac Charitate antecedente perficitur: cibus autem non datur mortuis, aut nondum natis, ſed ſolis viventibus, qui cibo plerumque utuntur.

44. Obji. IV. Ex hoc quod Euchariſtia non ſit inſtituta ad delendum Originale, non ſequitur minimè poſſe ab eo deleri; ergò Euchariſtia poteſt ſupplere vices Baptiſmi. Conſeq. patet. Prob. ant.; ex eo quia Euchariſtia non ſit inſtituta ad delendum mortale, non ſequitur, non poſſe ab ea deleri per accidens; hoc enim docet D. Thom. 3. Part. Quæſt. 79. art. 3. Doct. Subtil. 4. Diſt. 9. Quæſt. unica. Suarez Diſp. 63. Sec. 1., & alii cum ipſis; ergò etiam licet Euchariſtia non ſit per ſe inſtituta ad delendum Originale, id poterit per accidens in iis, qui obicem non ponunt, quoties non habetur Baptiſma, cum parvuli obicem nullum exhibeant: & ſicuti Baptiſmus poteſt delere actuale peccatum, licet hoc non habeat ex inſtitutione, cur Euchariſtia non poterit Originale in parvulis, etiamſi hoc ex ſua inſtitutione non habeat?

45. Reſp. neg. ant.: ad cujus probat. admiſſo antecedenti, quod eſt valdè controverſum, illudque apertè negat Sanc. Bonavent. 4. Diſt. 9. art. 2. Quęſt. 3. neg. adhuc conſeq. Nam Euchariſtia delendo per accidens mortale, ex linea inſtitutionis ſuæ, nequaquam extrahitur, nempe rationis cibi, & potus, quorum natura eſt paſcere, & nutrire benè præparatos, minimè verò non adhuc natos: illi verò, qui, præmiſsâ debitâ diligentiâ, cum peccato ignorato

rato, ad Euchariſtiam accedunt, quantum eſt ex ſe ſunt præparati, adeoque prodeſt ipſis Cibus ille cœleſtis, non quidem per ſe, ſed per accidens: at parvuli non adhuc baptizati, minimè adhuc nati ſunt vita ſpirituali; ergò neque per accidens cibo ſpirituali juvari poſſunt ad Originale tollendum. Ideo autem, Baptiſmus, etſi admittatur per ſe primò ad delendum Originale inſtitutus, etiam delet actuale, quia extra ipſum nullum aliud datur medium in Lege Gratiæ pro delendo quocumque peccato: nam etiam Pœnitentia ipſa, quæ haberetur, votum Baptiſmi includit, quod ſanè de Euchariſtia dici nequit, ad hunc finem minimè inſtituta, & idcircò ſupponere debet homines nedum ſpiritualiter natos, ſed etiam vivos vitâ Gratiæ, & ſufficienter probatos, ideò nec per ſe, nec per accidens delere poteſt Originale.

ARTICULUS OCTAVUS

Solvuntur objecta adverſus tertiam partem.

46. OBji. I. Euchariſtia inſtituta eſt per modum cibi; ergò prodeſſe poteſt Infanti in utero Matris incluſo. Ant. patet, Prob. conſeq. Cibus corporalis à Matre ſumptus Infantulo prodeſt non ſumenti illum in utero Matris; ergò etiam Euchariſtia prodeſſe poteſt, etiamſi illam non ſumat, cum cibi ſpiritualis major virtus ſit, quam corporalis.

47. Reſp. neg. conſeq. Euchariſtia enim, inſtituta eſt ſub ſpeciebus pānis, & vini, quæ non datur parvulis in utero Matris incluſis, etiamſi alio cibo indigeant, nec eos juvat, ſi mortui ſint; igitur nec ipſos juvat Euchariſtia,

cum

cum ipſos mortuos Chriſto inveniat, nec ſub ſpeciebus illis expreſſis ab iis ſumi poteſt: etiamſi enim cibus ſpiritualis melior ſit corporali, non extrahitur tamen à ratione cibi, qui non mortuis, ſed vivis datur, ſoloſque vivos juvat.

48. Obji. II. Sanctitas unius extremi poteſt in aliud redundare ab ipſo realiter diſtinctum; ergò Euchariſtia ſumpta à Matre poteſt redundare in utilitatem Filii in utero incluſi; ergò ſupplere quoque vices Baptiſmi; conſeq. patet: Nam Filius in utero incluſus facit unum cum Matre: hinc Legis præſumptione Matris conditiones fætum ſequuntur utero incluſum C. fin. de ſer. non ordin. L. 2. C. *Si mancipium*. L. fin. *Communia* de Matrum; ergò ſanctitas Matris ex Euchariſtia percepta in Filium redundare poteſt. Ant. autem prob. nam Humanitas Chriſti Verbo Divino copulata. Quod eſt Sanctitas ſubſtantialis, ex multorum gravium Theologorum ſententia, apud Maſtrium noſtrum 3. Senten. Diſput. 2. Quæſt. 1. verè, propriè, ac formaliter ſanctificatur; ergò ſanctitas unius extremi poteſt redundare in aliud ſibi copulatum; adeoque ſanctitas Matris redundare in Filium utero ſuo incluſum.

49. Conf. Nam ad Rom. 11. 16. *Si radix ſancta, & rami*; ergò ſi per Euchariſtiam Mater eſt ſancta, eadem ſanctitate erit etiam Filius.

50. Reſp. Diſt. ant. Si extrema copulata ſint ſuppoſita perfecta, & integra, neg. ant. alio modo, permit. ant., & neg. conſeq. Filius enim ſi rationali Anima ſit præditus, non facit unum cum Matre, niſi per aggregationem, à qua perſonaliter diſtinguitur: hine negatur paritas adducta; nam admittendo cum pleriſque Theologis ſanctitate ſubſtantiali Verbi

Divi-

Divini, cui unitur, Humanitatem Chriſti ſanctificari, quod tamen cum ſuis & aliis à Doctore Subtili negatur 3. Sent.Diſt.2. Quæſt.1., adhuc falſa eſt conſeq.; Verbum enim, & Humanitas in una Perſona ſubſiſtunt, ut Abyſſini adverſus Neſtorium confitentur; hinc mirum non eſt, ſanctitatem unius extremi in aliud redundare, quamvis realiter diſtinguantur. Parvulus autem indigens ab Originali mundari, ac ſanctificari, eſt Perſona à Matre diſtincta, ſolumque localiter unita, adeoque ex ſanctitate unius, non infertur ſanctitas alterius. Quod ſi argumentum hoc valeret, ſanctitas quoque Matris baptizatæ in Filium redundaret, quod ipſiſmet Adverſariis diſplicet, Baptiſmum parvulorum admittentibus à Baptiſmo Matris diſtinctum.

51. Ad conf. neg. conſeq. Parvulus enim Anima præditus rationali exciſus eſt à radice, & propterea ſanctitas radicis in rami ſanctitatem nequaquam influit: ideo autem dicit Apoſt. *Si radix ſancta, & rami*; quia ſi Judæi, de quibus loquebatur, Fidem Patriarcharum, quorum erant poſteri, ſecuti fuiſſent, eamdem ſanctitatem conſecuti eſſent; ſecus, amiſiſſent, uti revera factum eſt; igitur non erat eadem numero ſanctitas ramorum, & radicis.

SECTIO SECUNDA

An Baptiſmus poſſit iterari?

52. Abyſſini ſingulis annis die Epiphaniæ, ſtagno aquæ benedicto, tam Mares, quam Fœminas, trina merſione, præmiſſâ formâ, baptizant. Videndum eſt, an licitè hoc faciant, ſive Baptiſma propriè iterare intendant, ſive ablutionem illam tantummodo facere velint

in

in Chriſti memoriam, quando in Jordane baptizari voluit, ut ſalvarét nos; cujus myſterium die illa ſolemniter ab Eccleſia recolitur. Quæſtio hìc agitatur, an Baptiſmus ritè collatus iterari queat? Vel ſi ob honorem, & memoriam Chriſti id fiat, etiamſi deſit intentio verè baptizandi, adhuc liceat?

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, Baptiſmum ritè collatum numquam repeti poſſe, etiam ſi id fiat animo Chriſtum honorandi, & commemorandi.

53. PAtet ex Scripturis primà pars, èx Joàn. 3. ubi aperte aſſeritur Baptiſmi neceſſitas illis verbis: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*: Ubi fit comparatio inter nativitatem carnalem ex Adam, & ſpiritualem in Chriſto; at unica tantum vice naſcimur carnaliter ex Adam; ergò unica tantum vice naſcimur in Chriſto per Baptiſmum: hinc Auguſt. trac. 11. in Joan. ſuper hunc locum: *Jam natus ſum de Adam, non poteſt me iterum generare Adam. Jam natus ſum de Chriſto; non poteſt me iterum generare Chriſtus. Quomodo uterus non poteſt repeti, ſic nec Baptiſmus.*

54. Item Baptiſmus eſt expreſſio in nobis, & ſimilitudo mortis, & ſepulturæ Chriſti, ex Apoſt. ad Rom. 6. 3. dicente: *An ignoratis, quia quicumque baptizati ſumus in Chriſto Jeſu, in morte ipſius baptizati ſumus? Conſepulti enim ſumus cum illo per Baptiſmum in mortem, ut quomodo Chriſtus ſurrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos in novitate vitæ ambule-*

bulemus. Salvator autem nec denuò mori, ac ſepeliri, nec reſurgere poteſt, juxta eumdem Apoſtolum v. 9. *Chriſtus reſurgens ex mortuis jam non moritur, mors ultra illi non dominabitur*; ergò neque dari poteſt alius Baptiſmus, quo præfata repræſententur.

55. Rurſus ad Epheſ. 4. 5. 6. dicit Apoſt. *Unus Dominus, una Fides, unum Baptiſma, unus Deus, & Pater omnium*; ergò ſicuti in unoquoque homine unica tantum debet eſſe Fides objectiva, ſicuti unus Deus, ita unius debet eſſe Baptiſmus ejuſdem Fidei proteſtativus; ergò ex Scripturis illicita rebaptizatio eſt.

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum Eccleſiæ, ac Patrum autboritate oſtenditur.

56. Eccleſia ritè baptizatis ſecundum Baptiſmum vetat: Nam Carthagin. Primum ſub Grato Archiepiſcopo an. Chriſti 349. ex Binio, poſt Sardicenſe celebratum hæc habet: *Illicitas eſſe ſancimus rebaptizationes, & ſatis eſſe alienum à ſincera Fide, & Catholica diſciplina rebaptizari*. Chartagin. III. cap. 38. *Non licet fieri rebaptizationes, reordinationes &c.* De Conſec. Diſt. 4. Cap. *Non licet*.

57. Item rebaptizantes Sacerdotes, & Epiſcopi depoſitione, rebaptizati inhabilitate ad Clericatum, ex Felic. III. Epiſt. 3. aliiſque pœnis plectuntur.

58. Rurſus Baptizati ab Hæreticis, vel à quibuſcunque aliis Infidelibus, dummodo in forma Eccleſiæ, minimè poſſunt rebaptizari, ex Nicæn. I. Can. 9. Arelat. I. Can. 8. Mogunt. IV. cap. 13. Cabilon. III. Can. 27. Tolet. I. cap. 15.

Late-

Lateran.IV. Can.1.Florent. in Inſtruc.Armen. quod utique non fieret, ſi Baptiſma licitè poſſet repeti; ergò &c.

59. Idipſum ſentiunt Patres. Clem. Rom. quem Abyſſini tanti faciunt, ut ejuſdem Conſtitutiones Verbum Dei appellent, Lib.6. c.15., cum capite ſuperiori alia retuliſſet Apoſtolorum præcepta Fidelibus impoſita, ſubdit: *Eodem modo contenti uno ſolo Baptiſmo, qui in Domini mortem traditur, non miniſterio abominandorum Sacerdotum Hæreticorum, ſed probatorum Sacerdotum in Nomine Patris, & Filii, Spiritus Sancti.* Epiphan. Hæreſ. 69. cum dixiſſet, poſt primam pœnitentiam, quæ fit in Baptiſmo, omnem Hominem renovari, ſubdit; *Non enim duo ſunt Baptiſmata, ſed unum; neque bis Crucifixus eſt Chriſtus, ſed ſemel, neque bis pro nobis mortuus eſt, & reſurrexit. Et hujus gratiâ muniri nos oportet, ut ne lapſi coronam renovationis perdamus.* S. Baſil. de Spiritu Sanc. Cap. 15. *Non Judæorum more in quibuſdam inquinamentis abluimur, ſed unum novimus ſalutiferum Baptiſma: quandoquidem una eſt pro mundo mors, & una ex mortuis reſurrectio, quarum figura eſt Baptiſmus.* Similia tradunt Gregor. Nazianz. Orat. 40. Juſtin. Mart. Orat. ad Orthodoxos, Quæſt. 97., & luculentiſſimè Chryſoſt. Hom. 9. in Cap. 6. Epiſt. Pauli ad Hæb., ubi poſt adductas rationes, ob quas repeti nequit Baptiſmus, infert: *Non eſt ergo, non eſt ſecundum lavacrum: ſi eſt autem, eſt tertium, & quartum*: poſtremò concludit: *Quid ergò? Non eſt Pœnitentia? Eſt Pœnitentia, ſed non eſt ſecundum Baptiſma.* Et proſequitur ibi Pœnitentiam commendans, quæ fit poſt Baptiſma; ergò ex Patribus ipſis Orientalibus Baptiſmus repeti non poteſt.

AR-

ARTICULUS TERTIUS

Idipſum rationibus aliquibus ſuadetur.

60. I. Circumciſio, & remedium Legis Naturæ in Veteri Teſtamento unica tantum vice conferebantur, nec umquam repetebantur; ergò neque Baptiſmus iis longè perfectior, & præfiguratus repeti poteſt.

61. II. Peccatum Originale, quod eſt Baptiſmi præcipua materia, circa quam verſatur, ex Floren. in Inſtruc. Armen. & docet Auguſt. in Enchir. Cap. 64. numquam redit, ſed penitus extinguitur; ergò neque Baptiſmus redire poteſt.

62. III. Per Baptiſmum conſceramur Deo, cujus milites efficimur; ergò repeti nequit Baptiſmus: quæ enim Deo ſemel ſacrata ſunt, nova conſecratione non indigent, ut in Templis, & Altaribus animadvertimus, & habemus de conſec. Diſt. 1. Cap. *Solemnitates*, & Diſt. 68. Cap. *Sicut ſemel*, Cap. *Eccleſiis*; & Panis ipſe Euchariſticus unica tantum vice conſecratur; ergò ſemel quoque tantummodo confertur Baptiſma.

63. IV. Uſus perennis, & antiquiſſimus Eccleſiæ numquam rebaptizandi ritè Baptizatos, ſed ſolummodo reconciliandi eos, qui ab Eccleſia deſciverunt; quæ conſuetudo in veteribus Conciliis apertè conſtat, ut Nicæn. I., Arelat., Anciran. & aliis, cui uſui numquam eſt derogatum, ſatis apertè oſtendit, cenſuiſſe primitivam Eccleſiam, de mente Chriſti inſtituentis fuiſſe, ut Baptiſmus numquam renovaretur: hinc ex Socrate lib. 7. cap. 17. cum Judæus quidam ritè baptizatus iterum ad Baptiſ-

ptiſmum redi iſſet, exclamavit Epiſcopus: *Aut veterator es, aut Baptiſmum ignoranter acce-piſti*; ergò Baptiſmus iterari non poteſt.

64. V. Admiſſa iteratione, Baptiſmo fieret injuria maxima, innueretur quippè, ab ipſo Originale nequaquam fuiſſe deletum, nec pœnas, actualibus Baptiſmum præcedentibus debitas, pleniſſimè dimiſſas, quod omnino abſurdum eſt, ſupponeretur quippè, merita Chriſti in Baptiſmo primo applicata ad omnimodam peccati ſive Originalis, ſivè actualis dimiſſionem minimè ſufficere; igitur Baptiſmus ritè collatus nullo caſu iterari licitè poteſt.

ARTICULUS QUARTUS

Dicendum ſecundo, etſi Æthiopes nullam haberent intentionem verè rebaptizandi, adhuc tamen materiam, & formam repetentes, illicitè facere.

65. PRob. breviter I. Quia ponere ſignum à Deo ad effectus ſupernaturales practicè, & efficaciter ſignificandos inſtitutum eo animo, ut practicè non ſignificet, eſt intrinſecè malum; redundat quippè in contemptum Sacramenti ob defectum debitæ intentionis effectu fruſtrati, & Dei inſtituentis, quaſi ſignum illud ſit ad effectus illos efficaciter producendos inefficax: At mergere Homines aquâ, verbaque recitare, quæ in vero Baptiſmo proferuntur tamquam forma, eſt ponere ſignum à Deo inſtitutum eo animo, ut practicè non ſignificet, cum revera à Chriſto Domino res illæ, & verba ad finem Gratiæ producendæ fuerint inſtituta; ergò Abyſſini, qui aquâ, & verbis Baptiſmalibus utuntur alio fine, graviter peccant contra Religionem.

66. II.

66. II. Vel Æthiopes illa ablutione cum verbis Sacramentalibus rem ſacram intendunt façere, cum excluſione Sacramenti, vel prophanam: ſi rem ſacram facere intendunt, malum eſt, & contra Religionem, eo quia facere intendunt diverſa intentione ab illa, quæ fuit à Chriſto Authore inſtituta: ſi verò actionem prophanam, adhuc graviter delinquunt, actioni prophanæ verba ſacra, & ex ſe effectûs ſupernaturalis operatoria miſcentes; eſt quippè irriſio, & notorius contemptus eo modo, quo ſi vaſa ſacra in uſum prophanum converterentur: pejus autem agerent, ſi joco facerent; maximam quippè injuriam Deo irrogarent, dum rem ſacroſanctam, ac myſteriis pleniſſimam, jocandi materiam efficerent, ac ſatis oſtenderent, nullo pretio habere.

67. III. Quia cæterorum Sacramentorum formam ſuper debitam materiam proferens abſque intentione Sacramentum efficiendi, illicitè agit; illud quippe fruſtratorium efficit, & decipit Fideles, qui verum putant recipere Sacramentum, & propterea talia agentes in Sanctæ Inquiſitionis Tribunali rigidiſſimè plectuntur; ergò etiam Abyſſini graviter delinquunt abſque intentione baptizandi, Homines mergendo aquâ, ſuperque ipſos formam Baptiſmi etiam proferendo.

68. Si tamen abſque formæ prolatione ſimpliciter Homines in ſtagno abluerent, in memoriam Chriſti Baptiſmo ſuo aquas ſanctificantis, minimè in hoc delinquerent: Sacramentum enim nullum ſimularent, aut irritum efficerent, ſed ſolummodo ſacro illo ritu Baptiſmi Chriſti memoriam recolerent, quod pium ſanè, ac Religioſum eſt.

AR-

ARTICULUS QUINTUS

Solvuntur objecta contra primam partem.

69. Objj. I. Ex Scripturis non habetur, Baptiſmum non poſſe repeti; ergò &c. Prob. ant. Nam loca adducta ex Joan. 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua &c.* non videntur evincere intentum: Nam etiam per Pœnitentiam Deo renaſcimur, cui eramus mortui per peccatum lethale, quæ tamen repeti poteſt. Neque alius ex Epheſ. 4. quo dicitur: *Unus Deus, una Fides, unum Baptiſma*; ſi enim aliquid probaret, evinceret quoque, quod ſicut datur unicus numero Deus reſpectu omnium, ita dari deberet unus numero reſpectu omnium Baptiſmus, quod tamen abſurdum eſt. Ita etiam ſi hujuſmodi Textus aliquid probarent, oſtenderent quoque, unicam numero Euchariſtiam dari debere, cum dicatur 1. Cor. 10. 17. *Unus panis, unum Corpus multi ſumus*, quod tamen abſurdum eſt; ergò Baptiſmus iterari licitè poteſt.

70. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. neg. Conſeq. Nam in Pœnitentia renaſcimur per modum judicii, & remiſſionis, & propterea laborioſus Baptiſmus à Patribus appellatur, & ſecunda poſt naufragium Tabula: venia quippe, niſi magno fletu, doloroſa Confeſſione, ac pœnali ſatisfactione, minimè obtinetur. In Baptiſmate autem, citra Judicis abſolutionem, ac Pœnitentis confeſſionem, omnes peccatorum maculæ penitus abſterguntur, pœnæque condonantur, atque ad infantium innocentiam initiati reducuntur: Hinc 1. Pet. 2. 2. regenerati Baptiſmate, *Quaſi modo geniti Infantes* nuncupantur.

71. In-

71. Inſtantia quoque adverſus Textum ad Epheſ. 4. 5. *Unus Dominus, una Fides, unum Baptiſma*, nihil ad rem facit: illa enim verba convincunt apertiſſimè unitatem Baptiſmi modo ſibi proportionato, non quod unicus ſit Baptiſmus, ſicut unicus eſt Deus, ſed ſicuti unicus datur Deus, ita unicus in unoquoque Fideli Deum colente debet eſſe Baptiſmus unius veri Dei proteſtativus, & unica in eum Fides ab unoquoque habenda.

72. Quod verò adducitur ex 1. Cor. 10. 17. ubi dicitur: *Unus Panis, unum Corpus multi ſumus*, Adverſariis nihil favet: loquitur enim Apoſtolus, non de Euchariſtia formaliter accepta, ſed de nobis in Chriſto copulatis, Euchariſtia mediante: Cum enim dixiſſet Apoſtolus v. 16. *Calix benedictionis, cui benedicimus, nonne communicatio Sanguinis Chriſti eſt? Et panis, quem frangimus, nonne participatio Corporis Domini eſt?* Subdit: *Quoniam unus Panis, unum Corpus, multi ſumus, qui de uno Pane participamus*. Quibus verbis innuitur, nos Fideles Euchariſtiam ſumentes ità in Chriſto, atque inter nos invicem eſſe conjunctos, quo multa grana tritici in uno pane conjunguntur; ſicut igitur iſta faciunt unum Panem, ita & nos in Euchariſtia Chriſtum ſumentes facimus unum Populum.

73. Obji. II. Stat Baptiſmus abſque ullà renovatione, ac nativitate ſpirituali; ergò ſaltem in illo caſu iterari debet. Ann. eſt certum in ficto ſuſcipiente Baptiſmum, abſque fructu ullo ratione nullius, vel pravæ diſpoſitionis, ex Floren. Inſtruc. Armen. & Triden. ſeſs. 7. Can. 6., definientibus per Sacramenta Gratiam cauſari, niſi adſit obex. Conſeq. patet: Nam illa renovatio à ſolo Baptiſmo pro-

venire poteſt ad Originale, cæteraque præcedentia peccata delenda inſtitutum; ſed à priori Baptiſmo provenire non poteſt; ergò à ſecundo.

74. Reſp. Diſt. ant., ex parte ſui, ne. ant., ex parte ſuſcipientis; Conc. ant., & neg. Conſeq. Ad probat. Conc. maj. ne. min. Illa enim renovatio, quæ fit in ficto, remota fictione, non provenit à ſecundo, ſed à primo Baptiſmo, cujus effectus fuit quidem ob fictionem ſuſpenſus, ſed non omninò ſublatus: accedente verò recta diſpoſitione, remotaque fictione, effectus Baptiſmi, nempe plena juſtificatio inducitur, & propterea ſecundus Baptiſmus minimè eſt neceſſarius, ut optimè Doct. Subtil. 4. Diſt. 5. §. *Reſpondeo*. Quamvis autem, recedente fictione, Baptiſmus phyſicè non adſit, adeſt tamen moraliter, & in eo ſenſu perſeverat. Nec per fictionem omnes penitus effectus Baptiſmi impediuntur, imprimitur quippe Character in Anima Baptizati, qui Eccleſiæ Filius efficitur, ſed ſolummodo illa dona, quæ in perfecta juſtificatione conferuntur: & propterea ſecundus Baptiſmus ob finem hunc nequaquam admittitur.

75. Obji. III. Ex eo quia unica tantum detur nativitas carnalis, non arguitur multiplicem dari non poſſe ſpiritualem; ergò iterabilis eſt Baptiſmus. Conſeq. patet: hac enim ratione Catholici utuntur ad probandum unicum Baptiſma eſſe oportere. Prob. autem ant. Stat unica tantum mors carnalis, & corporis reſurrectio cum multiplici nativitate ſpirituali, cum plures quotidie à peccatis reſipiſcant, & ſpiritualiter renaſcantur; ergo ſtat quoque unica nativitas carnalis, cum multiplici nativitate ſpirituali, cum nulla poſſit aſſignari diſpa-

ſpiritas, adeoque multiplicari quoque Baptiſmus, in quo ſpiritualiter renaſcimur.

76. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. neg. conſeq. Nam vita ſpiritualis eo modo, quo in Baptiſmo aquiritur, numquam amitti poteſt, utpote oppoſita morti per Adam inductæ, nempe peccato Originali, quod unica vice extinctum numquam reviviſcit, adeoque, etiam vita ipſi oppoſita ex Baptiſmate aquiſita, numquam extinguitur, & propterea, quoniam numquam in Adamo morituri ſumus, neque per Baptiſmum novo Adæ nempe Chriſto ſumus regenerandi, & reſurrecturi; vita verò, quæ aquiritur per Pœnitentiam pluribus modis peccato actuali amitti poteſt, & ideò etiam pluries recuperari, ac per ipſam reſurgere: adeoque argumentum ad rem non facit.

ARTICULUS SEXTUS

Solvuntur objecta contra ſecundam partem, & quædam Quæſita enodantur.

77. OBji. I. Chriſtus, quando fuit baptizatus à Joanne, Joan. 1. 30. Matth. 3. 16. & Lucæ 3. 21. baptizatus fuit abſque intentione recipiendi Baptiſmum; ergò etiam Abyſſinis erit licitum recipere Baptiſmum Chriſti abſque intentione recipiendi. Conſeq. patet: nam licitum eſt imitari Chriſtum, qui eſt *Via*, *Veritas*, *&* *Vita* Joan. 14. 6. Prob. ant. etiam, quia Chriſtus non indigebat Baptiſmo ad ſui purificationem, cum careret omni peccato; ergò accepit Baptiſmum abſque intentione vera ipſum recipiendi quoad ſuum eſſe formale.

78. Reſp. ne. ant., verè enim Chriſtus intendit recipere Baptiſmum Joannis eo modo, quo

quo ab ipſo conferebatur! Cum enim renueret Joannes ipſum baptizare, ait Matth. 3. 15. *Sine modo: ſic enim decet, nos implere omnem juſtitiam*. Cæterum etiamſi non intendiſſet verè Baptiſmum illum recipere, adhuc nulla eſt conſequentia: Baptiſmus enim ille utpote à Joanne inſtitutus, Novæ Legis Sacramentum non erat, ex Triden. ſeſs. 7. de Baptiſ. Can. 1. ſed ipſius tantum præparatio: qui verò ab Abyſſinis confertur, eſt verus Baptiſmus, cujus materiam, & formam reipſa miniſtrant: adeoque ex facto Chriſti nihil pro ipſis colligitur: neque omnia, quæ Chriſtus fecit, nobis ſunt regula agendi; ipſe quippe ob varia graviſſima motiva, quæ Patres commemorant, circumcidi voluit, nec tamen Fidelibus licitum eſt circumcidi, Paulo dicente ad Gal. 5. 2. *Dico vobis, quoniam ſi circumcidamini, Chriſtus vobis nihil proderit*; aliaque geſſit, quæ nobis imitari omninò interdicitur.

79. Obji. II. Sumendo ablutionem illam cum formæ repetitione, nulla fit Sacramento injuria: nullum quippe fit, nec fieri intenditur Sacramentum, ſed mera repetitio actionis Chriſti Baptiſmum facto ſuo inſtituentis, ex D. Thoma 3. Par. Quæſt. 26. art. 1. & inſinuat Auguſt. ſerm. 37. de Temp. non verò intenditur fieri verum Sacramentum; ergò licitè fit.

80. Conf. Nam licitum eſt etiam ſecundum Latinos repetere ablutionem, quæ eſt materia Baptiſmi, eo quia nullum intenditur Sacramentum; ergò etiam ob eamdem rationem licet repetere formam, cum etiam illa repetitione nullum intendatur Sacramentum, ad quod conficiendum non minus materia, quam forma requiritur.

81. Reſp. ne. ant., & conſeq. probationis:

nis: nam hoc ipſo, quod non fiat, nec fieri intendatur Sacramentum, ipſi maxima fit injuria, dum ea omnia ponuntur, quæ, præciſa intentione, Sacramentum conficere nata ſunt, cum fruſtratorium reddatur, & inane, quod à Chriſto Domino pro ſalute Hominum inſtitutum eſt.

82. Ad Conf. neg. Conſeq. Nam aqua de ſe materia eſt indifferens ad plura ſignificanda, & imperfectior pars ſigni Sacramentalis, & propterea fieri poteſt, & repeti ablutio, quin Sacramentum iterationis periculo ſubjiciatur; videmus enim Eccleſiam aquâ uti, & ablutione in aliis ritibus à Baptiſmo diverſis. Forma verò ſuper ablutionem applicata, quæ eſt materia proxima, non eſt amplius indifferens, ſed determinata, & completiva Baptiſmi, qui verbis formæ prolatis perficitur, finemque ultimum imponunt compoſito Sacramentali: ac proindè irreverentia in ſecundo, non in primo caſu committitur. De tempore verò inſtitutionis Baptiſmi, quoniam Scholaſtica controverſia eſt, differere non eſt opus.

83. Quæres I. Quid agere Miniſter debeat, dubio exiſtente Baptiſmate?

84. Reſp. Ad dubium tollendum omnem moralem diligentiam adhiberi oportere, Parentes Baptizati, Propinquos probabiliter conſcios interrogando, Libros Parochiæ luſtrando &c. Eo autem perſeverante, is, de quo dubitatur, ſub conditione baptizari debet, ex Alexand. III., *Extra*, de Baptiſmo, & ejus effectu Cap. *De quibus*. Quamvis enim ſacrilegii diſcrimen effugiendum ſit, ſaluti quoque Baptizandi conſuli oportet, abſque Baptiſmi lavacro profectò perituri: optimè enim Leo Mag. *Providere debemus, ne, dum ſpeciem quam-*

dam Cautionis tenemus, damnum regenerandarum incidamus Animarum.

85. Quæres II. Quid faciendum ſit in caſu, quo licet doceri minimè poſſit, Baptiſmum collatum eſſe, nemo tamen oppoſitum poteſt demonſtrare?

86. Reſp. Inter Fideles, qui omni cura ſatagunt Infantes baptizari, nec adulti permittuntur diu abſque Baptiſmo perſiſtere, quoniam pro Baptiſmi exiſtentia militat præſumptio, iterari Baptiſmum non poſſe, donec certiſſimis argumentis oppoſitum probetur, ex Innoc. III. *De Presbytero non baptizato* Cap. *Veniens*. Si verò caſus inter Infideles contingat, cùm Baptiſmi præſumptio deſit, etſi oppoſitum probari non poſſit, utique conferri debet, ne ſcrupuloſa nimium de iteratione Baptiſmi ſolicitudo Animæ infantis non regenerati officiat: In his enim caſibus, ut inquit Leo Mag. Epiſt. 92. *Quod non oſtenditur geſtum, non ſinit, ut videatur iteratum.*

87. Quæres III. Quale dubium eſſe debeat, ut ſaltem ſub conditione Baptiſmus iteretur?

88. Reſp. Dubium tale requiri, ut omni adhibita diligentia, vinci non poſſit: tunc enim abſque ullo peccato ſaltem ſub conditione repeti poteſt. Hinc Innoc. III. Cap. *Veniens*, inquit: *Non intelligitur iteratum, quod ambigitur eſſe factum, nec malè de Sacramento ſentitur, cum illud non Religionis contemptus, ſed Articulus neceſſitatis excludit.* Cæterum, urgente neceſſitate, appoſita conditio tollit maculam ſacrilegii: ac proinde imminente parvuli morte, non ita de iteratione laborandum eſt: hæc quippe tollitur, appoſita conditione, aliunde vero parvuli æternæ ſaluti providetur, in tali caſu graviter periclitanti.

SE-

SECTIO TERTIA

An validus, ac licitus ſit Baptiſmus, in quo ſicuti ter merſio, ita ter quoque forma repeteretur?

89. SUppono hic trinam merſionem in Baptiſmate non eſſe abſolute neceſſariam, ſicuti neque unam præcisè. Eccleſia quippe variis temporibus, modò unam, modò trinam adhibuit: ut enim optimè Mag. Gregor. ad Sanctum Leandrum Hiſpalenſem Archiepiſcopum lib. 1. Reg. epiſt. 41. *In una Fide nihil officit Sanctæ Eccleſiæ conſuetudo diverſa*, dummodo ſubſtantia ſervetur, quod quidem ſivè in una, ſive in trina merſione cuſtoditur, cum vera utraque ſit ablutio à Chriſto Domino pro Baptiſmatis materia proxima inſtituta.

90. Porrò Armeni trinæ merſionis morem retinentes, juxta numerum merſionum, etiam formæ prolationem multiplicant, itaut in ſingulis merſionibus verba quoque proferant integræ formæ. Videndum eſt, an hujuſmodi conſuetudo poſſit ſuſtineri?

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt juxta numerum merſionum formam iterari non poſſe; adeoquè Baptiſmum ità repetitum eſſe invalidum.

91. PRob. breviter: Baptiſmus ſemel ritè collatus, neque licitè, neque validè iterari poteſt, uti ex Divinis Scripturis ad Epheſ.4. 5. Ad Hæb.10. 23. ad Rom. 6. 5., & perenni Eccleſiæ traditione, Patrumque una-

nimi conſenſu, ac Floren. In Inſtruc. Armen. & Triden. ſeſs. 7. Cap. 9. inſtruimur: in Baptiſmate enim Deo renaſcimur: ſicuti autem duplex non datur nativitas carnalis in Adam, ita nec duplex nativitas ſpiritualis in Chriſto. Si autem ter in Baptiſmo, juxta trinam merſionem forma repeteretur, Baptiſmus iteraretur; ergò hæc replicatio formæ efficit Baptiſmum, nedum illicitum, ſed invalidum. Prob. min. nam per primam merſionem, & formam prolatam perfectus habetur Baptiſmus; Sacramentum enim completur ex materia, & forma, ex Floren. hæc autem habetur in prima merſione, verbis à miniſtro prolatis; ergò in prima merſione habetur perfectus Baptiſmus; igitur iteratur in ſecunda, & tertia merſione; ergò illicitè, & invalidè.

92. Neque reponatur deeſſe Miniſtri intentionem, quæ non refertur ad primam, ſed ad tertiam merſionem, & prolationem verborum. Hoc enim gratis dicitur, cum Miniſter in omni merſione baptizare intendat, & propterea verba formæ proferat: nec adeſt ratio, cur intentionem ad tertiam potiùs referat, quam ad primam ablutionem.

93. Si tamen Miniſter ſolummodo in tertia merſione verè baptizare intenderet, utique ſola tertia merſio cum verbis formæ Sacramentum eſſet, dum merſionibus antecedentibus deeſſet intentio, quam Florentinum ibidem ad Sacramenti validitatem requirit: at peccaret graviſſimè Sacerdos, ac Irregularitatem mereretur, de Apoſt. Cap. *ex Litterarum*, cum inſtar ſacrilegii rebaptizatio ſemper in Eccleſia fuerit habita, de Conſec. Diſt. 4.

AR-

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objectiones.

94. OBji. I. Non minus ad confectionem Sacramenti materia proxima, quam forma requiritur: eſt autem licitum trina merſione Baptiſmum conficere; ergò etiam ter formam proferre.

95. Reſp. Falſam eſſe majorem: Quamvis enim utraque neceſſariò requiratur, Forma tamen eſt magis neceſſaria, utpotè completiva, & ultimo conſtitutiva compoſiti moralis Sacramentalis: ſicut enim in phyſicis, ita etiam in moralibus Forma eſt illa, quæ ſicuti dat ultimum eſſe, ita præbet eſſe ſpecificum Compoſito, illudque à quocumque alio diſtinguit, utpotè materiæ determinativa ex ſe ad plura indifferentis: non ergò ex trina ablutione, trina quoque formæ repetitio in Baptiſmo argui poteſt.

96. Obji. II. In Extrema Unctione ad multiplicationem unctionum forma quoque repetitur, ex Floren. in Inſtruc. Armen. §. *Quintum Sacramentum*, & tamen unicum eſt Sacramentum; ergò etiam idipſum in Baptiſmate contingit, etiamſi forma repetatur: nec apparet ratio cur ungi poſſint plura membra, cum formæ repetitione, non poſſint quoque ablui eadem repetitâ formâ.

97. Reſp. Conc. ant., & neg. conſeq. nam Extrema Unctio eſt unum Sacramentum unitate integritatis, non indiviſibilitatis, uti notat eleganter Doct. Subtil. 4. Diſt. 23. Quæſt. unic. ad ſecundum: cujus argumentum eſt, formam verbis diverſis proferri in unctione unius mem-

bri, ac in unctione alterius, ex Ritual. Rom. Hoc autem adeo verum eſt, ut, ſi contingat, ob membrorum defectum, vel anguſtiam temporis, non omnia membra ungi, adhuc tamen formas omnes diverſas, quæ in cæterorum membrorum unctione recitantur, ut Sacramenti effectus integer habeatur; proferri à Miniſtro oportere, ex Ponc. noſt. Cur. Theol. Diſp. 47. Quæſt. 2. Hoc quippè Sacramentum fit per modum remedii purgativi, non regenerativi: Baptiſmus autem Sacramentum eſt per modum regenerativi, ac nativitatis ſpiritualis, & proindè indiviſibiliter effectum ſuum confert; adeoque formâ, & materiâ membro alicui principali applicatâ, perfectum, & integrum fit Sacramentum.

98. Objl. III. Juxta Sanctum Thomam 3. Par. Quæſt. 66. art. 8. ad tertium: Ita intentio Miniſtri ad Baptiſmi validitatem requiritur, ut ex illa unitas Baptiſmi deſumatur: at ex eo quia in trina merſione Miniſter unum ſolummodò Baptiſma intendit, unum tantummodò confertur Baptiſma; ergò etiam ſi pluribus vicibus forma repetatur, ſi unum intendatur Baptiſma, unicum erit Baptiſma.

99. Reſp. Conc. maj., & diſt. min. ex eo quia præcisè intenditur, neg. min. ex eo quia ad unitatem Baptiſmatis indifferens eſt una, vel trina merſio, conc. min., & neg. conſeq. Itaque intentio poteſt quidem efficere, ut ſi una tantum merſio fiat, cum forma proportionata, unum fiat Sacramentum: at non poteſt efficere, quod ſi fiant tres merſiones, additâ ad ſingulas formâ, trina fiant Sacramenta, ſed unum tantummodo, nempe in prima merſione, cui forma applicatur; cæteræ enim ſubſequentes cum forma repetita, Sacramenta non ſunt, ſed

ſacri-

ſacrilegia, una enim tantùm ſit nativitas Spiritualis, non plures, uti una eſt tantùm nativitas carnalis.

SECTIO QUARTA

An forma, qua Latini utuntur in Baptiſmate conferendo, legitima ſit?

100. LAtini Baptiſmum Conferentes hac forma utuntur: *Ego te Baptizo in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Orientales autem hac alia: *Baptizetur ſervus Chriſti in Nomine &c.* Armeni formam Latinorum reprehendunt, ac uti illegitimam proſcindunt, eo quia Perſona Baptizantis exprimitur dicendo: *Ego te Baptizo.* Ita Vartan. in monit. ad Armen. Cap. 2. Gregor. Dittavien. in lib. Interrog. Trac. 24. n. 29. Videndum an juſtè?

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, Formam, qua Latini in Baptiſmate conferendo utuntur, eſſe legitimam.

101. OStenditur ex Scripturis: nam Matth. 28. 19., ubi Baptiſmi promulgatio habetur, & inſtitutio inſinuatur, dicitur: *Docete omnes Gentes, baptizantes eos in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.* Hic denotantur Baptizandi, & Baptizaturi: paſſio Baptizandorum, & actio Baptizantium, quarum utraque de neceſſitate exprimenda eſt: at Armeni non putant inutilia illa verba: *Baptizetur ſervus Chriſti,* quibus exprimitur paſſio Baptizatorum; ergò nec inutilia, aut illegitima cenſenda ſunt iſta alia: *Ego te Baptizo,* deno-

 tan-

tantia actionem Baptizantis; in neutra enim effectus Miniſtro adſcribitur principaliter, ſed Trinitati, cum in utraque forma dicatur: *In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; & ſicut minimè condemnant Abſolutionem Pœnitentialem, in qua dicit Sacerdos: *Ego te abſolvo*, cur damnare debent formam Baptiſmalem, in qua dicitur; *Ego te Baptizo*? Ergò &c.

102. Deinde ad Corinth. 1. cap. 1. 14. 15. 16. aſſerit Apoſtolus: *Gratias ago Deo meo, quod neminem veſtrum baptizavi, niſi Criſpum, & Cajum, ne quis dicat, quod in nomine meo baptizati eſtis: Baptizavi & Stephanæ Domum: Caterùm neſcio, ſi quem alium baptizaverim.* Si autem in forma Baptiſmi nomen Baptizantis minimè in prima Perſona fuiſſet expreſſum, nullam Corinthii cauſam ob Baptiſma à Paulo receptum habuiſſent, eo quia in tertia Perſona collatus fuiſſet ſolis Trinitatis Perſonis expreſſis; ergò Apoſtoli nomen primæ Perſonæ in conferendo Baptiſmo adhibebant; ergò nec peccant Latini eumdem morem ſervantes ex ipſiſmet Scripturis.

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum ex Doctrina Eccleſiæ, & ratione ſuadetur.

103. CONcilium Floren. Oecumen. ex Latinis, & Græcis Patribus compactum in Bulla unionis, cui Armeni quoque aſſenſum præbuerunt, utramque formam legitimam pronunciavit, rationem optimam afferens; quia nimirum: *Cum principalis Cauſa, ex qua Baptiſmus virtutem habet, ſit Trinitas Sancta; inſtrumentalis autem ſit Miniſter, qui tradit*

dit exteriùs Sacramentum, ſi exprimitur actus, qui per ipſum Miniſtrum exercetur, cum Sanctæ Trinitatis invocatione, perficitur Sacramentum: In forma autem Latina exprimitur meliùs, & clariùs, quam in Armena, & Græca cum ad primam Perſonam Miniſtrantis dirigatur. Idipſum ex Later. IV., cui Orientales Patriarchæ mediatè, vel immediatè aſſenſum præbuerunt, & adſtiterunt, ex Abb. Uſpergenſi, in Cronic. ad an. Chriſti 1215., & Mat. Pariſ. ad an. 1213. ubi damnantur Græci Latinos rebaptizantes; eo quia in forma exprimeretur prima Perſona Miniſtri baptizantis; ergò ſicuti bona eſt ex iſtis Conciliis forma Græcorum, & Armenorum, ita æquè bona eſt forma Latinorum.

104. Et ratio ipſa ſuffragatur: tumquia forma, qua Latini utuntur, ab ipſiſmet Apoſtolis perenni traditione accepta eſt: hinc D. Thom. 3. Part. Quæſt. 66. art. 1. ad Primum putat, Patres Græcos primam Perſonam Miniſtri in forma non exprimentes ab uſu antiquiſſimo Eccleſiæ receſſiſſe: tumquia intentio Chriſti inſtitutoris æquè benè, imò meliùs ſervatur in forma Latina, in qua exprimitur actio Miniſtri, Matth. 28. inſinuata, quam in Græca, aut Armena: tumquia forma practica, qualis eſſe debet Sacramentalis, æquè benè, imò meliùs exprimitur in forma Latina, ac in Græca, & Armena: tumquia intentio Miniſtri faciendi, quod facit Eccleſia, & voluit Chriſtus, ad validitatem Sacramenti neceſſario requiſita, meliùs in Latina forma innoteſcit, in qua Miniſtri actio in prima Perſona exprimitur, quam in Græca, & Armena, implicitè tantum eam denotante, cum dicitur: *Baptizetur Servus Chriſti*; ergò forma Latina nullo pacto ut illegitima reprehendi poteſt.

AR-

ARTICULUS TERTIUS

Solvuntur Objectiones.

105. OBji.I. Ex hoc, quod Chriſtus Dominus Matth.28. juſſerit, à Miniſtris Baptiſmum perfici, & quidem in Nomine Divinarum Perſonarum, non arguitur, formam, qua perficitur, eſſe debere: *Ego te Baptizo in Nomine &c.* ergò male aſſeritur, in forma exprimi debere actionem Miniſtri. Conſeq. patet, nam Mar. ult. 18. dicitur de Apoſtolis: *In nomine meo Dœmonia ejicient, linguis loquentur novis, ſerpentes tollent;* nec tamen in eorum executione dicere oportuit: *Ego Dœmonia ejicio, ſerpentes tollo;* ergò ſimiliter in Baptiſmi collatione dici non debet: *Ego te Baptizo.*

106. Reſp. Ad futile hoc argumentum, cui Græci quoque, & Armeni ſatisfacere debent, cum in ejectione Dœmonum, aut Infirmorum ſanatione non dicerent Apoſtoli: *Liberetur Servus Chriſti à Dœmonibus, vel ſanetur ab infirmitate*: conc. ant., & neg. conſeq. Nam ſanatio Infirmorum, & cætera alia à Marco recenſita non erant opus Sacramentale, & ideo verba determinata minimè requirebant: verba autem formæ Baptiſmalis ſunt effectiva Sacramenti ex opere operato; & ideo explicitè, vel ſaltem implicitè actionem Miniſtri exprimere debent: quod fit verbis illis Latinæ formæ: *Ego te Baptizo*: implicitè in forma Græca: *Baptizetur Servus Chriſti.*

107. Obji.II. Verba illa: *Ego te Baptizo*, ſunt ſupervacanea; ergò forma Latina eſt illegitima. Conſeq. patet, nihil enim in collatione

Sa-

Sacramentorum ſuperfluere debet, ſicuti nec deeſſe. Ant. autem patet: nam Latini concedunt formam Græcam, aut Armenam, in qua omittitur: *Ego te Baptizo*, eſſe legitimam; ergò verba illa, *Ego te Baptizo* ſuperfluunt.

108. Reſp. Admiſs. ant., quod falſiſſimum eſt, adhuc neg. conſeq. nam diminutio tollit ſubſtantiam Sacramenti, non verò ſuperfluitas: ſicuti ergò, licet ſuperfluat in forma Græca, & Armena ly *Servus Chriſti*, cum præberi poſſet in ſecunda Perſona, dicendo: *Baptizare*, vel in tertia, dicendo: *Hic ſit Baptizatus*, adhuc permittitur ut legitima; ita reprehendi non debet forma Latina, in qua dicitur: *Ego te Baptizo*. Cæterum aſſumptio falſa eſt: etſi enim explicita poſitio primæ Perſonæ Miniſtri in forma non ſit omninò neceſſaria, eſt tamen congrua, atque ad explicandum baptizantis miniſterium opportuna, adeoque reprehendi nequaquam meretur.

109. Obji. III. Fundamentum præcipuum Adverſariorum: Apponendo in Forma Baptiſmi primam Perſonam Miniſtrantis, ex vi ſermonis datur intelligi, ipſum eſſe Cauſam principalem Baptiſmi: hoc autem magnum incommodum eſt; nam datur anſa Baptizatis beneficium regenerationis non in Chriſtum præcipuum Authorem, ſed in Miniſtrum ipſum refundendi, quod quidem magnum abſurdum eſt, & multarum ſeditionum origo, uti Paulus inſinuat, 1. Cor. 1. 12. ergò malè a Latinis in forma Baptiſmi ponitur prima Perſona Miniſtri dicentis: *Ego te Baptizo*.

110. Reſp. neg. maj. Quandoquidem apponendo verba: *In Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: ſatis datur intelligi, regenerationem ſpiritualem, quæ in Baptiſmate præ-

præbetur, Deo veluti Cauſæ principali; Miniſtro autem veluti tantummodo inſtrumentali tribui oportere: quare Schiſma, vel Seditio non magis ex forma Latina, quam ex Armena, vel Græca oriri poteſt: nam etiam inſta implicitè miniſterium baptizantis exprimitur; proculdubio enim compertum eſt, neminem à ſeipſo poſſe baptizari. Quod ergò Patres Græci, ut ſeditionibus occurrerent, Perſonam Baptizantis cenſuerint omitti, quæ virtualiter in tertia Perſona paſſivè exprimebatur, infirmitati Fidelium conſulentes benè egerunt: at non ſunt Latini reprehendendi, qui Apoſtolicę inhærentes Traditioni antiquiſſimam formam retinuerunt, hujuſmodi ſcandala, ſeditioneſque in ſuis Fidelibus minimè formidantes, qui numquam à Patribus Græcis fuere reprehenſi, etſi nomen Baptizantis in prima Perſona reticerent.

SECTIO QUINTA

An Baptiſmus à quolibet miniſtrari queat?

III. CErtum eſt, ordinarium Baptiſmi Miniſtrum non eſſe quemlibet, ſed Sacerdotem eſſe oportere, & quidem Jerarchico Ordine ſervato, uti optimè Mag. Leo animadvertit Epiſt. 88. ad Germaniæ, & Galliæ Epiſcopos; ſed difficultas eſt, an validè à quovis etiam Laico, aut Fœmina miniſtrari poſſit? Armenorum Magiſtri negativam: Catholici affirmativam ſententiam tuentur.

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, Baptiſmum à quocumque etiam Laico, aut Fœmina collatum, ſi neceſſaria ponantur, eſſe validum.

112. Prob. ex Sacris Scripturis: Nam Circumciſio, quæ in Veteri Teſtamento Baptiſmum figurabat, & Originale delebat, ex Gregor. Mag. 4. Moral. cap. 2. Innocen. III. Cap. *Majores* de Baptiſmo, ex Auguſt. lib. 4. de Baptiſmo cap. 24. à Mulieribus quoque fuit miniſtrata: Nam Exod. 4. 25. Sephora Moyſis Uxor Filium ſuum circumcidit: hoc autem Domino placuiſſe, patet; per illam enim Moyſes à vitæ diſcrimine fuit ereptus, qui ob ejuſdem omiſſionem occidi à Deo periclitatus eſt. Item 2. Mach. 6. 10. vigente Antiochi Gentilis adverſus Judæos Fideles perſecutione, duæ Mulieres delatæ ſunt infantes ſuos circumcidiſſe, & propterea, iiſdem ad ubera ſuſpenſis, per mœnia præcepitatas; igitur licebat tunc Fœminis circumcidere; ergò multo fortiùs nunc licet baptizare.

113. Ex novo Teſtamento habemus, Baptiſmum non ſemper à Sacerdotibus collatum: Philippus Diaconus utique Sacerdos non erat, & tamen Act. 8. 12. 18. baptizabat: Paulus Apoſtolus recenter ad Chriſtum converſus, ab Anania ſimplici Diſcipulo, nec Sacris adhuc initiato, ſalutaribus aquis fuit regeneratus, Act. 9. 18. Vivente quoque Chriſto, Diſcipuli ejus Baptiſmum conferebant; nec ſanè ullo Ordine fulgebant, non adhuc inſtituto; igitur ex Scripturis etiam Laici baptizare validè poſſunt, urgente neceſſitate.

AR-

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum ex Eccleſiæ Decretis, ac Patribus oſtenditur.

114. E Libertina Synodus antiquiſſima, Nicænum quippè primum præceſſit, cap.38. docet, Fideles quoque Laicos poſſe baptizare, cum Eccleſia procul abeſt, & Cathecumenus eſt morti proximus. Lateran. IV. Oecumen., cui per ſe, vel per Legatos adſtiterunt quoque Orientales cap.1. *Sacramentum Baptiſmi*, ait, *quod ad invocationem individuæ Trinitatis, videlicet Patris, & Filii & Spiritus Sancti, conſecratur in aqua, tam parvulis, quam adultis in forma Eccleſiæ à quocumque ritè collatum proficit ad ſalutem.* Floren. in Iſtruct. Armen. §. *Primum omnium: Miniſter hujus Sacramenti eſt Sacerdos, cui ex officio competit baptizare: In caſu autem neceſſitatis non ſolum Sacerdos, vel Diaconus, ſed etiam Laicus, & Mulier, imò etiam Paganus, & Hæreticus baptizare poteſt, dummodo formam ſervet Eccleſiæ, & facere intendat, quod facit Eccleſia.* Huic Doctrinæ concinunt Gelaſ. Papa ad Epiſc.Lucan. & Brut. cap.9. & Urban.II. Epiſt. ad Vit. quibus Baptiſmus à Laicis, & Fœminis collatus approbatur.

115. Idem Dogma Patres tradunt, Tertullian. ſecundi Sæculi Author. lib. de Baptiſ. cap.17. cum dixiſſet, jus baptizandi in Sacerdotibus ratione gradus eſſe, ſubdit: *Quo ſalvo, ſalva pax eſt, alioquin etiam Laicis jus eſt; quod enim ex æquo accipitur, exæquo datur.* Hieron. Dial. advér. Luciferian. idipſum dicit de jure Sacerdotum, & ſubdit: *Si tamen neceſ-*

ceſſitas cogat, ſcimus, etiam Laicis licere. Idipſum docet Auguſt. ad Fortunat. Iſidor. Hiſpal. de Offic. Eccleſiaſ. lib.2. cap.24., aliique quamplures, cum ſit communis opinio; ergò ex Decretis Eccleſiæ, & ſenſu Patrum, etiam Laici validè baptizant.

ARTICULUS TERTIUS

Adducitur quoque Ratio.

116.I. QUia ex D.Thoma 3.Par. Quæſt.67. art. 3. & 4. in corp. Sacramentum Baptiſmi eſt omnibus neceſſarium, & commune, ut omnibus indigentibus ſubveniatur; ergò etiam Laici baptizare poſſunt, cum ſæpè contingat, Miniſtros Eccleſiæ procul abeſſe.

117. II. Ob ſummam hujus Sacramenti neceſſitatem, ejus materia eſt omnibus communis, & obvia, nempe aqua elementaris; ergò etiam Miniſter in caſu neceſſitatis debet eſſe communis; ergò extenditur etiam ad Laicos, & Mulieres.

118. III. Ex D. Bonav. 4. Diſt. 5. art. 1. Quæſt.1. in corpor. Baptiſmus eſt regeneratio ſpiritualis; ergò à quocumque in caſu neceſſitatis miniſtrari poteſt, ſicut cuicumque generatio competit activa carnalis. Nec Fœminæ repelli debent: in Chriſto enim non diſtinguuntur à Viris, Apoſtolo dicente ad Gal.3. 27. 28. 29. *Quicumque enim iu Chriſto baptizati eſtis, Chriſtum induiſtis: Non eſt Judæus, neque Græcus, non eſt ſervus, neque liber: non eſt maſculus, neque fœmina: omnes enim unum eſtis in Chriſto Jeſu.*

AR-

ARTICULUS QUARTUS

Solvuntur Objectiones.

119. OBji.I. Sicuti Matth. ult. 19., dum dicitur; *Docete omnes Gentes baptizantes eos &c.* Baptizare, & docere ſolis Apoſtolis præcipitur; ita etiam remittere peccata eiſdem reſervatur, Joan. 21. 23. dum dicitur: *Quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*: ſed remittere peccata ita competit Apoſtolis, & eorum Succeſſoribus, ut etiam in caſu neceſſitatis, qui Sacerdotes non ſunt validè peccata remittere non poſſunt; ergò etiam qui Sacerdotes non ſunt, nequeunt validè baptizare.

120. Reſp. majorem eſſe veram de publico, & ſolemni Baptiſmo, quoties nulla cogit neceſſitas, cujus collatio ad ſolos Presbyteros, & de eorum commiſſione ad cæteros pertinet Sacerdotes, non verò de privato, qui poteſt à quocumque conferri.

121. Nec valet paritas de Sacramento Pœnitentiæ: illud enim confertur per modum Judicii; propterea, & validè, & licitè ſolis committitur Sacerdotibus juriſdictione pollentibus: Baptiſmus autem per modum regenerationis confertur; ſicut autem ad Judices temporales minimè reſtringitur generatio carnalis, etſi leges ferre poſſint circa modum generationis: ita etiam in generatione Spirituali etſi Sacerdotes, ut publicos Miniſtros præferri oporteat; attamen alii minimè excluduntur, dum ſolemniter non fit, & neceſſitas cogit. Et ſicuti Homines ſimplices magiſterium publicum nequaquam exercentes, privatim inſtruere poſſunt, etſi

etſi publicum magiſterium Sacerdotibus competat, cur non etiam privatim baptizare, neceſſitate compellente?

122. Obji.II. Baptizare eſt actus juriſdictionis, quo quis Cœtui Chriſtianorum adſcribitur; ergò ſoli Sacerdotes, & Epiſcopi baptizare validè poſſunt, cum ipſi ſoli in Eccleſia juriſdictione gaudeant.

123. Reſp. neg. ant., in rigore loquendo: nam ſicut in carnalibus generare non eſt opus juriſdictionis, ſed naturæ, ita in ſpiritualibus regenerare: in tantum verò baptizare ſolemniter ad ſolos Prælatos pertinet, quia, cum Baptizati in Eccleſiæ poteſtatem deveniant, cui ſubditi fiunt, agnoſci ut oves à Paſtoribus debent, ac in ovile publicè introduci, etſi aliundè ingredi queant. Cæterùm Apoſtolorum proprium non eſt baptizare, dicente Apoſt. 1. Cor. 1. 17. *Non miſit me Chriſtus baptizare, ſed Evangelizare*. Quare ſi quis Laicus citra neceſſitatem baptizat, peccat quidem, quia alterius officio ſe immiſcet, validè tamen facit, ut optimè Mag. Auguſt. lib. 2. con. Epiſt. Parmen. cap. 13.

124. Obji. III. Euchariſtia ità neceſſaria eſt ad Vitam ſpiritualem ſuſtentandam, ſicut Baptiſmus ad eam primo producendam; ſicut enim Joan. 3. 5. dicitur: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*: ſic etiam Joan. 6. 54. habetur: *Niſi manducaveritis Carnem Filii Hominis, & biberitis ejus Sanguinem, non habebitis vitam in vobis*, & tamen Euchariſtia à ſolis Sacerdotibus confici poteſt; ergò etiam Baptiſmus à ſolis Sacerdotibus, cum in inſtitutione de iiſdem ſolis fiat mentio, ſicuti etiam in inſtitutione Euchariſtiæ.

125. Conſ.

125. Conſ. Non obſtante quacumque neceſſitate, ſola aqua naturalis in Baptiſmo pro materia adhiberi poteſt, cum de ea ſola in inſtitutione fiat mentio; ergò non obſtante quacumque neceſſitate, ſoli Apoſtoli, & eorum Succeſſores baptizare poſſunt, cum in inſtitutione Baptiſmi ipſi ſoli pro miniſterio commemorentur.

126. Reſp. neg. maj. Nam ad Vitam inducendam ſpiritualem in nondum regeneratis unicè Baptiſmus eſt neceſſarius, ut Fideles Chriſto naſcantur: ad Vitam autem tuendam ſpiritualem, non ſola datur Euchariſtia, ſed etiam alii cibi ſpirituales, ſicuti nec ad vitam corporalem tuendam unicè panis eſt neceſſarius, etſi præcipuus, & quotidianus cibus ſit. Vita quoque ſpiritualis conſervari aliquo tempore poteſt abſque cibo ſpirituali, ſicuti carnalis abſque cibo carnali; hinc videmus, ab Eccleſia quotidianam Euchariſtiæ ſumptionem minimè præſcribi, neque etiam in omnibus permitti: Joan. autem 6. cum Euchariſtiæ perceptio adultis præcipiatur, ſatis innuitur, eam requiriri quidem ad ſalutem, ſed neceſſitate tantùm præcepti, non medii.

127. Ad Conſ. neg. conſeq. major enim Miniſtri neceſſitas eſt materiam applicantis, & determinantis, quam aquæ: quia tamen aqua materia eſt communis, & omnibus obvia, quemadmodum ex ejus univerſalitate Baptiſmi extenſio ad omnes colligitur, ita deducitur quoque, Miniſtros eſſe debere communes, quotieſcumque neceſſitas urgeat: quare loca adducta Scripturæ de ſolemni, non autem privato Baptiſmo intelligenda ſunt.

CAPUT II.

De Sacramento Confirmationis.

128. POſt Baptiſmum, ſequitur ordine Confirmatio, ſeù Chriſmatio, ut vulgò appellatur, de qua in præſenti ſermo inſtituitur: hìc enim non minus, quam in cæteris, Orientales à veritate aberrant: & propterea de ipſa differendum eſt.

SECTIO PRIMA

An Chriſmatio ſit de Baptiſmi eſſentia?

129. CHriſmatis nomine venit I. Quod in conſecratione aquæ Baptiſmalis ter Crucis ſpecie Sabbato Paſchæ, & Pentecoſtes infunditur. II. Oleum benedictum Cathecumenorum, quo baptizandus à Miniſtro in ſcapulis, & pectore ungi ſolet. III. Oleum, quo baptizatus in vertice capitis ungitur. IV. Illud, quo baptizati frons ab Epiſcopo ungitur. Armeni ex Guido Carmel. de Hæreſ. V. *Armeni*, & Simeone Theſſalon.apud Arcud.lib.1. de Sacram. cap.13. Chriſmatis unctionem de ſubſtantia putant Baptiſmi. Videndum eſt an rectè Armeni in hoc ſentiant?

AR-

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt Chriſmatis unctionem ad Baptiſmi validitatem minimè eſſe neceſſariam.

130. PAtet ex Scripturis: quia nullibi de Unctione, ubi Baptiſmus, aut ejuſdem neceſſitas commemoratur, ulla ſit mentio, ſed ablutionis ſolummodo, & aquæ, ut conſtat Joan. 3. 5. Ad Epheſ. 5. 27. Ad Titum 3. 5. Matth. ult. 19. Marci 16. 16. 1. Petri 3. 21. nec Apoſtoli, aut eorum Diſcipuli alia materia uſi ſunt, Act. 8. 38., & Act. 10. 48.; ergò Chriſmatio quæcumque illa ſit, nullo pacto ad ſubſtantiam, & eſſentiam pertinet Baptiſmi; ubi enim Scriptura Unctionem vult adhiberi, eam exprimit, ut de Extrema Unctione conſtat, cujus unctiones, Jacobi 5. 14. 15. demonſtrantur.

131. Idipſum docent Oecumenica Concilia, quæ ſolam aquam, non autem Chriſma pro materia Baptiſmi aſſignant, ut Lateran. IV. Cap. *Firmiter*, & Floren. in Inſtruc. Armen. §. *Primum*, Unctionem verò Chriſmatis pro Confirmationis Sacramento conferendo, & Oleum ſimplex pro Extrema Unctione; ergò cenſent ad Baptiſmatis ſubſtantiam nec Chriſmate, nec unctione opus eſſe.

132. Praxis ipſa Eccleſiæ idipſum docet, cui non aſſentiri, inſolentiſſima eſt inſania, juxta Mag. Auguſt. de Baptiſ. lib. 4. cap. 4. numquam eos, qui purâ aquâ citra ullam unctionem fuere regenerati, denuo baptizantis.

133. Ratio autem eſt manifeſta: nam ſi Chriſma de neceſſitate Sacramenti ad Baptiſmum

mum requireretur, Baptiſmus, & Confirmatio non duo, ſed unum eſſent Sacramentum, cum eadem eſſet materia, & forma: hoc autem abſurdum eſt, etiam ſecundum Armenos, qui Baptiſmum à Confirmatione diſtinguunt: hinc immediatè poſt ablutionem, & ante omnem unctionem Chriſmate confectam Miniſter Armenus hæc verba profert: *Chriſti Sanguine redemptus, & à peccati ſubjectione liberatus es, in Filium Patris Cœleſtis adoptatus, & hæres Chriſti factus, & Templum Spiritus-Sancti*; quod profectò falſum eſſet, ſi Baptiſmi eſſentia in Unctione quoque Chriſmatis ſita eſſet; ergò Chriſmatis Unctio, quæcumque illa ſit, nequaquam ad Baptiſmatis ſubſtantiam pertinet, etſi ritus ſit antiquiſſimus ab Eccleſiæ primordiis introductus, cujus meminerunt Baſil. de Spirit. Sanc. cap. 27. Cyril. Jeroſol. Catec. Myſtag. 2. Nazianz. orat. 40. de Sac. Baptiſ. Chryſoſt. Hom. 6. in cap. 2. Epiſt. ad Coloſ.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objecta.

134. OBji. I. In eo conſiſtit Baptiſma, per quod Baptizatus recipit Spiritum Sanctum, ex Joan. 3. 5. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*: at recipit Spiritum Sanctum per Unctionem Chriſmatis, ex Act. 8. 17. ubi de Apoſtolis confirmantibus dicitur: *Tunc imponebant manus ſuper illos, & accipiebant Spiritum Sanctum*: in impoſitione autem manuum Unctio chriſmativa includitur; ergò in Unctione conſiſtit eſſentia Baptiſmi.

135. Reſp. conc. maj. & diſt. min. Spiritus

Sanctus eo modo, quo recipitur in Baptiſmo conc. min. alio modo, neg. min. & conſeq. Itaque Spiritus Sanctus in omnibus Sacramentis recipitur, ſed diverſimodè: in Baptiſmo per modum regenerationis ſpiritualis, in Confirmatione per modum roborativi, in Euchariſtia per modum cibi: dicitur autem ſpeciali ratione in Confirmatione Spiritus Sanctus dari, quia in primitiva Eccleſia pro Fidei confirmatione viſibilibus ſignis ſuper Confirmatos apparebat, quo perfuſi linguis loquebantur, & prophetabant, & ſigna faciebant: hinc Simon Magus Spiritum Sanctum ab Apoſtolis, oblatâ pecuniâ, poſtulavit, Act. 8. 19. quo ſenſu Scripturæ adductæ ſunt explicandæ.

136. Obji. II. Patres aſſerunt, Baptiſmum Confirmatione compleri, ac perfici, ut Ambroſ. lib. 3. de Sacram. cap. 2. Cyril. Jeroſol. Cathec. 3., & 4. Cyprian. lib. 1. Epiſt. 2. & alii; ergò Baptiſmus conſiſtit in Unctione chriſmativa, quæ fit in Confirmatione: ſi enim illâ non indigeret, adhuc eſſet completum, & perfectum.

137. Reſp. neg. conſeq. Patres enim allati, & alii, quicumque adduci poſſunt, ideo dicunt, Baptiſmum unctione confirmativa perfici, & compleri, non quia ad ejuſdem eſſentiam pertineat, cum apertè Baptiſmum integrum, & perfectum à Confirmatione diſtinguant, & aſſerant omnium eſſe januam Sacramentorum; ſed quia Chriſtifideles, cum in Baptiſmo Chriſti milites fiant, pro ejuſdem confeſſione pugnaturi, utique robore indigent, ut Fidem, quam profeſſi ſunt, publicè confiteri non vereantur: quod robur præcipuum, ac ſpeciale à Baptiſmate non tribuitur, à quo tantummodo regenerantur, ut optimè Mel-

chiad.

chiad. Papa ad Hiſpaniæ Epiſcopos ſcribens, ait: *Spiritus Sanctus, qui ſuper aquas Baptiſmi ſalutifero deſcendit lapſu, in Fonte plenitunem tribuit ad innocentiam: in Cònfirmatione augumentum præſtat ad Gratiam: in Baptiſmo regeneramur ad vitam, poſt Baptiſmum confirmamur ad pugnam: in Baptiſmo abluimur, poſt Baptiſmum roboramur.*

138. Obji. III. In primitiva Eccleſia confirmatio ſimul cum Baptiſmo dabatur, ab eaque videbatur inſeparabilis, ut innuit Melchiades Papa cit. Epiſt. ad Epiſcop. Hiſpan.; ergò Baptiſmus in Unctione confirmativa ſitus eſt, alioquin hujuſmodi inſeparabilitas intelligi non poteſt.

139. Reſp. neg. conſeq. Nam etiam Euchariſtia in primitiva Eccleſia ſtatim poſt Baptiſma dabatur, cum tamen ab eo veluti diverſum Sacramentum omninò diſtinguatur; ſolummodo enim ſequitur hoc, quod cuicumque Sacramento, veluti janua, preſupponitur: Confirmatio igitur, & Euchariſtia quoque cum Baptiſmo conferebatur in Eccleſia primitiva, quia, cum urgeret Tyrannorum perſecutio, Fideles omni remedio, quod ex Confirmatione in ratione roboris, ex Euchariſtia in ratione cibi, & potus haberi poterat, muniri oportebat, ut hoc pacto alacriùs, & firmiùs in agone perſiſterent: at hujuſmodi conjunctio eorum Sacramentorum cum Baptiſmo identitatem non evincit, ſed meram præſuppoſitionem, & hoc tantùm vult Melchiades citatos in Decret.

140. Obji. IV. Baptizatus fit miles Chriſti, cum Diabolo, & hoſtibus Chriſti, & Eccleſiæ pugnaturus; ad hanc enim pugnam ſubeundam ex ipſamet militia obſtringitur; ergò in Bapti-

ſmate includitur Unctio confirmativa. Conſeq. patet: nam ex quo fit miles, eodem ſigno viſibili, quo Chriſto naſcitur, etiam vires accipere debet ad pugnandum adverſus Fidei hoſtes, ſicut in Matrimonio accipiuntur ad ejus onera ſuſtinenda, & in ſacra Ordinatione ad Ordines ritè exercendos: iſtæ autem vires dantur in ſacra Unctione confirmativa; ergò hæc in Baptiſmo includitur veluti pars intrinſeca.

141. Reſp.I. neg. ant., nam in Baptiſmo præciſè loquendo non fit miles, ſed ſolummodo Eccleſiæ, ac Chriſto naſcitur Homo, ſicuti etiam nemo carnali generatione naſcitur miles, ſed fit, quando militiæ adſcribitur; vel ſi militiæ Chriſti adſcribatur, communi quadam ratione contingit, quatenus adverſus Mundi illecebras, ac Dæmonis tentationes pugnare debet.

142. Reſp.II. neg. conſeq. ad cujus probat. dico, ad militandum adverſus Tyrannos dari quidem in Baptiſmo vires ſufficientes, non tamen uberes, ac ſuperabundantes, quæ in Confirmatione ſuppeditantur, ut audacter coram Tyrannis Fidem confiteri non timeamus, idcircò Sacramento diverſo tribui debuerunt. Vires itaque accipimus in Baptiſmo, ut cum Fidei inimicis luctemur, ſed nativitati ſpirituali congruentes: ut enim pulcherrimè D.Thom. Par.3. Quæſt.72. art. 1. alia eſt actio Hominis recenter nati, alia ejuſdem, cum ad virilem ætatem pervenerit. Vires autem fortiores, quæ viro competunt, in Confirmatione tribuuntur.

143. Quod autem in Ordinatione, & Matrimonio vires congruæ ſtatibus illis accipiantur, hoc evenit, quia ſtatim poſt Sacramentum,

actio-

actiones ſibi competentes exerceri debent, quod non convenit baptizato Infanti, qui non illicò, ſed data tantum opportunitate, cum inimicis Fidei congreſſurus eſt.

SECTIO SECUNDA

In quanam actione conſiſtat Confirmatio, in Unctione ſcilicet, vel in Chriſmatis Confectione?

144. Sacramentum Confirmationis, uti cætera alia, duplicem materiam admittit, remotam ſcilicet, & proximam. Remota eſt Oleum Balſamo admixtum, quod Chriſma vocatur, ejuſque confectio ſolis Epiſcopis reſervatur. Proxima verò eſt Unctio Baptizati in fronte, & apud Orientales in ſcapulis, & aliis corporis partibus. Oritur nunc difficultas, an Confirmationis eſſentia in conſecratione Chriſmatis conſiſtat, vel potiùs in frontis unctione, veluti proxima materia. Vartanus Armenorum Magiſter cum ſuis ſequacibus apud Dom. à Trinit. Bibliot. Theol. ſec. 10. cap. 8. Gabriel Philadel., Nicolaus Cabaſ., & Marcus Epheſius apud Archud. lib. 2. de Confirm. cap. 6. tenent, Sacramentum Confirmationis in conſecratione Chriſmatis conſiſtere, veluti in proxima materia. Catholici econtra in ipſamet Unctione partium ſitum eſſe exiſtimant. Videndum eſt, cuinam ex his ſententiis veritas faveat?

ARTICULUS PRIMUS.

Dicendum eſt, Sacramentum Confirmationis in ſacra Unctione conſiſtere, non verò in Chriſmatis conſecratione.

145. OStenditur breviter: Nam Spiritus Sanctus ſub ſpeciali ratione roborativi datur in Unctione, non autem in Chriſmatis præparatione, Act. en. 17. & 19. Spiritus Sanctus datus ab Apoſtolis dicitur adveniſſe, poſtquam per manuum impoſitionem, in qua Unctio includebatur, Confirmationis Sacramentum Baptizatis collatum eſt, non Chriſmatis præparatione; ergò in ea unctione conſiſtit Sacramenti collatio, veluti proxima materia: nam in eo conſiſtit formale Sacramenti, per quod fit ſignum practicum infuſionis Gratiæ Sacramentalis; ſic etiam Baptiſmus in ablutione, non verò in aquæ præparatione, Ordo in unctione, & tactu Inſtrumentorum, non in eorum præparatione confertur.

146. Idipſum ex Doctrina, & ſenſu Eccleſiæ habetur, in uſu, non in Chriſmatis conſecratione vim hujus Sacramenti collocantis: Laodicena enim Synodus antiquiſſima, Anno quippè Chriſti 320. ſub Silveſtro Papa, & Nunechio Phrigiæ Metropolita celebrata, cap. 48. ita pro nobis loquitur: *Oportet eos, qui illuminantur, poſt Baptiſma jungi ſupercæleſti Chriſmate, & eſſe Regni Cæleſtis participes.* Et Clemens Rom. Papa lib. 7. Conſtit. Apòſt. cap. 23. docens Epiſcopos hujus Sacramenti adminiſtrationem: *Unges*, inquit, *prius Oleo Sancto, deinde baptizabis aqua, poſtremò ſignabis unguento Chriſmatis, ut ſit Oleum unctionis par-*

participatio Spiritus; *aqua ſit Symbolum mortis, unguentum Chriſmatis ſigillum pactionum*. Floren. in Inſtruc. Armenor. §. *Secundum Sacramentum*, aſſerit, Unctionem impoſitioni manuum ſucceſſiſſe, non unguenti præparationi, inquit enim: *Loco illius manûs impoſitionis datur in Eccleſia Confirmatio*. Sed ex eodem Spiritus Sanctus poſt impoſitionem manuum dabatur, non autem poſt Chriſmatis conſecrationem, citat enim c. 8. Act. Apoſt., ubi manuum impoſitio cum Spiritus Sancti adventu legitur copulata; ergò nunc datur poſt Unctionem, in qua ex eodem conſiſtit Confirmatio.

147. Nec deeſt ratio ipſa Theologica: nam alia Sacramenta, preter Euchariſtiam, non in materiæ præparatione, ſed in ipſamet collatione conficiuntur, ut in Baptiſmo, & Extrema Unctione animadvertimus; ergò etiam in Confirmatione, cum non ſit aſſignabilis diſparitas.

148. II. In eo conſiſtit, & ſit Sacramentum, per quod applicatur forma proximæ materiæ, ut in omnibus Sacramentis animadvertimus: at forma Confirmationis non profertur in præparatione Chriſmatis, ſed in ipſamet Unctione: dum enim illa fit apud Latinos, hæc verba ab Epiſcopo proferuntur: *Signo te ſigno Crucis, confirmo te Chriſmate ſalutis*. Apud Armenos verò, ut patet ex ipſorum Rituali, dum frons ſignatur: *Unguentum ſuave in Nomine Jeſu Chriſti effuſum eſt ſuper te, ſignaculum donorum Cœleſtium, in Nomine Patris &c.* ergò Sacramentum hoc non in præparatione Chriſmatis, ſed in Unctione conſiſtit.

149. III. Unctio in fronte fit, dum forma profertur, cum trium Divinarum Perſonarum invocatione, dicendo: *In Nomine*

Patris &c. ut ipſamet continet forma Armena, & propterea ab eadem cavetur: *In Unctione tantum primi membri invocandam eſſe Trinitatem*; igitur ſupponunt Armeni, ea Unctione Sacramentum perfici, non Chriſmatis præparatione, quæ verbis determinatis non fit, neque neceſſariò Trinitatis invocationem pro validitate poſtulat.

150. Tandem in aliis Sacramentis præparatio materiæ proximæ non eſt ipſum Sacramentum: ſic Aquæ pro Baptiſmo conficiendo, Chriſmatis pro Epiſcopis, aut Altaribus conſecrandis, ſolemnis Sacratio, à neminè Sacramenta vera, & formalia Baptiſmi, & Ordinis exiſtimantur; ergò etiam conſecratio, seù confectio Chriſmatis pro Confirmatione conferenda non eſt ipſummet Sacramentum Confirmationis, ſed ejuſdem ſolummodo præambulum; & propterea neque verba determinata pro iiſdem conſecrationibus adhibentur.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objectiones.

151. OBji. I. In eo conſiſtit eſſentia Sacramenti ejuſdem, actioque Sacramentalis, in quo Miniſtri, prout à Miniſtris cæterorum Sacramentorum ſecernitur, poteſtas exercetur: at hęc exercetur in conſecratione, ac benedictione Chriſmatis, non autem in Unctione; cum conſecratio Chriſmatis à ſolo Epiſcopo haberi poſſit, Unctio autem chriſmativa, vel impoſitio manuum, cui æquipollet, etiam à Presbyteris, vel aliis Miniſtris fieri queat, ut patet Act. 9. 18. ubi Paulo ad Fidem converſo ab

Ana-

Anania ſimplici Diſcipulo, non Apoſtolo, Spiritus Sanctus datus, narratur, & ex Arauſicano I. Can. 1. & 2.; ergò Confirmatio in ſola Chriſmatis conſecratione conſiſtit: hinc in primitiva Eccleſia ſtatim poſt Baptiſma præbebatur, ex Dyoniſ. Areop. de Eccleſiaſtic. Hierarc. Par. 3. cap. 4. Conſtat autem, Baptiſmum non à ſolis Epiſcopis, ſed etiam ab inferioribus Miniſtris conferri.

152. Reſp. conc. maj., & neg. min. Poteſtas enim Epiſcopi quatenus Confirmationis Miniſter eſt, non in confectione Chriſmatis, ſed in Unctione ipſa confirmativa conſiſtit: nam ejus conſecratio pertinet quidem ad ſolum Epiſcopum; at non eſt actio Sacramentalis, quandoquidem ad ſolum Epiſcopum etiam Eccleſias, Vaſa ſacra, Sanctimoniales benedicere, & ſacrare pertineat, quæ tamen actiones Sacramentales à nemine cenſentur: ſola Unctio in fronte actio eſt Chriſmativa ad ſolum pertinens Epiſcopum, veluti Ordinarium Miniſtrum, ex Floren. in Inſtruc. Armen., & Triden. ſeſs. 7. Can. 13.

153. Exemplum Ananiæ ad rem neutiquàm facit; illa enim impletio Spiritus Sancti, de qua fit mentio Act. 9. 18., non erat ea, quæ in Confirmationis Sacramento tribuitur; nondum enim Paulus erat baptizatus; ſed alia diverſa: nempe curativa cæcitatis: vel ſi erat confirmativa, denotabatur danda tempore ſuo, cum ibi dicatur: *Ut implearis Spiritu Sancto*, non verò tunc collata.

154. Ad authoritatem Synodi Arauſicanæ Primæ dico, Canones illos intelligi vel de Chriſmatione in vertice, quæ Baptiſmalis erat, non confirmativa; vel de reconciliativa, qua tunc temporis Hæretici ad Eccleſiam reduces

admittebantur Chriſmate delibuti, ex Arelat.I. cap.8., non Sacramentali: vel ſi Sacramentalis erat, hæc à Presbytero fiebat quidem, ſed per diſpenſationem, quod utique licere, docet Floren. in ſæpè cit. Inſtruc. Armen. In primitiva autem Eccleſia Confirmatio ſtatim poſt Baptiſmum tribuebatur: at Baptiſmus ſolemnis ab Epiſcopis conferri conſueverat; ergò, & confirmatio: hoc autem quid pro Armenis concludit? Baptiſmus enim privatus etiam ſine Confirmatione tribui poterat, uti fit etiam in præſenti.

255. Obji.II. Fabianus Papa Epiſt.2. aſſerit, confectionem Chriſmatis eſſe novum veriſſimum Sacramentum, & ſingulis annis conficiendum, à Parochis petendum ex Carthag.IV. Can.36., & à Subdiaconis ſolummodo deferendum; ergò confectio Chriſmatis eſt verum Sacramentum Confirmationis; ea quippe reverentia Chriſmati non videtur deberi, niſi ratione Sacramenti.

156. Reſp. neg. conſeq. Vult enim ſolummodo ſanctus ille Pontifex, confectionem Chriſmatis eſſe materiam Sacramenti, & ad alias ſacras functiones deſtinatam, & propterea ſingulis annis renovandam; & quia ſacrum Chriſma talibus uſibus eſt aſſignatum, magna veneratione, & à ſolis Eccleſiæ Miniſtris tractandum; & propterea poſt ejus confectionem ab Epiſcopo, & Clericis ſalutatur dicendo: *Ave Sanctum Chriſma*, eo modo, quo Crux à D. Andrea ſalutabatur, cum diceret. *Salve Crux pretioſa*, & res quoque aliæ inanimes eodem quoque pacto affectivis verbis afficiuntur.

157. Obji.III. Sacramentum Altaris non conſiſtit in uſu, ſed in materiæ conſecratione,

ut conſtans eſt Catholicorum doctrina: nam conſecratione Corpus, & Sanguis Chriſti ſub Speciebus panis, & vini introducuntur, non uſu exiſtentiam Corporis Chriſti ſub ſpeciebus ſupponente; ergò etiam Confirmatio in conſecratione Chriſmatis conſiſtit. Prob. Conſeq. nam quemadmodum per verba conſecrationis Panis, & Vinum fiunt Corpus, & Sanguis Chriſti: ita unguentum per verba conſecrationis fit Chriſma Chriſti; ergò ſicuti arguitur tunc fieri Sacramentum Euchariſtiæ, ita quoque ex eo quia conſecratione unguentum fit Chriſma Chriſti, arguitur tunc fieri Sacramentum Confirmationis.

158. Conf. hoc, ex Cyril. Jeroſol. Cathec. miſtag. 3. Ubi ait: *Sacrum Unguentum habere poſt Conſecrationem Spiritum Sanctum*, ſicut Panis poſt Conſecrationem continet Corpus Chriſti, & facit comparationem converſionis Panis in Corpus Chriſti, & Unguenti poſt conſecrationem in Chriſma Chriſti; ſed panis Species poſt conſecrationem verè continent Corpus Chriſti; ergò ſacrum Unguentum poſt conſecrationem continet Spiritum Sanctum; ergò verbis conſecrationis in Confirmatione introducitur Spiritus Sanctus, adeoque tunc fit Sacramentum.

159. Reſp. ne. Conſeq. ad cujus probat. Conc. ant. neg. conſeq. nam Panis deſinit eſſe in conſecratione, atque Corpus Chriſti efficitur, & propterea diſtributio ejus non eſt Samentum, cujus effectus primarius eſt Corporis Chriſti introductio, atque permanſio, donec diſtribuatur, & fit per modum cibi, & potus: per conſecrationem autem Chriſmatis non deſtruitur Unguentum, ſed aquirit tantummodo eſſe morale, ut eſſe poſſit Gratiæ in-

 ſtru-

ſtrumentum, dum actu Confirmatio perficitur, adeoque confectio Chriſmatis non eſt ipſummet Sacramentum. Unguentum ergò in conſecratione aquirit hoc, ut poſſit eſſe Confirmationis proxima materia, & propterea ſolum Epiſcopum habet Miniſtrum, à quo unicè perfici poteſt.

160. Ad Conf. neg. Conſeq. Cyrillus enim tantummodo vult, quod, ſicuti conſecratione Panis non eſt amplius Panis, ſed Corpus Chriſti, in quod convertitur; ita Unguentum non eſt ampliùs Oleum prophanum, ſed ſacrum, deſerviens ad Confirmationem, quatenus unctione corpus tamquam viſibili ſigno perungitur: *Anima ſancto, vivificoque Spiritu ſanctificatur*; & propterea: *primùm frons illinitur, ut eum abſtergat à vobis pudorem, quem primus Homo tranſgreſſor perpetuò circumferebat, ſimulque efficiat, ut poſſitis vultu non velato Gloriam Domini intueri*: quibus verbis ſatis innuitur, Spiritum Sanctum dari quidem, ſed in unctione, non verò in Chriſmatis confectione; alioquin ſi argumentum convinceret, poſſet dici de Oleo: *Hoc eſt Spiritus Sanctus*, ſicuti poſt conſecrationem dicitur de Pane: *Hoc eſt Corpus meum*; & hoc ſenſu Patres omnes intelligendi ſunt, qui dicunt, Unguentum poſt conſecrationem Spiritum Sanctum continere; id enim verum eſt effectivè in unctione, non verò formaliter poſt conſecrationem.

SECTIO TERTIA

Quinam ſit Confirmationis Sacramenti Miniſter?

161. MIniſter Sacramentorum in duplici verſatur differentia. Alius quippe eſt Ordinarius, qui ex proprio munere, & inſtitutione Sacramentum debet conficere. Extraordinarius ille eſt, qui non ex proprio munere, ſed aliena authoritate Sacramentis ſe miſcet miniſtrandis; vel ſi propriâ, non id præſtat publicè, & ſolemniter, ſed privatim tantummodo, & in caſu neceſſitatis. Videndum eſt nunc, quinam ſit Confirmationis in utroque ſenſu Miniſter? In primo ſenſu ſolummodò cum Armenis concertationem habemus, exiſtimantibus, etiam à Sacerdotibus non Epiſcopis poſſe conferri.

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, Ordinarium Confirmationis Miniſtrum eſſe ſolum Epiſcopum.

162. OStenditur breviter ex Verbo Dei! nam in Scripturis non leguntur, niſi Apoſtoli confirmaſſe, & dediſſe Spiritum Sanctum per manuum impoſitionem, cum inferiores Diſcipuli frequenter baptizarent, ut patet Act.8.17. & 19.6. ubi ſolus Petrus, Joannes & Paulus leguntur manus impoſuiſſe Baptizatis: Philippus verò, & alii ex Diſcipulis, Baptiſmum ipſum contuliſſe. Hac ratione utuntur Patres, & Pontifices, ut Euſeb. Papa epiſt. 3. ad Epiſcop. Tuſ., & Camp. Leo I. epiſt.

epiſt. 86. Damaſus I. epiſt. 4. cont. Corepiſc. & Alii.

163. Nec Eccleſiæ authoritas deeſt: nam Innoc. I. ad Decen. cap. 3. *de conſignantibus*, inquit: *Infantibus non ab alio, quam ab Epiſcopo fieri licere: nam Presbyteri, licet ſint Sacerdotes, Pontificatus tamen apicem non habent*. Gregor. Mag., quem Orientalis quoque Eccleſia tanti facit, lib.3. epiſt. 9. *Presbyteri baptizatos infantes ſignare in frontibus Chriſmate non præſumant, ſed Presbyteri Baptizatos ungant in pectore, ut Epiſcopi poſtmodum ungant in fronte*. Similia ſcribunt Leo Mag. epiſt.37. Cap.2. Urban. I. ad univer. Epiſcop. Joan. III. in Epiſt. Decret. 3. ad finem hunc edita.

164. Eccleſiæ quoque Decreta ſuffragantur: nam præter Elibert. Cap. 38. Meldenſe Cap.6. Pariſien. lib.1.cap.33. Hiſpal. II. cap.7. Cabilon. II. cap. 27. Florent. Armenis profectò venerabile, atque ineluctabile in eorumdem inſtructione, cum formam, & materiam perſcripſiſſet, ſubdit: *Ordinarius Miniſter eſt Epiſcopus: & cum cæteras unctiones ſimplex Sacerdos valeat exprimere, hanc non niſi Epiſcopus debet conferre*. Idipſum à Triden. ſeſs. 7. de Confir. Can. 3. deciſum eſt.

165. Eadem ſcribunt Patres: Diony. Areopag. de Eccleſiaſ. Hierarc. Cap.2. Part. 2. Amphiloc. in Vit. S. Baſil. Epiphan. Hæreſ. 21. Chryſoſt. ad Cap.8. Act. Apoſt. Iſidor. Peluſiot. lib. 1. Epiſt. 450. & alii plures; ergò ex Scripturis, Conciliis, & Patribus ſolus Epiſcopus eſt Confirmationis Ordinarius Miniſter.

166. Nec deeſt ratio I. ex Seraph. Doct. 4. Diſt. 7. art. 1. quia Eccleſiæ authoritas ad primum membrum fuit derivata, ejuſdem ordine

ſer-

ſervato : ſed ſoli Apoſtoli, qui primi erant membra, poterant hoc Sacramentum conferre; ergò nunc ſoli Epiſcopi eorum locum tenentes idem conferre poſſunt.

167. II. In hoc Sacramento juxta dicta Patrum datur Gratiæ plenitudo; ergò etiam ab habentibus plenitudinem poteſtatis conferendum eſt: hi ſunt Epiſcopi in ſua reſpective Diœceſi; ergò &c.

168. III. In Confirmatione Fideles ſpeciali aliqua ratione fiunt Chriſti milites, armantur, & roborantur, ut ſtrenuè prò Chriſti Confeſſione dimicare valeant; hoc autem robur Duces militiæ miniſtrare inſtrumentaliter debent, quales ſunt Epiſcopi, qui primi ſtare debent in acie pro Domo Iſrael; ergò &c.

169. IV. Tandem quia Fideles omnes Sacramentum aliquod ab Epiſcopis accipere debent, ut eorum dignitatis eminentiam agnoſcant: hoc autem non eſt niſi Confirmatio, qua perfecti, & conſummati Chriſtiani conſtituuntur. Hinc ait Areopag. de Eccleſiaſ. Hierarc. Cap. 5. *Epiſcopatum eſſe Perficientium, Presbyteratum Illuminantium, & Diaconatum Purgantium*: ergò ſoli Epiſcopi, qui perficere poſſunt, uti fit in Confirmatione, Sacramentum illud ut Miniſtri Ordinarii valent conferre.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objecta.

170. OBji. I. Ex hoc, quod in Scripturis ſoli legantur Apoſtoli Confirmationem miniſtraſſe, minimè arguitur, Epiſcopos eſſe hujuſmodi Sacramenti ſolos Ordinarios Miniſtros; ergò revera tales non ſunt. Conſeq.

ſeq. patet; nam in hujuſmodi ratione Catholici videntur fundari, ut hucuſque viſum eſt. Ant. autem patet: etenim ex hoc, quod ſoli Apoſtoli legantur, Euchariſtiam, ac Pœnitentiam miniſtraſſe, non arguitur, Epiſcopos eſſe ſolos Pœnitentiæ, & Euchariſtiæ Miniſtros, cum certum ſit, inferiores quoque Sacerdotes talia Sacramenta ex officio miniſtrare; ergò neque arguitur Epiſcopos eſſe ſolos Ordinarios Miniſtros Confirmationis.

171. Reſp. etſi permitteretur ant., adhuc falſam eſſe conſecutionem inde deductam, cum multa ex Verbo tradito ſciamus, quæ in ſcripto minimè continentur: habetur autem vetuſtiſſima traditio, cujus initium ignoratur, præter Apoſtolos, Confirmationis collationem ad ſolos Epiſcopos pertinere.

172. Nihilominus ne. ant. certè enim quando Samariam Apoſtoli miſſi ſunt, ut hoc Sacramentum miniſtrarent, inferiores Sacerdotes non deerant, cum Eccleſia jam propagari cœpiſſet, Chriſtique Diſcipuli ſuppetebant, quorum ſaltem aliquos fuiſſe poſt Chriſti mortem Sacris Ordinibus initiatos, veriſimile videtur; ſic etiam cum Paulus Act. 19. 6. manus imponebat, baptizandi munere aliis relicto, certè non deerant inferiores Sacerdotes; & proindè optimè arguitur, ex eoquia ſoli Apoſtoli Confirmationem miniſtrarent, aliis inferioribus excluſis, ſolis ipſis, & ipſorum Succeſſoribus Epiſcopis hujuſmodi authoritatem reſervari. Falſum eſt quoque ant. probationis, nempe in Scripturis non haberi, alios ab Apoſtolis Euchariſtiam, ac Pœnitentiæ Sacramentum miniſtraſſe; legitur enim Act. 2. 42. Diſcipulos fuiſſe in fractione Panis frequentes, & Populos ipſis confeſſos peccata ſua, Act. 19. 18. Cæ-

18. Cæterum nèg. Conſeq. nàm in Scripturis nullum datur exemplum, quo oſtendatur, Apoſtolos Sacramenta Euchariſtiæ, ac Pœnitentiæ confeciſſe, ac miniſtraſſe cum excluſione aliorum, uti datur de Confirmatione, quam ſcimus à Paulo, Petro, & Joanne collatam cum excluſione aliorum, ac propterea Samariam miſſi ſunt. Quare optimè colligitur ex hoc, quod ſoli Apoſtoli Confirmationem miniſtrarint, ſolos Epiſcopos eorum Succeſſores poſſe legitime hoc munere fungi, non autem ex hoc, quod ſoli Apoſtoli Euchariſtiam confeciſſe legantur, arguitur, inferiores Epiſcopis non poſſe conficere, aut miniſtrare, ut Ordinarios Miniſtros Sacramenta Euchariſtiæ, aut Pœnitentiæ.

173. Obji. II. Ex Can. 55. Nicæni I. ex Arabico tranſlati, habetur, Corepiſcopos debere in Eccleſiarum viſitatione Sacramentum Confirmationis tribuere: Corepiſcopi autem non erant veri Epiſcopi, ſed Presbyteri ſeniores, ex Ancyr. Can. 12. Damaſ. I. Epiſt. 3. Leo I. Epiſt. 88.; ergò Confirmationem conferre ad Epiſcopos non pertinet, ut Ordinarios Miniſtros.

174. Reſp. Quidquid de Can. Nicæn. ex Arabico tranſlat. ſit, majorem eſſe veram de Corepiſcopis, qui verè erant Epiſcopi, etſi Eccleſias ſibi concreditas minimè haberent, uti etiam nunc ſit in Eccleſiis Cathedralibus, quibus magni Principes præſunt, ut in Germania contingit: iſti enim verè ſunt Epiſcopi, & propterea Confirmationis quoque, & Sacræ Ordinationis Sacramenta conferre poſſunt; Epiſcopis tamen conſentientibus: non autem de illis Corepiſcopis, qui tantummodo erant Seniores Presbyteri, quibus multa negotia Ec-

cleſiarum committebantur. Quoniam verò multa plus æquo ſibi arrogabant, & præ cæteris Confirmationis collationem;propterea Leo Mag. Damaſ. I. aliique Pontifices jubent, eorum nimiam præſumptionem coerceri, atque ad juris regulas redigi.

175. Dici quoque poteſt Corepiſcopos, etiamſi non eſſent veri Epiſcopi, Confirmationem miniſtraſſe, non quidem authoritate Ordinaria, ſed Extraordinaria, & ex commiſſione, ac diſpenſatione Romani Pontificis, quod quidem fieri poſſe, tenent Scholaſticorum Principes. D. Thom. 3. Part. Quæſt. 72. art. 11. ad *ſecund.* Doct. Subtil. 4. Diſt.7. Quæſt. 1. ad *Tertium*, cum eorum Diſcipulis, & Canoniſtis, in Cap. *Pervenit* Diſt. 95. Gregor. Mag. ad Januar. Calar. Epiſcop. authoritate præcipue nitentes, hujuſmodi diſpenſationem pluries contigiſſe ſcribentis, ut de facto aſſeruit Florent. in Inſtruc. Armen. Etſi autem hujuſmodi diſpenſatio non legatur, ſupponi tamen debet. Nec eſt credibile, tot Sanctiſſimos Præſules,qui eadem uſi ſunt, fuiſſe ſacrilegos.Innoc. verò III. *Extra* de Conſuet. Cap. *Quarto*, eam revocans, de Presbyteris Latinis loquitur privilegio abutentibus, non verò de Orientalibus. Legatur Arcud. lib. 2. de Sacrament. Cap. 15.

176. Obji. III. Epiſcopus ex inſtitutione Divina non habet ut hujuſmodi Sacramenti ſit Ordinarius Miniſter; ergò &c. Conſeq. patet. Prob. ant., ex Anaſtaſ. dicente in Vit. Sanc. Silveſt. Papæ: *Hic conſtituit, Chriſma ab Epiſcopo confici, & privilegium Epiſcopis dedit, ut Baptizatum conſignarent propter hæreticam ſuaſionem*. Idipſum habetur in Concil. Rom. ſub eodem Silveſtro Can. 5. Hinc Hieronymus de ſept. Grad. Eccleſ. & epiſt. ad Evagr. *Quid facit*

cit Epiſcopus, excepta Ordinatione, quod non faciat etiam Presbyter? Ergò Ordinarius confirmationis miniſter non eſt ſolus Epiſcopus.

177. Reſp. ne. ant., & Conſeq. probat. Silveſter enim verbis citatis, ſicuti non vult ſignificare, Chriſmatis confectionem ad ſolum Epiſcopum minimè pertinere, juxta ipſam quoque Armen. Senten., qui munus hoc ex Divina Inſtitutione ſoli Epiſcopo reſervant; ita non vult, ipſammet collationem Confirmationis ex Chriſti inſtituto ad alios præter Epiſcopum ſpectare. Idcircò autem dicitur conſtituiſſe, ac privilegium dediſſe, ut Epiſcopi ſolummodo Sacramentum hoc miniſtrarent; non quia ipſe primus contulerit, cum ab aliis Pontificibus, ipſo vetuſtioribus, ut Urban. I. Fabian. Joann. III. Euſebio, & aliis memoratum legatur; ſed quia, cum Presbyteri nonnulli idipſum præſtare auderent, ad eorum audaciam comprimendam, oportuit novo Decreto ſanciri, & privilegium Lege recente reſervari.

178. Quantum verò ad Hieronymum ſpectat, cum conſtet apertiſſimè, eum cum Eccleſia ſenſiſſe, mentemque ſuam, quantum ad hoc lucidè aperuiſſe Dialog. adverſus Lucifer., dicendum eſt, Lib. de ſept. Grad. nullius eſſe authoritatis, cum Hieronymi non ſit, ſed alterius Authoris, apertamque contineat falſitatem, nempe ſimplices Presbyteros Chriſmatis conficiendi poteſtatem habere, quod quidem nec ipſimet Armeni opinantur. Cum verò dicit Epiſt. ad Evagrium, nihil Epiſcopum præ ſimplici Presbytero, excepta Ordinatione, habere, veriſſima prædicat: in ipſamet quippe Ordinatione poteſtas confirmandi Baptizatos includitur: & propterea, quia Confirmatio non eſt neceſſitatis Sacramentum, ſed ad melius

eſſe,

eſſe, ob honorem potiùs Sacerdotii ſolis Epiſcopis reſervatur; alioquin, ut inquit ipſe, lugendi eſſent, qui ob Præſulum inopiam, à ſolis Presbyteris baptizantur, non item ſemper obtinent ab Epiſcopis confirmari.

CAPUT III.

De Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

179. UTi in cæteris, ita etiam in hoc haud mediocriter à veritate deviant Orientales Heterodoxi, & propterea errores eorum circa adorabile hoc Sacramentum, quantum Deus dederit, perſtringendi.

SECTIO PRIMA

Utrum Euchariſtia in Azymo confici debeat; vel fermentato?

180. SUppono unicuique, quid ſit Panis azymus, quid fermentatus, innoteſcere. Conſtat utique, Panem aliquem, veluti Euchariſtiæ materiam ex Chriſti Domini inſtitutione neceſſariò requiri: at controvertitur, utrum hujuſmodi Panis azymus eſſe debeat, aut fermentatus? Latini arbitrantur, fermentatum æquè ac azymum pro Sacramenti validitate ſufficere; etſi revera Chriſtus Dominus Sacramentum in azymo inſtituerit; & propterea Græcis permittunt conficere in fermentato juxta vetuſtam Eccleſiæ Orientalis conſuetudinem, ut patet apertè ex Floren., in quo dogma hoc ſtabilitur. Græci è contra mordicus ſuſtinent, Azymis in Euchariſtia uti pro materia Sacramenti nequaquam licere, Latinoſque proin-

proindè in contemptum Azymitas appellant, eoſque veluti Hæreticos, atque à vero alienos Sacrificio proſcindunt. Ità ipſos docuit Michael Cærularius Conſtantinopolitanus Patriarcha, ſimul cùm Leone Acridano Bulgarorum Archiepiſcopo, infandi Photiani Schiſmatis excitator, odio adverſus Latinam Eccleſiam percitus acerbiſſimo, quique Anteceſſoris Photii in Rom. Pontif. Primat. evertendo fideliſſimum ſe prodit hæredem, ut ex Epiſt. ad eumdem à S. Leone IX. Papa datis, apertiſſimè conſtat. Videndum eſt nunc breviter, quinam ex his veritate nitantur, atque Apoſtolica fulciantur Traditione?

ARTICULUS PRIMUS

Quædam præmittuntur ad Quæſtionis intelligentiam.

181. NOtandum I. Solemnitatem Agni Paſchalis fuiſſe diverſam ab illa Azymorum. Prima ortum duxit, quando Deus percuſſit Primogenita Ægypti, certis quibuſdam ritibus celebranda: illa verò Azymorum, quando Iſraelitæ ab Ægyptiorum fuere captivitate educti, quorum utrumque Exod. 12. 26. legitur inſtitutum ad eorum beneficiorum memoriam perpetuò ſervandam, rituſque ipſis competentes ibidem præſcribuntur. Solemnitas in eſu Agni ritu determinato, ac die 14. Menſis Martii in Veſpera conſiſtebat; Azymorum verò Feſtum ſeptem diebus durabat, quibus ſub pœna mortis, fermentato pane interdicto, ſolus azymus permittebatur. Incipiebat autem hujuſmodi ſolemnitas à die 14. in Veſpera, uſque ad vigeſimamprimam perdurans, quarum dierum prima nempe 15. & ultima feſtivæ, ac ſo-

ſolemnes erant, itaut ab opere ſervili Hæbreis abſtinendum eſſet, ex cit. Exod. 12. 42. & Levit. 23. 6.

182. Porrò Veſpera diei 14. duas cœnas fieri conſueviſſe docet Chryſoſt. Hom. 81. in Matth. Legalem, qua Judæi juxta Legem Exod. 12. Agnum Paſchalem ſtantes, & baculos in manibus tenentes comedebant; Vulgarem verò, qua cibis conſuetis veſcebantur, dempto Fermentato, cujus prohibitio illâ Veſperâ per univerſum Iſraelem incipiebat, ſolo Azymo permiſſo, qui ſimul cum Agno Paſchali edebatur.

183. Notandum II., Apud Judęos Dies cœremoniales, ſeu feſtivas, à Veſpera prima incepiſſe, ſeù ab occaſu ſolis diei antecedentis Feſtum, uſque ad Veſperam diei Feſti, nempe ſecundam Veſperam, & ſolis occaſum diei ſubſequentis Levit. 23. 5. 6. & notat Auguſt. ad Caſul. itaut finis unius Feſti poſſet eſſe principium alterius, ut etiam inter Chriſtianos accidere videmus. Veſpera tamen completè ſumpta in duas partes dividebatur. Prior poſt meridiem incipiebat, Sole jam ad Occaſum declinante, ab hora nona uſque ad Occaſum. Poſterior autem erat poſt Occaſum Solis uſque ad finem crepuſculi veſpertini. In priori Agnus Paſchalis immolabatur, in poſteriori comedebatur ex Joſeph lib. 7. Belli Judaic. cap. 17. Porrò Menſes apud Judæos lunares erant, non ſolares, atque à Novilunio incipiebant, ex Philon. Hæb. de Vit. Moy. quare idem erat dicere Lunâ 14., ac die 14. His præmiſſis, tria ſunt reſolvenda. Primum, an Chriſtus Paſcha celebraverit Lunâ 14., vel 15.? Secundò, utrum, in Fermentato, vel Azymo Euchariſtiam confecerit? Tertiò, an licitè in Azymis nunc conficiatur?

ARTICULUS SECUNDUS

Dicendum eſt, Chriſtum Paſcha celebraſſe Luna quartadecima. Eſt Communis inter Catholicos.

184. PRob. breviter: Quod enim Paſcha celebraretur à Chriſto, conſtat apertiſſimè ex Matth. 26. 18. Marci 14. 15. Lucæ 22. 11. Ubi Diſcipuli à Chriſto ſiſcitantur, an vellet, & ubi comedere Paſcha? Ipſe reſpondit affirmativè, locumque deſignavit, & revera cum Apoſtolis menſæ accubuit: Legem nimirum ſervaturus, uti in cæteris omnibus præſtitit. Quod verò id acciderit Lunâ 14. in Veſpera, patet, nam Chriſtus manducavit, & celebravit Paſcha, quando fuit à Diſcipulis interrogatus, ubi vellet manducare: hoc autem contigit Lunâ 14. in Veſpera, dies enim Azymorum Exod. 12. 16. Levit. 13. 5. in Lunam 14. in Veſpera incidebat; ergò Lunâ 14. Paſcha manducavit in Veſpera; nec anticipavit una die, ut Græci prætendunt, Cum Chriſtus legem rigidiſſimè cuſtodierit, quæ jubebat, Paſcha celebrari Lunâ 14. in Veſpera, ad quam ſequitur immediatè Solemnitas Azymorum, nempè Luna 15. hæc autem ſequebatur Lunam 14. non 13.; ergò non anticipavit Chriſtus: & ita ſentiunt vetuſtiſſimi Patres, ut Tertul. lib. cont. Judæ. Cyprian. de Cœn. Dom. Origenes Tract. 35. in Matth. Chryſoſt. Hom. 85. in Matth. Theodoret. Quæſt. 24. in Exod. Theophil. Alexand. apud Bedam lib. de ratione temp.

185. Ulterius: Chriſtus priùſquam occideretur celebravit Paſcha, ex omnibus Evangeliſtis ſeriem rei narrantibus; ipſe autem occiſus

eſt Lunâ 15. nempè die Azymorum prima, quæ erat Feſtiva, non prophana. Hinc Pilato necem Chriſti, ut ipſimet præſtarent, Judæis offerenti noluerunt aquieſcere, quia eis die Feſtivo neminem licebat occidere; Joan.18. 32.; ergò dies, qua fuit Chriſtus interfectus, erat Feſtiva: Præſes enim unum ex vinctis dimittere ſolebat, & de facto Barabbam dimiſit: hìc autem erat dies Feſtus ex Matth.27. 17. Marc. 15. 6. Lucæ 23. 17., nec poterat eſſe ultimus poſt dies octo, ſed primus quando dimiſſus eſt Barabbas; Lunâ ergò 15. fuit Chriſtus occiſus; igitur Lunâ 15. non 14., quæ erat prophana; adeoque celebravit Paſcha Lunâ 14. non 13. Et ſentiunt ita Origen. Hom.23. in Num. Epiph. Hæreſ.70. Cyr. Jeroſ. Cathec. 13. Aug. Tract. 10. in Joan. Leo Mag. ſerm.7. de Paſch. Anſel. in c.26. Matth. Tandem veritas hæc oſtenditur quia Eccleſiæ Aſiaticæ eo prorſus, quo Judæi, modo Paſcha celebrabant, ex Epiphan. Hæres. 50. Ex Euſeb. de Vit. Conſtantini cap.17. Et ex Hiſtoria ejuſdem lib.5. cap. 23. Eccleſia autem Aſiatica Lunâ 14., non 13. Paſcha celebrabat; nam idcircò Aſiatici Quartadecimani ſunt appellati; quia more Judaico Lunâ 14., quacumque die in Hebdomada contigiſſet, Paſcha celebrabant, ex Auguſtin. lib. de Hæreſ. cap.29., non verò Tertiadecimani, eo quod Lunâ 13. Paſcha celebrando anticipaſſent, & propterea à Victore Primo Papa excommunicati, ex Euſeb. lib.5. Hiſtor. cap.23.; ergò Judæi Lunâ 14., non 13. Paſcha celebrabant, quos Aſiatici mordicus ſequebantur, Chriſtum ipſum imitari cenſentes; ergò Chriſtus non Lunâ 13. ſed 14. Paſcha celebravit.

ARTICULUS TERTIUS

Dicendum eſt, Chriſtum Dominum in Azymo; non in Fermentato Sacramentum Euchariſtiæ inſtituiſſe.

186. OStenditur breviter: nam in eo pane Chriſtus Euchariſtiam inſtituit, quo uſus eſt in Cœnà Paſchali conficienda, cum nullus alius exhiberi poſſet: at in ipſa uſus eſt Pane azymo, non fermentato: Azymus enim ſolus tunc erat in uſu in omnibus finibus Iſrael, & licitus erat, fermentato interdicto, nempe in Veſpera Lunæ 14. uti expreſsè jubetur Exod. 12. 18. Levit.23. 5., & Num.28. 16. 17. 18; ergò Chriſtus Azymo tantum uſus eſt, non Fermentato in Sacramenti Euchariſtici inſtitutione.

187. Dicere autem cum Græcis, in Cœnà communi celatum ſub floribus fermentatum fuiſſe adhibitum, ut Judam lateret, vel divinitus ſublatum Azymum, ac ſubſtitutum Fermentatum, vel in eum converſum, mera ſunt verborum ludibria, cum Chriſtus omnia palam effecerit, nec eum clam operari decebat, ac ſimulationem in actibus ſuis oſtendere: nec opus erat confugere ad miracula, ut Lex violaretur præcipiens, Lunâ 14. in Veſpera Paſcha celebrari cum Fermentati excluſione per totam octavam. Nec debuerat in Cœna legali uti Azymo, in communi verò Fermentato, cum utraque in Veſpera Lunæ 14. fieri deberet, qua Fermentatum erat vetitum in omnibus finibus Iſrael.

188. Adſunt quoque Congruentiæ, ob quas Chriſtus potiùs in Azymo, quam in Fer-

mentato Sacramentum debuit inſtituere, quas inſinuat Innoc.III. lib.4. de Myſt. Miſſæ, & Alii apud Baron. tom.11. Annal. ad calcem. Prima, quia Panis Azymus puriùs, decentiùs, & faciliùs conficitur. II. Quia ab omni corruptione eſt immunis. III. quia per Azymum, nedum donotatur immaculata Carnis Chriſti puritas, ſed etiam mundities recipientium illibatiſſima, ut ipſimet Corpori Chriſti, qui cibus mundiſſimus eſt, aſſimilentur.

ARTICULUS QUARTUS

Dicendum eſt III. Uſum Azymorum apud Latinos in Sacræ Euchariſtiæ confectione, nedum validum, ſed licitum eſſe, eoſque in hoc minimè errare.

189. PRob. breviter: nàm validè, & licitè fit, quod à Legislatore praxi in ipſamet inſtitutione præſtitum eſt; Legislatoris enim praxis, & inſtitutio, regula eſt operandi: hinc 1. Cor.11. 24. dixit Chriſtus: *Hoc facite in meam commemorationem*: Chriſtus autem in Azymis Sacram Euchariſtiam inſtituit, quæ tunc erant uſualia, ut ſuperiùs probatum eſt: idcircò Paulus, ut innueret, in Azymis Sacrificium noſtrum fieri oportere, 1. Cor. 5. 8. ait: *Etenim Paſcha noſtrum immolatus eſt Chriſtus: itaque epulemur non in Fermento veteri, neque in Fermento malitiæ, ſed in Azymis ſinceritatis, & veritatis.*

190. Nec quidquam ad rem facit, Scripturas non aſſerere inſtitutionem Sacramenti in Cœna legali, ſed in communi accidiſſe, in qua licitum erat fermentatum: quamvis enim id concedatur, nihil efficitur, cum Lunâ 14.

in

in Veſperâ Cœnâ celebrari debuerit, in qua Fermentatum erat illicitum, nec credibile videtur, à Chriſto Domino cætera legalia omiſſa, quorum erat ſeveriſſimus Cuſtos, etſi expreſsè deſcripta minimè legantur.

191. II. Oſtenditur idipſum: nam ſivè azymus, ſivè fermentatus ſit Panis, ſubſtantia materiæ Sacramenti adhibetur à Chriſto Domino inſtituti, nempe Panis triticeus uſualis ex farina triticea, aquaque naturali compactus, & concoctus optimè habetur, ſicuti habetur ſubſtantia Baptiſmi ſivè ex aqua pluviali, ſivè fluminis, ſivè Maris, quæ ſubſtantialiter non differunt; ergò licitè, & validè Panis adhibetur in Sacramento conficiendo, ſivè azymus, ſivè fermentatus, qui purè accidentaliter differunt penes majorem, vel minorem coctionem.

192. Et profectò mirum videtur, Vinum, quod pro Calicis conſecratione requiritur, à Græcis admitti album, aut rubrum, unius vel alterius ſpeciei, ex quacumque regione proveniat, dummodo ex vite reipſa ſit, non arte fabrefactum; reſpui autem azymum Panem, qui purè accidentaliter, & quidem in eadem ſpecie differt à fermentato.

193. Sicut ergò à Latinis ob eamdem rationem minimè Græci arguuntur Fermentato utentes, eoquia quoad ſubſtantiam ab Azymo non differt, etſi Chriſtus Dominus in Azymo Euchariſtiam confecerit, & inſtituerit; ita adverſus Latinos acerbè adeò iraſci Græci non deberent, eoquia Azymo utuntur, quem à Dominica, & Apoſtolica traditione acceperunt.

194. Imò hujuſmodi conſuetudinem nedum Occidentales omnes, verum etiam nonnullæ Orientales Eccleſiæ ab ipſiſmet incuna-

bulis retinuerunt, uti de Jerſol. cit. Cardinal. Umbertus narrat de ipſa, ac de Alex. Michael Cerular. conqueritur literis ad Petrum Antiochænum Patriarcham datis. De Maronitis Antiochæno Patriarchæ ſubjectis idipſum ſcribit Abraham Echellen in annotatione ad Cathal. lib. Caldaic. De Armenis idipſum teſtatur Nicetas Choniates lib. 2. cap. 3., in Iſacio Angelo, Nicephor. Caliſt. lib. 8. cap. 53. Demetrius Ciziceu. opuſc. de erroribus Armen., & Jacobit. aliiſque, quos congerit eruditè Chriſtianus lupus Diſſert. de actis S. Leonis Papæ Noni.

ARTICULUS QUINTUS

Solvuntur objecta contra primam Partem, nempe à Chriſto Lunâ 14. Paſcha fuiſſe celebratum.

195. OBji. I. Dies, qua Chriſtus Paſcha manducavit, nequit eſſe Luna 14. ergò fuit 13. Conſeq. patet. Prob. ant. nam de die, qua Chriſtus comedit Agnum Paſchalem Lucæ 22. 1. habetur, quod tunc *Appropinquabat dies Feſtus Azymorum, qui dicitur Paſcha:* ille autem nequit eſſe Luna 14. alioquin appropinquaſſet ſibi; ergò Chriſtus comedit Paſcha Lunâ 13., non 14.

196. Eo magis quia Matth. 26. 2. dixit Chriſtus Diſcipulis ſuis Paſcha celebraturus: *Scitis quia poſt biduum Paſcha fiet, & Filius Hominis tradetur, ut Crucifigatur*; ergò ſi eadem die celebravit Paſcha, dies ſibi ipſi appropinquaſſet, cum biduum non poſſit eadem die compleri, & verificari.

197. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg.

neg. min. ad cujus probationem dico, non eſſe abſurdum, eumdem diem ſecundum eſſe naturale appropinquare ſibi ſecundum eſſe artificiale: certè enim etiam apud nos, Veſperæ artificiales appropinquant Feſto, ut eſt dies naturalis, adeoque dies Azymorum in Veſpera artificiali antecedenti Lunâ 14. appropinquare ſibi poterat, ut dies naturalis, nempe Luna 15.

198. Eodempacto ſolvitur inſtantia, negando quippe conſeq. Nam ly *Biduo* non ſignificat duos integros dies, ſed partem duarum dierum, nempe Luna 14. in mane uſque ad horam nonam Lunæ 15., qua Chriſtus eſt occiſus, eo pacto, quo Chriſtus dicitur in Sepulchro tribus diebus jacuiſſe, juxta illud Matth. 12. 40. *Sicut fuit Jonas in ventre cæti tribus diebus, & tribus noctibus, ita erit Filius Hominis in corde terræ, tribus diebus, & tribus noctibus*. Quo pacto explicatur optimè, quomodo idem dies poſſit ſibi veriſſimè appropinquare ſecundum diverſa. Neque ex eo quia cap. 14. Marci dicatur Paſcha fuiſſe paratum, & manducatum, ac dixerit Chriſtus: *Poſt biduum Paſcha fiet*, ſequitur eodem die omnia contigiſſe, cum illa verba non aſſerantur prolata Lunâ 14.

199. Obji. II. Chriſtus fuit interfectus Lunâ 14. non 15.; ergò celebravit Paſcha Lunâ 13. nempe die antecedenti morti ſuæ. Prob. ant. nam Chriſtus fuit interfectus die prophano, nempe in Paraſceve, quæ Paſcha antecedit, in eo quippe opera ſervilia exercita fuerunt, nempe Proceſſus criminalis: Joſeph ab Arimathæa ſindonem emit pro Chriſti Corpore involvendo: Mulieres neceſſaria ad ſepulturam paraverunt, & Corpora Crucifixorum fuere à Patibulis depoſita, ex Joan. 19. 31.: quæ omnia profectò ſervilia ſunt. Conſeq. quoque eſt mani-

manifeſtâ! nàm Lunâ 15. èràt dies Feſtivus; hinc Matth. 26. 5. & Marci 14. 2. in Concilio Pontificum conſultum eſt, ea die nequaquam Chriſtum occidi oportere, *ne fortè tumultus fieret in Populo*; ergò ſi die prophana Chriſtus fuit occiſus, non fuit occiſus Lunâ 15., ſed 14. quæ erat dies prophana; ergò Lunâ 13. comedit Paſcha, non 14.

200. Reſp. neg. ant. cum aſſumpto probat.; illa enim dies, qua Chriſtus fuit interfectus, non erat dies prophana, ſed feſtiva, ac dicebatur Paraſceve, ideſt præparatio Paſchæ, non quia in ſe Feſtum non eſſet, ſed quia præparabat ad Sabbatum, quod erat omnium Feſtorum maximum, ex Mar. 15. 42. *Erat autem Paraſceve, quod eſt ante Sabbatum*, cum Luna 15. contigerit in Feriam ſextam, quæ Sabbatum antecedebat, nempe prima die Azymorum, ut dies naturalis eſt, non artificialis.

201. Die autem prima Azymorum, etſi feſtiva, quia non erat Sabbatum, quod erat Feſtum omnium maximum, ſervilia aliqua fieri licitè poterant, ut præparatio Ciborum, Exod. 12. 16. Proceſſus autem criminalis, depoſitio Corporis Chriſti de Cruce, emptio Sindonis, & alia ſimilia, etſi ſervilia, non erant tamen de illis, quæ vetabantur in Sabbato; hinc Joan. 19. 31. dicitur: idcircò Crucifixorum Corpora fuiſſe depoſita: *Ut non remanerent in Cruce Corpora Sabbato, erat enim magnus dies ille Sabbati*.

202. Obji. Ult. Fundamentum præcipuum Græcorum: Chriſtus debuit mori Lunâ 14.; ergò comedit Paſcha Lunâ 13. Conſeq. patet: Prob. ant. Chriſtus debuit mori eo die, quo Agnus paſchalis immolabatur, ut Figuratum typo reſponderet: Agnus autem Paſchalis ty-

pus

pus erat Chriſti in Cruce immolandi; ergò ſi Agnus Paſchalis immolabatur Lunâ 14. non 15., debuit etiam Chriſtus immolari Lunâ 14. non 15. Tumquia eo die Chriſtus fuit interfectus, qua Pontifices, & Judæi manducabant Paſcha, Joan. 18. 28. *Ipſi non introjerunt in Prætorium, ut non contaminarentur, ſed ut manducarent Paſcha*: Paſcha autem manducabant Lunâ 14.; ergò Chriſtus fuit interfectus Lunâ 14.; ergò comedit Paſcha Lunâ 13., cum illam comederit ante necem ſuam. Tumquia Chriſtus comedit Paſcha, & Euchariſtiam inſtituit *Ante diem Feſtum Paſchæ*. Joan. 13. 1.; Hic enim erat Feſtum immolationis Agni Paſchalis, quando comedebatur feſtinanter, cum lactueis agreſtibus, & baculo in manibus, juxta præſcripta Exod. 12. 11. iſte autem erat Luna 14. in Veſpera; ergò Chriſtus manducavit Paſcha Lunâ 13. non 14.

203. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. negari poteſt maj. cum ſua probatione; non enim figuratum typo, ſed typus figurato debet aſſimilari: nihilominus conc. maj. diſt. min. Agnus Paſchalis erat typus Chriſti immolandi, incruentè, vel cruentè: conc. min. cruentè tantum; neg. min. & conſeq. Itaque immolatio Agni Paſchalis erat quidem typus Chriſti immolandi, ſed incruentè, quantum ad principale ſignificatum: hoc autem factum eſt Lunâ 14. in Veſpera, quando Chriſtus Euchariſtiam in ultima Cœna inſtituit, & ſeipſum immaculatum obtulit cruentè Lunâ 15. in Cruce offerendum, tamquam parte 14. ut dies artificialis eſt, ut optimè Epiphan. Hæres 50. adverſus Quartadecimanos diſſerens, advertit.

204. Ad primam confirm. diſt. maj. die, qua debebant ſecundum Legem; neg. maj. qua

 deſa-

deſacto contigit; conc. maj. & eodem modo diſt. min. neg. conſeq. Quamvis enim debuiſſent Paſcha comedere Lunâ 14. in Veſpera, ut Legi ſatisfacerent Exod. 12. 18., odio tamen adverſus Chriſtum Cœnam uſque ad diem ſequentem Lunæ 15. in Veſpera diſtulerunt, donec Chriſtum occiſum viderent, ut notat Chriſoſt. Hom. 84. in Joan. Itaque zelus non ingrediendi Prætorium Gentilitate immundum fuit inanis ſcrupulus excolantium Culicem, Camelum autem intrepidè glutientium, quos optimè Chriſtus Dominus Matth. 23. 24. & Lucæ 11. 42. deriſit.

205. Si autem Chryſoſt. Hom. 82. in Joan. videatur dicere, Chriſtum in Cœna comedenda diem præveniſſe, ut ſibi reſervaret morituro Paraſceve, quo mos olim erat Paſcha celebrari, debet ſic intelligi, ut ſibi in Hom. 84. cohæreat; nempe Chriſtum præveniſſe quidem Pontifices Legem transgreſſos in Paſchate comedendo, ut iræ indulgerent, non tamen Populum, qui Legem adamuſſim ſervavit, Agnum Paſchalem Lunâ 14. comedentem.

206. Dici quoque poſſet ly *Paſcha* non ſignificare Agnum Paſchalem, ſed victimas, Ciboſque Paſchales, qui per totam Octavam comedebantur, Deuter. 16. 4. & Numer. 28. 19. quos, niſi purificatis, & mundis, comedere minimè licebat: hinc Pontifices mortis Chriſti Authores Prætorium ingredi non audebant, minimè adhuc purificati, Cibos Paſchales comeſturi: at hoc quid facit ad propoſitum, cum de vero Paſchate ſit ſermo?

207. Tertium pluries jam ſolutum eſt, nempe Chriſtum dici poſſe Paſcha celebraſſe, & ante Feſtum, & in Feſto: ante Feſtum quidem, ut dies Paſchæ naturalis eſt: in Feſto verò,

rò, quatenus artificialis; nàm Veſpera Lunæ 14. eſt pars Feſti ſequentis, ut dies artificialis eſt, ut contingit etiam apud nos, quando Officium Eccleſiaſticum celebramus.

208. Propterea Evangeliſtæ videntur aliquo pacto variare: nam Matth. qui Hebręis, & hebraicè ſcribebat, juxta morem Hebręorum, Feſta non à die naturali, ſed à Veſpera antecedente artificialis Feſti computabat; ita etiam Marcus egit, Matth. Epitomen conficiens. Joan. verò Græcis ſcribens, Feſta juxta ſeriem naturalem enumerans, Paſchæ manducationem more naturali expreſſit, dicendo: *Ante diem Feſtum Paſchæ*: quare nulla inter Evangeliſtas eſt contradictio. Legatur Chryſoſt. Hom. 11. in Matth. Auguſt. de conſen. Evangeliſ. cap. 2. Baron. ad Annum Chriſti 41. n. 17.

ARTICULUS SEXTUS

Solvuntur Objecta contra ſecundam Partem, nempe Chriſtum in Azymo confeciſſe.

209. OBji. I. Chriſtus pro materia Euchariſtiæ verum, & proprium Panem aſſumpſit, 1. Corinth. 11. 23. Azymus autem non eſt verus Panis, cum non ſit elevatus, qualis eſt Fermentatus; fermentare enim idem ſignificat, ac attollere; nec ſignum ſit lætitiæ cujuſmodi Euchariſtia eſſe debet, ſpem Vitæ æternæ excitans, & incendens; ergò Azymus non eſt verus Panis.

210. Secundò Panis azymus non dicitur ſimpliciter Panis, ſed cum addito *Azymus*: ergò non eſt verus Panis, ſicuti non verus Homo, Homo pictus.

211. Tertiò, Chriſtus utpote Sacerdos Se-

F 5 cun-

cundum Ordinem Melchiſedech Pſal. 109. 4. debuit uti Pane, quo in ſacrificio Melchiſedech uſus eſt, à quo fuit præfiguratus: at Melchiſedech in ſuo ſacrificio non eſt uſus Azymo, ſed Fermentato; priùs quippę vixit, quam Azymi in Lege præciperentur, Exod. 12. 6. & Levit. 23. 15. ergò Chriſtus in inſtitutione Euchariſtiæ uſus eſt Fermentato; adeoque &c.

212. Reſp. Conc. maj. ne. min. ad cujus probationem neg. Conſeq. nam ſicut fermentatus Panis habet ſuas morales ſignificationes elevandi cor ad ſpiritualem lætitiam, eamque ſignificandi ab Euchariſtia collatam; ita Azymus habet ſuas, nempe ſignificandi Animæ internam munditiam, & elevandi animum ad cœleſtia; & ſicuti Azymus deprimit ad humum, ſeù ad inferiora propter ſoliditatem; ita Fermentatus idipſum facit propter corruptionem, ut optimè Theodoret. Quæſt. 55. in Exod. nihil igitur ex hujuſmodi ratiunculis adverſus Latinos colligi poteſt.

213. Ad ſecundum neg. conſeq. nam ſicuti licet Pani ſimpliciter addatur, quod ſit *Fermentatus*, non arguitur quin ſit ſimpliciter Panis; ita ex hoc, quod Pani ſimpliciter addatur *Azymus* non tollitur, quin ſit ſimpliciter Panis, eoquia Fermentatio, & Azymitas conditiones ſunt accidentales Panis, non ſubſtantiales: reſtringunt, non alienant, uti facit ly *Pictus* reſpectu Hominis, cujus ſubſtantiam non reſtringit, ſed diſtrahit, & omnino alienat; & propterea in Scripturis Panis uſualis modò Azymus, modò Fermentatus, modò abſque iſtis reſtrictionibus nuncupatur, & ſupponitur vitam alere, ſivè Azymus ſit, ſivè Fermentatus.

214. Ad Tertium: maj. eſt vera quoad ſubſtan-

ſtantiam ſigni, & figurati: non verò quoad omnia accidentia; alioquin ſignum eſſet res ſignata: adeoque nec Panis, quo uſus eſt Melchiſedech neceſſariò debuit eſſe Azymus, ut Euchariſtiam præfiguraret: min. quoque dubia eſt; nam conſtat, tempore Melchiſedech fuiſſe Azyma in uſu: Gen. enim legimus 19. 3. de Loth, qui cum Angelos in ſpecie adoleſcentium Sodomam venientes domum ſuam adduxiſſet, *Fecit Convivium, & coxit Azyma*. Quod ergò Moyſes induxerit Azyma, hoc ex Azymorum novitate minimè proveniebat; ſed quia ex novi Ritus inſtitutione multa futuræ Eccleſiæ myſteria indicabantur.

215. Obji. III. Si Chriſtus in Azymo Euchariſtiam inſtituiſſet, Eccleſia non poſſet Græcis permittere, ut conficiant in Fermentato: Eccleſia enim Sacramentorum ſubſtantias mutare non poteſt; hoc autem eſt falſum, ex Floren. ſæpè cit. in Decret. unionis; ergò Chriſtus inſtituit Euchariſtiam in Fermentato. Nec valet reponere, Fermentatum ab Azymo ſolum accidentaliter differre: nam etiam amydum, & paſta à Pane uſuali non differunt ſubſtantialiter, ſed penes ſolum majorem coctionem, & tamen ob Chriſti inſtitutionem neque validè, neque licitè adhiberi poſſunt in Sacramento; ergò ſi Chriſtus inſtituit in Azymo, nec licitè, nec validè poteſt confici in Fermentato.

216. Reſp. Diſt. maj. ſi inſtituiſſet præcisè in Azymo cum excluſione Fermentati, con. maj. ſi inſtituiſſet in Azymo, ut Panis triticeus eſt, præſcindendo ab Azymo, & Fermentato, neg. maj. & eodem modo diſt. min. neg. Conſeq. Itaque Chriſtus inſtituit quidem in Azymo, dum Azymo uſus eſt: attamen non uti Azymus, ſed ut Panis triticeus erat; non præci-

piendo, ſed exemplum præbendo; quatenus externo ſigno internam Animæ refectionem ſignificat, tam Azymo, quam Fermentato æquè expreſſo; ſicuti Aqua Baptiſmalis ſivè frigida ſit, ſivè calida, ſivè maritima, ſivè pluvialis, æquè ad Baptiſmum apta eſt: quamvis Chriſtus Dominus in ejuſdem inſtitutione aqua aliqua determinata uſus ſit, & ſic etiam de vino pro materia Calicis diſſerendum.

217. Nec valet paritas de paſta, amydo, & aceto: nam quamvis phyſicè à Pane cocto, & Vino fortaſſe non differant, attamen moraliter, & in eſſe uſuali, & nutritivo differunt. Fermentatus autem, & Azymus in eſſe uſuali, atque ad nutritionem, & comeſtionem aptitudine nequaquam differunt, ut experientiâ docemur; igitur paritas nulla eſt. Idcirco autem Eccleſia vult, à Græcis Fermentatum, à Latinis Azymum adhiberi, non quia uterque non ſit aptus; ſed quia vult ab unaquaque Eccleſia mores ſuos, & conſuetudines reſpectivè intactas ſervari.

ARTICULUS SEPTIMUS

Solvuntur objecta contra tertiam Partem Aſſerti, nempe licere Latinis uſum Azymorum.

218. OBji. I. Ex hoc quod Chriſtus Azyma in Sacrificio adhibuerit, non arguitur id licere Chriſtianis, ſicut ex eo quia Chriſtus circumciſus fuerit, & Legalia ſervaverit, non arguitur idipſum Chriſtifidelibus licere; ergò neque arguitur eſſe licitum Azyma in ſacrificio adhibere.

219. Conf. Paſcha noſtrum, in quo Chri-

ſtus

ſtus eſt immolatus, debet diſtingui à Paſchate Judæorum: non diſtingueretur autem, ſi Azymis uti liceret; ergò illicita ſunt, ne cum Judæis convenire videamur. Hinc Ebionitis Hæreticis Fermentatum abjicientibus, & Azymum adhibentibus, Eccleſia cenſuit Azyma repellenda, & amplectendum Fermentatum, ex Decreto Alexand. I.; ergò nunc non licet uti Azymis, cum à Judæis non minus diſtingui Chriſtiani debeant, quam ab Hæreticis.

220. Reſp. ne. ant., & paritatem: idcircò autem colligimus, Azyma Chriſtianis in Euchariſtiæ confectione licere, quia, cum ipſa ſit Novæ Legis Sacramentum, quoties Azymus Panis adhibetur, non fit more Judaico, ſed Chriſtiano; & propterea optimè colligitur, cum in Inſtitutione Euchariſtiæ Chriſtus Azyma adhibuerit, etiam Chriſtifidelibus in eodem ſacrificio conficiendo licere: at quia Chriſtus morte ſua, & Evangelii promulgatione Legem Judaicam abrogavit, ex hoc, quod ipſe ante abrogationem fuerit circumciſus, non ſequitur idipſum à Chriſtianis fieri poſſe: hoc enim eſſet falſæ Religionis proteſtatio, ſi more Judaico fieret; ſecus autem ob alios fines, nec more Judaico: tunc enim res eſt omnino indifferens.

221. Ad Conf. Diſt. maj. ratione rei oblatæ, & modi oblationis; conc. maj. abſolutè; ne. maj. & eodem modo diſt. min. neg. conſeq. Paſcha igitur Chriſtianorum à Judaico, etſi Azyma adhibeantur, longiſſimè diſſidet: tum quia res oblata eſt Corpus ipſum Chriſti Domini, quod cruentè in Cruce oblatum eſt: tum quia ipſamet oblatio diverſa eſt, quia fit ritu Chriſtiano, non Judaico, & cum relatione ad Chriſtum præſentem, non venturum, ut Ju-

dæi

dæi faciunt. Si autem intentio Judaica, ejuſque Ritus circumſcribantur; ſicut Græci multis utuntur, quibus utuntur Judæi, quin ullo pacto judaizare putent, cur id Latinis erit interdictum? Et profectò neque aqua ipſa poſſet in uſum deduci, cum eam Judæi in ſuis Cæremoniis adhibeant.

222. Quod verò de Ebionitis objicitur, neconſeq. nam Eccleſia non ideo Fermentatum permiſit, ut ab illis Hæreticis diſtingueretur apertè judaizantibus: nam utendo Azymis more Chriſtiano, ab ipſis pleniſſimè diſtinguebatur: ſed quia contendebant, Azyma ita eſſe neceſſaria, ut Fermentatum penitus excluderetur; idcircò ad errorem hunc eliminandum, & oſtendendum, etiam cum Fermentato Eucharistiæ validitatem ſtare poſſe, uſum Fermenti permiſit, eo pacto, quo pro graſſantibus Manichæis dignoſcendis, qui Vinum vituperabant tamquam Draconis fel, ex Auguſt. de Hæreſ. cap. 56., & Epiphan. Hæreſ. 5. Gelaſius I. utramque ſpeciem in Euchariſtia præſcripſit, etiamſi optimè ſciret, etiam ſub una tantum ſpecie verum Sacramentum contineri.

223. Obji. II. Sub gravibus pœnis tam Eccleſiaſticis, quam Laicis Sacræ Leges apertè interdicunt uſum Azymorum, ut Canones Apoſtolici Can. 70. alias 69. Laodicen. Can. 38. Trullen. Can. 11. ergò illicitè Latini Azymis utuntur; in re enim ſacra conficienda Judæos ſequuntur.

224. Reſp. Canones interdicere quidem Azyma, ſicut cæteros alios Judaicos Ritus, non in eſſe materiali, quatenus res ſunt particulares in eſſe ſuo naturali ſpectatæ; alioquin quomodò Græci pullos, columbas, carnes, aquam ipſam naturalem, quæ omnia in Ritibus Judai-

cis

cis adhibebantur, ad uſum proprium frequenter revocant? Sed in eſſe formali, quatenus Religioni Judaicæ deſerviunt, & in ejus cultum cedunt. Imò nec Fermentato uti liceret, cum Levit. 7. 13. interdum Cæremoniis hebraicis miſcebatur. Scopus ergò Canonum eſt ſolummodo Communionem cum Judæis in Sacris, & quantum fas eſt, etiam in prophanis, interdicere non verò res ipſas, ſive Azyma ſint, ſivè alterius generis, quæ Judæorum uſui inſerviunt, præciſo ritu, ac intentione Religionis, ſecundum ſe ſpectatas repellere.

225. Obji. III. Eccleſia etiam Latina in ipſiſmet primordiis, & etiam ſæculis ſubſequentibus, Miſſæ Sacrificio Fermentatum appoſuit; ergò Latini moderni malè agunt Azymo adhibendo. Conſeq. pàtet, cum uſibus antiquæ Eccleſiæ ſe opponere videantur. Ant. autem evincitur ex Vit. Gregor. Mag. à Joan. Diac. ſcripta ex Can. 6. Tolet. 16. ex Lib. Pontif. Melchiadis Papæ, ex Siricio Papa in Pontif., ex Innoc. I. ad Decent. Eugub. Epiſcop., ex Alexand. I. lib. Pontif. apud Platinam in Vit. Pontif., ubi nedum fit mentio Fermenti, ſed videtur uſus ſupponi, imò præſcribi, & quidem in Eccleſia Primitiva, in qua Patres, & Pontifices relati floruerunt; ergò Eccleſia Latina cenſuit Azyma illicita, & licitum ſolummodo Fermentàtum.

226. Reſp. cum eadem ſit Eccleſia Latinà moderna, cum vetuſtiſſima Primitiva, ſicuti ſanctè tunc uti potuit Fermentato, ita ſanctè nunc uti Azymo poſſe, variatis motivis, & circumſtantiis; Chriſtus enim non præcepit Azymorum uſum, ſed ſolummodò exemplo ſuo Panis tunc uſualis neceſſitatem conſtituit ad Euchariſtiæ Sacramentum conficiendum. Nihilominus

227. Reſp.

227. Reſp. II. nē. ant. neque adducta ex adverſo quidquam evincunt: nam authoritas Joan. Diaconi ſolum oſtendit, eo tempore morem fuiſſe Panem in ſacrificio offerendum in Domibus privatis ab ipſiſmet offerentibus confici; non verò eſſe Fermentatum, qui certè Azymus fieri poterat, & Sacerdotibus præberi in Altari offerendus, & ſi decurſu temporis mos fuerit introductus Panem Euchariſtiæ deſervientem à ſolis Miniſtris Eccleſiæ ſacra veſte indutis ferro ex ſacrario deſumpto confici, ex Umbert. de Syl. Cand. epiſt. ad Cærul.

228. Toletanum VI. ſolummodo decernit, morem à nonnullis Sacerdotibus exteris in Eccleſiam Hiſpanicam introductum conficiendi in Fermentato tolli oportere, veteremque reſtitui conſuetudinem; quodquidem potius oppoſitum demonſtrat: ſupponit quippe uſum introductum eſſe abuſum, nec omnibus communem.

229. Melchiades, Siricius, & Innocentius Adverſariis neutiquam favent: nam ſi Eulogiæ Chriſti Corpus minimè continebant; ſed merum erat ſignum Eccleſiaſticæ Communionis, ut tenet ex Patribus Auguſt., Paulino, Nazianz. & Aliis Baron. ad ann. Chriſti 311. tunc argumentum evaneſcit: ſi verò cum Chriſtiano Lupo Diſſertatione de actibus Sanc. Leonis IX. ſuſtineatur, Eulogias fuiſſe verum Sacramentum, adhuc nihil evincitur, nam Panis ille non erat Fermentatus, ſed Azymus: & ideo dicebatur Fermentum, non Fermentatum: hoc autem pacto vocabatur ad denotandam Eccleſiaſticam unitatem, quia juxta phraſim Chryſoſt. Hom. 24. ſuper epiſt. 1. ad Cor. Quemadmodum Fermentum omnes partes farinæ ad ſe trahit, & in unam maſſam compaginat;

nàt, ſic, mediante Euchariſtia, in qua Fideles Carnem Chriſti ſumentes unum cum eo efficiuntur, inter ſe quoque arctiſſima compage junguntur: at hoc quid confert ad probandum uſum Fermentati in Primitiva Eccleſia pro Euchariſtia conficienda?

230 Ultimum quod adducitur ex Alexan. I. præterquam vetuſtiſſimum in Eccleſia Azymi uſum oſtendit, ſub Adriano quippè Imperatore an. Chriſti 120. Martyr occubuit, minimè probat, Fermentatum ante in uſu fuiſſe; illud enim Decretum, vel ad firmandam, & roborandam Apoſtolica ſanctione vetuſtam Azymorum traditionem, vel ad recidendum abuſum aliquem, qui fortaſſe paulatim in Latinam Eccleſiam irrepſerat adhibendi Fermentatum, formari potuit; eo pacto, quo à Pelagio I. Commemorationem Defunctorum in Eccleſia vetuſtiſſimam, & ab ipſomet Alexandro aquam luſtralem ſtatutam legimus, etiamſi hæc in Conſtitutionibus Clementis lib. 8. cap. 38. multò ante ſancita legantur.

231. Nec movere debent verba Platinæ: *Sicut ante fiebat*: illa enim non ad Fermentum, ſed ad Azyma ſunt referenda. Cum enim aliqui à priſco more à Chriſto, & Apoſtolis accepto, de Azymis adhibendis recedere cæpiſſent, decretum eſt, Azyma, ſicut antea fiebat, retineri. Cæterum eodem motivo Ebionitis reſiſtendi Eccleſia Orientalis Fermentatum introduxit, ne cum ipſis Judaizantibus convenire videretur, ac in eo, quem aſſumpſit more, conſtanter perſeveravit, ſalva tamen fraterna cum Occidentali ſervata uſquè ad fatale ſchiſma, quo nunc ab ea ſejungitur, unitate. Occidentalis verò Azyma tueri cenſuit, & adhuc ſervat innocua, ne ob ſtultorum, &

impio-

impiorum Hominum inania dicteria, quam à Chriſto Domino, & Apoſtolis acceperat, conſuetudinem derelinquere culparetur.

ARTICULUS OCTAVUS

Nonnullæ Quæſtiunculæ enodantur.

232. Quæres I. An graviter Græci delinquant in uſu Azymorum Eccleſiæ Romanæ ritum ſequi detrectantes?

233. Reſp. cum Græci ex Leone IX., & Florent. permiſſionem nacti ſint Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem ſervandi incolumem, quam quidem Innocentius III. in Lateranenſi IV. ratam voluit, nec eam poſteriores Pontifices umquam revocaverint, ſed potiùs confirmaverint; utique ex hoc præciſè minimè delinquere. Si tamen obfirmato ſint animo morem ſuum retinendi, Romano licèt contradicente Pontifice, tunc graviter ipſos peccare dicendum eſt ob pertinaciam, qua legitimo Superiori in oppoſitum præſcribenti obtemperare detrectant.

234. Quæres II. An Sacerdos Latinus in Fermentato conficiens graviter delinqueret?

235. Reſp. Sacerdotem Latinum inter Latinos verſantem in Fermentato celebrantem, graviter peccare, cùm ab eo nedum vetuſtiſſima Eccleſiæ ſuæ conſuetudo, ſed etiam Decreta Pontificum id expreſsè vetantium in re gravi violentur, niſi magna urgeat neceſſitas, ob quam Leges omnes humanæ, qualis etiam iſta de Azymo, & Fermentato cenſenda eſt, minimè obſtringunt. Si autem inter Græcos verſetur, adhuc morem Eccleſiæ ſuæ retinere debet, niſi, ut ſuperius dixi, magna, & inevitabilis urgeat neceſſitas, qua ſola in quocumque

loco

loco ſit, ut in Fermentato conficere valeat, diſpenſatur, utſi eſſet non peregrinus, ſed incola, nec propriam haberet Eccleſiam, in qua liberè poſſet Ritu ſuo conficere; ita diſcurrit Cardinalis de Lauræa in 4. Scoti, Diſput. 18. art. 2. n. 44.

236. Quæres III., utrum Sacerdos Græcus in Azymo conſecrans peccaret?

237. Reſp. Negativè. Nam ex Doct. Subtil. 4. Diſt. 11. Quæſt. 6. Privilegiatus non tenetur uti privilegio, ſed obſervare poteſt Legem rigidè ſtatuentem. Cum ergò Romana Eccleſia juſſerit, à Latinis in Azymo confici, Græcos verò Fermentato uti permiſerit; ſicut non peccarent Græci omnes, ſi hujuſmodi Legi poſitivæ obtemperarent, Decreto permiſſivo minimè utentes; ita nec Sacerdos particularis ſi ſcandalum abeſſet: eo pacto, quo non peccaſſent Judæi non repudiando uxorem minus gratam, etiamſi hujuſmodi permiſſione, ob eorum duritiem Matth. 19. 8. gauderent. Ita præfatus Cardinalis loco cit. n. 45. & 46. dummodo ſcandalum abſit. Non deſunt tamen, qui cenſeant, Sacerdotem Græcum apud ſuos exiſtentem peccare, ſi Azymis uteretur, eo quia ritum Eccleſiæ ſuæ, in qua actu verſatur, & quem jubetur ſervare, dum inter Græcos degit, omittit.

SECTIO SECUNDA

An Vinum ex Uvis ſiccis aqua dilutis expreſſum ad Sacri Calicis conſecrationem ſit materia ſufficiens?

238. Abyſſini, & Æthiopes Calicem Sacrum conſecrantes, etſi in cæteris nequaquam errent, umorem tamen quemdam

ob

ob veri Vini inopiam ex Uvis ſiccis aquâ dilutis expreſſum adhibent, exiſtimantes, hoc ſufficere ad Sacramentum verè conficiendum. Videndum eſt, an hujuſmodi humoris uſus, quem veri Vini uſualis inopia induxit, valeat ſuſtineri?

ARTICULUS PRIMUS

Quædam prænotantur ſcitu digna.

239. Notandum I. hìc ſupponi debere, materiam Sacri Calicis Euchariſtici Vinum eſſe verum, proprium, & uſuale, non autem cujuſcumque alterius generis liquores: ut ſacræ nedum Literæ, ſed Concilia quoque unanimiter oſtendunt; inde ortum eſt, oblationes pro Sacramentis conficiendis in Primitiva Eccleſia fieri conſuetas præter Panem, Vinum, & Aquam fuiſſe rejectas, de Conſec. Diſt.2. Hinc Æthiopes ipſi ſenſus Eccleſiæ memores humorem illum, quem confectioni Sacramenti ſufficere arbitrantur, ex Uvis tantum, non autem ex aliis fructibus extrahi poſſe, meritò exiſtimant.

240. Notandum II. Hujuſmodi Uvas ſiccas in duplici ſtatu poſſe ſpectari. Primò quatenus, etſi liquorem priſtinum, & vividum, amiſerint, non adeo tamen aruerunt, utſi torculari immediatè premantur, verum, & proprium Vinum, quamvis in minori quantitate, ac longè fortius emittant. II. Quatenus Uvæ hujuſmodi ob diuturnam concoctionem naturalem, aut violentam, ita ſiccæ factæ ſunt, ut nihil veri, & naturalis liquoris in acinis recludatur, quod conſuetis extractum inſtrumentis, verum, proprium, commune, & uſua-

& uſuale Vinum dici queat. Nulla eſt in primo ſenſu difficultas, ſed benè in ſecundo; maximè quia Uvæ illæ aquâ nedum madefiunt, ſed fiunt craſſiores,

ARTICULUS SECUNDUS

Dicendum eſt, Vinum ex Uvis ſiccis modo explicato expreſſis, & aqua delibutis, non eſſe ſufficientem materiam ad validam Sacri Calicis conſecrationem.

241. PRob. breviter primò: nam verum Vinum uſuale, quod in conviviis propinatur, & uſu omnium quotidiano adhibetur, atque in Divinis Scripturis pro Vino accipitur, eſt illud, quod immediatè ex Uvis maturis exprimitur, & per varias decolationes à fæcibus expurgatum uſui omnibus communi deſervit: hujuſmodi enim Vino, dum Paſchale fieret Convivium in ultima Cœna, Sacramentum Euchariſtiæ inſtituens Chriſtus Dominus uſus eſt: at Vinum ex Uvis ſiccis expreſſum, & aqua dilutum, non eſt Vinum uſuale, verum, & potabile, eo pacto, quo ſit in praxi communi, adhiberi conſuetum, ut experientiâ ipſâ, & quidem apud omnes Nationes Vino utentes, perſpicuè docemur: neque hoc indiget probatione: igitur Vinum illud ex Uvis ſiccis aqua dilutis, ſicuti verum Vinum non eſt, ita nec materia pro Sacramento Euchariſtiæ conficiendo ſufficiens.

242. Neque dicatur, inopiam veri Vini excuſare ab hoc præcepto, dummodò ſubſtantia ex vite extracta habeatur.

243. Contra enim eſt; tum quia inopia numquam efficit res aliquas eſſe aptas, quæ tales

les non ſunt ex inſtitutione Sacramenti : tum-quia, ſicut Æthiopes inopiâ laborant veri Vini uſualis, ita quoque Panis triticei uſualis; & tamen Panem non triticeum minimè putant ſufficere pro Euchariſtiæ valida conſecratione.

244. Prob. II. Quia aqua naturalis uſualis, & communis, non autem humor ex aqua diſtillatus, etiam ſecundum Æthiopes eſt Baptiſmi neceſſaria materia; ergò etiam Vinum commune, uſuale, ex Uvis primò extractum eſt materia Conſecrationis Calicis, cum de utraque Scripturæ, Patres, & Concilia eodem prorſus modo, quoad neceſſitatem loquantur.

245. Prob. III. Quia humor ex Vino ipſo extractus, vulgo *Aquavita*, nuncupatus, etſi ſubſtantiam ipſam ſubtiliorem contineat; quia tamen non eſt Vinum ipſum uſuale, quod à vite immediatè trahitur, à nemine cenſetur materia ſufficiens pro Sacramento conficiendo: ergò multò minùs humor ille ex Uvis ſiccis eductus eſſe poterit materia Sacramenti, cum modiciſſimam imò nullam Vini ſubſtantiam in ſe habeat; alioquin humor ex ipſamet vite per diſtillationem eductus æquè poſſet ſufficere ad Calicis conſecrationem, quod profectò nemo dixerit.

246. Prob. IV. Nam mixtio aquæ Uvis ſiccis aut tollit omnino ſubſtantiam Vini, aut ſaltem magna ex parte debilitat; ergò humor ille violenter expreſſus nequit eſſe materia, hujus Sacramenti. Prob. conſeq. nam Vinum ipſum uſuale, quod majori ex parte aquam contineret, ſicut veram rationem Vini amitteret, ita nec ſufficeret pro Sacramento conficiendo; ergò etiam humor ille ex Uvis ſiccis extractus, etiamſi ſuſtineretur veræ Calicis conſecrationi

ſuffi-

ſufficere, quia tamen major pars aquæ in eo prævalet, eiſdem Uvis infuſa, non poteſt ſufficere pro valore Sacramenti.

147. Quapropter concludendum eſt, hujuſmodi humorem, aut nullo pacto Sacri Calicis materiam eſſe ſufficientem: aut ſaltem dubiam, adeoque in praxi minimè ponendam; ne in propoſitionem primam ex 65. ab Innoc. XI. proſcriptis incidamus, ita ſonantem: *Non eſt illicitum in Sacramentis conferendis ſequi opinionem probabilem de valore Sacramenti, relicta tutiore, niſi id vetet Lex, conventio, aut periculum gravis damni incurrendi. Hinc ſententia probabili tantum utendum non eſt in collatione Baptiſmi, Ordinis Sacerdotalis, aut Epiſcopalis.*

ARTICULUS TERTIUS

Solvuntur Objectiones.

248. OBji. I. Humor ex Uvis ſiccis extractus eſt verum Vinum uſuale; ergò ſufficit pro ſacri Calicis conſecratione. Conſeq. patet; Prob. ant. Uvæ recentes non differunt ſubſtantialiter à ſiccis; ergò ſicut humor expreſſus ex Uvis recentibus eſt verum Vinum uſuale, etiam ille, qui à ſiccis exprimitur, erit Vinum uſuale: hinc in nonnullis Regionibus Uvæ meliores exſiccantur, ex quibus elicitur Vinum optimum in conviviis Magnatum propinari conſuetum.

249. Conf. Farina expreſſa ex tritico veteri non differt ſpecie etiam uſualiter à farina expreſſa ex tritico recenti, cum ex eo fiat Panis uſualis; ergò etiam humor ex Uvis ſiccis expreſſus eſt ejuſdem ſpeciei etiam uſualiter cum

illo,

illo, qui extrahitur ex Uvis recentibus, cum utrobique eadem ratio appareat.

250. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. negari poteſt ant. Nam Uvæ ſiccæ nullum continent humorem, quem continent recentes, ſunt quippe cadavera ſicca Uvarum, non autem veræ Uvæ. Nihilominus con. ant. neg. conſeq. Nam humores iſti, etſi non differant ſubſtantialiter phyſicè, differunt tamen moraliter, & in eſſe uſuali, & communi, eo pacto, quo paſta non differt ſubſtantialiter à Pane in clibano coćto, & tamen nemo dicit, paſtam eſſe Panem illum, qui communiter comeditur, & in menſis adhibetur: Chriſtus autem pro materia Sacramenti non humorem quemcumque Vini ſpeciem habentis inſtituit, ſed Vinum commune, uſuale, & quotidianum ex Uvis recentibus extractum, quale profectò non eſt humor ille, quo Abyſſini utuntur.

251. Eo vel maximè, quia humor ille non eſt purè id, quod extrahitur ex Uvis; ſed aqua etiam, qua Uvæ diluuntur, quæ, cum ſit potior pars illius humoris extracti, aqua potiùs humore tincta dicenda eſt, quam humor ipſe. Idcircò autem Vinum ex Uvis ſiccis apud Europæos elicitur naturale, quia nec aqua miſcetur Uvis, nec Uvæ adeò exſiccantur, ut humorem proprium, & naturalem amittant, etſi Vinum non ita abundè præbeant, ſicut magis recentes.

252. Ad Conf. neg. conſeq. & diſparitas patet; nam concoctio tritici non ita medullam ejus exſiccat, ut deſtruat, cum ſolida ſit, non fluida: concoctio autem uvarum nimia, nedum exſiccat, ſed deſtruit: ipſa quippe liquida eſt, & ſpiritibus volatilibus conſtat, qui facile nimio calore evaneſcunt, & exhalant,

ut

ut vel nihil, vel minimum liquoris ſuperſit; hinc Æthiopes defectum hunc aquâ ſupplent.

253. Obji. II. Tumquia humor ille habet accidentia Vini, ita ut Vinum appareat: Tumquia humor ille ex vite extrahitur; ergò ſufficit pro materia Calicis; quandoquidem Chriſtus numquam in Evangelio, dum Sacramentum Euchariſticum inſtituit, Vini mentionem facit, benè verò liquoris ex vite extracti: nam Matth. 26.27. cum, inſtituto Sacramento, Calicem Apoſtolis porrexit, dixit ſolummodo: *Bibite ex eo omnes*: poſt verba conſecrationis v.29. ſubditur: *Dico autem vobis, non bibam amodo de hoc genimine vitis* (ubi Arabicus vertit: *De ſucco hujus vitis*) *uſque in diem illum, quo illud bibam vobiſcum in Regno Patris mei*. Hìc loquitur Chriſtus de liquore contento in Calice Apoſtolis porrecto, quem dicit eſſe de genimine vitis, ideſt à vite extractum: at etiam humor, quo utuntur Æthiopes, eſt à vite extractus, & de genimine vitis; ergô ex Chriſti inſtituto ſufficit pro materia Calicis.

254. Reſp. ad primum Objectionis articulum, humorem illum habere quidem aliqua, ſed non omnia, nec præcipua Vini accidentia, cum vigore, ſapore, ac ſuavitate veri Vini careat. Sicut ergò, etſi aquæ artificiales aliquo pacto veris aſſimilentur, adhuc tamen pro materia Baptiſmi non ſufficiunt; ita nec humor ille ob umbratilem quamdam cum vero Vino conformitatem retinens pro conſecratione Calicis ullo pacto ſufficiet.

255. Secundus verò facilè ſolvitur: nam humor ille aquâ mixtus non trahitur ex vite, cum aqua ſit potior. Deinde falſa infertur conſeq. nam etiam Aquavita extrahitur ex Vino, & ex Vite, cum tamen ad Calicis conſecratio-

nem minimè ſufficiat. Falſum eſt quoque, Chriſtum Dominum Vini mentionem non facere; nam accipiendo, & præbendo Apoſtolis Calicem, Vinum denotabat in Calice incluſum, ſine quo convivia nulla fiunt, & multò minùs ſolemnia Judæorum, in quibus optimum Vinum propinabatur, & à Patrefamilias in ſolemnitate Paſchalis omnibus poſt ſe hauriendum in eodem Calice porrigebatur, apud Cornelium Alapide ſuper cap.22. Lucæ. Cum verò dixit Chriſtus: *Non bibam amodo de hoc genimine Vitis*, ſatis per ly *Hoc* Vinum Calice incluſum denotat in Sanguinem Chriſti converſum, quod ſumi ab omnibus jubet, dicendo: *Bibite ex hoc omnes*. Cæterum etiamſi de genimine vitis abſolutè Chriſtus intellexiſſet, adhuc nihil evinceretur; cum de genimine vitis communi, uſitato, atque in conviviis, & cœnis, nedum ſolemnibus, ſed etiam privatis ab omnibus adhibito loquatur, quod ſanè non eſt humor ille ex Uvis ſiccis aquâ dilutis extractus.

SECTIO TERTIA

Utrum ante Sacri Calicis Conſecrationem Aqua Vino ſit miſcenda?

256. Aquam puram non eſſe Calicis materiam, exploratum eſt; oppoſitum enim in Aquariis Hæreticis, de quibus Epiphan. Hæreſ.30., & Auguſt. Hæreſ.64., & Hidroparaſtis, quorum meminit Theodor. lib.1. Hæretic. fabul. Eccleſia damnavit, & ſtatuit ex Scripturis, & Apoſtolica Traditione, Vinum requiri: ipsâ verò Aquâ Vino permixtâ opus eſſe, non ex Chriſti præcepto, ſed exemplo, & Eccleſiæ vetutiſſima conſuetudine novimus

vimus. Armeni, etſi antiquitus hunc Eccleſiæ morem exactè cuſtodirent, falſorum tamen Magiſtrorum perſuaſione decepti, oppoſitum tenent, & obſervant. Videndum eſt, quantum à ſenſu Eccleſiæ in hoc Armeni deflectant?

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, in Calicis conſecratione, Aquam Vino miſceri oportere, ita ut omiſſio ejuſdem ſit grave peccatum.

257. Oſtenditur I. Ex Liturgiis antiquiſſimis, ut Sancti Petri Apoſtolorum Principis ita ſonantis de Celebrante: *Quando commiſcet ſanguinem*, (ideſt Vinum), *& aquam, dicit: unus militum lancea latus ejus pupugit, & exivit ſanguis, & aqua, mundi ſalutis ſcaturigo*. Illa Sancti Jacobi: *Deinde accipit Calicem, & dicit, ſimiliter poſtquam cænavit, accipiens Calicem, & permiſcens ex Vino, & Aqua, & aſpiciens in Cœlum &c.* Illa Sancti Marci: *Similiter & Calicem poſtquam cænavit accipiens, factaque, Vini, & Aquæ commixtione, ſuſpiciens in Cœlum gratias egit*. Ex quibus Liturgiis nedum habetur, Aquam miſceri Vino oportere, ſed hoc ipſum à Chriſto Domino fuiſſe factum; ergò ex conſuetudine Eccleſiæ, & Chriſti quoque exemplo, idipſum faciendum eſt.

258. II. Favent vetuſtiſſimi Romani Præſules veritatis teſtes, ut Clem. Rom. lib. 8. Conſtit. Cap. 12. *Similiter & Calicem, poſtquam miſcuit ex Vino, & Aqua, & ſanctificavit, dedit Diſcipulis ſuis &c.* Alexand. I. Papa epiſt. 1. Cap. 4. ubi dicit: *In Calice Domini*

non debet aut Vinum ſolum, aut Aqua ſola offerri: ſed utrumque permixtum, quia utrumque ex Latere ejus in Paſſione ſua profluxiſſe legitur. Anicetus ex Burchar. lib. 5. cap. 29. Part.2. Cap. 32. *Diligenter obſervetur ut Panis, Vinum, & Aqua, ſine quibus Miſſæ nequeunt celebrari, mundiſſimè, atque ſtudioſè tractentur*. Eadem, & luculentius ſcribunt Julius I. ad Epiſcop. Egypti relat. de conſec. Diſt. 2. cap. 7. Innoc.III. lib.2. de Myſt. Miſſæ cap.58. Honor. III. Cap. *Perniicioſus* de celebrat. Miſs. ergò ex Summis Pontificibus, qui rem hanc myſteriis afferunt reſertiſſimam, Aqua Vino in Sacrificio Altaris miſcenda eſt.

259. III. Ex Conciliis idem patet, Eccleſiæ mentem, & uſum antiquiſſimum exhibentibus. Quantum enim ad Provincialia habemus Carthag. III. cap. 24. Bracar. III. cap. 1. Aurelian. IV. cap. 4. Wormatien. cap. 4. Triburien. cap. 19. Antiſiodoren. cap. 8. Siſenſe, & Adanenſe, in quibus materia hæc exprofeſſo tractata eſt, Armenorumque objecta diſſoluta, ac ſub graviſſimis pœnis ſancitum, ne quis abſque Aquæ mixtione Sacrificium Miſſæ celebrare præſumeret. Ex Generalibus verò Synodis occurrit primò Trullana; quæ tametſi legitima nequaquam cenſeatur, magni tamen fit ab Orientalibus, & plura continet ſanctiſſima, & ſapientiſſima Decreta: Can. igitur 32. aſſerit, morem miſcendi Aquam Vino Apoſtolicum eſſe à Sanctis Patribus retentum, ab omni ſemper Eccleſia cuſtoditum, ac novitatis reum eſſe, qui Aquam Vino miſcere reſpuit, & concludit: *Si quis ergo Epiſcopus, vel Presbyter non ſecundum traditum ab Apoſtolis Ordinem facit, deponatur, ut imperfectè, ac ſimpliciter myſterium enuncians, & quæ tradita ſunt innovans.*

Flo-

Floren. in Inſtruc. Armen. §. *Tertium eſt*, nempe Euchariſtia, *cujus materia eſt Panis triticeus, & Vinum de vite, cui ante Conſecrationem Aqua modiciſſima admiſceri debet. Aqua enim ideò admiſcetur, quoniam, juxta Teſtimonia SS. Patrum, ac Doctorum Eccleſiæ pridem in Diſputatione exhibita, creditur, ipſum Dominum in Vino Aqua permixto hoc inſtituiſſe Sacramentum*: ſubdit deinceps, cum dixiſſet ab omnibus Eccleſiis morem hunc ſemper ſervatum, & ſervari: *Decernimus igitur, ut etiam ipſi Armeni ſe cum univerſo Orbe Chriſtiano conforment, eorumque Sacerdotes paululum Aquæ* (prout dictum eſt) *admiſceant Vino*. Quod quidem etiam in Triden. ſeſs. 22. cap. 7. ſancitum eſt; ergò ex Decretis Eccleſiæ Aqua Vino miſcenda eſt.

260. Nec deſunt Patres etiam Orientales. Baſilius in Anaphora, cum Panis conſecrationem à Chriſto habitam retuliſſet, ſubdit: *Similiter & Calicem Vini, poſtquam cœnaverunt, accepit, miſcuitque Aquis, gratias egit, benedixit, ſanctificavit, & guſtavit, & diviſit Diſcipulis ſuis, & Apoſtolis ſanctis dicens &c.* Chryſoſt. in Liturgia: *Et unus militum lancea Latus apperuit, & exivit Sanguis: ad infuſionem Vini dicit Sacerdos* (*& addens aquam dicit*) *& Aqua*. Juſtin. Martyr Orat. ad Antoninum Pium: *Precibus finitis, nos invicem oſculis ſalutamus. Deinde ei, qui Fratribus præeſt, afferuntur Panis, & poculum Aquæ, & Vini, quibus ille acceptis, laudem, & gloriam rerum univerſarum Patri per Nomen Filii, & Spiritus Sancti offert.* Similia proferunt Theodor. Dial. 1. Proclus Conſtantinop. de Ordin. Div. Litur., German. Conſtantinop. Præſul Doctrina, ſanctitateque celebris in Theoria. Damaſcen. de

Fid. Orthodox. lib.4. cap.14. & Alii, quos cumulat Coccius in Theſaur.Cathol. tom.2.lib.6. art.13. igitur Patres, Concilia, & Eccleſia univerſa cenſent, Aquam in Sacrificio Altaris Vino miſceri oportere, Chriſti quoque exemplo præeunte.

261. Suppetunt quoque rationes, non quidem demonſtrativæ, ſed congruentes I. Quia Calix Euchariſticus in veteri Teſtamento, nedum per Vinum, quo Hebræi in variis Sacrificiis utebantur, & Melchiſedech obtulit, Geneſ. 14. 18.; verum etiam in Aqua, quæ fluxit de petra, 1. Cor. 10. fuit præfiguratus; ergò etiam ipſemet Calix in veritate Aquam debuit continere, & Vino miſceri. Ita diſcurrit Ambroſius de Sacramentis lib.5. cap. 5.

262. II. Quia ſic exprimitur myſterium, quo ex Latere diſſecto Chriſti in Cruce pendentis Sanguis, & Aqua manarunt, Joan. 19. 34.: in Pane enim Corpus ut mortuum, in Calice autem Sanguinem ut effuſum repræſentamus. Cum ergò ex Latere Chriſti Sanguis, & Aqua fluxerit, ad hoc ſignificandum, Aquam, & Vinum pro materia Calicis adhibemus. Hac ratione utitur Alexander Papa in cit. Decreto, & Alii.

263. III. In myſterio Euchariſtiæ ſignificatur Eccleſiæ cum Criſto conjunctio: id autem fit, Aquam, qua in Scripturis Populi ſignificantur, & Vinum, quo Chriſtus denotatur, inter ſe commiſcendo, etſi vera unio non fiat tunc, ſed, Euchariſtiâ peractâ, nec non ſumptâ. Rationem hanc verſant Brachar. Tribur. Floren. Cyprian. & Alii.

264. IV. Euchariſtia cibus eſt, & potus ſpiritualis Animæ, ac propterea ſub ſpeciebus Panis, & Vini propinatur cum analogia ad ci-

cibum, & potum corporalem: potus autem corporalis ſumi conſuetus non eſt Vinum ſimpliciter, ſed dilutum, ex Clem. Alexand. lib. 2. Pedagog. Cap. 2.; igitur etiam in confectione Calicis idipſum faciendum eſt. Iſtæ tamen, ut dixi, congruentiæ ſunt, non demonſtrationes; unica ratio eſt Eccleſiæ præceptum, & conſuetudo.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objecta.

265. OBji. I. Ritus hujuſmodi Aquam Vino miſcendi in Calicis conſecratione Hæreticis præbet anſam errandi, atque in errore permanendi; denotatur quippè nedum unio Humanitatis cum Divinitate, ſed earumdem permixtio, quod eſt Eutychianorum error; ergò admitti non debet.

266. Accedit, mixtionem Aquæ cum Vino aliquid impurum ſignificare: hinc Iſaiæ 1. 23. de Hebræis dicitur: *Vinum tuum mixtum eſt Aqua*; ergò in Sacramento puritatis, quale Euchariſtia cenſetur, purum Vinum adhibendum, purum Chriſti Sanguinem ſignificans.

267. Reſp. Sive ponatur Aqua mixta, ſivè purum Vinum, Eutychis Diſcipulos non poſſe anſam ſumere erroris unicam naturam in Chriſto admittendi: itaque nc. conſeq.; anſa enim illa irrationabiliter ſumitur, cum fundamenta vigeant in oppoſitum: nam mixtio Divinitatis cum Humanitate eſt impoſſibilis, & in Scripturis ſatis patet, cum unitate Perſonæ in Chriſto ſtare optimè diverſitatem Naturarum.

268. Id verò, quod ſubditur, leviſſimum eſt, cum eadem res in Scripturis in bonam, & in

in malam partem ſumatur! Sic Leo Chriſtum Dominum ſignificat, Apoc. 5.5., & Diabolum 1. Petr. 5.8.

269. Obji. II. Aqua eſt ſignum Regenerationis baptiſmalis, ex Innoc. III. de Off. Miſs. ergò Vino non eſt admiſcenda: Sacramenta enim confundi non debent; ergò nec ſigna Sacramentorum: at Aqua Regenerationis ſignum eſt, Vinum Redemptionis per Sanguinem in Calice fundendum; ergò iſta duo ſigna confundi non debent; ergò nec miſceri.

270. Reſp. neg. conſeq., & conſeq. probationis. Nam Aqua, quæ ex Chriſti Latere fluxit, fuit cum Sanguine impermixta; & ideò duo Sacramenta per Aquam, & Sanguinem deſignari potuerunt: Aqua verò, quæ miſcetur cum Vino, unum tantum ſignificat Sanguinem. Nec repugnat, Aquàm ſub diverſo ſtatu plura ſignificare; quo circa ſigna Sacramentalia minimè confunduntur; diverſis quippe affecta circumſtantiis, diverſimodè in ſignificando ſe habent.

271. Obji. III. Euchariſtia eſt mortis Chriſti Domini ſignum repreſentativum, ex 1. Cor. 11. 26.; ergò in ea nulla Aquę mixtio fieri debet, ſicuti in morte Chriſti nulla facta fuit Aquæ mixtio cum Sanguine, ex ejus quippe Latere fluxit à Sanguine ſeparata.

272. Conf. Quia non remanent ſpecies Aquæ Vino mixtæ, ſicut remanent ſpecies Panis, & Vini, confecto Sacramento: Aqua enim in Vinum convertitur; ergò non debet fieri iſta mixtio Aquæ cum Vino, alioquin deberent remanere ſpecies Aquæ, ſicut remanent ſpecies Panis, & Vini.

273. Reſp. conc. ant., & neg. conſeq., & paritatem: mixtio enim Aquæ cum Vino mortem

tem Chriſti minimè repræſentat, ſed ejuſdem cum ſua Eccleſia unionem, benè verò Sanguis in Euchariſtia incruentè effuſus. Idcircò autem vera Aqua cum Sanguine impermixta è Latere Chriſti manavit, quia Baptiſmum præfigurabat ab aliis Sacramentis diſtinctum; adeoque opus non erat, hoc præfigurari, benè verò unionem Chriſti cum Eccleſia per Sacramentum indicata.

274. Ad Conf. neg. conſeq. nam Aqua, priuſquam fiat converſio, in Vinum mutata eſt ejuſdem igitur ſpecies non debent remanere; & ideò poteſt retinere ſignificationem ſuam diſtinctam ab illa, quam habet, cum Vino miſcetur.

275. Quæres I. An domi Aquam Vinò permiſcens præcepto Eccleſiæ ſatisfaceret?

276. Reſp. Negativè: Concilia enim, & Patres citati non quamcumque mixtionem præſcribunt, ſed ſacram in Sacrificio conficiendam, quæ talis non eſſet, ſi domi fieret, aut in dolio, ac proindè Miniſter Eccleſiæ ita agens præcepto adverſaretur, graviterque delinqueret.

277. Quæres II. An reipſa peccaret, & quo genere peccari, qui hujuſmodi mixtionem ſciens, & volens omitteret?

278. Reſp. Graviter, & lethaliter peccaturum: antiquiſſimæ enim conſuetudini, Eccleſiæ præcepto in re gravi, ac ipſiuſmet Chriſti exemplo contrairet: Patres verò morem hunc tamquam rem magni momenti tradiderunt, ut colligitur ex pœna depoſitionis violatoribus à Concilio Trullenſi impoſita Can. 32. quocirca nemini dubium eſſe debet, quin grave peccatum ſit inobedientiæ, quia præcepta Eccleſiæ in re gravi franguntur; & contra Re-

ligionem, quia Ritus omitteretur ad Religionis decorem ordinatus.

SECTIO QUARTA

Utrum forma in Eucharistiæ confectione à Græcis adhibita valida ſit, & legitima?

279. GRæci in ſua Liturgia, poſtquam verba conſueta in Miſſæ Sacrificio protulerunt conſecratoria Panis: *Hoc eſt Corpus meum*: & Calicis: *Hic eſt Calix Sanguinis mei*: hæc alia: *Fiat hic Panis Corpus Chriſti, & hoc Vinum Sanguis Chriſti*, cum aliis precibus ſuperaddunt. Orta eſt difficultas non modica, utrum hujuſmodi verba in Liturgia ſuperaddita neceſſaria ſint neceſſitate Sacramenti, vel ſolius Præcepti? Latini, & Græci Catholici putant, verba omnia Canonis juxta unius cujuſque Eccleſiæ morem citra peccatum omitti non poſſe: attamen, ſi verba ipſa Chriſti Conſecratoria, quæcumque illa ſint, quibus tranſmutatio Panis in Corpus, & Vini in Sanguinem practicè ſignificatur, omiſſis cæteris aliis, proferantur, adhuc validè confici Euchariſtiam. Græci autem Heterodoxi, & Diſcipuli Nicolai Cabaſilæ in explicat. Liturg. cap. 29. & Marci Epheſii, magni illius ſchiſmatici in Florentino jam ſopiti incendii Excitatoris Lib. de Verb. Conſecrat., quos Beſſarion. Epiſt. 3. ad Laſcarem Philantropenum de Euchariſtia viriliter inſectatur, aut errore decepti, vel prurigine Latinos carpendi excitati, arbitrantur, ita verba hujuſmodi eſſe neceſſaria, ut, iis omiſſis, Sacramentum ſit omnino invalidum.

280. Notandum eſt, fateri quidem Cathocos, verba, quibus ſit Conſecratio, Chriſti Domi-

Domini eſſe; non tamen omnia æquè veluti neceſſaria requiri, ſed ea ſolummodò quæ practicè converſionem Panis in Corpus, & Vini in Sanguinem ſufficienter exprimunt; & quidem non ea præcisè, quæ in uno Evangeliſta, vel in Paulo leguntur; ſed vel illa, vel alia ex aliis Evangeliſtis, collecta vel ex Traditione hauſta, dummodo verba Chriſti ſint, cum Evangeliſtæ in omnibus verbis à Chriſto in Calicis conſecratione adhibitis minimè conveniant.

ARTICULUS PRIMUS.

Dicendum eſt, verba, quæ à Græcis poſt Conſecrationem adduntur, neceſſitate Sacramenti ad ejuſdem validitatem minimè requiri.

281. Oſtenditur breviter: nam iis verbis fit Sacramentum, quibus uſus eſt Chriſtus in eo conficiendo, & à nobis adhiberi præcepit: neque enim meliùs colligi poteſt, in quonam Sacramenti forma conſiſtat, quam ex ipſo exemplo, & præcepto Chriſti: at ipſe in Euchariſtiæ confectione uſus eſt non verbis à Græcis ſuperadditis, ſed iis, quibus in Panis conſecratione Latini utuntur, nempe: *Hoc eſt Corpus meum*, & in conſecratione Calicis: *Hic eſt Calix Sanguinis mei*; ergò, poſitis illis, ponitur Sacramentum integrum, & perfectum; ergò verba ſubſequentia Græcorum, cum nihil efficiant, ſed effectum ſupponant, non ſunt ſimpliciter neceſſaria ad validitatem Sacramenti: Hinc Paulus 1. Cor. 11. 24. ait, dixiſſe ſtatim Dominum, prolatis verbis Conſecrationis: *Hoc facite in meam commemorationem*, & hoc per modum mandati, priuſquam quidquam adderetur; ergò ſupponitur, poſt illa

 ver-

verba prolata completum, & integrum Sacramentum.

282. Ulterius, illa ſola verba ſunt neceſſaria neceſſitate Sacramenti, quibus effectus præſens, non futurus enunciatur, cum ſint factiva, & practica, quod eſt omnibus Sacramentis commune: at verba: *Hoc eſt Corpus meum*: *Hic eſt Calix Sanguinis mei* enunciant practicè, non de futuro, ut faciunt preces Græcorum, exiſtentiam Corporis Chriſti, ejuſque Sanguinis ſub ſpeciebus Panis, & Vini; ergò verbis illis tantummodo, non aliis poſterioribus fit Sacramentum integrum, & perfectum: alioquin verba illa Chriſti falſa eſſent, & falſum enunciarent, quod abſurdum eſt.

283. Rurſus: Sacerdos in conficienda Euchariſtia ipſammet Chriſti Perſonam repræſentat: Hinc Ambroſ. Lib. 4. de Sacram. cap. 4. *Cum venitur, inquit, ut conficiatur Venerabile Sacramentum, jam non ſuis ſermonibus Sacerdos, ſed ſermonibus utitur Chriſti*: Si autem preces ſubſequentes eſſent neceſſariæ, ut Græci prætendunt, Sacerdos non ageret Perſonam Chriſti, ſed propriam; Chriſti quippe ſermonibus non uteretur; ergò validitas Sacramenti in precibus ſubſequentibus minimè conſiſtit, ſed in antecedentibus, quibus Chriſtus uſus eſt, & Latini, Græcique Catholici utuntur, ut Simeon Theſſalonicen. Antiſtes, Cabaſilæ non minus erroris, quam ſedis ſucceſſor in enarrat. Miſs., & Cabaſilas ipſe in Explicat. Liturg. cap. 30. fateri coacti ſunt, apud Beſſarion. Epiſt. 3. ad Philant. Hæc ex Scripturis.

284. Oſtenditur II. Idipſum ex ipſamet Eccleſiæ Traditione, quæ ſemper tenuit, verbis ſolummodo, quibus Chriſtus uſus eſt, Euchariſtiam confici: hinc ex antiquiſſima conſuetudi-

tudine ſtatim poſt Conſecrationem, & ante preces ſubſequentes Euchariſtia Adſtantibus proponitur adoranda nedum à Latinis, ſed etiam à Græcis, diverſo tamen Ritu: Latini enim, prolatis ſecretò verbis Formæ, Oblata in altum elevant, & Populo oſtendunt ſe proſternenti: Græci autem alta voce verba Formæ proferunt, & ſtatim priuſquam Sacerdos alia verba ſubſequentia proferat, Diaconus Oblata Populo oſtendit exclamanti: *Amen*: quo verbo veluti confirmando teſtantur, ſub ſpeciebus illis Corpus, & Sanguinem Chriſti per verba antecedentia introducta venerari.

285. Hujuſmodi veritatem Patres quoque vetuſtiſſimi Primitivæ Eccleſiæ confirmant. Niſſen. Orat. Cathec. apud Eutim. in Panob. Tit. 22. *Panis*, inquit, *ſtatim per verbum mutatur in Corpus, ut dictum eſt, verbo: Hoc eſt Corpus meum*. Cyril. Jeroſoly. Cathec. 9. *Cum igitur Chriſtus ſic affirmet de Pane: Hoc eſt Corpus meum: quis deinceps audet dubitare? Ac eodem quoque confirmante, atque dicente: Hic eſt Sanguis meus: quis unquam dubitet, & dicat non eſſe illius Sanguinem*? Chryſoſt. Hom. 2. in 2. ad Timoth. *Quemadmodum verba, quæ locutus eſt Chriſtus, eadem ſunt, quæ Sacerdotes nunc quoque pronunciant; ita & oblatio eadem eſt*. Similia ſcribunt Juſtin. Mar. Apol. 2. ad Antoninum Pium, Iræneus lib. 5. cap. 2. Cyril. Alexand. Epiſt. ad Caloſyr. Damaſcen. de Fid. Orthodo. lib. 4. cap. 14. ipſe Chryſoſt. Hom. de Prodit. Judæ, quorum poſteriores duo addunt ſimilitudinem, quod ſicuti ſolius Dei Omnipotentis præcepto, dum ait, *Fiat Lux*, facta eſt lux, & cæteræ Creaturæ; ita nunc, cum per verba Sacerdotis dicat Deus: *Hoc eſt Corpus meum: Hic eſt Sanguis meus*, eodem

pacto

pacto ſtatim ex Pane, & Vino fit Corpus, & Sanguis Chriſti, per verba ipſiuſmet Chriſti, Sacerdotum inſtrumento operantis; ergò Patres iſti manifeſtè aſſerunt, per verba prolata à Sacerdote fieri illud idem, quod fecit Chriſtus: ipſe autem Panem, & Vinum per ſola verba: *Hoc eſt Corpus meum*: *Hic eſt Sanguis meus*, in Carnem, & Sanguinem ſuum convertit, abſque ullis ſubſequentibus verbis; ergò idipſum faciunt Sacerdotes.

286. Eodem pacto loquuntur Patres Latini, quorum immenſam ſegetem congerere liceret: at duos tantum proferam, quos ipſimet Græci juremerito magni faciunt, nempe Sanctum Cyprianum Carthagin. Epiſcop. & inviciſſimum Martyrem de Cœn. Dom. hoc pacto differentem: *Hoc eſt Corpus meum*; *ante illa verba cibus ille communis tantum nutriendo corpori commodus erat*; *ſed, ex quo à Domino dictum eſt*: *Hoc facite in meam commemorationem*: *hæc caro mea, hic eſt Sanguis meus*; *quotieſcunque his verbis, & hac fide actum eſt, Panis iſte ſubſtantialis, & Calix benedictione ſolemni ſacratus ad totius mundi vitam, ſalutemque proficit, ſimul medicamentum & holocauſtum*. Auguſt. ſerm. 28. de Verb. Domini ait. *Dixi vobis, quod offertur in Altari, Panis dicitur*: *Ubi verba Chriſti deprompta ſunt, jam non Panis dicitur, ſed corpus appellatur*; & Patres utriuſque Eccleſiæ Orientalis, & Occidentalis in Synodo Florentina collecti in Inſtruc. Armen. §. *Tertium eſt Eucbariſtia Sacramentum*. Aſſerunt, quod; *Forma hujus Sacramenti ſunt verba Salvatoris, quibus hoc conficitur Sacramentum*; *Sacerdos enim in Perſona Chriſti hoc conficit Sacramentum*: *nam ipſorum verborum virtute ſubſtantia Panis in Corpus Chriſti, & ſubſtantia Vini in San-*

Sanguinem convertuntur; ergò Patres omnes Eccleſiæ tenent, non precibus ſubſequentibus, ſed ſolummodo verbis Chriſti, quæ à Latinis recitantur, Euchariſtiæ confici Sacramentum.

287. Tandem aliqua ratione idipſum oſtenditur: Tum quia Euchariſtiæ Sacramentum, quod certiſſimum eſſe debet, à precibus merè humanis penderet, quod videtur abſurdum, cum juxta Auguſt. cit. de conſecrat. Diſt. 2. Can. *Vtrum: Non in merito Conſecrantis, ſed in verbo efficitur Creatoris, & in virtute Spiritus Sancti*. Tum quia Chriſtus ſucceſſivè Panem, & Vinum in Corpus, & Sanguinem transmutavit, ut patet ex Evangeliis, & Epiſtola Pauli 1. ad Cor. 11. Si autem vera eſſet Græcorum ſententia, ſimul fieri deberet, cum unica ſit utriuſque conficiendi eorumdem forma. Tumquia forma Euchariſtiæ ex puris verbis Domini conflata eſt, Græcorum autem ex aliis extraneis; ergò illa, non iſta eſt vera forma Euchariſtiæ, & vim ſola habet convertendi Panem, & Vinum in Corpus, & Sanguinem Chriſti.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Græcorum Objectiones.

288. OBji. I. In Liturgiis vetuſtiſſimis Jacobi, Baſilii, Chryſoſtomi verba deprecatoria, quæ à Græcis neceſſaria ſupponuntur, poſt Conſecrationem recitari mos eſt; ergò vera Conſecratio, & Confectio Sacramenti fit verbis à Græcis adhibitis. Ant. eſt certum citatas Liturgias inſpiciendo. Prob. conſeq. Quia ſi tranſubſtantiatio per verba fieret antecedentia, eſſent ridicula, & inepta con-

conſequentia; peterent enim fieri, quod factum eſt: hoc autem aſſerere nimis injurioſum Patribus ſanctiſſimis Eccleſiæ Orientalis videtur; ergò tranſubſtantiatio fit non tantum verbis enunciativis Chriſti antecedentibus, ſed etiam deprecativis ſubſequentibus Sacerdotis.

289. Conf. Quia Oblata, etiam poſt prolationem verborum Chriſti, Panis appellantur in præfatis Liturgiis, & rogatur Spiritus Sanctus, ut illa immutet; ergò ſupponitur Panis non adhuc converſus in Corpus Chriſtì, alioquin ſtultè Panis immutaretur, & invocaretur Spiritus Sanctus, ut illa immutaret.

290. Reſp. conc. ant., & neg. conſeq. ad cujus prob. neg. maj. Non enim petunt preces illæ fieri, quod factum eſt; ſed ut, quod factum eſt in noſtram cedat utilitatem, ut ex ipſiſmet conſtat Liturgiis, in quibus per verba illa non innuitur phyſica Panis in Corpus Chriſti tranſmutatio, ſed moralis in Animarum ſanctificatione, fructuque Sacramenti conſiſtens.

291. Ad Conf. dico, Oblata vocari non ſimpliciter Panem, ſed Panem hunc, Panem Cœleſtem, Panem Sanctum, eo pacto, quo Chriſtus ipſe illa appellabat Joan. 6. 32. *Pater meus dat vobis Panem de Cœlo verum. Qui manducat hunc Panem vivet in æternum.* Et ipſamet Liturgia nedum ante, ſed etiam poſt verba, quibus Græci utuntur, appellat; rogatur verò Spiritus Sanctus, ut Panem immutet, non quomodocumque, & phyſicè, ſed moraliter, quatenus fructum Sacramenti ſuſcipientibus impertiat: At hoc nihil pro Adverſarii concludit.

292. Obji. II. Ad validitatem Sacramenti non minus preces, & invocatio Sacerdotis,

quam

quam ipſamet verba Chriſti requiruntur; denotant enim actionem Miniſtri, quà Miniſter eſt: ſed preces, & invocatió fiunt poſt verba Conſecrationis in Liturgia Græcorum; ergò preces, & invocatio, quæ recitantur à Græcis validitatem Sacramenti ingrediuntur; hinc Patres paſſim, ut Cyril. Jeroſol. Cathec.3. Irenæus lib.4. cap.57. Cyril. Alexand. lib. 11. in Joan. c.24. & Alii docent, Sacramentum Altaris fieri myſticis precibus Divina invocatione, gratiarum actione, ac benedictione. Et profectò Chriſtus Dominus omnia hæc habuit in confectione Euchariſtiæ, ut ipſemet Textus Evangelicus apertè oſtendit.

293. Reſp. neg. maj. univerſaliter loquendo: quamvis enim in aliis Sacramentis requiratur invocatio Trinitatis, & alia, quibus denotatur actio Miniſtri, ut omnino ab aliis contradiſtincta; non tamen in confectione Sacramenti Euchariſtiæ verum eſt, in qua Miniſter, non Miniſtri Perſonam agit, ſed ipſiuſmet Chriſti. Hinc Ambroſ. lib.4. de Sacram. cap.4. *Cum venitur*, inquit, *ut conficiatur venerabile Sacramentum, jam non ſuis ſermonibus Sacerdos, ſed ſermonibus utitur Chriſti*. Et propterea precibus, invocatione, gratiarumque actione minimè opus eſt, ſed ſufficiunt verba proferentis Sacerdotis in Perſona Chriſti.

294. Idcircò autem Patres aſſerunt, myſticis precibus, ac Divini Nominis invocatione fieri Sacramentum, non quia omnes illæ preces de neceſſitate requirantur; ſæpè enim dixerunt, per ſola Chriſti verba: *Hoc eſt Corpus meum: Hic eſt Sanguis meus*, confici Sacramentum; ſed quia ex inſtitutione Eccleſiæ ad dignè, congruè, ac licitè conficiendum neceſſariæ ſunt.

295. Ne-

295. Neque ex hoc, quod Chriſtus Dominus preces fuderit, gratias egerit, Panem fregerit, omnia ad neceſſitatem Sacramenti ſunt referenda, ſed illa ſola, quibus ipſum Sacramentum confecit dicendo: *Hoc eſt Corpus meum*: *Hic eſt Calix Sanguinis mei*, quibus omnipotenti pręcepto Corpus, & Sanguinem Chriſti ſub ſpeciebus Panis, & Vini introduxit: non enim omnia, quæ Chriſtus fecit, à nobis fieri oportet; ſed ea ſolum, quæ ipſe de neceſſitate præſcribit; alioquin Cabaſiliani validè non conficerent, eoquia gratiarum actio, quam habuit Chriſtus, in eorum non legitur Liturgia.

296. Obji.III. Dionyſius Areopag. de Eccleſ. Hierar. docet, Conſecrationem fieri poſt illa verba: *Hoc facite in meam commemorationem*: at hæc verba dicuntur poſt illa: *Hoc eſt Corpus meum*: ergò Conſecratio non fit verbis Chriſti; at hæc non ſunt niſi preces Græcorum; ergò illis fit vera Conſecratio, & conſequenter Sacramentum.

297. Conf. Nam Damaſcen. lib.4. de Fid. Orthodox. cap.4. cum ſuſtinere vellet, Panem Euchariſticum non eſſe ſolummodo imaginem, & figuram Chriſti, ſed ipſammet veritatem, objicit ſibi Baſilium appellantem in Liturgia Panem, & Vinum *Antitypa*, ideſt figuram, Corporis, & Sanguinis Chriſti: hoc autem reſpondet eſſe verum ante conſecrationem, non autem poſt illam, quo pacto loquitur quoque Epiphanius Diacon. pro Catholicis adverſus Iconoclaſtas act. 6. Diſput. 3. ergò uterque, Panem, & Vinum, dum Antitypa ſunt, putant non eſſe Sacrata: ſed juxta Baſilium, *Antitypa* dicuntur poſt Conſecrationem, & ante preces Græcorum: ergò Damaſcenus, & Epiphanius ex Baſilio cenſuerunt Conſe-

cra-

crationem fieri per verba ſubſequentia Sacerdotis, non per antecedentia Chriſti; ergò &c.

298. Reſp. Diſt. min. Illa verba dicuntur nunc poſt verba Conſecrationis, conc. min. tempore Dionyſii neg. min., & conſeq. tunc enim verba illa: *Hoc facite in meam commemorationem*, non dicebantur poſt illa; *Hoc eſt Corpus meum*, ſed ante, ut ex Dionyſii Liturgia perſpicuum eſt; & propterea non ſequitur Euchariſtiam fieri verbis Sacerdotis, ſed Chriſti, uti notat Tharaſius Patriarcha Sanctiſſimus apud Diplovatac. in Synop. juris Græci Tit. de Sacram. Sec. de Euchariſtia.

299. Ad conf. reſp. Diſt. mi. ſubſumpti: dicuntur *Antitypa* in ſenſu reduplicativo quaſi tunc ſint Antitypa, neg. min. ſpecificativo conc. min., & neg. conſeq. Itaque Baſilius vocat Oblata *Antitypa* poſt Conſecrationem, non quod tunc ſint verè, & rigoroſè *Antitypa*, ſeù figuræ Chriſti non adhuc præſentis, ſed quæ erant ante *Antitypa*, nunc continent Corpus, & Sanguinem Chriſti, quod ex ipſamet Baſilii Liturgia elicitur, ubi ſic habet: *Propter miſericordias, & miſerationes tuas, quas affatim in nos effudiſti, Sancto Altari appropinquamus, & cum propoſuerimus, & obtulerimus Sacri Corporis, & Sanguinis Chriſti tui &c.* Ex quibus verbis apparet, verba illa: *Cum obtulerimus, & propoſuerimus*, denotari Panem, & Vinum fuiſſe Antitypa dum offerebantur, ideſt ante Conſecrationem, non autem poſt; & hoc tantummodo voluerunt Damaſcenus, & Epiphanius, cenſentes, Oblata poſſe *Antitypa* ante Conſecrationem appellari, non verò poſt ipſam tunc enim veritatem, nempe Corpus, & Sanguinem Chriſti continebant.

300. Dici quoque poteſt cum Bellarm. lib. 2.

de

de Euchar. cap. 15., etiamſi Oblata vocentur poſt Conſecrationem *Antitypa*, nihil officere: non enim ſignificatur, Oblata tunc Corpus, & Sanguinem Chriſti minimè continere; ſed Corpus, & Sanguinem Chriſti ſub illo ſigno Symbola eſſe Chriſti pro nobis in Cruce immolati; vel à nobis in Cœleſti Convivio comedendi, & propterea Euchariſtia *Antitypon* dici poteſt, quia figura eſt parum à veritate diſtans, ut à figuris Veteris Teſtamenti diſtinguatur, quæ *Typi* dicebantur, non *Antitypa*. Neque abſurdum eſt eamdem rem eſſe ſui ipſius imaginem ſub diverſa ratione.

301. Obji. IV. Ex hoc, quod preces Græcorum non ſint ipſamet verba Chriſti, ſed Sacerdotis, & abſque illis ſenſus ſermonis enuntiativus perfectè habeatur, non arguitur, eas eſſe minimè neceſſarias neceſſitate Sacramenti: nam verba illa: *Qui pridie quam pateretur, accepit Panem in ſanctas, ac venerabiles manus ſuas*, non ſunt profectò verba Chriſti, & tamen juxta Scotum 4. Diſt. 8. Quæſt. 2. cum Diſcipulis ſuis, ſunt neceſſaria neceſſitate Sacramenti, ſicuti in aliorum Theologorum ſententia, ut D. Thom. 3. Par. Quæſt. 78. art. 3.; & 4. Diſt. 8. Quæſt. 2. art. 1., & Sequacium, verba, quæ Calicis Conſecrationem ſubſequuntur, nempe: *Novi Teſtamenti, qui effundetur in remiſſionem peccatorum*, ſub eadem neceſſitate requiruntur; ergò etiam preces Græcorum, etiamſi ſint Conſecrationi poſteriores, adhuc eſſe poſſunt neceſſariæ neceſſitate Sacramenti.

302. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg. conſeq.: nam quamvis aſſeratur Scotus ita ſenſiſſe, quod tamen non eſt certum, cum dubitativè loquatur, & in oppoſitam in decurſu ſermonis ſententiam declinare videatur; adhuc

tamen

tamen Adverſariis nihil prodeſt: nam verba illa antecedentia non ſupponunt ſermonem Chriſti, quo Sacramentum celebratum eſt, ſed ſolummodo deſerviunt ad connectenda verba ſacri Textus cum ſermonibus Chriſti, ut eiſdem denotetur, Sacerdotem tunc incipere loqui ſermonibus Chriſti, non propriis: at verba ſubſequentia Conſecrationem nec ſunt Chriſti ſermones, neque deſerviunt ad verba Scriptoris ſacri connectenda: quandoquidem ſupponunt Sacramentum jam plenè confectum, clareque apparet, eſſe mera Sacerdotis deprecantis verba, non ad Chriſtum introducendum, ſed introductum directa: verba vero illa, quæ poſt Conſecrationem dicuntur, quæ Objectio recitat, nec ſunt purè enuntiativa, nec verba Sacerdotis, ſed Chriſti, & ideo à nonnullis Theologis ad integrum ſenſum reddendum neceſſaria cenſentur, etſi communior Theologórum oppoſitum probabiliùs cenſeat, apud Maſtrium noſtrum Theol. Moral. Diſput. 18. Quæſt. 3. art. 1. Preces autem Græcorum Conſecratione perfecta ſunt poſteriores, nec Chriſti ſunt verba, neque ad perfectum ſenſum reddendum conferunt, ſed ſolummodo integritati tanti Myſterii, majori expreſſioni, ac majeſtati ſacræ actionis deſerviunt; & ideò neceſſitate præcepti recitanda ſunt, non Sacramenti.

303. Quæres, Utrum Sacramentum à Græcis Acatholicis modo proprio confectum, ſit validum?

304. Reſp. affirmativè. Etſi enim errent exiſtimantes, verba Liturgiæ ſuæ formam eſſe Euchariſtiæ, aut ſaltem ad Sacramenti validitatem requiri: attamen, quia verba quoque Chriſti proferunt, & totam illam prolixam Liturgiam recitando, & quod facit vera Chriſti

Eccle-

Eccleſia, efficere intendunt, validè revera faciunt: ponunt enim totum id, quod Chriſtus voluit, & inſtituit, atque Eccleſia præſcribit. Nec officit error eorum privatus, qui univerſalem totius Eccleſiæ intentionem nequaquam aufert; alioquin Sacramenta ab Hæreticis collata minimè ſubſiſterent, quod apertè falſum eſt. Si tamen conſecrandi non haberent intentionem, nec faciendi, quod facit Eccleſia, niſi cum verba proferunt poſteriora cum invocatione, utique non facerent, cum legitimam Formam nequaquam adhiberent, debitaque carerent intentione.

SECTIO QUINTA

Utrum Chriſtifideles enormibus implicati criminibus, verum, dum communicant, Chriſti Corpus percipiant?

305. JAcobitæ, teſte Thoma à Jeſu de Converſ. omn. Gent. lib.6. cap. 1. exiſtimant, Fideles graviſſimorum criminum reos, dum ſacram Synaxim percipiunt, non accipere phyſicè Corpus Chriſti, quod tamen de Peccatoribus, non adeò enormibus minimè affirmant. Videndum eſt, an rectè ſentiant?

ARTICULUS UNICUS

Dicendum eſt Peccatores maximos, & enormiſſimos, etſi abſque fructu, recipere tamen phyſice in Sacramento Euchariſtiæ verum Chriſti Corpus.

306. PAtet ex Scripturis: nam 1. Corinth, 11. 29. habetur: *Qui manducat, & bibit indignè judicium ſibi manducat, & bibit non*

non dijudicans Corpus Domini; ergò manducantes, & bibentes indignè verè recipiunt Corpus Domini: alioquin judicium non ſibi manducaſſent, cum Corpus Chriſti eſſe defineret; ergò etiam qui recipiunt magis indignè, idem corpus percipiunt, cum magis, & minus ſpeciem non tollant.

307. Et profectò Judas proditor erat iniquiſſimus, & maximus peccator, qui tamen verè Corpus Chriſti in ultima Cœna ſumpſit, teſte Auguſt. Epiſt. 162. *Tolerat*, inquit, *ipſe Dominus Judam, diabolum, furem, & venditorem ſuum: ſinit accipere inter innocentes Diſcipulos, quod Fideles noverunt pretium noſtrum*.

308. Idipſum eruitur ex Joan. 6. 56. ubi dicitur à Chriſto: *Caro mea verè eſt Cibus, & Sanguis meus verè eſt potus*; igitur Euchariſtia cum Cibo, & Potu corporali analogiam habet: at Cibus corporalis eſſe ſuum phyſicum non amittit, etiamſi ſtomachus eum recepturus ſit ſummè indiſpoſitus; imò nec nocumentum affert, niſi revera in ſtomachum inducatur; ergò etiam Euchariſtia, tametſi ab indigniſſimis ſumatur, ſuum eſſe minimè amittit, ſed verè in ſtomachum phyſicè trajicitur, & propterea ſacrilegè manducatur.

309. II. Ex Sacris Canonibus idipſum evincitur ab Euchariſtiæ ſumptione quædam Perſonarum genera ſeverè arcentibus. Nam Ravennat. II. cap. 2. Uſurarios, Concubinarios, publicoſque Blaſphemos: Turon. III. exiſtentes in mortali, & Iſtriones, niſi convertantur: Colonien. III., & Mogunt. IV. eos, de quibus dubium eſt, an fuerint confeſſi, niſi teſtimonium de abſolutione ferant: non jejunos, ebrios, Sacramentum evomentes, aliorumque crimi-

num

num reos omninò à Communione Euchariſtica repellunt Pontifices, & Concilia relata in Jure Canonico de Conſecrat. Diſt.2. cap. *Tribus Gradibus*. Cap. *Qui ſceleratè*, Cap. *Qui timorem*, Cap. *Qui per ebrietatem*; igitur ſupponit Eccleſia, Chriſtum ſub ſpeciebus Euchariſtiæ nequaquam deſinere; tametſi à magnis peccatoribus ſumatur, alioquin nulla irreverentia contra Sacramentum committeretur, cum nullo pacto ab ipſis ſumeretur; deſineret quippe, antequam in ſtomachum trajiceretur, etſi extrinſecè ſumptum appareret.

310. III. Ratione idipſum evincitur. Nam Euchariſtia Sacramentum eſt permanens, habens eſſe ſuum integrum, atque perfectum independenter à quacumque ſumptione, ex Floren. in Lit. Union. §. *Quinto Eccleſiaſticorum*, ita ut, etiamſi à nemine ſumeretur, adhuc integrum ſuum eſſe retinet, quouſque deſinant ſpecies; ergò tametſi à magnis peccatoribus ſumatur, eſſe non deſinit, cum Symbola ipſius adhuc remaneant, nempe ſpecies Panis, & Vini, ſub quibus ex vi Formæ Sacrum Chriſti Corpus fuit introductum. Hinc Sacri Canones jubent, magna munditie, atque accurata ſedulitate Sacram Euchariſtiam cuſtodiri, ita ut, ſi Animal eam comedat, Miniſter illius pœnitentiam peragat 40. dierum, ex Arelat. III. cap. 5., in Pixide ſuper Altare ſervari ex Londin. I. c. 1. Et quidem clauſâ, ne tangatur, ex Lateran. IV. cap. 26. & Latriæ cultu adorandam eſſe, ex Triden. ſeſs. 13. cap. 5.

311. Conf. Nam indignitas quantumvis maxima tangentium, atque tractantium Sacram Euchariſtiam non facit deſinere Corpus Chriſti etiam ſecundum Adverſarios; ergò quamvis indignitas ſumentium ſit maxima, adhuc

tamen

tamèn ob recéptionem non deſinit eſſe in ſtomacho Corpus Chriſti.

312. Quod verò objiciunt, nempe nimiam irreverentiam in Chriſti Corpus redundare, ſi phyſicè in pectus magnorum Peccatorum recipiatur, leviſſimum eſt: tumquia etiam indignè ſuſcipientes, licet non indigniſſimè, adhuc irreverentiam magnam ſacrilega Chriſti manducatione committunt; & tamen ipſi minimè negant, quin phyſicè in ſtomacho recipiatur. Tumquia ſacrilega illa receptio, etſi magnam Deo injuriam inferat, nullam tamen infert Corpori Chriſti phyſicam læſionem; Corpus enim Chriſti in Euchariſtia incluſum, etſi comburatur in ſpeciebus ſuis, vel in ſterquilinium projiciatur, nihil phyſicum amittit; quare, ſicuti à peccatoribus paſſus eſt crucifigi, atque à Diabolo ſuper montem, ac pinnaculum Templi transferri, ut optimè Gregor. Mag. Hom. 10. in Evangel., cur mirari debemus, eum pati, ut à magnis Peccatoribus indignè ſuſcipiatur, & gutture ſacrilego trajiciatur?

SECTIO SEXTA

An liceat tam Laicis, quam Sacerdotibus peccati mortiferi conſciis Euchariſtiam ſumere, Exomologeſi nequaquam præmiſſa?

313. JAcobitæ, Nationeſque aliæ Orientales, teſte Thoma à Jeſu de Converſ. omn. Gent. lib. 6. cap. 2. ſive Laici ſint, ſive Sacerdotes, etiamſi conſcii ſe in lethale crimen incidiſſe, adhuc abſque ulla Exomologeſi ſacram ſumunt Euchariſtiam: priores quidem à Sacerdotibus: poſteriores verò per ſe ipſos Sa-

crum conficientes. Quæritur itaque, an hujuſmodi conſuetudo uti licita ſuſtineri valeat?

ARTICULUS PRIMUS

Dico I. breviter, læthali crimine inquinatos, ut dignè, & abſque novo peccato ad Euchariſtiam accedant, Pœnitentiam præmittere debere.

314. Patet ex Scriptura, nam ut quis abſque noxa, & cum fructu ad Euchariſtiam accedere poſſit, debet eſſe mundus, ac nulla ſorde læthali inquinatus, ex 1. Cor. 11. 29. ubi ait Paulus de indignè cibum illum cœleſtem ſumente: *Judicium ſibi manducat, & bibit, non dijudicans Corpus Domini*; & propterea ſubdit ibidem: *Probet autem ſe ipſum Homo, & ſic de Pane illo edat, & de Calice bibat*. Hinc in Liturgiis Græcorum ante communionem Diaconus clamabat: *Sancta Sanctis*; at nullus immundus abſque Pœnitentia fieri mundus poteſt, ut Divinæ clamant Scripturæ, præſertim Ezechiel. 18. 21., & alibi paſſim; ergò peccato gravi inquinatus ad Euchariſtiam ſine Pœnitentia nullo modo accedere poteſt.

Dico II. ad Euchariſtiam dignè ſuſcipiendam non ſufficere Pœnitentiam interiorem, ſed requiri exteriorem, nempe Pœnitentiæ Sacramentum.

315. Evincitur hoc: nam ut optimè Doct. Subtilis 4. Diſt. 9. Quæſt. unica §. *De Secundo* ea ſtatus Gratiæ ad Euchariſtiam dignè ſuſcipiendam ſecuritas requiritur, quæ ad moriendum more Chriſtiano; id enim poſtulat tanti digni-

dignitas Sacramenti: ad ſecurè autem moriendum, ſi Confeſſarii copia ſuppetat, non ſufficit interior Pœnitentia, quamvis morienti videatur perfecta; ſed requiritur etiam exterior, eo quia, cum certus non ſit, ſe eſſe reipſa perfectè contritum, nolens medium certum à Chriſto Domino inſtitutum adhibere, æternæ ſe perditionis periculo exponet; ergò etiam ad ſecurè communicandum non ſufficit interior, ſed requiritur exterior Pœnitentia, nempè Sacramentalis Confeſſio: & ita tenent quoque Doctores communiter.

316. Alia quoque ratio accedit, quam idem Subtilis ſubminiſtrat loco cit. §. *De Tertio*: quia nimirum Euchariſtia Eccleſiaſticæ unitatis eſt Sacramentum, ad quam ſignificandam in Primitiva Eccleſia Eulogiæ, ſeù Panes ſanctificati mittebantur, ex Innoc.I. Epiſt.5. ad Decen. Eugub. Epiſc.: non eſſet autem tale, niſi ad ejus perceptionem Confeſſio Sacramentalis in Peccatore requireretur; per contritionem enim reconciliatur quidem Deo Peccator, ſed non Eccleſiæ, quam peccando offendit; ergò ad hanc unitatem denotandam, & ſervandam, requiritur Confeſſio Sacramentalis, qua Dei Miniſtris ſubjicimur, à quibus Eccleſiæ unitas derivat. Et ita cenſent graviſſimi Patres, ut Cyprian. lib.6. de Lapſis. Chryſoſt. Hom.83. in Matth. Ambroſ. lib.6. in Lucam, & praxis ipſa antiquiſſima Eccleſiæ ſatis apertè demonſtrat.

Dico III. Nedum Sacerdotes, ſed etiam Laicos ante Sacramenti ſumptionem, ſi peccato læthali graventur, ad Confeſſionem Sacramentalem teneri.

317. Ratio eſt apertiſſima: nam non minùs Laici, quam Sacerdotes in Eccleſia Chriſti Corpus ſuſcipiunt; ergò ſi in peccato jacent, non minùs Laici, quam Sacerdotes Sacramentalem Confeſſionem præmittere debent: ex quo enim idem Corpus Chriſti recipiant, eadem quoque requiritur diſpoſitio, cujus neceſsitas ex ipſiuſmet Sacramenti altiſsima dignitate proficiſcitur, etſi Sacerdotes ob alium titulum, teneantur: quia nimirum ipſummet Sacramentum, & Sacrificium, ut Miniſtri conficiunt, quod ſanè ſpecialem, & præcipuam, etiam præſcindendo à receptione, puritatem requirit.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objectiones.

318. OBji. I. contra primam partem: Euchariſtia eſt inſtituta ad remiſſionem peccatorum, dicitur enim Matth. 26. 18. *Hic eſt enim Sanguis meus novi Teſtamenti, qui pro multis effundetur in remiſſionem peccatorum*; Et in Liturgiis variæ preces apponuntur, ut nobis peccata dimittantur, aſſeriturque etiam à Patribus Damaſceno, Chryſoſtomo, & Aliis, & juxta Theologorum ſententiam peccata venialia dimittuntur; ergò etiam mortalia ob ſanctitatem ſubſtantialem, quam Euchariſtia, continet Corporis Chriſti Domini Divinitati ſubſtantialiter copulati.

319. Reſpondetur nego antec., ſi de remiſſione per ſe, & primario intelligatur, cum Euchariſtia ſit Cibus ſpiritualis in ſumente vitam ſupponens. Itaque illa remiſſio, de qua fit mentio in Scripturis, & Patribus, intelligitur de remiſſione pœnæ, non culpæ, quæ ſupponitur dimiſſa; vel de dimiſſione culpæ per accidens, quando quis cum peccato invincibiliter ignorans accedit, juxta ſententiam D. Thomæ 3. part. Quæſt. 79. art. 3. & Subtilis loco cit. §. *De Secundo*. Nec ſanctitas ſubſtantialis Chriſti ſuffragatur: ſumitur enim Chriſtus per modum Cibi, de cujus ratione eſt vitam ſupponere, non dare.

320. Obji. II. cont. ſecundam partem, etiamſi non fiat Confeſſio Sacramentalis, adhuc per actum perfectæ Contritionis, qua Homines juſtificari, Deoque reconciliari docet Triden. ſeſs. 14. cap. 4., fit perfecta probatio: propterea Chryſoſtomus Hom. 28. in priorem ad Cor., & Auguſt. Serm. 252. de Tempore ad probationem Euchariſtiæ receptioni neceſſariam ſolius Pœnitentiæ mentionem faciunt, non verò Sacramentalis Confeſſionis; ergò pro digno ad Euchariſtiam acceſſu Confeſſio Sacramentalis ſivè in Laicis, ſivè in Sacerdotibus nequaquam eſt neceſſaria.

321. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. ne. conſeq. Quamvis enim ex Triden. loc. cit. perfecta Contritio juſtificet, hoc tamen facit cum voto Sacramenti, quo non accedente, dum copia ſubeſt Miniſtri ſufficientis, non fit juſtificatio. Quoniam verò nulla certitudo habetur veræ, & perfectæ Contritionis, qui non vult ad Sacramentum accedere, denotat, ſe non habere veram Contritionem: hinc graviſſimi Theologi, ut Lugo, Suarez, Aretinus no-

ſter apud Maſtrium Diſp. 18. Quæſt. 4. art. 2. Theolog. Moral. tenent, etiamſi Contritio perfecta innoteſceret, Peccatorem adhuc ad Confeſſionem Sacramentalem teneri. Auguſtinus verò, & Chryſoſtomus loquuntur de iis, quæ præcisè internam Pœnitentiam concernunt, non de Sacramentali, quæ poſtea fieri debere ſupponunt, utpote notiſſimam, cujus mentionem expreſſam facit Chryſoſtomus Hom. 30. in Geneſ. Auguſtinus verò alibi paſſim.

322. Circa tertiam partem nulla urget ſpecialis difficultas. Quamvis enim Sacerdotes conficientes diſtricto vinculo obſtringantur Euchariſtiam dignè ſuſcipiendi, ac propterea diſtinctum quoque peccatum, vel ſaltem longè gravius committerent indignè accedentes ob dignitatem, qua fulgent, tantique Myſterii excellentiam, hoc quidem facinore fædiùs inquinantur; at Laici minimè propterea ab eodem excuſantur, qui tametſi Sacramentum minimè conficiant, ipſum tamen ore indigno, atque conſcientiâ coinquinatâ ſuſcipiunt.

CAPUT IV.

De Pœnitentiæ Sacramento.

323. Ex quo à Sede Petri Orientales impiè defecerunt, nullum eſt abſurditatis genus, in quod à falſis Præceptoribus decepti ſtultè non impegerint. Hinc de Pœnitentia, qua ſalus lapſis à Chriſto Domino benigniſſimè propinata eſt, errores plures ignavè protulerunt, ipſoſque etiam nunc proterva obſtinatione tuentur, de quibus in præſenti agendum eſt.

SECTIO PRIMA

An Pœnitentia Chriſtiana ſit Novæ Legis verum Sacramentum?

324. PEr Pœnitentiam Chriſtianam hìc non intelligimus virtutem illam, aut actum voluntatis, quo peccata deteſtamur, vel quia præcisè Deum ſummum bonum offendimus; vel Beatitudinis jacturam, ac damnationis æternæ pœnam meruimus; hanc quippe in Veteri quoque Teſtamento extitiſſe, Divinis Scripturis pluribus in locis admonemur, ex Trid. ſeſs. 14. cap. 4., ſed ultra prædictos actus, quos neceſſariò Chriſtiana Pœnitentia complectitur, ſinceram peccatorum omnium Confeſſionem legitimè factam Sacerdoti, à quo eorumdem, ſivè quoad reatum culpæ, ſivè pœnæ æternæ abſolutionem pleniſſimam obtinemus. De hac Quæſtio hæc agitatur, utrum ſcilicet revera ſit Novæ Legis Sacramentum, à Chriſto Domino inſtitutum; itaut venia Peccatorum non impetrativè ſolummodo, ſed verè, & propriè à Sacerdotibus Dei vicem gerentibus per modum cauſæ miniſterialis impendatur? Jacobitæ, & Cophtæ, apud Domin. à Trinit. lib. 4. Bibliot. Theol. ſec. 9. cap. 1. negativam partem amplectuntur, quam ab Audianis, quorum meminit Theodoretus lib. 4. de Hæret. Fab., & Meſſalianis à Damaſcen. relatis lib. de cent. Hæreſ. didicerunt, atque in iis perſeverant, teſte Guid. Carmelit. cap. 2. de Jacobitis, & Jacobo de Vitriaco in Hiſtor. Orient. cap. 76.

ARTICULUS PRIMUS

Pœnitentia Chriſtiana hactenus explicata eſt Novæ Legis verum Sacramentum.

325. OStenditur ex Scripturis: nam hujuſmodi Pœnitentię, qua Sacerdotibus peccata deteguntur, & eorum ab ipſis obtinetur Abſolutio, promittitur peccatorum remiſſio, pœnarum dimiſſio, atque cum Deo reconciliatio, ut fit mentio Joan. 20. 22. ubi cum inſufflaſſet in Diſcipulos ſuos Chriſtus ait: *Accipite Spiritum Sanctum, quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta ſunt*. Mat. 18. 18. *Quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt ligata & in Cœlis, & quæcumque ſolveritis ſuper terram erunt ſoluta & in Cœlis*; Ibique loqui Chriſtum de omni dimiſſione, patet ex contextu: rogatus enim à Petro, quoties eſſent peccata dimittenda, reſpondit Chriſtus v. 22. *Non dico tibi uſque ſepties, ſed uſque ſeptuagies ſepties*. Et 2. Cor. 5. 19. cum dixiſſet Paulus, Mundum Deo per Chriſtum reconciliari, & ſibi datum Miniſterium reconciliationis per Chriſtum, ſubdit v. 20. *Pro Chriſto ergò legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos*: Igitur per Apoſtolorum, & eorumdem Succeſſorum, nempe Sacerdotum, miniſterium peccata remittuntur, pœnæ ad eorum libitum condonantur, & Peccatores Deo reconciliantur; ergò Pœnitentia, in qua omnia hæc fiunt, eſt verum novæ Legis Sacramentum, cum iſta omnia citra infuſionem Gratiæ, ac juſtificationem minimè contingant.

326. Nec valet cum Adverſariis ad dimiſ-

ſionem

ſionem declarativam confugere : ſenſus enim Scripturæ optimè ſonat de vera dimiſsione: in Scripturis enim *Remittere* ſignificat veram dimiſsionem, ut patet Matth. 9. 3. ubi Chriſtus dixit Paralytico: *Remittuntur tibi peccata tua.* Lucæ 7. 27. cum de Maria Magdalena dixit Salvator: *Remittuntur ei peccata multa, quia dilexit multum*, & v. 28. ipſi dixit Mulieri: *Remittuntur tibi peccata*: tumquia remiſsio peccatorum in Veteri Teſtamento per Sacerdotes indulta erat merè declarativa; ergò dimiſsio in Novo Teſtamento eſt verè relaxativa; alioquin hæc ab illa minimè diſtingueretur, quod abſurdum eſt: tumquia Chriſtus poteſtatem ſuam Apoſtolis communicavit dimittendi peccata, cum Joan. 20. 21. dixit: *Sicut miſit me Pater, & Ego mitto vos*: Chriſtus autem habuit veram poteſtatem dimittendi peccata, non tantum declarandi dimiſſa, quod ſane Adverſarii negare minimè audebunt, ipſomet Chriſto refragante Mat. 9. 6., & Lucæ 5. 24.; ergò etiam Apoſtoli, & eorum Succeſſores non ſolum declarant, peccata eſſe dimiſſa, ſed verè ipſi dimittunt.

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum ex Patribus oſtenditur.

327. ORigen. Hom. 2. in Levit. *Eſt adhuc*, inquit, *ſeptima, licet dura, & laborioſa per Pœnitentiam remiſſio Peccatorum, cum lavat Peccator lacrymis ſtratum ſuum, & fiunt ei lacrymæ panes die, ac nocte, cum non erubeſcit Sacerdoti Domini indicare peccatum, & quærere medicinam ſecundum eum, qui dicit: Dixi pronuntiabo adverſum me injuſtitiam*

meam Domino, & tu remiſiſti impietatem peccati mei. Cyril. Alexand. lib. 12. in Joan. cap. 56. *Qua ratione*, inquit, *Divinæ Naturæ Dignitatem, & Poteſtatem Diſcipulis ſuis Salvator largitus eſt. Quia certo abſurdum non eſt; peccata remitti poſſe ab illis, qui Spiritum Sanctum in ſeipſis habent: nam cum ipſi remittunt, aut retinent, Spiritus, qui habitat in eis, per eos remittit, & retinet*. Niſſen. Epiſt. Canon. ad Epiſcop. Mytil. cap. 5. *Rectè habuerit, ſi hodierno Die non ſolum eos, qui ex regeneratione per Lavacri Gratiam tranſmutati ſunt, adducamus, ſed etiam qui per Pœnitentiam, & Confeſſionem à mortuis operibus ad viventem vitam aſcendunt, ad viventem ſpem tamquam manu adducamus, à qua per peccatum alienati ſunt*. Athanaſ. ſerm. in illa verba: *Profecti in Pagum, qui ex adverſo eſt*, ita loquitur: *Nos ipſos examinemus, utrum ſoluta ſint noſtra vincula, ut in melius proficiamus. Quod ſi nondum ſoluta ſunt vincula, tradas te ipſum Diſcipulis Jeſu: adſunt enim, qui te ſolvent prò poteſtate, quam à Salvatore acceperunt. Quæcumque enim*, inquit, *ligaveritis ſuper Terram, erunt ligata & in Cœlis, & quæ ſolveritis in Terra, erunt ſoluta in & Cœlis, & ſi quibus remiſeritis peccata, remittuntur eis*. Et omnium iſtorum antiquiſſimus Clemens Romanus Epiſt. 1. *Si fortè in alicujus cor vel livor, vel infidelitas, vel aliquod malum latenter irrepſerit, non erubeſcat, qui Animæ ſuæ curam gerit, confiteri hæc huic, qui præeſt, ut ab ipſo per verbum Dei, & conſilium ſalubre curetur, quo poſſit integra fide, & operibus bonis pœnas æterni ignis effugere*; ergò ex doctrina Patrum peccatorum vincula poſſunt diſſolvi, maculæ abſtergi, & poſſeſsio vitæ æternæ tribui illis, qui Pœnitentiam agunt,

cri-

crimina ſua Sacerdotibus apeeriendo; ergò hæc Pœnitentia verum eſt Novæ Legis Sacramentum, cum omnia hæc abſque collatione Gratiæ fieri nequeant.

ARTICULUS TERTIUS

Idipſum Rationibus evincitur.

328. I. Sic: ad delendum Originale peccatum, & ſtolam immortalitatis reſtituendam inſtitutum eſt Sacramentum Baptiſmi Hominem renovantis; ergò etiam ad delendum actuale peccatum aliquod Sacramentum inſtitui debuit, qui Gratiam in Baptiſmo receptam, amiſſamque per peccatum reſtitueret: hoc eſt Pœnitentiæ Sacramentum; ergò verè Pœnitentia Chriſtiana Sacramentum eſt.

329. II. Pœnitentia Novæ Legis à Chriſto Domino inſtituta aliquid habere debet ex opere operato, quod non habebat in Veteri Teſtamento, alioquin ab ea non diſtingueretur; ergò Pœnitentia Novæ Legis conſiſtens in actibus internis Contritionis, & externis Confeſſionis Sacerdotibus confectæ, confert Gratiam ex opere operato, Deoque reconciliat, & conſequenter eſt verum, & proprium Novæ Legis Sacramentum.

330. III. Chriſtus in Lege Nova ſe debet Caput Eccleſiæ oſtendere, ejuſque Authorem, peccata remittendo, Gratiamque largiendo: hoc autem fit in Sacramento Pœnitentiæ per Miniſtros ſuos Sacerdotes, cui loco Chriſti peccata aperiuntur; ergò illud ſignum eſt verum Sacramentum Novæ Legis.

331. IV. Ordo Vitæ Spiritualis poſtulat, ut Pœnitentia Sacramentum ſit verum, & pro-

prium Novæ Legis! ſicut enim datur Baptiſmus, quo Deo naſcimur, Euchariſtia, qua paſcimur, Confirmatio, qua roboramur, ita dari debet aliud, quo mortui Chriſto reſurgamus; ergò Pœnitentia eſt verum, & proprium Novæ Legis Sacramentum.

ARTICULUS QUARTUS

Solvuntur Objectiones.

332. OBji.I. Ex hoc quod Joan. 20. 23. peccatorum remiſsio, Gratiæque infuſio promittantur, non arguitur, Pœnitentiam, quam Catholici commendant, eſſe Novæ Legis Sacramentum: nam etiam Pœnitentiæ Veteris Teſtamenti Divinæ Scripturæ veniam pollicentur, & Gratiæ infuſionem oſtendunt, Ezech. 18. 22. 23. Joel. 2. 13. Iſaiæ 1. 18. & alibi paſsim; nec tamen dicitur verum Sacramentum. Sic etiam Marci 1. 4. Lucæ 3. 4. Joannes Baptiſta prædicabat Baptiſmum Pœnitentiæ in remiſsionem Peccatorum, quod tamen nequaquam Sacramentum erat, etſi Symbolo externo conficeretur; ergò ex Scripturis non arguitur, Pœnitentiam, quam Catholici inculcant, eſſe Novæ Legis Sacramentum.

333. Eo magis quia Apoſtoli dimittebant peccata eo pacto, quo Chriſtus dimittebat, cum dicatur Joan. 20. 21. priuſquam Apoſtolis poteſtatem peccata dimittendi tribuerit: *Sicut miſit me Pater, & Ego mitto vos*; igitur etiam verba ſubſequentia v. 22. 23. *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueretis, retenta ſunt*: ad illa priora verba referuntur: *Sicut miſit me Pater, & Ego mitto vos*: Chriſtus autem,

tem, dum peccata remittebat, nullum Sacramentum conferebat, ſicuti Magdalenæ non contulit, dum eidem peccata ſua remiſit, Lucæ 7. 48. Tumquia Pœnitentia Chriſtiana ab Apoſtolis annuntianda erat etiam Infidelibus; Lucæ 24. 47. hæc autem eſſe non poterat verum Sacramentum, cujus Infideles erant incapaces: hinc Cyrillus Alexandrinus in verba illa: *Quorum remiſeritis &c.* afferit, ad Infideles, & Fideles æquè referri; ergò ex Scripturis non deducitur, Pœnitentiam, apud Catholicos fieri conſuetam, eſſe Novæ Legis Sacramentum.

334. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. neg. conſeq.: Contritio enim interna ex corde prodiens humiliato, non erat Symbolum ſenſibile, cui gratia ex Divina inſtitutione eſſet annexa, ſed merus actus operantis, qui ex Divina Gratia profectus de congruo tantum juſtificationem merebatur, non quatenus ſigna externa præberet, quorum nullum determinatè, & in ſpecie ad juſtificationem exigebatur: abſolutio autem Sacerdotalis, cum aliis præcedentibus interni doloris ſenſibilibus ſignis externum Symbolum eſt, cui ex Divina inſtitutione peccatorum remiſſio, Gratiæque habitualis infuſio promittitur, & præbetur; & propterea verum Novæ Legis Sacramentum eſt, ut optimè ex locis citatis colligitur.

335. Secundum ex ſemetipſo ſolvitur: vel enim Præcurſor Domini Baptiſmum Pœnitentiæ prædicans in remiſſionem peccatorum Sacramentum Pœnitentiæ futurum nuntiabat à Chriſto Domino inſtituendum; aut ſimplicem ipſius Pœnitentiæ virtutem eo pacto, quo alii Prophetæ fecerunt, veniam à Deo, ſi rectè pœnituiſſent, eiſdem pollicendo; ſi primum dica-

catur, favet Catholicis; etſi enim tunc, cum annunciabatur, non erat Sacramentum; attamen tempore ſuo, nempe poſt Chriſti inſtitutionem, futurum dicebatur: ſi autem ſecundum aſſeratur, ut revera Textus Evangelicus innuere videtur, Divinam quippe ultionem ob ſcelera imminere pronuntiat, adeoque Pœnitentiæ fructibus Divinam iracundiam placari oportere; tunc objectio ad rem non facit, cum illa Pœnitentia, quam Joannes prædicabat, ab ea non differret, quam alii Prophetæ ſæpiſſimè inculcabant.

336. Ad Tertium dico, veram eſſe majorem quantum ad effectum, non quantum ad modum. Apoſtoli enim verè peccata dimittebant, ſicuti dimittebat Chriſtus: at non eodem modo: ille enim utpote poteſtate pollens Divina, & excellenti, authoritate propriâ peccata dimittebat: Apoſtoli verò ſolummodo miniſterialiter, & authoritate Chriſti: quocirca verba illa: *Sicut miſit me Pater, & Ego mitto vos*, non ſignificant, eadem prorſus authoritate, qua miſſus eſt Chriſtus, mitti quoque Apoſtolos, cum apertè pateat diverſiſſimam fuiſſe: ſed hoc pacto, nempè ſicuti Chriſtus miſſus eſt à Patre veluti Filius ſuus in Humanitate ſubſiſtens pro Mundi ſalute, ita mitti Apoſtolos ab eodemmet Chriſto, veluti Miniſtros ſuos, qui propterea ejuſdem authoritate, non primaria, ſed miniſteriali gaudentes, peccata dimitterent, & proindè dixit illis: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt*. Ex quo minimè ſequitur, ex eo quia Chriſtus Dominus abſque Sacramento peccata dimiſerit, idipſum aut factum fuiſſe ab Apoſtolis, vel ab eorum fieri Succeſſoribus.

137. Ul-

337. Ultimum tandem nullam habet difficultatem: nam Pœnitentiæ Sacramentum Infidelibus prædicandum, non ſignificabat, ab Infidelibus quà Infidelibus ſumi oportere; ſed quod Dogma Sacramenti Pœnitentiæ Infidelibus quoque annuntiaretur, ut converſi ab infidelitate, cum peccaſſent, eo uterentur, Deo reconciliari cupientes. Intelligi quoque poteſt per Pœnitentiam, & remiſſionem peccatorum Baptiſmus, uti eam ſumit Paulus ad Hæb. 6. 4. & conſentiunt Patres Oecumen. Theodoret. in Commen. hujus loci, & Ambroſ. lib. 2. de Pœnit. cap. 2. Baptiſmus autem ab Infidelibus utique ſumendus eſt, non à Fidelibus jam initiatis: vel ſi D. Cyril. expoſitio ſuſtineatur, quam tamen cæteri Patres minimè admittunt, verba citata ex eodem referuntur quidem ad Fideles, & Infideles, ſed diverſimode: nam Infidelibus peccata remittuntur per regenerationem, utpote non adhuc Eccleſiæ, ac Chriſto genitis: Fidelibus per abſolutionem, eo quia Eccleſiæ, Chriſtique imperio Baptiſmate affecti ſubduntur.

338. Obji. II. Deus ſolus poteſt remittere, ac de facto remittit peccata, Lucæ 5. 21. ergò non remittuntur in Sacramento Pœnitentiæ: ſi enim verè remitterentur, Petrus Act. 8. 22. Simonem Magum ad ſimplicem Pœnitentiam non remiſiſſet, uti remiſit Judæos noviter converſos Act. 2. 38., nec ſub incerto veniam fuiſſet pollicitus, quod tamen falſum eſt, ſubditur enim ibi: *Et roga Deum, ſi fortè remittatur tibi hæc cogitatio cordis tui*; ergò peccata in Pœnitentia Catholicorum minimè virtute ejuſdem remittuntur, adeòque non eſt Sacramentum.

339. Reſp. diſt. ant., ut Cauſa principalis;

lis; conc. ant., miniſterialis, & inſtrumentalis; ne. ant., & eodem pacto diſt. conſeq. ſicut enim peccata remittere niſi ſolus Deus poteſt, ita Gratiam quoque in Anima producere: ſicuti ergò per miniſterium Sacerdotum in Baptiſmo peccata per modum regenerationis remittuntur, cur in Pœnitentia remitti non poſſunt per modum Abſolutionis, & hoc pacto Gratia cauſari? Idcircò autem Petrus Simonem Magum, ut veniam peccati obtineret, ad Pœnitentiam ſimpliciter remiſit, nulla Sacramenti facta mentione; tum quia requirebatur Pœnitentia virtus pro diſpoſitione ad ipſum Sacramentum, ſicuti in adultis requiritur ad Baptiſmum, ex Act. loc. cit.: tumquia hortando ad Pœnitentiam, Sacramentum quoque includebat, quod de Pœnitentia Baptiſmum præcedente nequit intelligi, qui janua Sacramentorum eſt: nec Petrus de veniæ impetratione, ſi verè pœnituiſſet Simon, ullo pacto dubitavit, ſed ſolummodo de pœnæ integræ, quam certè magnam merebatur, condonatione, cum etiam nunc Simoniaci ab Eccleſia graviſſimè puniantur.

340. Obji. III. In Sacris Literis non legitur hujus Sacramenti uſus, ſivè in Apoſtolis, ſivè in aliis activè, aut paſſivè: aliunde autem videtur ſuperfluum, cum perfecta Contritio ex ſeipſa juſtificet in Lege Evangelica, juxta Triden. ſeſs. 6.; imò gravamen magnum addit; nam ultra Contritionem externè oſtenſam, requirit quoque criminum ſuorum revelationem; ut à Sacerdotibus dimittantur: non eſt autem dicendum, Legem Chriſti Moſaycâ eſſe duriorem; ergò Pœnitentia Chriſtiana non eſt Novæ Legis Sacramentum.

341. Reſp. poſſet ad prim. object. part. ne. con-

conſeq. cum non omnia Apoſtolorum, & antiquiorum Chriſti Diſcipulorum geſta ſcripto, ſed Traditione habeamus, uti alia Fidei Chriſtianæ, ob eamdem rationem, Dogmata credimus: In primitiva autem Eccleſia fuiſſe uſum Pœnitentiæ Sacramenti, docet nos Tertullian. Lib. de Pœniten. cap. 8. ubi Exomologeſis, ideſt Confeſſionis Sacramentalis, uti rei uſitatiſſimæ mentionem facit. Iren. qui primo poſt Apoſtolorum obitum floruit ſæculo, Cerdonem Hæreſiarcham commemorans. Cyprianus Mart. tertii ſæculi Author Doctiſſimus ſerm. 5. de Lapſis. Diony. Areop. Apoſtolorum Diſcipulus Epiſt. 8. ubi reprehenditur Oemophilus, quod Sacerdotem quemdam pœnitentem, qui ad Confeſſarium acceſſerat, contumeliis, calceque repulerat.

342. Cæterum ant. falſum eſt: quid enim clarius dici poteſt, quam illud Act. Apoſt. 19. 18. *Multique credentium veniebant confitentes, & annunciantes actus ſuos: multi autem ex eis, qui fuerant curioſa ſectati, contulerunt libros, & combuſſerunt coram omnibus*. Hinc Joan. Apoſt. epiſt. 1. cap. 1. 9. omnes ad hujuſmodi Pœnitentiam hortatur: nam, cum dixiſſet. v. 8. *Sanguis Jeſu Chriſti emundat nos ab omni peccato*, ſubdit, *ſi confiteamur peccata noſtra, fidelis eſt, & juſtus, ut remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate*.

343. Ad ſecundum negatur, Sacramentum Pœnitentiæ ſuperfluere: quamvis enim Contritio perfecta cum voto Sacramenti juſtificet etiam in Lege nova; attamen uberiores effectus cum Sacramento conjuncta producit, quam ab ipſo disjuncta: nam uberiorem tribuit Gratiam. II. Fortiora præbet ad præcavenda in poſterum peccata Gratiæ præſidia. III. Major

pars

pars pœnæ temporalis relaxatur. IV. Janua Cœli aperitur, cujus Pœnitentibus ingreſſus patet: quæ omnia profectò in Veteri Teſtamento minimè habebantur: quo circa Pœnitentiæ Sacramentum etiam in hac hypotheſi dici nequit ſuperfluum, & gravatorium.

344. Cæterùm Contritionem perfectam ex Dei ſuper omnia propter ſe dilecti amore profectam ad ritè Sacramentum Pœnitentiæ recipiendum minimè eſſe neceſſariam, ſed Attritionem ex metu gehennæ, turpitudine peccati, vitæ æternæ amiſſionis pavore, Divinoque auxilio præeunte, conceptam ſufficere, communior cenſet ſententia, quam haud obſcurè indicat Triden. ſeſs. 14. cap. 4. aliiſque ex locis Scripturæ, Patrumque colligitur, & doctiſſimè Frailen noſter tom. 4. Scot. Academ. Trac. 1. Diſp. 2. Art. 3. ſec. 1. Quæſt. 3. concl. 3. propugnat: & propterea patet, quid Pœnitentiæ Sacramentum efficiat: Gratiam quippe tribuit juſtificantem etiam abſque Contritione perfecta, quam ſanè Pœnitentia veteris Legis nequaquam tribuebat, & Legem Evangelicam non duriorem eſſe Moſaycâ, ſed longè ſuaviorem, cum Pœnitentiam habeat ex opere operato abſque Contritione verè juſtificantem, quo remedio carebat antiqua.

345. Obji. IV. Sacramentum ex Floren. in Inſtruc. Armen. rebus tanquam materiâ, verbis tanquam formâ, utpote compoſitum artificiale-morale, conſtare debet: Pœnitentia autem non conſtat niſi verbis: tumquia res, quam continet velut materiam, non eſt ſenſibilis, nempe Contritio, quæ à Confeſſione contradiſtinguitur, veluti altera materiæ parte; ergò non eſt Sacramentum.

346. Reſp. conc. maj., & ne. min. ad probatio-

bationem dico, in Pœnitentia non adeſſe mera verba, cum præter criminum Confeſſionem adſint lacrymæ ploratûs, pectoris tunſiones, interni teſtes doloris: cæterum etiamſi pura adeſſent verba, non proindè materia deeſſet, nempe ipſa peccata dolenti animo expreſſa, quæ verbis abſolutionis, veluti formæ, materiam præbent; & hoc hujus Sacramenti proprium eſt, quod, cum per modum Judicis fiat, utique per verba Rei confitentis, & Judicis abſolventis, aut damnantis fieri debet, quodquidem omni Forenſi Judicio commune videmus in verbis conſiſtente.

347. Qua ratione ſolvitur quoque, quod ſubditur in objectione: Contritiò enim non fit per Confeſſionem ſenſibilis, ſed per ſigna ſua propria, nempe fletus, ululatus, pectoris tunſionem, & alia hujuſmodi.

348. Obji. Ult. Sacramentum Pœnitentiæ neque phyſicè, neque moraliter exiſtit, quando diciturà Catholicis Gratia cauſari; ergò non eſt verum Sacramentum. Conſeq. patet: nam cauſa, dum fit effectus, exiſtere debet in eo genere, in quo cauſat; quod enim non eſt, nihil cauſare poteſt. Ant. autem patet: nam Contritio, Confeſſio, & Satisfactio ſucceſſive fiunt, & interdum contingit, multum temporis diſtare inter unam, & alteram, ut evenit, quando per aliquot dies abſolutio differtur, & ſatisfactio interdum etiam ad menſes protrahitur; ergò nec phyſicè, nec moraliter exiſtunt partes Pœnitentiæ, quando Gratia ſupponitur conferri; ergò &c.

349. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. dico, partes omnes Pœnitentiæ moraliter, cum Gratia confertur, exiſtere, licet non phyſice: hoc enim petit natura Fori Judicialis, ad cujus normam

mam Pœnitentiæ Sacramentum inſtitutum eſt; quocirca, etſi aliquot diebus abſolutio Sacerdotalis differatur impendi, adhuc moraliter, cum actibus antecedentibus Confeſſionis, & Contritionis unitur, & compoſitum efficit morale, quod Gratiæ deinde infuſio conſequitur cum cæteris donis annexis. Satisfactio quoque exiſtit, dum Gratia confertur; non quidem in executione, quandoquidem ipſamet abſolutione debet eſſe poſterior, alioquin per ipſaſmet Claves non imponeretur, ſed in Pœnitentis acceptatione, quæ profecto abſolutionem præcedit, & proinde ejuſdem Pœnitentiæ pars dici poteſt ſive integralis, ſive eſſentialis.

ARTICULUS QUINTUS

Quæſita nonnulla reſolvuntur.

350. QUæres I. Quoſnam effectus cauſet in Anima rectè diſpoſita Pœnitentiæ Sacramentum?

351. Reſp. Hæc ſequentia citra controverſiam cauſari. I. Gratiæ habitualis infuſionem, vel augmentum. II. Peccatorum quoad reatum culpæ dimiſſionem, & commutationem pœnæ de æterna in temporalem. III. Diminutionem quoque pœnæ temporalis juxta diſpoſitionis antecedentis menſuram. IV. Reviviſcentiam meritorum, quæ per læthale peccatum erant mortificata. V. Auxilia ad præcavenda impoſterum peccata. VI. Jus ad vitam æternam ob merita Chriſti, quod quidem peccando fuerat amiſſum. VII. Indomitarum paſsionum, ac efferveſcentium Animi motuum compreſsionem, atque mitigationem: hinc videmus huic Sacramento frequentem, dignamque navantes ope-

operam, nedum à læthalibus abſtinere, verum etiam in graviora raro labi venialia.

352. Quæres II. Quantus, & qualis dolor ad Pœnitentiæ fructuoſam receptionem requiratur?

353. Reſp. Dolorem, non quidem ſenſitivum, ſed rationalem, duplicem eſſe, intenſivum ſcilicet, & appretiativum. Appretiativus eſt, qui majus malum cenſet Dei offenſam, quam quodcumque aliud malum, quod libenti animo eligeret, potiùs mori, quam ulteriùs Deum offendere paratus. Intenſivus, ſeù Gradualis eſt, quo de objectis nobis moleſtis plus, vel minus amaritudinis ſumimus juxta eorum varietatem, ita ut in eo genere major, vel minor datur exceſſus, qui tamen minimè ſufficeret ut talis eſt, ad præponendum incommodum, quod experimur, quibuſcumque aliis malis, niſi talis eſſet appretiativè, ac in ſubſtantia ſua.

Dicendum eſt igitur, requiri quidem ad Pœnitentiam dolorem appretiativè ſummum, non tamen gradualiter.

354. Prima pars patet: nam talis dolor ad Pœnitentiam requiritur, ut quibuſcumque Deus præferatur, ita ut voluntas quodcumque aliud malum eligere parata ſit, quam peccatum: cum enim Deus ſit ultimus finis, & ſummum Bonum, & propterea ſuper omnia diligendus, ejus jactura per peccatum plus æſtimari debet, quam cujuſcunque alterius rei ordinis inferioris; adeoque peccatum, hujus damni cauſa, majorem meretur deteſtationem appretiativè, quam cujuſcunque alterius generis incommodum. Et ita ſentiunt communiter Theologi.

355. Se-

355. Secunda quoque pars ſuadetur: nam ad ſufficientem Pœnitentiæ diſpoſitionem ſufficit ille dolor, quo fit vera ad Deum converſio, excluditurque penitus voluntas peccandi, ex Triden. ſeſs. 14. cap. 3. Dolore autem ſummè appretiativo, non tamen intenſivè ſummo, fit vera ad Deum converſio, excluditurque penitus omnis voluntas peccandi: ſupponitur quippè prælatio deteſtationis, ac fugæ cujuſcunque peccati, quibuſcunque incommodis, quæ occurrere poſſent; ergò ſufficit dolor appretiativè ſummus, etſi non ſummus intenſivè, uti ad præceptum charitatis ſervandum non requiri ſummam intenſionem, docet Angelicus Doct. 2.2. quæſt. 44. art.4. & 5. Seraph. Bonavent.4. diſtin.16. art. 2. quæſt. 1. Subtilis 3. diſt. 27. quæſt. unic. Tumquia Eccleſia hujuſmodi ſummum intenſivè dolorem minimè exigit profectò difficillimum, & propterea in Maria Magdalena à Deo commendatum: tumquia uti amorem Dei, ita dolorem quoque de peccatis etiam in Viris Sanctis animadvertimus inæqualem, & propterea Joan.14. 2. dicitur: *In Domo Patris mei manſiones multæ ſunt*: tumquia peccâta inter ſe in gravitate differunt, niſi velimus cum Joviniano deſipere; ergò dolor etſi appretiativè æqualis, intenſivè inæqualis eſſe poteſt, juxta diverſa eorum turpitudinem, quam propterea Eccleſia diverſitate quoque pœnarum, quas ad Sacramentum accedentibus imponit, optimè dignoſcit; igitur dolor ad veram Pœnitentiam requiſitus non eſt neceſſariò ſummus intenſivè, ſed ſufficit appretiativè. Legantur Bellar. to.3. contróver. lib.2. cap.11. Brancat. noſt. de Pœnit. diſp. 7. art.9. & diſput.8. art.6., ubi ex veteribus Scholaſticis Theſim noſtram firmat.

356. Quæres III. An propoſitum ampliùs non

non peccandi neceſſariò requiratur, & quidem explicitè, non verò implicitè ſolummodo, & quatenus virtualiter in contritione prœcontinetur?

357. Reſp. ad utrumque affirmativè; & quidem prima pars aſſerti, quam definiunt Floren. in Inſtruc. Armen., & Triden. ſeſ. 14. cap. 4. patet; nam intelligi nequit converſio, & nova vita, ac deteſtatio antiquæ, quæ à Scripturis exiguntur, abſque firmiſsima voluntate non ampliùs peccandi: in his autem conſiſtit propoſitum, quod à tempore futuro pendet, Legis implendæ, quodquidem etiam Hæretici Occidentales confitentur Hoſtes Pœnitentiæ dicentes cum Luthero: *Optima Pœnitentia, nova vita*.

358. Secunda pars aſſerti, quam plures Theologi tenent à Maſtrio noſtro cit. tom. 4. Diſp. 5. art. 2., evincitur ex Trident. ſeſſ. 6. cap. 5. & 4. cap. 14. ubi præter cæteras diſpoſitiones, quæ ibi enumerantur, exigitur novæ vitæ propoſitum; ergò explicitè requiritur, alioquin fruſtra adderetur, ſi ſufficeret quatenus præcontentum; ſicut fruſtra poneretur Votum Confeſſionis ſuo tempore habendæ, ſi ejuſdem præcontinentia in Contritione vel charitate ſufficeret, quod tamen falſum eſt ex eodem Triden. ſeſſ. 14. cap. 4.: & ratio eſt clara: nam Pœnitentia eſt odium peccati nedum præteriti, ſed etiam futuri: odium autem peccati futuri non poteſt intelligi abſque propoſito firmo explicito non amplius illud committendi. Et ſanè ridiculum eſt, propoſitum formale, & explicitum ad emendationem magis efficax minimè fuiſſe præſcriptum, benè verò virtuale, & implicitum, tantî nequaquam profectò pollens virtute.

359. Quæ

359. Quæres IV. An ad veram Pœnitentiam requirantur tot diſtincti dolores, quot ſunt peccata, vel ſufficiat unus pro omnibus diſtinctis peccatis?

360. Reſp. non eſſe neceſſarios tot actus doloris, quot ſunt peccata, ſed unum ſufficere omnia reſpicientem. Ratio eſt, quia hujuſmodi neceſſitas neque ex Sacris Literis, neque ex Conciliis, & Eccleſiæ Doctrina eruitur, neque firmâ ratione fulcitur: Scripturæ enim, cum Pœnitentiæ meminerunt, plures actus minimè præſcribunt, ſed unum; Pſal. enim 105.6. habetur: *Peccavimus cum Patribus noſtris, injuſtè egimus, iniquitatem fecimus*; item Pſal. 50. 11. *Averte faciem tuam à peccatis meis, & omnes iniquitates meas dele*. Pſal. 24. *Delicta juventutis meæ, & ignorantias meas ne memineris*. Floren. autem loc. cit. dolorem ſolummodo commemorat peccatorum, minimè verò actus diſtinctos omnia ſingillatim reſpicientes.

361. Ratio autem eſt, quia motivum odii habendi peccata, quatenus objectum Pœnitentiæ, idem in omnibus eſt, nempe quia Deo diſplicent ſummo bono, æternam Beatitudinem avellunt, perpetuamqne inducunt damnationem; ergò ſicuti eodem actu Fidei omnia ejuſdem objecta materialia reſpiciuntur, quia objectum formale in omnibus idem eſt, nempe Divina veracitas, ita, quia in omnibus peccatis idem eſt motivum deteſtationis, actus multiplicari nequaquam debent ad multitudinem Peccatorum. Itaque peccata omnia in particulari ad memoriam quidem revocanda ſunt, ut Clavibus in Confeſſione Sacramentali ſubdantur: pro concipiendo tamen verò de ipſis dolore ad Sacramentum neceſſario, ſufficit in confuſo ad memoriam revocare, ipſaque ob motiva ſuperiùs

riùs expreſſa ex corde deteſtari, firmumque propoſitum elicere non amplius eadem committendi.

362. Quæres Ult. Quid ſit Pœnitentia privata, publica, & ſolemnis, de quibus ita frequenter antiqui Canones ſermonem inſtituunt?

363. Reſp. Pœnitentiam privatam eam eſſe, in qua peccata occulta, & ſecreta, vel publica ſecretò Sacerdoti deteguntur, à quo publicæ nequaquam exponuntur notitiæ, nec ſatisfactio imponitur coram Eccleſia peragenda; vel ſi publicè, non ita fieri debet, ut ex ea qualitas criminis innoteſcat. Pœnitentia publica eſt illa, in qua crimina enormia, & coram aliis patrata apud Eccleſiam publicè aperiuntur, & publica quoque ſatisfactio peragitur: quo pacto graviores culpæ in Monaſteriis ſtrictioris diſciplinæ corrigi ſolent. Pœnitentia ſolemnis publicitati multa ſuperaddit: nam publica pro quibuſcumque publicis criminibus imponebatur; ſolemnis verò pro graviſſimis tantum, & enormioribus criminibus ſolebat imponi, ſcandalum in Populum ingerentibus.

364. Secundò Pœnitentia publica repeti poterat, ſolemnis verò unica tantum vice præſcribi conſueverat, eoquia eſſet publica profeſsio non amplius ad priora crimina redeundi, in quæ ſi relabi Pœnitentem contigiſſet, aliis pœnis plectebatur, quas recenſet Siricius Papa Epiſt. 1. cap. 5. Tertiò Pœnitentia publica Sacerdotibus quoque imponi poterat diſt. 81. cap. *Presbyter*, non autem ſolemnis, & propterea eadem affecti ad Clerum erant inhabiles, ex Innoc. I. Epiſt. 6. Quartò Pœnitentia ſolemnis imponi Conjugatis nequaquam poterat ſine mutuo conſenſu, ex Arelat. II. cap. 22. cum Pœ-

nitentibus officium conjugale foret interdictum; innuptis verò Matrimonium contrahere permittebatur, ex Tolet. VI. cap. 8. ob carnis fragilitatem. Quinto Pœnitentia ſolemnis ab Epiſcopis tantum præſcribebatur, & fieri reconciliatio, & pax Eccleſiæ impertiri: non ſolemnis verò à Presbyteris quoque tribui conſueverat, ex Carthag. III. Can. 31., & 32.

365. Ritus hujuſmodi Pœnitentiæ erat. I. Pœnitentes nigra veſte, ac cilicio induebantur. II. Caput cinere conſpergebant & tondebantur, præter fœminas, quæ illud velabant, ex Agat. cap. 13.; ſingulis jejunii diebus ad Eccleſiam veniebant, capita Sacerdotibus ſubmittebant manum imponentibus. III. Diebus Dominicis, & tempore Paſchali cæteris Fidelibus in Eccleſia ſtantibus, ipſi genua flectebant.

366. Hujuſmodi Ritus graves pœnæ comitabantur. I. Enim Pœnitentes ab Euchariſtia abſtinebant, ex Cypriano de Lapſis. II. Ad Clerum promoveri non poterant, ex Siricio epiſt. 1. III. à Nuptiis præter adoleſcentes arcebantur, ex Leone Epiſt. 19. cap. 14. IV. Ad militiam ſæcularem non admittebantur, ex eodem. V. Unctione Infirmorum carebant, ex Innoc. I. ad Decen. cap. 8. nec in Baptiſmo, aut Confirmatione ſuſceptores eſſe poterant, ex Pariſien. cap. ult. VI. Mortuos ſepeliebant, ex Chartag. IV. cap. 81. & à conviviis, balneis etſi invitati abſtinentes, jejuniis, & orationibus in cinere, & cilicio vacare jubebantur, ex Tertul. lib. de Pœnit.

367. In Eccleſia quoque diverſus erat locus juxta varium Pœnitentium ſtatum plus, vel minùs ab Altari remoti, quo proximiores erant abſolutioni, & Claſſes diſtinguebantur Flentium, Audientium, Proſtratorum, Stantiüm.

Quæ

uæ quidem diſciplina pluribus ſæculis viguit! in Concilio Nicæno I. temperata eſt, & ſequentibus ſæculis adhuc mitior effecta, ne nimius rigor medicinæ exaſperaret vulnera Infirmorum, potiuſquam ſanaret.

SECTIO SECUNDA

Utrum Confeſſio explicita Peccatorum omnium ſit ad Pœnitentiæ Sacramentum neceſſaria?

368. JAcobitis Pœnitentiæ Sacramentum non adeo diſpliceret, ſi peccata tantum in genere, vel leviora, aut omiſſis circumſtantiis ſpeciem mutantibus, vel nimium aggravantibus, aperire Sacerdotibus oporteret: at nolunt audire, requiri omnium peccatorum, quæcumque poſt diligens examen memoriæ occurrunt, detectionem apud Sacerdotem eſſe neceſſariam. Videndum eſt an Pœnitentiæ Sacramentum hujuſmodi exigat Confeſſionem?

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt, ad Pœnitentiæ Sacramentum rite conficiendum, omnium prorſus peccatorum lethalium, quæ memoriæ occurrunt, ac circumſtantiarum ſpecie diverſarum Confeſſionem eſſe neceſſariam.

369. PRob. breviter ex Scriptura: Chriſtus Dominus non dimittit peccata Hominibus, niſi per Apoſtolorum, & eorum, qui eiſdem ſuccedunt, Sacerdotum miniſterium in Pœnitentiæ Sacramento: Matth. 18. 18. *Quæcumque alligaveritis ſuper terram, erunt li-*

gata & in Cœlis ! & quæcumque ſolveritis ſuper terram erunt ſoluta & in Cœlis. Et Joan. 20. 22. *Accipite Spiritum Sanctum : quorum remiſeritis peccata remittuntur eis, & quorum retinueritis retenta ſunt* : at Sacerdotes, & Succeſſores Apoſtolorum dimittere nequeunt peccata, niſi præmiſſa à Reis peccatorum omnium, & circumſtantiarum ſaltem ſpeciem mutantium explicita, diſtinctaque Confeſſione; ergò ad veniam obtinendam in Pœnitentiæ Sacramento Confeſſio hæc criminum omnium memoriæ occurrentium, atque circumſtantiarum ſpecie mutantium omnino eſt neceſſaria. Maj. eſt certa, cum in Evangeliis nullum aliud medium aſſignetur pro remiſſione peccatorum, præter Apoſtolicam authoritatem, & propterea Tribunal ipſorum non eſt arbitrarium, ſed neceſſario ab iis, qui veniam cupiunt obtinere, conveniendum, & propterea cum eodem agendum, ſicut Deus ipſe conveniretur: Min. etiam eſt perſpicua: nullus enim eſt Judex in creatis, qui de Cauſæ meritis ſibi incognitis ferre judicium poſſit, juſtamque dicere ſententiam: hinc videmus in Foris externis tot inſtitui criminales inquiſitiones, Teſtium examina, Reorumque vellicationes, ut nimirum Judici Cauſæ merita plenè innoteſcant, atque juſtam inde ferre ſententiam poſſit; ergò, cum in Foro Pœnitentiali, in quo miniſterialiter Sacerdos Judex ſedet Dei locum tenens, Cauſæ merita, ideſt peccata manifeſtari nequeant, niſi Peccator ipſe revelet, ſequitur apertiſſimè ad ſalutarem eorum indulgentiam obtinendam omnia ea fateri oportere, cum omnibus circumſtantiis, quæ ad illorum ſufficientem cognitionem aliquo pacto poſſunt conducere.

A R-

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum ex Patribus oſtenditur.

370. Baſilius Magn. Quæſt. Brevior. Inter. 288. *Neceſſario,* inquit, *iis peccata aperiri debent, quibus credita eſt diſpenſatio Myſteriorum Dei. Siquidem rationem hanc in Pœnitentia etiam veteri illos cernimus ſecutos fuiſſe, quando in Evangelio ſcriptum eſt, quod Joanni confitebantur peccata ſua, & in Actis Apoſtolicis ipſis, à quibus etiam baptizabantur cuncti*: Cyril. Jeroſol. Chatec. 1. *Tempus præſens eſt tempus Confeſſionis. Confitere, quæ perpetraſti ſive verbo, ſive opere, ſive noctu, ſive interdiu. Confitere tempore acceptabili, & in die ſalutis.* Niſſen. Peccatricem quamdam adhortans: *Audacter,* inquit, *oſtende Sacerdoti, quæ ſunt recondita, Animi arcana, tamquam occulta vulnera Medico detege; ipſe & honoris, & valetudinis tuæ rationem habebit.* Chryſoſt. Hom. 33. in Joan. *Vos autem hortor, dilectiſſimi, ut etſi nemo opera noſtra videat, ſinguli ſuam conſcientiam ingrediantur, & Judicem ſibi rationem conſtituant, errata ſua in medium adducant, niſi velint in die illa horrenda Univerſo Orbi manifeſtè ea patere: ſanentur jam vulnera, ſumatur Pœnitentiæ medicina.* Alias plures authoritates, tum ex Græcis, tum ex Latinis Patribus hauſtas, & quidem luculentiſsimas, qui videre cupit, adeat Jodoc. Cocc. tom. 2. Theſaur. Cath. art. 3. & 4. Bellarm. tom. 3. Controver. lib. 4. cap. 6. ergò ex Patribus ad Sacramentum Pœnitentiæ omnium Peccatorum Confeſsio neceſſaria eſt.

ARTICULUS TERTIUS

Idipſum authoritate Eccleſiæ evincitur.

371. LAodicenum antiquiſsimum, anno quippe Chriſti 320. celebratum ſub Silveſtro Papa, ut rectè probat Bail Sum. Concil. tom. 2. ſæcul. 4. aſſertum noſtrum firmat Can. quippe 2. ſic habet: *De his, qui diverſis facinoribus peccaverunt, & perſeverantes in Oratione, Confeſſione, & Pœnitentia converſionem à malis habuere perfectam, pro qualitate delicti talibus Pœnitentiæ tempus impenſum propter clementiam, & bonitatem Dei communia concedatur*: quibus verbis oſtenditur, ad perfectam converſionem, nedum Pœnitentiam requiri, ſed etiam Confeſsionem explicitam omnium peccatorum, juxta quorum menſuram mulcta eſt imponenda.

372. Synodus Trullenſis ſeu Quini-ſexta 227. Epiſcopis confecta ſub Juſtiniano Juniore, tametſi minimè Oecumenica, magnæ tamen, præcipuè apud Orientales, æſtimationis Can. 102. apertè ſtatuit. Primò, Sacerdotes in hoc Sacro Tribunali Judices eſſe. Secundò, non dari extra illud Peccatori ſalutem, per quod medicamina apponuntur. Tertiò, receſſus omnes, & latibula conſcientiæ ad miſericordiam conſequendam, aperire oportere. Ex quibus Græci etiam Schiſmatici ſemper tenuerunt, ad ſalubrem Pœnitentiæ receptionem Confeſsione explicita Peccatorum omnium opus eſſe, ut patet ex Nicolao Cabaſila in explic. Litur. cap. 29. Anaſtaſ. Nicæn. in Quæſt. ſuper Script. cap. 64. Senſus ergò Eccleſiæ Orientalis eſt, neceſſariam omnino eſſe hujuſmodi peccato-

rum

im omnium coram Sacerdote Confeſsionem.

373. Florentinum denique, cui Jacobitæ, ırmeni, aliæque Orientales Nationes aſſenım præbuerunt, ex Eugen. IV. Conſtit. *Canate Domino*, in Decret. Union.ità ſe habet: *Quartum Sacramentum eſt Pœnitentia, cujus uaſi materia ſunt actus Pœnitentis, qui in tres liſtinguuntur partes, quarum prima eſt Cordis Contritio, ad quam pertinet, ut doleat de peccato commiſſo, cum propoſito non peccandi de cætero. Secunda eſt Oris Confeſſio, ad quam pertinet, ut Peccator omnia peccata, quorum memoriam habet, ſuo Sacerdoti confiteatur integraliter. Tertia &c.* Deindè ſubdit: *Miniſter hujus Sacramenti eſt Sacerdos habens authoritatem abſolvendi vel Ordinariam, vel ex Commiſſione.* Ex quibus apertè convincitur nedum Sacerdotes eſſe Judices in hoc Foro conſtitutos, verum etiam Confeſsionem Oris, & quidem omnium ſaltem gravium peccatorum, quibus Peccator gravatur, eſſe intrinſecè neceſſariam: dicitur autem Confeſsio *quaſi materia*, non quod revera non ſit reipſa talis, ſed quia non eſt phyſica pars, ſed moralis Sacramenti Pœnitentiæ.

ARTICULUS QUARTUS

Adducuntur nonnullæ Rationes.

374. I. PEccator, dum male agit, odit lucem, & ideò in reverſione ad juſtitiam lucem quærere debet, qua redarguantur opera ejus mala: hoc autem fit per Confeſsionem, in qua fit manifeſtatio veritatis; ergo &c.

375. II. Sacerdos loco Chriſti Medicus eſt

Animarum, & propterea Chriſtus, cùm Leproſos ſanaſſet, illis dixit Luc. 17. 14. *Ite, oſtendite vos Sacerdotibus*, qui ejuſdem Miniſtros in Novo Teſtamento præfigurabant: Medico autem vulnera omnia, languoreſque ab ægro oſtenduntur: quod enim ignorat medicina non curat, teſte Trident. ſeſs.14. cap.5. ergò etiam Sacerdoti omnià peccata.

376. III. Erubeſcentia, qua quis Homini peccata ſua detegit, nedum pœna eſt peccati præteriti (hinc Præſules antiqui publicam Peccatorum Confeſsionem interdum imponebant, veluti partem ſatisfactionis Deo debitæ) ſed medicina maxima futuri, cujus pavore Homines difficiliùs in peccata labuntur, eorumque veniam pudore illo, quo ſuffunduntur, faciliùs impetrant.

377. IV. Quia tranquillitas magnà inducitur conſcientiarum: nam peccata Clavibus Eccleſiæ prout oportet, ſubjiciendo, certitudo moralis inducitur veniæ obtentæ, quæ non obtinetur per actum Contritionis, quo peccatà apud Deum reipſa delentur, cum difficillimum ſit illum elicere, ac incertiſsimum, an ſicuti oportet, revera elicitus ſit; ergò Confeſsio peccatorum omnium in Sacramento Pœnitentiæ omninò neceſſaria eſt.

ARTICULUS QUINTUS

Solvuntur Objecta.

378. OBji. I. Peccata venialia màteria ſunt Sacramenti Pœnitentiæ, quæ tamen omnia, vel ſingula non tenentur Peccatores in Sacramentali Confeſsione aperire: ergò &c. Tumquia dimiſsio peccatorum, quæ aſſeritur

tri-

tribui, Joan.20. 22. illa eſt, quæ promittitur, Matth. 18. 18. cum alius locus aſſignari non poſſit, in quo promittatur, & tribuatur: at Matth. 18. 18. non promittitur venia peccatis ſoli Sacerdoti in ſecreta Confeſſione, ſponteque revelatis, ſed ſolummodo in Foro externo publicè propoſitis; ergò ex Joan. 20. 22. non tribuitur poteſtas remittendi peccata, niſi in Foro externo; & propterea præſcribitur corrigenti proximum, & non proficienti, *Dic Eccleſiæ*, quæ profectò non judicat, niſi de externis.

379. Reſp. breviter, neg. conſeq. In tantum enim non tenemur venialia in Sacramento detegere, quia non ſunt ejuſdem neceſſaria materia; læthalia verò, quia amicitiam cum Deo, quæcumque illa ſint, diſſolvunt, & Reos faciunt æternæ damnationis, illa omnia, & ſingula, ut Sacramentum ritè conficiatur, aperire neceſſe eſt: ſi tamen etiam venialium Sacramentalem velimus abſolutionem obtinere, ſingula quoque venialia ſunt revelanda, quæ Chriſtus idcircò neceſſariò Clavibus ſubjici noluit, quia aliis modis dimitti poſſunt utpote levia, nec Charitatem graviter lædentia.

380. Quod verò ſubditur, ad rem non facit; tumquia, etſi Scripturis apertè probari non poſſet, evincitur tamen Verbo tradito, & authoritate Eccleſiæ, cui quoque obtemperare, & cum ea ſentire Jacobitæ etiam, & Armeni, ſi Chriſtifideles eſſe velint, ut reipſa profitentur, utique tenentur, & de facto in Florentino profeſſi ſunt ejuſdem decreta libenti animo amplectentes: tumquia, quamvis in utroque loco ſermo fiat de Foro externo, quando peccata publicè corriguntur, & ex illis Eccleſiæ poteſtas correctiva elicitur, hoc tamen minimè favet Adverſariis; nam, etſi aſſeratur publica

I 5 pote-

poteſtas peccata puniendi, quoties publicè Eccleſiæ deferuntur, vel ea dimittendi, ſi eidem placuerit, non tamen excluditur Apoſtolica authoritas dimittendi peccata, quæ ſponte Apoſtolis aperiuntur; & propterea dicitur abſolutè Mat. 18. 18. *Quæcumque ligaveritis &c.*

381. Si autem Joan. 20. 23. de dimiſſione Sacramentali fiat ſermo, tunc dico, per verba illa, *Quæcumque ligaveritis*, Matth. 18. hujuſmodi poteſtatem promiſſam, eſſe datam, Joan. 20. 23. cum ait: *Quorum remiſeritis peccata &c.*

382. Nec repugnat eiſdem verbis duplicem ſignificari poteſtatem, ſi utraque explicetur collata, ut fit Joan. 20. ubi cum Chriſtus dixit Apoſtolis: *Sicut miſit me Pater, & Ego mitto vos*, illis verbis contulit poteſtatem in Foro externo, ſignificatam per illa Matth. 18. *Quæcumque ligaveritis &c.* Cum verò dixit: *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remiſeritis peccata &c.* contulit poteſtatem etiam in Foro interno per illa univerſaliſſima quoque verba Matth. 18. ſignificatam: *Quæcumque ligaveritis ſuper Terram erunt ligata & in Cœlis: & quæcumque ſolveritis ſuper Terram, erunt ſoluta & in Cœlis.* Quocirca optimè concluditur, ſicut in Foro externo, niſi Reus crimen ſuum fateatur, aut documentis, vel teſtibus convincatur, damnari, aut abſolvi non poteſt; ita in Foro interno, niſi Reus ipſe confiteatur peccata ſua, munus dimittendi, vel remittendi peccata à Succeſſoribus Apoſtolorum nequaquam poſſe exerceri, quodquidem illud eſt; quod Catholici de Confeſſionis neceſſitate profitentur; adeoque &c.

383. Obji. II. Ex Patribus, qui videntur Confeſſionem nequaquam uti neceſſariam admit-

mitterē! nàm Ambroſ. lib.10. in Luc. cap.22. aſſerit, quod: *Lacrymæ crimen ſine offenſione verecundiæ confitentur*. Proſper lib. 2. Vit. contemplat. cap.7. ait: *Quod ſi ipſi ſibi Judices fuerint, & Ultores lacrymis ex vera cordis compunctione fluentibus, reſtinguent æterni ignis incendia*. Beda lib.5. in Luc. ad illud: *Oſtendite vos Sacerdotibus*, cum dixiſſet, Hæreſes ſolummodo, Schiſmata, & Infidelitatem Sacerdoti detegi oportere, ſubdit: *Cætera verò vitia per ſe ipſum interius in Conſcientia, & intellectu Dominus ſanat, & corrigit*. Ex Auguſt. lib. Confeſs. cap.3. & Caſſian. coll.20. cap.8.; ergò ex Patribus Confeſſio externa peccatorum ſaltem omnium ad Pœnitentiæ Sacramentum minimè eſt neceſſaria.

384. Reſp. neg. ant. Qui autem adducuntur Patres, cum alibi loculentiſsimè Catholicam Doctrinam tradiderint, in locis allegatis minimè Sacramentalem Pœnitentiæ Confeſsionem denegaſſe intelliguntur; ſed de illa ſermonem faciunt, quæ aliquando, deficiente Confeſſarii copia, cum Voto Sacramenti juſtificat: vel de illa, quæ neceſſaria fuit, nondum ad Sacramenti culmen erecta; vel de ſatisfactoria poſt ipſummet Sacramentum peragenda; vel excludunt publicam Confeſsionem, quæ cum verecundia coram omnibus interdum in Eccleſia fiebat Primitiva, quæ ſequentibus ſæculis ſublata eſt.

385. Obji.III. Confeſsio explicita omnium peccatorum non deſcendit ex Divina Inſtitutione, ſed mere humanâ; ergò non eſt ad Sacramentum Pœnitentiæ neceſſaria. Conſeq. patet, cum Sacramentum à ſolo Deo poſsit inſtitui, adeoque à ſolo Deo ea inſtitui, quæ ad Sacramenti neceſsitatem pertinent; ant. autem patet:

nam Lateràn.IV. cap. *Vtriuſque Sexus*, videtur introducta hujuſmodi Confeſsio; in Cabilon. enim II. cap.33. aſſeritur, quoſdam dicere, Deo ſolummodo confiteri oportere, alios verò Sacerdotibus, utrumque tamen utiliter fieri: Confeſsionem, quæ fit Sacerdotibus, eſſe ſecundum Apoſtolicam inſtitutionem: Confeſsionem, quæ fit Deo, purgare peccata; quæ verò fit Sacerdoti, docere qualiter ipſa purgentur peccata. Similia dicit Theodorus Cantuarienſis Epiſcopus cap. Final. de Pœnit. Diſt. 1. Seraphicus verò Doct. Bonaventura, qui poſt Lateran.IV. floruit, 4. Diſt.17.Par.2. in expoſit. Textus Magiſ. Dub.1. aſſerit, eum qui ante Lateran.IV. neceſsitatem Confeſsionis negaſſet, non fuiſſe Hæreticum; ergò Confeſsio explicita peccatorum non eſt de ſubſtantia Sacramenti Pœnitentiæ, ſed mera humana inſtitutio.

386. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg. conſeq. Lateranenſe enim IV. cap. *Vtriuſque Sexus*, non inſtituit Confeſsionem, cum ejuſdem inſtitutæ meminerint Sanctus Leo Mag. Epiſt.91. ad Theodor. Forojulien. Epiſcop., & ipſo antiquior Innoc. I. Epiſt.2. ad Decen. Cyprian. Mart. adhuc antiquior de Lapſis, & antiquiſsimus Tertullian. qui ſecundo ſæculo floruit, Lib.de Pœnit.; ſed inſtitutam determinato tempore fieri præſcripſit.

387. Cabilonenſe Secundum pro nobis facit, dum aſſerit, Confeſsionem, quæ fit Sacerdotibus, eſſe utilem, ſicut illam, quæ fit Deo; nam una ab altera non diſtinguitur, quidquid alii dixerint: nec aſſerit hujuſmodi Confeſsionem à ſola inſtitutione Apoſtolica prodire, ſed Apoſtolicam eſſe inſtitutionem, quod utiquè verum eſſe poteſt, etſi Chriſtum habuerit primarium Authorem, cum Apoſtoli ea, quæ

Chri-

Chriſtus inſtituit, etiam Decretis ſuis roboraverint. Dicitur quoque optimè, Confeſsione, quæ fit Deo, peccata purgari, quia includit Contritionem cum voto Sacramenti, & onere ſe Miniſtro Eccleſiæ ſiſtendi, cum opportunitas acceſſerit, ex Triden. ſeſs. 14. cap. 4. Confeſſione verò, quæ fit Sacerdoti, dicitur doceri, quomodo purgentur peccata, non quia ipſa revera non purget; ſed quia ultra hoc Pœnitens peccata Sacerdoti aperiens, nedum remedia imposterum præcavendi accipit, ſed viam Sacerdoti pandit, ſatisfactionem imponendi, qua peccata quoad reatum quoque pœnæ purgantur, & idcircò in eodem Cabilonen. cap. 34. præſcribitur Sacerdotibus, ut juxta Canones, & qualitatem criminum ſatisfactiones imponant: quo pacto intelligendus eſt etiam Theodorus.

388. S. Bonaventura ait, non fuiſſe Hæreticum, qui ante Lateran.IV. Statutum, hujuſmodi ſententiam tenuiſſet, non quia non eſſet de Fide in ſe; ſed quia non erat adhuc de Fide declaratum. Itaque Sanctus Doctor in hoc ſolo differt ab aliis, quod ipſi cenſeant, Dogma hoc eſſe de Fide explicitè, ipſe verò cenſebat eſſe de Fide implicitè, & Confeſsionem ex inſtitutione quidem Apoſtolica prodiiſſe, adſtitiſſe tamen Chriſti mandatum ſaltem implicitum, & virtuale, cum Sacramentum Pœnitentiæ à Chriſto inſtitutum per modum Judicii abſque Peccatorum Confeſsione nullo pacto poſsit intelligi, & propterea nihil favet Adverſariis.

389. Obji. IV. Confeſsio auricularis omnium prorſus Peccatorum Juri naturali contradicit, eo quia infert apud Confeſſarium ſui ipſius infamiam; ergò ſicuti repugnat Juri natura-

turali Proximum infamare etiam in ſecreto, ita ob eamdem rationem non licet infamare ſeipſum; ergò Confeſsio hujuſmodi repugnat Juri naturali, & Charitati, qua nos ipſos, ſicuti etiam Proximum, diligere debemus, adeoque Confeſsio hujuſmodi ad Pœnitentiæ Sacramentum minimè eſt neceſſaria; maximè quia in perniciem Proximi redundare poſſet, cum Confeſſarius peccata ſibi in Confeſsione detecta, publica poſſet efficere.

390. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. dico, Confitentem peccata ſua Confeſsario ad veniam eorum obtinendam non infamare ſeipſum, cum Pœnitentia corrigat, quod iniquè ab eo geſtum eſt, & coram ſecretiſsimo Judice peccatum non exprobrante, ſed remittente, ac paterno affectu Reum pœnitentem complectente, crimenque ſibi revelatum ſeveriſsimo ſilentio cuſtodiente. Et profectò, ut optimè Seraphicus Bonaventura 4. Diſt. 17. art. 1. Quæſt. 1. ad ultimum, ſtulta eſſet verecundia nolentis ulcus ſuum putulentum, etſi ex ſcelere profectum, medico oſtendere, ne famam amitteret.

391. Permitto autem, quod ſicuti abſque legitima Cauſa famam Proximi prodere non licet, ita neque propriam fas eſt proſcindere, ob præceptum Charitatis erga Proximum, & ſe ipſum: at ſicuti ex motivo publici boni, vel etiam privatæ utilitatis Proximi licitum eſt ejus peccata revelare, tametſi ſub naturali ſecreto cognita, cur non licebit etiam propria ob utilitates adeo magnas ex revelatione in Sacramento Pœnitentiæ redundantes? Hoc timore in Primitiva Eccleſia minimè Fideles angebantur, qui permittebant, propria crimina Confeſſario revelata publicè in Eccleſia detegi, ut hujuſmodi confuſione peccatorum ſuorum facilius

liùs veniam impetrarent: nec reipſa famam amittebant, ſed potius humilitatis, & ſanctimoniæ laudem ab omnibus obtinebant.

392. Ultimum, quod objicitur, ponit timorem, ubi timendum non eſt. Neque enim metuendum eſt, Confeſſarium hoſtem futurum, qui ex odio peccata ſibi in Confeſsione detecta velit revelare; arctis enim adeo vinculis ſecreti conſtringitur, ut ne ſyllabam quidem ſub graviſsimis pœnis valeat eorum, quæ ſibi in Confeſsione dicta ſunt, in publicum prodere: nec ſi proderet, ullam apud Judices & Tribunalia fidem inveniret, ut inſra videbimus.

ARTICULUS SEXTUS

Nonnullæ Quæſtiunculæ reſolvuntur.

393. QUæres I. An Confeſſio Sacramentalis neceſſariò debeat eſſe ſecreta?

394. Reſp. Negativè; ſed poſſe fieri publicè, ſi Pœnitens vellet ad majorem ſui humilitatem. Ratio eſt, quia in Inſtitutione Sacramenti Joan. 20. 23. ſolummodo ſancitum eſt, peccata Sacerdotibus aperiri oportere, & ab eiſdem abſolutionem impendi, ſi neceſſarias diſpoſitiones in Confitentibus reperiat: hoc autem fieri poteſt, ſivè Confeſſio publica ſit, ſivè ſecreta, docente Triden. ſeſs. 14. cap. 5. etſi ob humanam fragilitatem publica nequaquam ſit in uſu.

395. Quæres II. An peccata venialia omnia confiteri neceſsè ſit, & circumſtantias notabiliter mortale intra eamdem ſpeciem aggravantes?

396. Reſp. Quantum ad primam partem negativè cum Triden. ſeſs. 14. cap. 5.: cum enim Dei amicitiam minimè ſolvant, aliiſque modis poſ-

poſsint expiari, nullam inducunt neceſsitatem illa confitendi, & propterea, quoniam materia ſunt voluntaria Confeſsionis, omitti omnia poſſunt, aut unum ſine altero aperiri: ſi tamen Confeſsioni exponantur, eorum verus dolor requiritur, & propoſitum emendationis, utpote vera Sacramenti materia.

397. Ad ſecundam partem Quæſiti dico, ſufficere circumſtantias ſpeciem mutantes aperire, ut clarè habetur ex Triden. ſeſs.14. cap.5. ſufficienter enim Confeſſarium inſtruunt de ſtatu Pœnitentis, ut judicium ferre poſsit; per hoc tamen non nego tutum, & utile eſſe aperire quoque circumſtantias notabiliter aggravantes, ut notat Subtilis Doctor in 4. Diſt. 17. n. 20. Quod ſi Confeſſarius de conſuetudine peccandi Reum interpellet illam fateri debet, juxta Decretum Innoc. XI. Propoſit. 65. proſcribentis: *Non tenemur Confeſſario interroganti fateri peccati alicujus conſuetudinem*.

398. Quæres III. An peccatum fictionis, quo quis indiſpoſitus ad Baptiſmum acceſsit, vel ob complacentiam ante commiſsi, vel ob aliud commiſſum in ipſomet actu recipiendi Baptiſmum, in Confeſsione ſit aperiendum?

399. Reſp. affirmativè cum D. Auguſt. lib. de Baptiſ. Parvul. cap.12. tom.7. & Scholaſtici conſentiunt. D. Thom. 3. Parte Quæſt. 69. art.10. D. Bonav. 4. Diſt. 4. Par. 2. Quæſt. 3. Subtilis ibidem Quæſt.5. Summa enim injuria Deo fit, & ipſimet Sacramento, reddendo illud infructuoſum: & propterea peccatum expiari non poteſt, niſi alio Sacramento laborioſo, nempe Pœnitentiæ. Si verò ignoretur, an fictio in ipſo Sacramento acciderit, vel ante, ne ſalus æterna diſcrimini exponatur, Sacramentali Pœnitentiæ Foro fictio hæc eſt exponen-

nenda. Ita Brancatus noſter de Pœnit. Diſp. 12. art. 3.

400. Quæres IV. An peccata dubia, & Complices, ſine quorum expreſſione peccati ſpecies declarari non poteſt, ſint in Confeſſione aperienda?

401. Reſp. dubitantem, ſe aliquod peccatum commiſiſſe, aut eſſe veniale, vel mortale, aut illud ſe fuiſſe confeſſum, necne, teneri illud Sacerdoti confiteri: quia, niſi confiteretur, exponeret ſe periculo invaliditatis Sacramenti, circa cujus valorem, tutiori parti adhærendum eſt, juxta declarationem Innoc. XI. in proſcrip. Propoſ. Si tamen ſuperveniat certitudo de peccato commiſſo, hanc circumſtantiam in ſubſequenti Confeſſione minimè opus eſt aperire, ſuppoſito tamen, quod tota actio peccaminoſa manifeſtata ſit Confeſſario, ut in ſe deliberatè facta eſt; cum tunc peccatum Eccleſiæ Clavibus jam fuerit ſubjectum, & Confeſſarius munere ſuo functus, nec peccatum ob majorem certitudinem ſpeciem mutaverit; ſicut abſolutus ad cautelam à cenſuris, adveniente certitudine, nequaquam denuò abſolvitur.

402. Quantum verò ad Complices attinet, præſcindendo à diſcrimine ſigilli fractionis, aut vitæ amittendæ, vel alterius gravis detrimenti, dicendum eſt, revelari debere. Nam ex Trident. ſeſs. 14. cap. 5. circumſtantiæ Judicium Confeſſarii, ſpeciemque mutantes aperiendæ ſunt: circumſtantia autem Complicis interdum judicium Confeſſarii, ſpeciemque peccati variare poteſt, ut ſi Sacerdos cum Muliere conſanguinea rem haberet, adderet quippè fornicationi inceſtus, ac ſacrilegii malitiam; igitur hæc circumſtantia neceſſariò aperienda eſt: Complex verò ſibi debet imputare, quod famam

apud

apud Confeſſarium amittat? non enim Pœnitens plus famam Proximi, quam ſuam amare debet; ergò ſicut teneor peccatum proprium aperire, etſi apud Confeſſarium famam amittam; ita teneor etiam prodere crimen Complicis, etſi fama ejus apud Confeſſarium pereat.

403. Quæres V. An mala ex peccato prodeuntia in Confeſsione aperienda ſint?

404. Reſp. Quoties hæc prævideantur, aut prҿvideri debuerint, in Confeſsione aperiri oportere. Ratio eſt, quia hujuſmodi mala ex prævisione ſunt volita, ac proinde peccata, etiamſi minimè ſequantur in effectu; ſi verò reipſa ſequantur, & qui peccavit in cauſa, poſſet ea mala impedire, exprimi debent in alia Confeſsione, eo quia fuerunt in cauſa voluntaria, cum malitiam aliquam addant in executione, quam non habuerunt pure prævisa, ſicut opus bonum in executione aliquid addit eidem à voluntate mere concupitum. Ita Suarez de Pœnit. Diſp. 12. art. 6.

405. Quæres VI. An habens reſervata, nec potens ad Superiorem reſervantem accedere, dum urget Confeſsionis neceſsitas, Sacerdoti non habenti facultatem, nedum non reſervata, ſed etiam reſervata aperire debeat, Superiori verò tantum reſervata?

406. Reſp. Utique omnia aperiri oportere, ſi Uterque velit audire. Hoc enim Sacramentale poſtulat Judicium. At conſultius eſſet, à Superiore reſervante, auferri reſervationem, & Pœnitentem ad Confeſſarium ſuum, cui non reſervata fuere detecta, pro plena omnium abſolutione remitti; hoc enim pacto integritas Sacramentalis minimè violatur, & unicum ſalvatur Sacramentale Judicium.

SE-

SECTIO TERTIA

An conſuetudo Græcorum Acatholicorum exigendi ab Ordinandis atteſtationem Confeſſarii de idoneitate circa mores, ut vigore ejuſdem repellantur, vel admittantur, ſuſtineri valeat?

407. GRæci moderni Acatholici neminem ad Sacros Ordines admittunt, niſi atteſtatum Confeſſarii produxerit, initiandum nullo crimine, aut impedimento ſibi in Confeſsione detecto â Sacra Ordinatione retardari: imo Photiani Epiſcopi óretenus Confeſſarios interrogant, & ad reſponſionem affirmativam, vel negativam compellunt, an Ordinandum dignum cenſeant promoveri, vel indignum. Ita ex Margun., Critop., Malaxo, Aliiſque ſectariis Græcis recentioribus refert Nicolaus Papadop. Græcus Catholicus ex modernis doctiſsimus, in Præno:. Myſtag. reſp. 6. ſec. 8. & 9. etſi afferat, non deeſſe ex Photianis, qui morem hunc deteſtentur.

408. Notandum autem eſt, duobus modis hujuſmodi teſtificationem fieri poſſe: uno modo poſitivè; aſſerendo nimirum, initiandum eſſe dignum, vel indignum. II. negativè, negando ſcilicet dare teſtificationem ſivè ſcripto, ſivè verbo.

409. Notandum êſt inſuper, nedum Latinos, ſed etiam Græcos in hoc convenire, ut ſigillum Sacramentale rigidè cuſtodiatur, quod quidem ex jure Græco luculenter Papadop. evincit, Græciſque Doctoribus: ſed in hoc difficultatem ſitam eſſe, utrum in caſu iſto particulari liceat, adſitque fractio ſiglli?

A R-

ARTICULUS PRIMUS

Dicendum eſt I. Conſuetudinem Græcorum Acatholicorum Antiſtitum Confeſſarios interrogandi ut teſtes de qualitate Ordinandorum, minimè poſſe ſuſtineri utpotè illicitam.

410. PRob. I. breviter: illicitum eſt Judici interrogare, ac compellere ad reſponſionem alieni Fori, qua talis eſt, ſubditum; eſt quippe ejuſdem invadere juriſdictionem: Epiſcopus autem interrogans Confeſſarium, quâ talis eſt, de qualitate Ordinandorum, cum negotium agat regiminis, Forique externi, eo pacto, quo de validitate cenſuræ, de Matrimonii impedimentis, de electionum qualitatibus inquirit, & in quo tunc judicium agit, compellit ad reſponſionem ſubditum alieni Fori, uti firmant Bald. in 2. Archigeron. C. de Epiſcopi audientia. Felin. in cap. 1. de Except. Maſcard. de Probat. Vol. 1. Conc. 377. n. 1. apud Covarru. de Matrim. Part. 2. cap. 8. n. 10; ergò Epiſcopus interpellans Confeſſarium, qua talis eſt, de qualitate Ordinandorum, interrogat ſubditum alieni Fori, cujus uſurpat juriſdictionem; ergò illicitè agit.

411. II. Judex non poteſt à Teſte percunctari, quæ citra peccatum nequit reſpondere; iſta enim correlativa ſunt: at Sacerdos nequit de iis reſpondere, quæ Confeſsione excepit, etiam ſi à publico Magiſtratu interrogetur, non enim reſpondere id poteſt, quod ignorat, uti tradit Harmenopolus Libel. de Teſt. cap. 7. Extra verò Sacramentum ignorat ea, quæ ſibi in Sacris Confeſsionibus aperta ſunt, in quibus non privatam, ſed Chriſti Perſonam repræſen-

tans,

tans, audivit, ex Paulo 2. Cor. 5. 21. *Chriſto legatione fungimur, tamquam Deo exhortante per nos*; adeoque extra Sacramentum verè ignorat ſibi in eodem revelata, ut optimè Chryſoſt. de prodit. Judæ, & fatentur Græci, Coreſsius Epiſt. 3. ad Coridal. melet. Patriar. lib. de ſac. myſt. tit. de Sac. Pœnit., & poſſe eum aſſerere, ſe ignorare, ex D.Thom. ſupplem. Quæſt. 11. art. 1. ad 1. & 3. concludunt Lugo Diſput. 23. de Pœnit. Dian. Par. 5. tit. 11.; ergò ſicuti Confeſſarius nullo pacto prodere, ita nec Epiſcopus interrogare poteſt de iis, quæ in Confeſsione audita ſunt.

412. III. Evincitur idipſum ex hoc, quod, admiſsâ hujuſmodi Doctrinâ, fruſtrabitur omnino finis examinis Epiſcopalis in ordine ad aptos ordinandos, & indignos repellendos: ſi enim Confeſſarius detegere poteſt impedimenta, criminaque ab Ordinibus arcentia, improbi majori ex parte Ordinibus initiabuntur, qui Dei timore poſthabito, crimina illa, & impedimenta minimè revelabunt; probi verò, etſi leves defectus, & maculas habeant, & rarò in læthalia labantur, ne famæ ſuæ periculum faciant, ad Sacros Ordines admitti minimè poſtulabunt; ergò fruſtrabitur finis Epiſcopalis examinis eo tendentis ut improbi repellantur, & digniores admittantur, vel ſaltem haud indigni; & idem continget, ſi Judices Pœnitentiæ in teſtes adhibeantur criminales: nemo enim facinora ſua pandet Confeſſario, quem novit eſſe teſtem ſibi profectò in judicio criminali nociturum.

413. IV. Idipſum oſtenditur: Quia illicitè agit Epiſcopus adhibendo in examine Epiſcopali teſtem nihil probantem, cum inanem, & ludicram efficiat inquiſitionem in re tanti momenti

menti neceſſariam: Confeſſarius autem, quà talis, nihil probat, cum non habeat cognitionem diſtinctam ab illa, quam Reus habet de ſeipſo; ergò nihil teſtificari poteſt evidentiâ aliqua diſtincta ab illa ipſiuſmet Rei.

414. Nec refert, Confeſsionem extrajudicialem eſſe inditium grave delicti probativum, Cap. *In Primis* 2. Quæſt. 1. Cap. *Audientiam* de Conſuet. l. final. C. *Si à non competente Judice*: poterit ergò probari crimen, vel impedimentum hujuſmodi Confeſsionem copulando cùm gravi inditio, ex quibus reſultat probatio, ex Paſſer. Trib. Regul. Quæſt. 29. n. 10. ubi alios cumulat.

415. Nam Confeſsio extrajudicialis, ut grave faciat inditium, & legitimam præſumptionem inducat, debet eſſe probata per duos teſtes integros conteſtes. Gloſ. in l. final. Verb. *vel Indiciis* l. Famil. Erciſ. Clar. quæſt. 22. n. 1. Souſa lib. 2. cap. 39. n. 18. Guazzin. Defen. 30. cap. 31. Farinac. Quæſt. 37. n. 18. Confeſſarius autem non eſt, niſi unus teſtis, nec integer, cum exceptione laboret Patris ſpiritualis eo modo, quo Patres carnales contra Liberos repelluntur. L. *Teſtis idoneus* 9. ff. de Teſtibus Cap. *ſi Teſtes* 3. 4. Epiſt. 2. & 3., & à nonnullis etiam ad Patrinos Baptiſmi extenditur, ex Farinac. Quæſt. 34.; ergò eadem ratione repelluntur Confeſſarii, qui ſunt Patres ſpirituales ex ipſiſmet Græcis Doctoribus, ut Prodromo in explicat. Conon. Pœnit. Taumat. Diplovat. Clariſsimo Doctore in Synop. juris Græci tit. de Pœnit. ſecreto: adeoque nihil probat Confeſſarii teſtimonium extra Forum ſuum exiens; ergò peccat Epiſcopus Græcus exigens teſtimonium Confeſſarii, vel ipſum in teſtem advocans de vita, & moribus Ordinandorum.

416. Et

416. Et ita non minus doctrinâ, quam praxi ſenſerunt Græci Patriarchæ ſanctitate, & eruditione clariſsimi. Nicephorus Sanctiſsimus Præſul apud Diplovat. in calce Synop. Methodius apud Gabrielem Monachum in Sinax. S. Methodii, Ignat. clariſſimus, & invictiſſimus Fidei, juriſque Eccleſiaſtici Defenſor, in Sym. apud Canonar. de 6. Can. init. Can. Pœnit. & apud Gregor. Metoch. in Eetheſ. Hiſtor. Stephanus Leonis Sapientis Auguſti Frater uterinus inter Divos apud Græcos relatus ex Menol. 17. Maji. Fide Catholica clariſſimus, ex Baron. ad an. Chriſti 886. n. 16. apud Pſal. Junior. de Sac. myſt. cap. 8. ex quibus, intactam Religionem retinentibus, ſecretum Sacramentale fuiſſe veluti Fidei Dogma ſeveriſſimè cuſtoditum eruitur, & propterea ſuſpicatur Diplovatacius in Sinop. tit. de Pœnit. multa circa materiam hanc congerens Decreta diverſis temporibus condita, non verè in Græca Eccleſia Orthodoxa natum errorem, ſed aliundè ex prava quorumdam opinione irrepſiſſe.

417. Secunda pars, nempe non licere Græcis Epiſcopis teſtificationem Confeſſariorum à Candidatis Ordinandis de conditionibus ad Sacros Ordines neceſſariis exigere, iiſdem rationibus probatur: tumquia indirectè Confeſſionis latibula revelantur, dum teſtificatio ad hoc neceſſaria nonnullis conceditur, nonnullis negatur: tumquia dictum Confeſſarii nullam fidem meretur utpote Parentis ſpiritualis, qui ſupponitur legis præſumptione favere Candidato, ut optimè advertit Leo Sapiens Auguſtus, apud Matth. Monach. Schol. 6. Balſamon. Juris Græci interpres celeberrimus, apud Joan. Epiſt. Citri in Can. Pœnit. 5. Baſil. cap. 3. & Alii apud Beſſar. epiſt. 4. ad Gennad.: tumquia

tota

tota firmitas teſtificationis ſundatur in ipſomet Candidato aſſerente coram Confeſſario, ſe nullo impedimento à Sacris Ordinationibus retardari; hoc autem abſurdum eſt, ex Apoſt. 2. Cor. 10. 18. dicente: *Non qui ſeipſum commendat, ille probatus eſt, ſed quem Deus commendat*. Et ſanè indigniſsimi omnes ad Sacras Ordinationes accederent, cum omnes Confeſſario maculas ſuas ab Altari repellentes utique reticerent, nec umquam paterentur ſcripto exarari; ergò conſuetudo hujuſmodi requirendi à Confeſſariis teſtificationem pro Ordinandis admittendis ſive verbo, ſive ſcripto fiat, utpote Sacramento injurioſa, & ad finem intentum penitus inutilis, veluti illicita eſt omnino repellenda.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur objectiones contra primam Partem.

418. OBji.I. Graviſſimum negotium requirit certiſſimum, & rigidiſſimum examen: at promotio Ordinandorum eſt graviſſimum Eccleſiæ negotium: ergò exigit certiſsimum, & rigidiſsimum examen: hoc autem fit exigendo à Confeſſariis teſtificationem ſivè verbo, ſive ſcripto de qualitatibus Ordinandorum, & impedimentis ab Ordine arcentibus, quandoquidem coram Deo, qui confitetur, eſt accuſator, & teſtis ſui ipſius, cui propterea citra hæſitationem credendum eſt; ergò hujuſmodi teſtificatio Confeſſarii ſive ſcripto, ſive verbo eſt ut licita admittenda: tum quia majora mala ſequuntur ex hujuſmodi interrogationis omiſsione, quam ex fractione ſigilli: ex priori enim oritur promotio malo-

rum Miniſtrorum, quod eſt publicum Eccleſiæ incommodum: ex revelatione verò ſolummodò infamia promovendi, quod eſt malum privatum, publico minimè præſerendum.

419. Reſp. ne. min. ſubſumptum: nam qualitates Ordinandorum, mediâ Confeſſarii teſtificatione, verbo, vel ſcripto exaratâ, indagando, non eſt certiſſimum medium ad veritatem inveniendam: tumquia Confeſſarii ſtrictiſſimo vinculo ad tegendam confitentium turpitudinem obſtringuntur, & amore filii ſpiritualis ad id magnopere adiguntur: tumquia Doctrinâ hujuſmodi in Eccleſia admiſsâ, Pœnitentes pudenda ſua Confeſſarios celarent, ſola leviſſima revelantes, cum Sacramenti contumelia, damnoque maximo ipſiuſmet Eccleſiæ; igitur incertiſſimum eſſet Confeſſarii teſtimonium; & propterea Tribunalia illud repellunt.

420. Idcircò quod ſubditur leviſſimum eſt: nego quippe aſſumptum, & ejuſdem conſeq.: aſſumptum quidem, quia majora mala & incommoda ex ſigilli Sacramentalis fractione, quam ex unius, vel alterius indigni admiſsione ad Ordines ſequuntur; ex primo enim orietur, aut neminem, aut paucisſimos ad Pœnitentiæ Sacramentum accedere, nec niſi leviſsima peccata aperiri: ex ſecundo autem paucos tantum indignos admitti, qui poſſunt, aliis mediis detegi; quod quidem privatum incommodum eſt. Conſeq. quoque mala eſt: nam ob quæcumque incommoda, numquam Deo injuria, ejuſque Sacramentis irroganda eſt, quod ſanè contingeret, ſi revelata in Confeſsione Sacramentali prodere liceret, Dei Tribunali unicè reſervata.

421. Obji. II. Ex hoc, quod revelatio ſecreti Sacramentalis arceat Fideles à Pœniten-

tiæ Sacrâmento ſuſcipiendo; ejuſque abominationem inducat, non arguitur in aliquo caſu minimè licere; ergò licitum eſt in aliquo caſu; ergo Græci Epiſcopi benè agunt in examine Ordinandorum Confeſſarii teſtificationem exigentes; graviſsimâ quippe cauſâ moventur. Conſeq. patet. Prob. ant. ex hoc, quod revelatio ſecreti naturalis alicui externo arceat Homines à revelandis Amico ſecretis ſub ſigillo naturali, non arguitur in aliquibus caſibus revelare ſecretum naturale nequaquam licere; ergò idipſum minimè arguitur in ſecreto Sacramentali, cum non minus malum ſit, reddere odibile ſecretum naturale, quam Sacramentale: eo magis quia in Scripturis Pœnitentiæ inſtitutivis non apparet obligatio adeo ſtricta hujuſmodi ſecreti Sacramentalis.

422. Reſp. ne. ant., & conſeq. probat. Nam malum, quod revelatione ſecreti naturalis evitatur, nulla alia ratione evitari poteſt, nec ſpectat ad ſuperius Tribunal, cum in linea pure naturali verſetur, adeoque nec Amicus de ſecreti ſui revelatione in caſibus exceptis juſtè conqueri poteſt. Quæ autem à Confeſſario in examine Epiſcopali Græcorum flagitantur, alio pacto ſciri poſſunt, nec Tribunali purè naturali ſubduntur, ſed ſupernaturali, cui omninò reſervantur: hinc peccata liberrimè tametſi pudenda, & ſecretiſsima Confeſſariis panduntur, & propterea rationabiliter ſecretorum Sacramentalium, non verò naturalium in caſibus quibuſdam revelatio eſſet odibilis.

423. Nec refert, hujuſmodi ſecretum expreſsè in Scripturis minimè contineri: habetur enim in Verbo Dei tradito, & ex ipſamet Sacramenti inſtitutione deducitur, cum loco Dei

Sa-

Sacerdotes in eo Tribunali Judices ſedeant, ad quod peccata, veluti proprium Dei, deferuntur; & propterea ad aliud Tribunal trahi non poſſunt: quamvis autem in primitiva Eccleſia permitteretur interdum Pœnitentibus in Ambone pro majori ſui humiliatione propria ſcelera revelari, quæ in Confeſsione aperuerant; numquam tamen licebat Sacerdotibus ipſa publicè exponere, Pœnitentibus invitis: imò ſub rigidiſsimis pœnis erat interdictum, de Pœnit. Diſt. 6. cap. 2.

ARTICULUS TERTIUS

Solvuntur Objecta contra ſecundam Partem.

424. OBji. I. Conſuetudo antiquiſsima habet vim legis, & præſcriptionem inducit, ipſiſmet Latinis fatentibus: at in Eccleſia Græca conſuetudo viget antiquiſsima exigendi teſtimonium ſcriptum à Confeſſariis de qualitatibus Ordinandorum, ex Taraſio novæ Romæ Antiſtite, vitæ Sanctitate, & Doctrina clariſsimo, Iconomachiſmi everſore, & VII. Synod. adverſus eos promotore, epiſt. ad Chilian. Epiſcop. Rhimnæ ſub Sidenſi Metropol. apud Leonem Philoſophum Auguſt. lib. 2. Juris Græci Rom. tom. 1. Eumdem morem jam obſoletum reſtauravit Michael III. cognomento Anchialenſis Conſtantinopolitanus Patriarcha, apud Coreſsium Epiſt 3. ad Coridal.; ergò hujuſmodi conſuetudo antiquiſsima habet vim legis; ergò licitè obſervatur.

425. Reſp. majorem intelligi de conſuetudine Juri Divino, & Naturali nequaquam contradicente, non verò de ipſis repugnante, veritati, & rationi minimè præferenda, Diſt. 8.

Cap. *Veritatè*, Cap. *ſi Conſuetudinem*; tunc enim numquam præſcribit, ut ipſemet docet Photius Græci Schiſmatis Author in Nomocan. tit. 1. cap. 3. Balſaman. in cap. 16. Primæ, & Secundæ Synodi.

426. Minor quoque falſa eſt ex ipſomet loco adducto Taraſii, qui eo loco conſuetudinem hujuſmodi dicit apertiſsimè malam eſſe, perverſam, atque anathemate dignam, & propterea tollendam, quæcumque illa ſit. Cæterum loquitur Taraſius non de Confeſsione ſecreta, & clamculari, ſed de publica illa, & confuſibili, quæ in Eccleſia fiebat interdum in primitiva Eccleſia, per Nectarium Conſtantinopolitanum Antiſtitem ſublata, infamiam inferente, atque ab Ordinibus arcente, ex Innoc. I. epiſt. 3. Confeſſarius ergò teſtabatur, ex hujuſmodi Confeſsione nihil adverſus Filium ſpiritualem reſultare, quominus ad Sacros Ordines admitteretur: & hoc pacto aliæ ſimiles authoritates, ſi quæ ex Græca antiquitate adduci poſſunt, intelligendæ ſunt: at nihil ad rem faciunt, cum de Confeſsione Sacramentali, uti in præſenti apud Græcos in uſu eſt, ſermo inſtituatur.

427. Obji. II. Epiſcopus, & Confeſſarius conſtituunt unum Tribunal Sacramentale, cum Confeſſarius authoritatem ſuam ab Epiſcopo accipiat; ergò, petente Epiſcopo, ſibi aperiri revelata in Confeſsione à Candidatis Ordinationum, obtemperare debet, eo modo, quo Delegatus in Foro externo faciens unum cum Delegante Tribunal, poteſt ei aperire ſtatum Cauſæ coram ſe vertentis. Sic etiam ob eamdem rationem Confeſſarius peccata reſervata Pœnitentis ipſomet Reſervanti licitè revelat pro abſolvendi poteſtate obtinenda, & Interpres

pres crimina confitentis aperit Confeſſario, ut ab eo eorumdem abſolutionem obtineat.

428. Reſp. ant. eſſe falſum: quamvis enim Confeſſarius ab Epiſcopo, Oves, ſuper quas in Sacramentali Foro juriſdictionem exercet, accipiat, non tamen poteſtatem ligandi, atque ſolvendi; hanc enim habet ab ipſomet Chriſto, cum Sacerdotio initiatur. Cæterum ne. conſeq. ſemper enim verſamur in eodem Foro Sacramentali, & propterea Confeſſarius Præſuli reſervanti peccata Pœnitentis revelare poteſt, & Interpres Confeſſario aperire, quia idem ſemper eſt Forum Sacramentale, eodemque vinculo ſecreti tam Reſervans, quàm Interpres tenentur. Quando autem Epiſcopus requirit teſtificationem ſcriptam pro Ordinandis, id non facit ut Judex Sacramentalis, & in Foro interno, ſed veluti judicialis, & in Foro externo; adeoque diſparitas latiſsima eſt, nec ullo pacto Epiſcoporum Orientalium abuſum juſtificat.

CAPUT V.

De Unctionis Extremæ Sacramento.

SECTIO PRIMA

An extrema Unctio ſit verum novæ Legis Sacramentum?

429. UNctionem Ægrotorum in vitæ diſcrimine laborantium, extremam appellatam, certiſque Ritibus collatam, Novæ Legis eſſe Sacramentum, Catholica tenet Eccleſia, uſuque perpetuo confirmatur. Jacobitæ, & Cophtæ oppoſitum mordicus ſuſtinent: quibus Sectarii quoque Occidentales ſuppetias ferunt

nedum antiqui, ut Albigenſes; Lollardi; Wiclephiſtæ: verum etiam moderni Lutherani, & Calviniſtæ, quos omnes Triden. ſeſs. 14. Can. 2. anathemate proſcribit. Videndum eſt, an fundamento aliquo nitantur?

430. Notandum autem eſt, multas dari in Dei Eccleſia Unctiones. I. Eſt Cathecumenorum ante Baptiſma. II. Baptizatorum in fronte per Epiſcopos, quæ Confirmatio appellatur. III. Qua Sacerdotum manus, Epiſcoporum verò & manus, & caput in ſui Ordinatione perunguntur. IV. Qua Reges Oleo ab Epiſcopis ſacrantur. V. Quæ in ſacrorum Vaſorum, Altaris, Templique conſecratione fieri ſolet. VI. Qua Fideles ægroti, dum in vitæ diſcrimine verſantur, Oleo ab Epiſcopis benedicto perunguntur in aliquibus membris, & propterea Extrema vocitatur. De hac ultima Quæſtio vertitur, an ſit Novæ Legis Sacramentum?

ARTICULUS PRIMUS

Unctio in poſtremo hoc ſenſu accepta eſt verum Novæ Legis Sacramentum.

431. Oſtenditur breviter ex Divina Scriptura: nam Jacobi 5. 14. habetur: *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum Oleo in nomine Domini: & Oratio fidei ſalvabit infirmum, & alleviabit eum Dominus: & ſi in peccatis ſit, remittentur ei*: quibus verbis denotatur ſignum efficax Gratiæ, quæ infunditur in hoc Sacramento: nam per *Ungentes Oleo* innuitur materia, ſicut in Baptiſmo per ly *Baptizantes*, Matth. ult. Per ly *in nomine Domini* indicatur forma ex Divina inſtitutione profecta,

ſectâ, ſicut eadem de Baptiſmo innuitur, Math. ult. dum dicitur, *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*: inſuſio verò Gratiæ, cæterique Extremæ Unctionis effectus illis verbis exprimuntur: *Et alleviabit eum Dominus*; & , *ſi in peccatis ſit, remittentur ei*: ſicut Joann. 3. 5. dicitur: *Niſi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non poteſt introire in Regnum Dei*. Miniſtri quoque deſignantur, dum dicitur: *Inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, ungentes eum*, ſicut Matth. ult. poſtquam Apoſtolis dictum eſt: *Docete omnes Gentes*, ſubditur: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*; ergò in Unctione Extrema reperitur ſignum ſenſibile, Gratiæ infuſio, ab illo ſigno ex Divina inſtitutione dependens; adeoque eſt verum, & proprium Novæ Legis Sacramentum.

432. Nec dici poteſt, deeſſe Chriſti inſtitutionem in loco citato non apparentem; etſi enim explicitè ibi non pateat, habetur tamen implicitè, & æquivalenter, dum aſſeritur ibi, remitti peccata, quod fieri nequit, niſi à ſolo Deo, & quidem per Gratiæ infuſionem cum reſtrictione ad peculiares Miniſtros, nempè Presbyteros, & materiam determinatam, nempè Oleum, Unctionem, ac preces determinatas, ſcilicet Orationem fidei, formæ vices gerentes; ergò Symbola iſta ſigna ſunt Sacramentalia, non à Jacobo inventa; tantus enim Apoſtolus hujuſmodi flagitium nec cogitaſſe dicendus eſt; ſed promulgata, inſinuata tamen apud Marcum 6. 13. ut optimè Triden. ſeſs. 14. cap. 1. adeoque ad donum ſanitatis nequaquam pertinet, quo morbi corporales ſolummodo tolluntur: Extrema autem Unctio morbos aufert ſpirituales, nempe peccata, & munera cœleſtia

 Gra-

Gratiæ largitur, quod non facit donum ſanitatis.

433. Eccleſiæ quoque ſenſus, & uſus idipſum docet: nam præter an iquos Patres Chryſoſt. lib. 3. de Sacerd. Cyril. Alexand. de Orat. in Spirit. lib. 6. Auguſt. ſerm. 215. Innoc. I. Epiſt. ad Decen. Eugub. Epiſcop. n. 8. Diſt. 95. Cap. *Illud ſuperfluum*. Et Concilia Nicænum Can. 69. ex Arab. translat. Cabilon. II. Can. 48. Mogunt. ſub Rabano cap. 26. Meldenſe apud Burcard. lib. 4. cap. 75. Florent. Oecumen. cui Nationes Orientales aſſenſum præbuerunt, apertè id diffinivit in Inſtruc. Armen., inquit enim: *Quintum Sacramentum Extrema Unctio eſt, cujus materia eſt Oleum olivæ per Epiſcopum benedictum. Hoc Sacramentum, niſi infirmis, de cujus morte timetur, dari non debet.*

434. Idipſum Eccleſia Græca, etiam Schiſmatica ſenſit, ut ex Euchologia habemus c. 98. ita ſonante: *Canon conſolationis in Peccatoris Confeſſione, quod etiam fit in adminiſtranda Extrema Unctione*. Magiſque explicat Nicolaus Cabaſilas de Liturgia cap. 29. ita ſcribens: *Peccatorum quoque remiſſio Pœnitentibus datur per orationem Sacerdotum, & ultimum Olei Sacramentum, quod etiam corporalis morbi medelam, & peccatorum remiſſionem dat iis, quibus peragitur, ut habet Apoſtolica traditio: Infirmatur quis in vobis? Accerſat Presbyteros Eccleſiæ, & orent pro ipſo, ungentes eum Oleo, & Oratio fidei ſervabit laborantem.* Similia tradit Jeremias Conſtantinopolitanus Patriarcha Reſp. 1. ad Interrog. Germon. cap. 7. Extremam Unctionem inter ſeptem Sacramenta recenſens, quod quidem Græci Venetiis degentes confirmarunt Reſp. 12. inter ſeptem Sacramenta Extremam quoque Unctionem numerantes: Hinc

Hinc Michaelem Auguſtum Andronici filium, ſalute jam deſperata, Sacram Unctionem ſumpſiſſe, narrat Georgius Pachimeres lib. 11. Hiſt. Eccleſiaſt., & de ſimilibus Eccleſiæ monumenta innumera referunt exempla; igitur ex Doctrina, & ſenſu Eccleſiæ Extrema Unctio eſt verum Novæ Legis Sacramentum.

435. Tandem ratio ipſa, & congruitas idipſum ſuadet: nam pro aliis neceſſitatibus cætera Sacramenta ſunt inſtituta, nempe Baptiſmus, ut regeneremur ad Vitam, Confirmatio, ut roboremur ad pugnam, Pœnitentia, ut reſurgamus ad Gloriam, Euchariſtia, ut Spiritu nutriamur, Ordo, ut Miniſtri Eccleſiæ inſtituantur, Matrimonium, ut Populus Dei propagetur; ergò etiam medium aliquod, seù Sacramentum inſtitui decuit, quo ægritudine laborantes, nedum ejus moleſtias libenti animo ſuſtineamus, ſed viribus quoque in agone mortis muniamur, ut pugnare invictè cum hoſtibus noſtræ ſalutis æternæ poſſimus, & animo lubenti Chriſti vultum morientes inſpicere valeamus: ad hunc autem eſt Extrema Unctio finem inſtituta; ergò ipſa eſt verum Novę Legis Sacramentum.

ARTICULUS SECUNDUS

Solvuntur Objectiones.

436. OBji. I. Extrema Unctio effectus ſuos non producit ex opere operato, ſed operantis, nempe Sacerdotis, cujus oratione impetrantur: dicitur enim in Textu citato Jacobi: *Inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum, & oratio Fidei ſalvabit infirmum*; ergo Extrema Unctio non eſt Novæ Legis Sacramentum.

 437. Reſp.

437. Reſp. ne. ant. Argumenti, & conſ. probat. illa enim verba, quæ citantur Jacobi, non ſignificant, orationibus Sacerdotum tamquam ex merito effectum produci, alioquin non magis Presbyteri, quam alii viri Sancti, Sacerdotibus interdum meliores, poſſent ad orandum accerſiri: ſed quod verba orationis, quibus utuntur Sacerdotes, rationem habent formæ: dicitur autem, *Oratio Fidei ſalvabit infirmum*, non quia effectus ex precibus, & merito prodeat Sacerdotis, tamquam Perſonæ privatæ, ſed quia Fides ſignificat omnia Chariſmata Fide nitentia, quæ communicantur unicuique, Rom. 1. 2. 3. *Sicut Deus diviſit menſuram Fidei*: vel quia efficacia Sacramentorum in virtute conſiſtit verborum Chriſti, quæ Fide comprehenduntur, juxta Auguſt. Trac. 80. in Joan.: vel quia in ſuſcipiente, ut effectus habeatur, Fides requiritur; vel quia Sacerdos agit nomine Eccleſiæ, cujus Fide infirmus ſalvatur.

438. Objі. II. Extrema Unctio non producit infallibiliter effectum ſuum, nempe ſanitatem Ægroti, quæ profectò præcipuus videtur hujus Sacramenti effectus; ſpiritualis enim, nempe remiſſio peccatorum, ponitur ſolummodo ſub conditione, *& ſi in peccatis ſit remittentur ei*, nec tamen ſemper habetur, cum obitus frequenter ſequatur, aut ſaltem valetudo minimè reſtituatur: neque etiam remiſſionem peccatorum: nam reatus culpæ per Confeſſionem Sacramentalem, &. Contritionem antecedentem ſupponitur deletus: reatus verò pœnæ per ſatisfactionem ſubſequentem, ad quam Ægrotus tenetur, extinguendus eſt: ergò Extrema Unctio non eſt Sacramentnm.

439. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. dico, Sanitatem corporalem eſſe quidem effe-

ctum

ctum hujus Sacramenti, ſi Ægroto expedierit, non tamen primarium, ſed ſecundarium, eo quia non ad ſanitatem abſolutè tribuendam, ſed alleviandam inſtitutum eſt, ut faciliùs, & tranquillius ad Deum pergat: primariò verò ad Gratiam habitualem augendam, & alia munera Cœleſtia tribuenda, quibus munitus ægrotus ſiſtere ſe Divino Tribunali, ſi vocatus fuerit minimè formidet. Quantum verò ad peccata utique verum eſt, læthalia fuiſſe dimiſſa per Confeſſionem Sacramentalem: at hujuſmodi Sacramento minuitur reatus pœnæ temporalis, & mortalia quoque dimittuntur per accidens, ſi obicem non invenerit, & Pœnitentię Sacramentum ſumi non poterit, juxta doctrinam D. Thom. Supplem. Quæſt. 30. art. 1., & Subtil. 4. Diſt. 9. Quæſt. Unic. §. *De ſecundo*, impedimenta quippè tollit Exeuntium, & reliquias peccati. Venialia verò dimittuntur per ſe, juxta Subtilem 4. Diſt. 23. Quæſt. Unic. §. *Primo ſic*. Et Seraphicum ibidem art. 1. Quæſt. 1. in Corp.; quocirca habetur integer effectus Sacramenti in rectè diſpoſito, nempe valetudo corporalis, ſi Animæ expedierit, alleviatio morbi, & anguſtiarum mortis, ſi ad Deum pergere contingat: dimiſſio Venialium per ſe, & Mortalium per accidens, & Gratiæ augmentum..

440. Obji. III, In primitiva Eccleſia non legitur uſus hujus Sacramenti, ſicut cæterorum, vel ſaltem habetur ſolùmmodo, Oleum, quo Infirmi unguntur, benedictum eſſe oportere, quod nihil probat, cum innuat ſolum Ritum eo modò, quo Aqua benedicta eſſe debet, ut Baptiſmo deſerviat: tumquia in Veteri Teſtamento non leguntur Figuræ Extremæ Unctionis, ſicut cæterorum Sacramentorum: hinc nec Chriſtum, nec Apoſtolos hujuſmodi Unctionem ad-

 hibuiſ-

hibuiſſe legimus in Scripturis; ergò Extrema Unctio non eſt Sacramentum, ſed merus Ritus.

441. Reſp. falſum eſſe ant., cum ex Surio tom.2.; & Bollan. in Act. Sanct. plura legantur exempla; cæterum cum in primitiva Eccleſia Fidelium perſecutio urgeret, & Miniſtri in Cathacumbis laterent, Apoſtoli verò curis majoribus premerentur, mirum non eſt, uſum minimè legi adeo frequentem, qui in ſæculis poſterioribus habetur: quamvis autem apud Patres, & Concilia antiqua Extrema Unctio ità expreſſe non legatur, habetur tamen deductivè, cum ſtatutum ſit, Oleum Infirmorum ab Epiſcopis benedici oportere, quod de Oleis ad alios uſus ſacros ordinatis minimè dicitur.

442. Nec officit, in Veteri Teſtamento non legi uſum hujuſmodi Olei Infirmorum; ut enim optimè D.Thom. Supplem. Quæſt.19. art.1. ad 2. Extrema Unctio Sacramentum eſt Exeuntium, Hominem immediatè ad Gloriam diſponens; hujuſmodi autem tranſitus eo tempore haberi nequaquam poterat, Redemptionis pretio nondum ſoluto. Cæteræ verò curationes, quæ in Scripturis leguntur, Oleo mediante, Unctionem hanc remotè præfigurarunt; quæ verò Mar.6. 5. inſinuatur, proximè, ex Triden. ſeſs.14. de Extrem. Unct. cap.1.

443. Obji.IV. Unctio à Valentinianis Hæreticis in Vitæ fine morientibus, ex Iren. lib.1. cap.5. à Gentilibus verò defunctis Oleo Aqua mixto perunctis, legitur applicata; ergò Extrema Unctio non eſt Sacramentum, quod utique neque ab Hæreticis, nec à Gentilibus in uſum adducitur.

444. Reſp. ne.conf. Nam idem Ritus, & Elementum apud Paganos mera ſuperſtitio eſſe poteſt, apud Chriſtianos verum Sacramentum,

ſine variato! ſic ablutio apud Mahumetanos, & Hæbreos fit ſuperſtitioſè, apud Chriſtianos ſanctiſſimè, cum ablutio tali Ritu confecta ſit verum Baptiſmi Sacramentum. Ceterum Ethnici non morientes, ſed mortuos Oleo Aqua permixto ungebant. Valentiniani in fine vitæ fortaſſe Sacramentum Extremæ Unctionis miniſtrare intendebant, cum eſſent Chriſtiani, neque enim Hæretici in omnibus errant. Cæterum, ſi dicatur cum Epiphan. Hæreſ. 30. Valentinianos, qui ab eodem Arcontici appellabantur, ſtatim poſt mortem, non verò ante ipſam Infirmos perunxiſſe, tunc non Sacramentum, ſed potius Sacrilegium, Ritu ſacro abutentes, miniſtrabant.

SECTIO SECUNDA

Quædam Quæſtiunculæ diſſolvuntur.

445. QUæres I. Quænam ſit materia Extremæ Unctionis?

446. Reſp. Materiam remotam eſſe Oleum olivę, Florentina Synodo ita expreſſe diffinienṫe in Inſtruc. Armen., & Triden. ſeſs. 14. de Extrem. Unct. cap. 1. Quę licet olivę conditionem non exprimat, quia tamen Oleum abſolutè ſtatuit eſſe materiam hujus Sacramenti, intelligenda eſt de Oleo olivæ, quod eſt ſimpliciter, & in communi opinione Oleum, eo modo, quo de Aqua in Baptiſmo, Pane, & Vino in Euchariſtia intelligimus; quo circa Innoc. I. Epiſt. ad Decen., cum illud Chriſma appellat, non in rigore, ſed generali quadam ratione loquitur. Quod quidem Oleum, ut Extremæ Unctionis materia eſſe poſſit, ab Epiſcopo benedici oportet neceſſitate Sacramenti, ex Conciliis

cita-

citatis ibidem, quod quidem perenni traditione accepimus, quidquid in contrarium Cajetanus ſenſerit 3. Par. Quæſt. 72. art. 3.

447. Materia proxima eſt Unctio membrorum, nempe oculorum, aurium, narium, oris, manuum, pedum, & renum, eo quia in membris illis radix eſt morbi ſpiritualis, nempe peccati, ex appetitu ortum habentis, qui profectò à ſenſibus originem trahit: iſtæ tamen actiones ad integritatem faciunt Sacramenti, non verò ad eſſentiam: hinc Eccleſiæ particulares, aliæ plures, aliæ pauciores Unctiones faciunt.

448. Quæres II. Quænam ſit Forma hujus Sacramenti?

449. Reſp. Eam eſſe, quâ utitur Eccleſia Romana, & Florentinum loc. cit. ipſam præſcribit, ſcilicet: *Per iſtam Sanctam Unctionem, & ſuam piiſſimam Miſericordiam indulgeat tibi Dominus, quidquid deliquiſti.* Et elicitur ex Jacobo cit. *Inducat Presbyteros Eccleſiæ, & orent ſuper eum &c.* Forma verò hæc cur ſit deprecativa, non autem enunciativa, ſicut in cæteris Sacramentis, eſt voluntas Chriſti Inſtitutoris. Addi poteſt, quia ſuſcipientes Sacramentum viribus propriis deſtituti, ac Dei Tribunali proximè ſiſtendi, Eccleſiæ præcibus indigent, quæ fiunt potiſſimè miniſterio Sacerdotum, ſecundariò verò cæterorum Fidelium.

450. Quæres III. Quinam ſit hujus Sacramenti Miniſter?

451. Reſp. Si de Ordinis poteſtate ſit ſermo, Sacerdotem quemlibet eſſe hujus Sacramenti Miniſtrum, non Laicum, quicumque ille ſit, ex Triden. ſeſſ. 14. cap. ult., & docet Innoc. I. Epiſt. ad Decen. Si verò de authoritate ordinaria loquamur, Parochum eſſe hujus Sacramenti Miniſtrum, vel alium Sacerdotem ab

ipſo

ipſo delegatum: hoc enim ad Paſtoralem ſpectat authoritatem, Filios Eccleſiæ in extremo diſcrimine, atque agone verſantes ſalutari Oleo ad luctam roborare; taliſque revera Eccleſiæ ſtylus eſt, Sacerdotes omnes citra Parochi facultatem explicitam, vel ſaltem implicitam, excludentis.

452. Quæres Ultimo, Quænam diſpoſitio ad dignè recipiendam Extremam Unctionem requiratur?

453. Reſp. Cum Extrema Unctio ſit Vivorum Sacramentum, eos qui illud ſuſcipere debent, in Gratia eſſe oportere: hinc præmitti ſolent eidem Pœnitentia, & Euchariſtia, ut fructuosè ſuſcipiatur; ſi tamen Infirmus poſt ipſa ſuſcepta in peccatum relaberetur, ejuſque omninò obliviſceretur inculpabiliter, aut ob aliam cauſam citra ejus crimen, Sacramenta illa irrrita eſſent, Ægroto alium obicem non ponente, effectus Extremæ Unctionis haberetur, & læthale illud abſtergeretur, juxta verba Jacobi: *Etſi in peccatis ſit, dimittentur ei.*

CAPUT VI.

De Matrimonii Sacramento.

SECTIO PRIMA

An: Matrimonium conſummatum ſit indiſſolubile?

454. SUpponimus hìc Matrimonium inter Chriſtifideles contractum eſſe Novæ Legis Sacramentum, quod quidem etiam Sectarii Orientales admittunt: at quoniam in eo multa ſunt, nempe Vinculum, Fides, & Bonum prolis, quæ à Theologis bona Matrimo-

nii

nii nuncupantur, Vinculum ſolummodo, quo unio Chriſti cum Eccleſia ſignificatur, utpote indiſſolubile, Sacramenti nomen aquiſivit. Hinc oritur præſens difficultas, an hoc Vinculum ita ſit indiſſolubile, ut nullo caſu poſſit ſolvi, neque ipſiuſmet Eccleſiæ authoritate?

455. Notandum eſt autem, minimè hìc ambigi, quin Matrimonium ratum, non verò conſummatum, quoad Vinculum, aut ingreſſu in Religionem, aut diſpenſatione Eccleſiæ in caſu aliquo graviſſimo poſſit diſſolvi: vel Matrimonium conſummatum, non quidem quoad Vinculum, ſed quoad Thorum, & cohabitationem, aut conſenſu Conjugum, aut alterutrius ingreſſu in Religionem, aut in pœnam delicti, vel alias graves cauſas poſſe pariter Eccleſiæ authoritate diſſolvi: ſed difficultas eſt de Matrimonio conſummato, an ejuſdem Vinculum poſſit reſcindi? Jacobitæ, & Cophtæ, apud Dominic. à Trin. in Bibliot. ſec. 10. c. 23. ex Thoma à Jeſu de converſ. omn. Gent., Blaſio Tertio in ſua Syria de Patriarc. Alex., qui eamdem ſententiam Abyſſinis, & Aliis Orientalibus Nationibus adſcribit, mordicus tenent, Matrimonii conſummati Vinculum in aliquibus caſibus poſſe diſſolvi. Videndum nunc eſt, an hujuſmodi ſententia poſſit ſuſtineri?

ARTICULUS PRIMUS

Matrimonium conſummatum numquam eſt diſſolubile.

456. Oſtenditur ex Scripturis; nam Mar. 10. 11. 12. habetur: *Quicumque dimiſerit Uxorem ſuam, & aliam duxerit, adulterium committit ſuper eam: etſi Uxor dimiſerit Vi-*

Virum ſuum, & alii nupſerit, mæchatur. Lucæ 16. 18. *Omnis qui dimittit Uxorem ſuam, & alteram ducit, mæchatur, & qui dimiſſam à Viro ducit, mæchatur*. Non mæcharetur autem ſive Vir, ſive Uxor alteri nubendo, ſi Matrimonium conſummatum eſſet ſolubile: nam adulterium non committitur, niſi ſe miſcendo cum Uxore aliena, aut alieno Viro, quæ ſanè non eſſet, ſi Matrimonium eſſet ſolubile; ergò ſi mæchatur ſe copulans alteri Viro, aut Uxori, Vinculum Matrimonii eſt omninò indiſſolubile.

457. Nec officit, Mat. 5. 32., & 19. 9. excipi caſum fornicationis: tumquia ſaltem in nullo alio caſu, præter fornicationem, Matrimonii Vinculum liceret diſſolvere, cum tamen ipſi Orientales ob alias etiam leviores cauſas frequenter diſſolvant: tumquia ſententiæ Marci, & Lucæ ſunt univerſales, & à Matthæi loco independentes, cum ipſi independenter à Matthæo ſcripſerint. Marcus quidem, ut Romani, quæ Petrus ore docuerat, dogmata in ſcriptis haberent; Lucas, ut Gentes, quibus Paulus Evangelium annuntiaverat, & cæteris carebant Evangeliis, doctrinam certam haberent, ne à Pſeudoprophetis deciperentur, ut indicat ipſe in Evangelii exordio, & ex Ambroſ. Commen. in Lucæ, Hieronym. de Viris illuſ. in Lucam, & Euſeb. lib. 3. Hiſt. cap. 24. colligitur. Tumquia Matthæus de dimiſsione Uxoris quoad Vinculum in cauſa fornicationis nequaquam intelligi poteſt, ſed ſolummodo quoad Thorum, & cohabitationem, alioquin pars fornicaria melioris eſſet conditionis, quam caſta: illa quippe diſſolvere Vinculum Conjugii poſſet, non verò iſta, quod omninò abſurdum eſt; ergò Chriſtus in Evangelio etiam

Mat-

Matthæi indiſſolubilitatem Matrimonii ſancivit etiam in caſu fornicationis.

458. Idipſum habetur ex Paulo ad Rom. 7. 2. ubi ait: *Nam quæ ſub Viro eſt Mulier, vivente Viro, alligata eſt Legi: ſi autem mortuus fuerit Vir ejus, ſoluta eſt à lege Viri. Igitur vivente Viro, vocabitur adultera, ſi fuerit cum alio Viro: ſi autem mortuus fuerit Vir ejus, liberata eſt à lege Viri, ut non ſit adultera ſi fuerit cum alio Viro.* Et 1. Cor. 7. 36. *Mulier alligata eſt legi, quanto tempore Vir ejus vivit, quod ſi dormierit Vir ejus, liberata eſt, cui vult nubat tantum in Domino.* Quibus locis Apoſtolus unicam cauſam aſsignat diſſolutionis Vinculi Matrimonialis, nempe, alterutrius ex Conjugibus obitum.

459. At difficultatem omnem tollit eodem capite Paulus: cum enim ad uſum Matrimonii hortatus eſſet Conjuges ad incontinentiam præcavendam, ſubdit. v. 10. *Iis autem, qui Matrimonio juncti ſunt, prçcipio non ego, ſed Dominus, Uxorem à Viro non diſcedere: quod ſi diſceſſerit, manere innuptam, aut Viro ſuo reconciliari. Et Vir Uxorem non dimittat.* Hæc autem disjunctiva Pauli eſſet inepta, & falſa, ſi Matrimonium poſſet quoad Vinculum diſſolvi: nam ſi Vir adulteraſſet, non deberet ipſa utpote innocens manere innupta, ſed poſſet tranſire ad aliud Conjugium: ſi verò ipſa adulteraſſet, deberet abſolutè Marito ſuo reconciliari, non autem manere innupta, aut Viro ſuo reconciliari, commodum quippè ex iniquitate referret, ſe à Viro ſeparans ſibi moleſto: nam, etiamſi ſit Adultera, pœnamque mereatur, adhuc tamen ſi Vir ad aliud Conjugium tranſeat, Matrimonium prius diſſolvitur, & ipſa libertatem priſtinam aquirit. Hinc Auguſt.

hom.

hom.47. inter 50. optimè ad rem noſtram Fideles inſtruens: *Solius*, inquit, *fornicationis cauſâ licet Uxorem dimittere; ſed illa vivente, non licet aliam ducere, & Vobis, Fœminæ, nec illos Viros, à quibus per repudium receſſerunt Uxores eorum, Maritos habere conceditur; non licet: adulteria ſunt iſta, non conjugia*; ergò Matrimonium priùs ritè celebratum, etiam in caſu fornicationis alterutrius ex Conjugibus, eſt omnino indiſſolubile.

ARTICULUS SECUNDUS

Idipſum ex Eccleſiæ ſenſu, Patrumque doctrina evincitur.

460. CONcilia antiquiſſima, ut Elibertinum Can.8., & 9. Milevitanum II. Can. 17. Africanum Can. 69. Forolivien. Can. 10. Tribur. Can. 46. Nanneten. Can. 12. apertè ſtatuunt ſub graviſſimis pœnis, Conjugem ab altero relinqui non poſſe, citra graviſſimam cauſam: at ſi dimittatur, etiam ex cauſa, innocentem non poſſe alteri copulari, ſed mortem prioris expectari oportere, nec dimiſſam ab uno Conjuge Mulierem poſſe ſumi ab altero Viro, quod ſanè falſum eſſet, ſi fornicatio ad diſſolvendum Matrimoniale Vinculum ſufficeret. Synodus Quini-ſexta ſeu Trullenſis apud Græcos, etſi minimè Oecumenica, magnæ tamen exiſtimationis, Cap.87. graves pœnas præſcribit, veluti illicitè agentibus, nempe adulteræ, quæ, relicto proprio Viro, ad alium ſe converterit, & Viro, qui legitima Uxore relicta, alteri nupſerit, veluti adulterii Reo, & cap. 48. *Qui Uxorem aliis deſponſatam, vivente adhuc Sponſo, ut Uxorem duxerit, judicio adulterii ſubjaceat*; ergò ſupponit, nullo caſu

Matri-

Matrimonium conſummatum poſſe diſſolvi, alioquin accipientes aliam Conjugem adulterium minimè committerent. Florentinum denique, quod ab Orientalibus omnibus ſpontè ſuſceptum fuit, in Inſtruc. Armen. §. *Septimum* cum Matrimonium ſtatuiſſet eſſe Novæ Legis Sacramentum, ſubdit: *Quamvis autem causâ fornicationis liceat thori ſeparationem facere,* (quod in Scripturis exprimitur per ly *dimittere,*) *non tamen aliud Matrimonium contrahere fas eſt, cum Matrimonii Vinculum legitimè contractum perpetuum ſit.*

461. Idipſum expreſſis verbis affirmant Patres vetuſtiſſimi, ut Clem. Alexand. lib. 2. Strom. cap. 12. Orig. Trac. 7. in Matth. Chryſoſt. hom. 17. in cap. 5. Mat. Baſil. epiſt. 1. ad Auphil. uno agmine fatentur, etſi liceat ob fornicationem ſeparari, neminem tamen ex ſeparatis poſſe alteri ex quacumque cauſa conjungi, ſed requiri mortem alterius Conjugis: hujuſmodi nubentes, etſi in ſpecie videantur legitimè copulati, revera Adulteros eſſe, eoquia accipiens ab alio dimiſſam, alienam ſibi copulat Uxorem, quod numquam licitum eſt, ſivè ſit expulſa, ſive non.

462. Iiſdem fere formulis dimiſſionem quoad Vinculum damnantibus, Latini Patres loquuntur, ut Tertullian. lib. 4. in Marcion. cap. 34. Ambroſ. lib. 8. cap. 16. Lucæ. Hieronym. epiſt. 47., & commen. in cap. 19. lib. de Nupt., & concupiſc. cap. 10. & alibi paſſim: ergò ex Patribus Matrimonium eſt penitus indiſſolubile.

463. Idipſum vetuſtiſſimi Romani Pontifices unanimiter ſenſerunt, atque ſuis Decretis firmarunt, ut Evariſtus epiſt. 2. Innoc. I. Epiſt. 59. Joan. VIII. Epiſt. 65. quod quidem

ſuc-

ſucceſſivè poſteriores uniformi calculo firmarunt, ut Alex. III. de Sponſal. & Matrim. Cap. *ex Patre*, & de Divortiis Cap. *Quæſivi* & Innoc. III. lib. 4. tit. de Divortiis Cap. *Gaudemus*, aliiſque in Sacris Canonibus contenti; ergò ex Doctrina, ſenſuque Patrum, & Eccleſiæ Matrimonii conſummati Vinculum eſt omninò indiſſolubile.

ARTICULUS TERTIUS

Idipſum Rationibus ſuadetur.

464. I. MAtrimonium in ſuis primordiis indiſſolubile fuit inſtitutum, etſi ob duritiem Judæorum fuerit cum ipſis diſpenſatum, ut habetur Matth. 19. 9. ergò, coruſcante Evangelio, priori integritati fuit reſtitutum, alioquin Lex Evangelica Moſaycâ imperfectior, & laxior diceretur, quod abſurdum eſt.

465. II. Matrimonium ex Apoſt. ad Epheſ. 5. 32. repræſentat conjunctionem Chriſti cum Eccleſia ſua, veluti Sponſa: at hujuſmodi conjunctio perpetua eſt, ac numquam diſſolubilis, cum dixerit Chriſtus, cum ea ſe futurum uſque ad conſummationem ſæculi, Matth. ul. 2. ergò Matrimonium etiam eam repræſentans inter Chriſtifideles eſt omninò indiſſolubile.

466. III. Si Vinculum Matrimoniale diſſolveretur ob adulterium, vel alias cauſas; hoc utique contingeret, vel fornicatione ſtatim commiſſa, aut facto divortio, vel per ſecundum Matrimonium: non primum; quia innocens Adulteram pœnitentem retinere poteſt citra novum contractum: non ſecundum, quia divortium non tollit innocenti jus in alte-

rum

rum Conjugem, eumque repetere poteſt: non tertium, quia Vir dimittendo non dirimit Matrimonium; ergò nec alter dirimit accipiendo Uxorem alienam: non enim plus juris habet ſecundus, quam primus, nec ad ſolvendum Matrimonium plus valere debet conſenſus ſuperveniens, quam prior utriuſque Conjugis, qui primò Matrimonium contraxerunt; ergò ſi Vir prior Uxorem dimittendo Conjugium non diſſolvit, multò minus diſſolvet Vir poſterior accipiendo.

467. IV. Multa ſequerentur incommoda: nam primò fieret proli injuria, quæ cogeretur pro Matre Novercam, pro Patre Vitricium agnoſcere. II. Filiorum educatio negligeretur, neuter quippè ex Conjugibus de ipſis curam haberet, quos ſciret, ad arbitrium fore dimittendos, ut alienos, & hæreditatem amiſſuros. III. Anſa præberetur adulteriis, ac diſſidiis: qui enim moribus diſſiderent Conjuges, conſultò jurgia quærerent, & adulteria patrarent, ut moleſti Conjugis Matrimonium diſſolveretur. IV. Immortales ſimultates inter Familias Conjugum nutrirentur, egerrimè utique laturas, ad priorem Domum Filias reverti ignominiâ adulterii notatas, quas non ita facile alteri Viro copularent; quod nunc minimè ſequitur: vel enim Conjuges libidinem coercent: vel ſi labuntur, reconciliantur, ne ignominiam ſuam prodant: ſi verò aliis defectibus laborant, ſuſtinent patienter, quos ſola morte ſciunt poſſe auferri; ergò Matrimonii Vinculum eſt prorſus indiſſolubile. Hinc in Primitiva Eccleſia illud frangere magnum adeo flagitium cenſebatur, ut Fabiola inter Matronas Romanas nobiliſſima, cum à Viro ſuo homine flagitioſiſſimo alteri nupta diſceſſiſſet, rigorem igno-

ignorans Evangelii, publicam egit pœnitentiam ſibi à Romano Epiſcopo impoſitam, ſumma Urbis, & Orbis ædificatione, Hieronymo in ejuſdem Epitaphio referente.

ARTICULUS QUARTUS

Solvuntur argumenta in oppoſitum.

468. OBji.I. Ex Scripturis: Chriſtus in cauſa fornicationis alterutri ex Conjugibus tranſitum ad alias nuptias permiſit: nam Matth.5.32. ait: *Omnis, qui dimiſerit Uxorem ſuam, excepta fornicationis cauſa, facit eam mœchari, & qui dimiſſam duxerit, mœchatur.* Interrogatus à Judæis, an liceat dimittere Uxorem quacumque ex Cauſa, reſpondit. Cap.19.9. *Quicumque dimiſerit Uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, & aliam duxerit, mœchatur, & qui dimiſſam duxerit, mœchatur*; ergò Chriſtus Dominus permittit tranſitum ad alias nuptias in cauſa fornicationis; ergò Vinculum Matrimoniale non eſt omninò indiſſolubile, alioquin exceptio illa, *Niſi* nihil operaretur, & ineptè Chriſtus ad interrogata reſponderet, quod abſurdum eſt.

469. Reſp. neg. ant.; & conſeq. probat. Nam loca adducta, quibus dicitur, dimitti Uxorem non poſſe, niſi ob fornicationem, vel excepta cauſa fornicationis, intelligi debent de dimiſſione quoad thorum, & cohabitationem, non verò quoad Vinculum. Nec ſequitur propterea, Chriſtum ineptè reſpondiſſe, cum utrique quæſtioni à Judæis propoſitæ ſatisfecerit: primæ quidem, qua quærebatur: utrum liceret, dimittere Uxorem quoad thorum, & cohabitationem, dicendo per primam partem pro-

propoſitionis, non licere in omni caſu, ſed ſolummodo in cauſa fornicationis: ſecundæ, qua quærebatur, an poſſet Uxor dimitti quoad Vinculum, cui reſpondit per ſecundam partem propoſitionis abſolutè, non licere, & mæchari, qui dimiſſam acceperit, ita ut ly *mæchari* bis in ea propoſitione intelligatur, nempe in dimittente, niſi in cauſa fornicationis, quia cauſa eſt Uxori ut fornicetur, & in ſumendo dimiſſam ab alio adulterium patrante, quandoquidem cum Uxore aliena commiſcetur. Quod verò Chriſtus in ſecunda parte propoſitionis de illicita dimiſſione quoad Vinculum intelligat, patet, nam dicentibus Judæis, licuiſſe repudium Uxoris in Veteri Teſtamento, repoſuit ipſe: *Quoniam Moyſes ad duritiam cordis veſtri permiſit vobis dimittere Uxores veſtras: ab initio autem non fuit ſic*; ergò abſtulit pro Lege nova libellum repudii; ergò quando dixit Chriſtus: *Quicumque dimiſerit Uxorem, niſi ob cauſam fornicationis*, intellexit de dimiſſione quoad thorum, non verò quoad Vinculum. Diſcipuli profectò iſta audientes, ita intellexerunt dicentes: *Si ita eſt cauſa Hominis cum Uxore, non expedit nubere*: adeoque ſecunda pars propoſitionis: *& qui dimiſſam duxerit, adulterat*, eſt vera abſolutè, non verò comparativè ad exceptionem antecedentem, *Niſi in cauſa fonicationis*.

470. Quando igitur arguitur: qui dimiſerit Uxorem ſuam, niſi ob fornicationem, vel excepta fornicatione, facit eam mæchari, & qui duxerit, mæchatur; ergò qui dimiſerit Uxorem ſuam in cauſa fornicationis, & duxerit aliam, non mæchatur, fallax eſt conſequentia, ſed ſolummodo ſequitur hoc: per ly *Niſi*, vel aliam particulam exceptam; ergò qui di-

mit-

mittit Uxorēm ſuam in caſu fornicationis, non mæchatur, aut facit eam mæchari; non verò non mæchari, qui aliam duxerit, vel illi, qui dimiſſæ nupſerit; particula enim exceptiva, *Niſi* non refertur ad ly *aliam duxerit*, quæ eſt poſterior, ſed ad ly *Quicumque dimiſerit*, exceptionem præcedens. Legantur Auguſtinus lib. de Adul. Conjug. Cap. 9. Baſil. in Regul. Moral. Reg. 79. Ambroſ. in exhort. ad Virgin. Hieronym. in Matth. cap. 19. qui hujuſmodi explicationes adducunt. Dicitur autem à Marito non poſſe Uxorem dimitti, niſi ob fornicationem, non quia divortium ob alias ingentes cauſas fieri non poſſit; ſed quia fornicatio, cum opponatur Fidei matrimoniali, eſt motivum proprium, & præcipuum hujuſmodi dimiſſionis.

471. Obji. II. Eccleſia non cenſet eſſe illegitima conjugia eorum, qui propria Uxore dimiſsâ, ob adulterium, ſterilitatem, mortis machinationes, aut incurabilem infirmitatem, vel mores omnino difformes, alteri ex Conjugibus intolerabiles, ad alias nuptias tranſeunt, ex Arelat. I. Can. 10. ex Venerien. Citat. à Gratiano 31. Quæſt. 1. Cap. *Si qua Mulier*, ex 32. Queſt. 7. Cap. *Quadam*, ex Gregor. III. Epiſt. 4. ad Bonif. cit. 32. Quæſt. 7. Cap. *Quod propoſuiſti*, ex Tribur. cap. 4. 41., ex Zachar. Papa relat. 32. Quæſt. 7. Cap. *Concubuiſti*; ergò Eccleſia cenſet, Vinculum Matrimoniale in Conjugio conſummato non eſſe omninò indiſſolubile.

472. Reſp. neg. ant., quod minimè probatur ex adductis in oppoſitum: Arelatenſe enim primum non loquitur de Matrimonio prout Sacramentum eſt, ſed de ipſo ſecundum Leges civiles, quibus permittitur Maritis ob

adulterium Uxoris ad alias nuptias tranſire. Concilium itaque hortatur Virum adoleſcentem, ne utatur facultate imperialis legis; ſed rigorem Evangelicum ſervet; non autem aſſerit, ei licere, vivente Uxore, etiam adulterâ, ad aliam tranſire, imò expreſsè interdicit.

473. Canones ex Gratiano deſumpti loquuntur de Conjugio poſt mortem Adulteri, vel Adulteræ, quibus etiam poſt obitum innocentis vetatur Conjugium, non verò ipſimet innocenti, ex Mogun. cap. 56. & Wormat. cap. 63.

474. Gregorius III. de impedimento frigiditatis, & impotentiæ ſermonem facit, poſt Matrimonium quidem detecto, ſed ipſum præcedente, quo legitimè probato, utique diſſolvitur utpote nullum, Cap. *Ex Literis*, tit. *De Frigidis, & maleficiatis*.

475. Triburienſis Synodus nihil aliud vult, quam Fœminam ſterilem, ſterilitate Conjugium antecedente, at nondum cognita, poſſe, ſi innoteſcat, à Viro ſeparari, Virumque ad alias nuptias tranſire, impedimento dirimente ſterilitatis poſt Matrimonium cognito, quod utique verum eſt, & ex ipſomet Textu Concilii dignoſcitur.

476. Zacharias Papa intendit ſolummodo, Conjugem innocentem poſſe poſt mortem Adulteri aliud Conjugium contrahere, quod nocenti in pœnam delicti denegatur, numquam ſive cum Adultera, ſive cum alia contrahere permiſſo.

477. Quibus ſenſibus ſi qui Patres ſubobſcurè loquentes Adverſariis favere videantur, ut Ambroſ. Commen. ſuper 1. Cor. 7. qui videtur concedere Viro innocenti, Conjuge adul-

adulterâ, alterum Matrimonium, intelligendi ſunt juxta Leges Civiles, non juxta Evangelii rigorem, ut ipſemet Sanctus Doct. lib. 1. de Abraham cap. 4. & lib. 8. in cap. 14. Lucæ expreſsè docet. Cæterum illa commentaria non ſunt Ambroſii, ſed Ambroſiaſtri, uti Viris doctis ex multis inditiis notum eſt.

478. Eodem pacto dicendum eſt de Lactantio, lib. 6. Divin. Inſtit. in ſpecie favente: loquitur enim juxta Civiles Leges, minimè ſecundum Evangelicas, ut patet ex Contextu, cum aſſerat, Vinculum Matrimoniale utpotè à Deo profectum numquam diſſolvi.

479. Leo autem Magnus Epiſt. 85. ad Epiſcop. Africæ cap. 1. Sacerdotem quidem, qui, dimiſſa Uxore, aliam duxerat, ab Ordine removit: at non declaravit ſecundum Matrimonium irritum, quia neque de hoc fuit interrogatus, nec opus erat in re clariſſima, totique Eccleſiæ nota, hoc declarari.

480. Obji. Ult. ratione: tumquia repudium Judæis in Lege Veteri, quo Vinculum ſolvebatur, licitum erat; ergò etiam in Lege Nova licitum eſt, cum eadem urgeant motiva; alioquin durior eſſet Lex Evangelica, quam Judaica, quod abſurdum eſt. Tumquia repugnat lumini naturali, innocentem ſuſtinere pœnam peccatoris: at iſte numquam poteſt ulteriores nuptias contrahere; ergò innocens poteſt. Tumquia nemo cogi debet ad Cælibatum, innocens autem cogeretur, cum, alterius Conjugis adulterio non obſtante, ad alias nuptias tranſire non poteſt, nec alteri Conjugi commiſceri. Tumquia omnis contractus reſcinditur, non purificata conditione in eo firmata: at Matrimonium fuit contractum cum conditione Fidei ſervandæ, & ideò inter bona Matrimonii connumeratur;

ergò diſſolvitur, eâdem non ſervatâ. Tum: quia in Matrimonio rato non conſummato, & in Matrimoniis antiquæ Legis habetur ſignificatio conjunctionis Chriſti cum ſua Eccleſia, & tamen non eſt indiſſolubile, nec erat ante Chriſti adventum; ergò nec modo eſt.

481. Reſp. ad I.: Permittendo, repudium fuiſſe in Veteri Lege conceſſum, dimiſſa Uxore quoad Vinculum, quod tamen multi apud Æſtium 4. Diſt. 33. §. *Nono*, nequaquam admittunt, & putant, nullam quidem pœnam impoſitam, non tamen culpam defiiſse, neg. adhuc conſeq. cum D. Thom. ſupplem. 3. part. Quæſt. 67. art. 2., & Subtili Doct. 4. Diſt. 33. Quæſt. 3. §. *Modus conveniens*: Nam novum Teſtamentum longè uberiorem gratiam tribuit, quam antiquum, & verum Sacramentum eſt, vires tribuens ad onera Matrimonii ſuſtinenda, & propterea jugum Legis Novæ non gravius, ſed longè ſuavius eſt: hinc videmus, juxta Pauli monitum, à Viris Uxores diligi, ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam, & tradidit ſemetipſum pro ea. Ad Epheſ. 5. 25.

482. Ad II. conc. maj. neg. min. innocens enim, nocente mortuo, poteſt ad alias nuptias tranſire, quod Adultero denegatur, qui pariter dimitti poteſt ab innocente, non tamen è contra.

483. Ad III., neg. min. Cum nemo cogatur ad Matrimonium contrahendum: at ipſo contracto, non poſſe ad aliud Conjugium tranſire, provenit, non ex præcepto Cœlibatus, ſed ex ipſamet natura Matrimonii Chriſtiani indiſſolubilitatem requirentis; quare, ſicut ob unius Conjugis abſentiam, vel ægritudinem, tenetur alter ſervare Caſtitatem, quin mandatum Cœlibatus urgeat; ita ſtante dimiſſione quoad Thorum,

rum, & cohabitationem, non dicitur cogi ad Cælibatum, negato eum altera congreſſu, Lege Matrimonii ita exigente.

484. Ad IV. dico, ant. eſſe verum de contractibus naturalibus, non verò Sacramentalibus, quorum eſſentia ſtat in ipſomet contractu de præſenti, ex quo Vinculum oritur indiſſolubile: & ideo, etiamſi Fides non ſervetur, adhuc Vinculum à Deo impoſitum minimè diſſolvitur.

485. Ad V. dico, Matrimonia Veteris Teſtamenti, & in Novo Infidelium, ac rata, & non conſummata, non ita perfecte unionem Chriſti cum ſua Eccleſia, quæ numquam diſſolvitur, repræſentare, ſicut Matrimonium conſummatum inter Fideles, & propterea illa potuere, & nunc poſſunt diſſolvi quoad Vinculum, non autem conſummatum. Neque hujuſmodi ſignificatio eſt vera ratio, quam in mera Chriſti inſtitutione fundamus, ſed congruentia quædam.

SECTIO SECUNDA.

Quædam Quæſtiunculæ enodantur.

486. QUæres I. Ob quæ motiva fieri poſſit Divortium?

487. Reſp. Si motivum ſpeciale, & proprium Matrimonii ſpectemus, & ſecundum ſe ſpectatum, eſſe Fornicationem, quo nomine comprehenditur quoque Adulterium, etſi ab illa diſtinguatur. Hoc habemus Cap. *Significaſti*, de Divor. & ex Triden. ſeſs. 14. Can. 17., in quo pares ſunt Maritus, & Uxor, cum eadem injuria in utroque ſivè activè, ſivè paſſivè

inveniatur, & docent Magiſter 4. Diſt.35., & D. Thoma ſuper eumdem Quæſt. Unica art. 4. D. Bonav. 4. 3. Durand. Quæſt. 1. art. 1. Aliique, quos cumulat Sanchez tom.2. de Matrim. lib.9. Diſp.4. Si verò de aliis motivis univerſalioribus ſit ſermo, plura ſunt.

488. I. Infidelitas ſivè partialis, ut Hæreſis; ſivè totalis, ut Apoſtaſia. Tumquia cultûs diſparitas iis, qui una caro eſſe debent, eſt magnopere incongrua. Tumquia ex nimia familiaritate imminet proximum periculum ſubverſionis, cap. de Divor., & firmat Sotus 4. Diſt. 39. Quæſt.4. niſi reſipiſcat, Cap.3. de Converſ. Conjug., aut per Eccleſiæ ſententiam ſit damnatus, Cap. Final. de Hæret. in 6.

489. II. eſt, cum unum ex Conjugibus alteri cauſa peccati, & ruinæ ſpiritualis eſt, ex Matth.18. 8. 9. Navar. in ſum. cap.1.

490. III. eſt, Sævities alterutrius ex Conjugibus, ita ut citra vitæ periculum non poſſit alteri cohabitare, Cap. *Lite* de Reſtit. Spoliat. Jus enim naturale dictat, diſcrimen mortis evitari oportere, nec Conjux innocens unquam cogitur priſtinam reaſſumere ſocietatem, niſi ſub cautione de non offendendo, quod propriè Viro competit, non Mulieri, etiamſi ipſa ſævitiæ motivum adulterando præbuerit, cap. de Benedict.31. Quæſt. 1. Si tamen per ſententiam Judicis ob incurabilem alterutrius ex Conjugibus ſævitiam perpetuum Divortium concedatur, tunc innocens ad Religionem migrare poteſt, vel Sacros Ordines reſpectivè ſuſcipere; quandoquidem jure petendi, ac reddendi debitum ſublato, impedimentum ingreſſus ſublatum eſt.

491. Quæres II. An detur caſus, quo minimè Divortium liceat?

492. Reſp. Affirmativè, & ſentem à Canoni-

ponistis aſſignantur, quibus illicitum eſt, nec conceditur, ſi Divortium petatnr.

493. I. Quando uterque Conjux adultetium commiſit, Cap. *Significaſti*, de Divortiis Cap. Final. de Adulter. Cum enim unuſquiſque ex ipſis peccaverit, juſtum eſt, æquali pœna, & compenſatione mulctari.

494. II. Quando Vir Uxorem proſtituit, Capite *Diſcretionem, de eo qui cognovit Conſanguineam*, ſivè coacta Uxor alteri miſceatur, ſivè conſentiens: vel quando unus Conjux adulterii alterius eſt conſcius, nec tamen prohibet, cum poſſet; amittit enim jus innocentiæ, & injuriarium; *Scienti*, enim, *& conſentienti non fit injuria, neque dolus*, de Reg. Juris in 6. reg. 27.

495. III. Quando unus Conjux exiſtimat probabiliter, alterum obiiſſe, & tamen vivit, alteri autem nubit; tunc enim ſicut adulterium eſt materiale, ita nullam pœnam incurrit, Cap. *Cum per bellicam* 34. Quæſt. 2. ſecus ſi dubitaret, nec debitam diligentiam adhiberet.

496. IV. Si Mulier fuerit violenter oppreſſa; quo caſu, cum deſit formale adulterium, non meretur pœnam Divortii, Cap. *Propoſito* 32. Quæſt. 5. Si tamen ob timorem ſolummodo licet graviſſimum ſe violari permitteret, ſicuti verè coram Deo peccaret, ita nec evaderet Divortii pœnam, ex D. Bonav. 4. Diſt. 35. in expoſit. Lit. n. 2. Anton. 3. Par. tit. cap. 21. Henriquez lib. 11. de Matrim. cap. 17.

497. V. Si uni ex Conjugibus aliquis ita commiſceatur, ut credatur verus Conjux: tunc enim, ſicut abeſt culpa, ita & pœna non debetur, Cap. *In Lectum* 54. quæſt. 1.; bona autem fides Conjugis juramento probatur, & ex

aliis circumſtantiis eruitur, ex Hoſtien. ſerm. de Divor. n. 8. cap. 3.

498. VI. Quoties Infidelis repudiat Uxorem, non poteſt Mulier Divortium poſtulare, eo quia, licet in ſe illa conjunctio Infidelis cum ſecunda Uxore ſit adultera, cum Chriſtus omnem diſpenſationem abſtulerit Matth. 19. 9., & ad primævam unitatem Matrimonium reduxerit: attamen, cum Infideles cenſeant conſtanter, fieri poſſe hujuſmodi repudium, in eorum opinione congreſſus ille legitimus eſt, & proinde, quoniam injuria nulla fit repudiatæ, cum à vinculo priori ſoluta cenſeatur, nullus Divortio petendo locus ſupereſt, ut expreſsè habemus Cap. *Gaudemus* de Divor.

499. Ultimò, quoties Conjux innocens adulterium Reo condonat aut explicitè, aut implicitè ad Thorum, & cohabitationem admittendo, ex 32. quæſt. 1. cap. *Non erit Turpis*. Si tamen Adulter in idem crimen recidat, tunc Divortio puniri poteſt, & Reus remanet in eodem ſtatu, ac ſi primum non patraſſet adulterium, ex Gloſſ. in cap. *Plerumque*. Covarruvias 4. Decret. 2. par. cap. 6. Archidiac. cap. 132. quæſt. 6.

500. Quæres III. Utrum, ſi adulterium unius ex Conjugibus ſit publicum, alterius Conjugis occultum, vel unum dubium, alterum verò certum, poſſit peti Divortium?

501. Reſp. Reum occultum, & certum, non poſſe petere Divortium; nam licet hujuſmodi adulteria probari minimè poſſint, revera tamen exiſtunt, ac proinde cum Adulter occultus jus ſuum apud Deum reipſa amiſerit, Adulter manifeſtus, apud Judicem inſtare nequit, ſicut nec certus de proprio, adverſus dubium de alieno; ita reſolvit S. Bonav. cit. 4.

Diſt.

Diſt. 35. in expoſit. Lit. n. 1. art. 1. quæſt. 1. in corpor.; reconciliatione itaque opus eſt in mutuo ſcelere, quando crimen æquè innoteſcit, ante Judicis ſententiam, ex Gloſs. in Cap. *Veniens* de Conver. Conjug.

502. Quæres IV. Utrum ad Divortium petendum ſufficiant actus impudici, vel crimina carnalia alterius ſpeciei, ut ſodomia, beſtialitas &c. vel adulterium ex una parte, beſtialitas, aut aliud hujuſmodi ex altera ſufficiant ad compenſationem?

503. Reſp. Quantum ad primam partem, actibus ſolummodo impudicis non induci Divortium, aut dotis amiſſionem, ad quæ conſummatum adulterium requiritur; odia enim reſtringenda ſunt, non amplianda, ex comm. DD. conſ. quos cumulat Sanchez lib. 10. de Divor. Diſp. 4.

504. Quantum verò ad ſecundam partem dico, concubitu conſummato ſodomitico, aut cum beſtiis, induci cauſam juſtam Divortii petendi, eo quia Caro reipſa dividitur, quæ tota Conjugi debetur; quæ diviſio non ſequitur in mollitie, uti docet D. Antonin. 3. Part. cap. 2. Silveſter Verb. *Divortium* quæſt. 7. & Alii.

505. Hinc ſequitur, Maritum cum puero ſe commiſcentem, Uxorem verò cum alio Viro copulantem teneri ad reconciliationem, cum neutri petere Divortium utpote Reo liceat. Si tamen unum ex Conjugibus correxiſſe ſe, alterum verò etſi admonitum, &, data cautione, in adulterio perſeverare contingat; tunc Conjugem correctum poſſe ab incorrigibili recedere, veluti in priorem ſtatum reſtitutum, ex D. Bonav. loc. cit. Navar. lib. 4. conſil. tit. de Divor. conſil. 3. Silveſ. de Matrim. quæſt. 6.

506. Quæriés V. An Conjux innocens teneatur dimittere Conjugem nocentem, quem certo ſcit adulteraſſe, quamvis probare non poſſit, & quidem propria authoritate?

507. Reſp. Ab innocenti debere à thoro dimitti nocentem, ne cum ipſo in crimine participare videatur, non tamen quoad cohabitationem ſi probare non poſſit; Divortium enim eſt publica pœna, quæ nequit infligi ob crimen occultum; ſi verò publicum ſit adulterium, poteſt quidem, ſi pœniteat, Nocens Innocenti reconciliari, non tamen puniri, ſi perſeveraret, ex propria authoritate, ſed requiritur Eccleſiæ ſententia, ex Chartag. V. & Nicolao I. Cauſa 33. quæſt. 2., & uſu ipſo Eccleſiæ comprobatur.

TRACTATUS VIII.

De Reliquis Orientalium erroribus.

1. QUoniam in decurſu Controverſiarum Orientalium nonnullæ ſunt Quæſtiones, quæ diſparatæ videntur, nec ad ullum Tractatum commode reducibiles, placuit in hoc ultimo omnes iſtas in unum congerere, atque de his hoc in loco ſingillatim diſputare.

CAPUT PRIMUM

An Perjurium quandoque ſit licitum?

2. PErjurium apud Theologos in rigoroſa ſignificatione ſumptum importat Juramentum, ſeu Divini Nominis invocationem in re, quam pejerans novit, aut ſaltem putat eſſe falſam, & eam affirmat; aut in re, quam novit, aut putat eſſe veram, & eam negat, uti docet D. Thom. 2. 2. quæſt. 98. art. 1. in corpor. & ad primum; etſi aliis modis poſſit delinqui, vel illicita, vel citra neceſſitatem, atque prudentiam pollicendo, vel promiſſa non implendo.

3. Cophtæ vel reipſa, vel prout ipſis impingitur, Perjurium etiam in ſtrictiſſima ſignificatione licitum exiſtimant, Priſcillianiſtarum, ac Gnoſticorum doctrinâ imbuti, quorum erat effatum: *Jura, perjura, ſecretum prodere noli*. Et propterea in Bracharenſi I., Lucenſi in Hiſpania, & à Leone Magno damnati Epiſt. ad Turibium.

Dicendum eſt, Perjurium in quocumque ſenſu, maximè verò, cum Deus in teſtem agnitæ falſitatis adducitur, acceptum, numquam eſſe licitum.

4. Eruitur ex Scripturis: nam dicitur Levit. 19. 12. *Non perjurabis in Nomine meo, nec pollues nomen Domini Dei*. Et Zachar. 5. 3. *Hæc eſt maledictio, quæ egreditur ſuper faciem omnis terræ, quia omnis fur, ſicut ibi ſcriptum eſt, judicabitur, & omnis jurans ex hoc ſimiliter judicabitur: educam illud, dicit Dominus Exercituum, & veniet ad domum furis, & ad domum jurantis in nomine meo mendaciter, & commorabitur in medio domus ejus, & conſumet eam, & ligna ejus, & lapides ejus*. Similia habentur num. 30. 3. Deuter. 5. 11. Exod. 20. 7. Eccleſiaſ. 23. 9. & propterea ibi fit hortatio ad omnes, ut à juramentis abſtineant, ne incidant in perjuria: quod in Evangelio quoque confirmatur; nam Math. 5. 33. ait Chriſtus: *Iterum audiſtis, quia dictum eſt antiquis: non perjurabis: reddes autem Domino juramenta tua: Ego autem dico vobis, non jurare omninò*, quibus verbis oſtenditur nedum perjurium illicitum eſſe, ſed Juramentum quoque, niſi magnâ cautelâ, & circumſpectione, minimè adhibendum; non quia in ſe malum ſit, cum à Sanctis Viris, neceſſitate cogente, legatur adhibitum, ſed ne Dei Majeſtas contemptui exponatur. Hinc Auguſt. ſerm. 28. de Verb. Apoſt. *Falſa juratio exitioſa eſt: vera juratio periculoſa eſt: nulla ſecura eſt*; ergò ex Scripturis Perjurium illicitum eſt.

5. Id.

5. Idipſum ex Eccleſiæ Decretis habetur graviſſimis pœnis, quibus Homicidæ, Fornicatii, Adulteri, cæterique graviter criminoſi plectuntur, Perjuria nedum voluntaria, verum etiam coacta mulctantis, Cap. *Prædicandum*, 22. quæſt. 1. Cap. *Qui compulſus*, quæſt. 5. Cap. *Quicumque* 6. quæſt. 1., & Cap. *Si quis Perjuraverit* 22. quæſt. 5. ad Perjurium impellentes Communionis privatione uſque ad mortem, aliiſque pœnis feriuntur: hinc Auguſt. ſerm. 11. de Sanct. ad Perjurium cogentes, & impellentes Homicidis pejores appellat, Animas interimendo; ergò ex ſenſu Eccleſiæ Perjurium eſt omninò illicitum.

6. Ratio quoque ſuffragatur: nam ex Divo Thom. 2. 2. quæſt. 98. art. 2., & 3. Doct. Seraph. 3. diſt. 39. quæſt. 2. & Subtil. eadem diſt. quæſt. unic. §. *In iſta quæſtione*, magna Deo fit contumelia ipſum invocando in teſtem falſitatis: innuitur enim, ab illo ipſam, vel non cognoſci, vel agnitam approbari: tumquia mendacium, utpote intrinſecè malum, veritati oppoſitum, numquam licet; ergò neque Perjurium, in quo illud includitur: tumquia juri naturali contradicit, cum deſtruat humanam ſocietatem in mutua fide conſiſtentem: ex una enim parte aſſerenti præſtari fidès deberet in confirmationem dicti ſui Deum ſummè veracem adducenti; hinc Teſti niſi jurato minimè creditur, Can. 3. quæſt. 9. Cap. *Hortamur* de Teſtibus, Cap. *Nuper*; ex alia verò nulli credere liceret; ſivè enim pejeraret, ſivè verum diceret, ſemper licitè ageret; ſtultum eſt enim, ut ait Auguſt. lib. cont. mend. *Credere illi, cui licet mentiri*; ergò ſicuti mendacium numquam eſt licitum; ita multo minus Perjurium licitum erit.

SECTIO SECUNDA

Solvuntur Argumenta.

7. OBji. I. In pejerando benè agitur, colitur enim Deus, cujus invocatur authoritas; ergò pejerando non peccatur. Nec refert, juramentum pejerantis cadere ſupra mendacium; hoc enim Divini Nominis invocationem in ſe bonam non tollit; ergò non maculatur actus ille in ſe bonus ob mendacium: *Utile*, enim, *per inutile non vitiatur*, de Reg. Juris in 6. ſicut Eleemoſyna, cui tantiſper vanæ gloriæ miſcetur, non tollitur, quin ſit bona.

8. Reſp. ne. ant., & conſeq. probat. Deus enim in Perjurio colitur inordinatè & cum ipſius injuria, quaſi eſſet Teſtis falſitatis. Nec ad rem facit regula citata Juris: ut enim optimè notat Gloſſ. intelligitur de utili ab inutili ſeparabili, ac diſtincto: Perjurium autem eſt à mendacio inſeparabile, adeoque invocatio Divini Nominis cadens ſuper mendacium peccaminoſa eſt, etſi ſit in ſe bona: ex quo paritas quoque de Eleemoſyna diſſolvitur.

9. Obji. II. Perjurium utpote mendacium continens afficit ſolummodo intellectum, non voluntatem, opponitur quippe veritati, quæ intellectum reſpicit, non bonitati, voluntatem afficienti; ergò peccaminoſum non eſt, cum malitia moralis non in intellectu, ſed in voluntate reſideat.

10. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. dico, Perjurium utpote voluntarium non ſolum opponi veritati ſpeculativæ, ſed practicæ, quæ conſiſtit in conformitate objecti, prout mente concipitur, & locutionis, cum interna rei per-

perceptione: hæc autem in genere moris verſatur; ac proindè opponitur Perjurium non ſolum veritati, ſed etiam bonitati, cum pejerans Proximum decipere intendat, & propterea Deum vocat in teſtem; igitur deformitatem moralem gravem continet adversùs Veritatem, Charitatem, & Religionem, & propterea peccat.

11. Obji. III. Non omne Perjurium continet Dei contemptum, ut patet in juramento coacto, & jocoſo, necnon in promiſſorio: qui enim jurat illicita, vel minùs bona, vel nimis difficilia, non ſervando, non peccat; ergò non omne Perjurium continet Dei contemptum; adeoque neque peccatum eſt.

12. Reſp. ne. ant. ſaltem æquivalenter, & virtualiter: Ad probat. dico, in juramento coacto adeſſe Dei contemptum, cum Creaturæ timor Dei pavori præferatur in teſtem falſitatis adducti: ſic etiam in jocoſo, quaſi Deus leviſſimus ſit teſtis, cujus etiam jocando teſtimonium poſſit afferri; imò graviùs propterea cæteris videtur. Quod ſi lapſu linguæ id fiat, ſi tamen advertatur, falſum jurari, adhuc peccatum minimè vitatur: debuiſſet enim advertere, & cavere, ut optimè D. Thom. art. 3. ad ſecundum ejuſdem 2. 2. Quantum verò ad juramentum promiſſorium in actu jurandi, qui illicita, aut difficilia, ſeù impoſſibilia, vel minùs bona, Divini Nominis invocatione, pollicitus eſt, utique Deum graviter offendit, eum irridens; advertere enim debuiſſet, quid in re adeò formidabili erat facturus: cæterum, cum promiſſa impleri non poſſint, atque quod melius eſt, exequi debeat, ut recte D. Thom. art. 2. ad 2. non peccat minimè implendo, aut melius operando, niſi progreſſu temporis res,

quæ

quæ videbatur impoſſibilis, aut illicitâ, poſſibilis, ac honeſta evadat.

13. Quæres, an Perjurium cadens ſuper mendacium leve ſit læthale peccatum?

14. Reſp. affirmativè cùm D. Bonav. quæſ. 3. Lib. & diſp. cit. S. Thom. cit. art. 3. & Doct. Subtil. 3. diſt. 39. quæſt. unic. Quam opinionem Innoc. XI. damnatione Propoſ. 24. inter 65. proſcriptas confirmavit: *Vocare Deum in teſtem mendacii levis non eſt tantæ irreverentiæ, propter quam velit, aut poſſit damnare Hominem*. Ratio autem eſt, quia, licet mendacium ſit leve, deordinatio tamen Perjurii gravis eſt; contemptum quippe, & irreverentiam continet enormem, quaſi Deus ſit mendacii approbator; & irreverentia eo major eſt, quo mendacium eſt minus, major quippe Dei eſt contemptus, cujus menſurâ cætera quoque creſcunt peccata.

15. Nec valet paritas de furto: hujus enim malitia diviſibilis eſt juxta damnum, quod Proximo infertur, & motivum, quo infertur: malitia verò Perjurii indiviſibilis eſt, conſiſtens in irreverentia, qua Deus vocatur in teſtem falſitatis, quaſi ipſam approbet: hæc autem in omni perjurio reperitur, ſive mendacium grave ſit, ſive leve.

CAPUT II.

An Fornicatio ſimplex ſit lathale peccatum?

16. Græcis Schiſmaticis à Noſtro Alphonſo de Caſtro impingitur, cenſeri ab ipſis, ſimplicem fornicationem non eſſe læthale peccatum. Nec perperàm adſcripſiſſe, deducitur ex Innoc. IV. Conſtit. *ſub Catholica*, ubi inter

inter Græcorum errores, hic quoque recenſetur. Videndum eſt, an aliquo fundamento fulciantur?

SECTIO PRIMA

Dicendum eſt, Fornicationem ſimplicem peccatum eſſe lathale.

17. EX Scripturis evincitur: nam 1. Cor. 6. 9. inter eos, qui numquam Regnum Dei poſſidebunt, quales ſunt Idololatræ, maſculorum Concubitores, Adulteri, Molles, Avari, Ebrioſi, Maledici, Raptores, ponuntur Fornicarii: idipſum ad Gal. 5. 19. 20. 21., ubi inter opera carnis, immunditiem, impudicitiam, & alia plura graviſsima crimina, ponitur fornicatio à Regno Dei excludens; talia autem peccata ſunt læthalia; ergò etiam fornicatio.

18. Item Fornicarii ponunt ultimum finem in carnis voluptate, ex eodem Paulo 1. Cor. 6. 16. inquit enim: *Qui adhæret meretrici, unum corpus efficitur, ſicut qui adhæret Domino, unus ſpiritus eſt*; ergò grave peccatum dici debet fornicatio: hoc autem adeò verum eſt, ut uſus ipſe Matrimonii ob meram voluptatem, ut ex D. Auguſt. de Bono Conjug. cap. 10. Scholaſtici firmant cum D. Thom. 4. diſt. 31. quæſt. 2. art. 2. culpa non careat, ſaltem veniali.

19. Idipſum confirmat Apoſtolus ad Coloſs. 3. 5. 6. ubi inter cætera crimina, ob quæ venit ira Dei in Filios diffidentiæ, ponit fornicationem; quæ omnia hucuſque recenſita, habentur quoque Jerem. 5. 8. Oſeæ 5. 4. Deuter. 22. 21. Eccleſiaſ. 19. 3. ubi vel pœna graviſſima infligitur, vel ira Dei imminens demonſtra-

ſtratur, vel turpitudo, àc flagitium magnum innuitur; ergò ex Divinis Scripturis fornicatio eſt læthale peccatum.

20. Ex Sacris Canonibus idem habetur, qui pœnis graviſſimis Fornicarios plectunt: Clerici quidem ab officio decidunt 1. quæſt. 7. Cap. *Si quis omnem*: interdicuntur ingreſſu Eccleſiæ, Diſt. 81. Cap. *Si qui ſunt*: eorum miſſa non audienda, Diſt. 32. Cap. *Nullus*: accuſare, & denunciare prohibentur, Cap. *Cum dilectus* de Accuſat.: flagellandi, in carcere detinendi, diuturno Panis, & Aquæ jejunio macerandi ex Ratisbon. ſub Zacharia Pontifice; Laici excommunicationi ſubduntur, niſi pellicem dimiſerint, ex Turonen. IV. cap. 10. Triburien. I. cap. 49.

21. Si autem poſt pœnitentiam ad vomitum redierint, Euchariſtiâ uſque ad mortem privantur, ex Siric. Papa epiſt. 1. cap. 5. relat. 3. quæſt. 1. Cap. *De bis verò*: Clerici omnibus Beneficiis ſpoliantur, atque ad illa ſiunt inhabiles, ex Lateran. V. ſeſs. 9.; ergò ex ſenſu Eccleſiæ fornicatio eſt læthale peccatum, quod quidem apertè decidit Innoc. IV. Conſtit. *ſub Catholicæ*.

22. Nec deeſt ratio, quam adducit Divus Thom. 2. 2. quæſt. 153. art. 5., & Doct. Subtil. 4. diſt. 26. quæſt. unic. §. *Sequitur*. Quia nimirum rectæ rationi fornicatio adverſatur, cum ad prolis procreationem minimè ordinetur, ſed ad meram delectationem, nec modo à Deo inſtituto, quod ſanè inordinatum eſt: tumquia bonum prolis evertit; ex fornicatione enim procreati non habent certos Parentes, præſertim Patrem, à quo religiosè, & honeſtè valeant educari: tumquia utilitati familiæ opponitur, in qua nulla datur ſubordinatio, ne-

neque Parentum ad Filios, neque è contra, cum neſciretur, quinam eſſent Parentes: tumquia bonum Civitatis tolleretur, cum nulla daretur determinata ſanguinis propinquitas; adeoque nulla inter Cives amicitia inſurgeret, & conjunctio, ob quam etiam Conjugium inſtitutum eſt: tumquia delectatione ſenſibili ex fornicatione prodeunte, ac per ſe unicè intenta, adeo obtunditur acies rationis, ut ad ſpiritualia percipienda animus ineptus efficiatur, ac ſenſui ſubjiciatur: hinc pravi illi effectus prodeunt, quos Gregor. Mag. lib. 31. moral., & S. Thom. 2. 2. quæſt. 152. art. 5. enumerant, nempe cæcitas mentis, inconſideratio, præcipitatio, inconſtantia, amor inordinatus ſui, tædium Dei, horror futuri ſæculi, aliique, quos Patres, & Scripturæ paſſim enumerant; ergò fornicatio ſimplex tot malorum Parens, eſt læthale peccatum.

SECTIO SECUNDA

Solvuntur Argumenta in oppoſitum.

23. OBji. I. Fornicatio Proli minimè nocet, cum æque Filii à Parentibus ſolutis, quam à Conjugatis educari queant: Patres enim Veteris Teſtamenti plures habebant Uxores, & tamen Prolem optimè educabant: neque etiam Fœminæ, quæ corruptionem patitur, nocet: *Volenti* enim, *& conſentienti non ſit injuria, neque dolus*, de Regul. Juris in 6. reg. 37. ergò fornicatio non eſt illicita.

24. Reſp. Fornicationem eſſe illicitam, quia Divinâ Lege vetita eſt, & intrinſecam continet deordinationem. Cæterum falſum eſt,

Proli minimè nocere, cùm ejus certitudinem tollat, & congruam educationem: quod verò interdum Filii benè educentur, accidentale eſt: Patres verò Veteris Teſtamenti idcircò Filios optimè educabant, quia Mulieres eorum non erant vagæ, & incertæ, ſed veræ Uxores, optimè ſcientes, quinam eſſent eorum Filii, & in eadem domo manentes. Quamvis autem fornicariæ Mulieres conſentiant, adhuc fit eiſdem injuria, dum pudicitia, quam cuſtodire tenentur, ipſis eripitur, & Filiis educatio, atque legitima hæreditas auferuntur.

25. Obji. II. Acies rationis hebetatur, & cætera quoque mala ſequuntur ex concubitu maritali, ſicut ex fornicario, & fit una caro Uxoris cum Marito, ſicut Mulieris violatæ cum ſuo Fornicatore; & tamen congreſſus maritalis licitus eſt; ergò etiam fornicarius.

26. Reſp. ne. ant. quamvis enim congreſſu maritali acies rationis obtundatur, & ideo Apoſtolus vult, interdum intermitti, ut vacetur orationi: attamen non ita abſorbetur, ut fit in congreſſu fornicario, in quo ponitur ultimus finis in oblectatione, quod non contingit in legitimo Conjugio, qui pro fine habet Prolis procreationem, licet comitem habeat delectationem: & quia Novæ Legis Sacramentum eſt, habet annexa auxilia, quibus concubitus citra Dei offenſam fiat, & ipſamet delectatio coercetur, ac minuitur incommodis Conjugii.

27. Obji. III. Deus præcepit fornicationem Oſeæ 1. 2. Neque dici poteſt in hoc fuiſſe cum eo diſpenſatum, cum aſſeratur intrinſecè mala: ſi autem eſſet peccatum læthale, non fuiſſet permiſſa, multo autem minus imperata; nec ipſam Leges Civiles impunitam relinque-

querent, ſicut in aliis criminibus minimè faciunt.

28. Reſp. ne. ant. Oſeæ enim Prophetæ non fuit imperatum, ut ſumeret meretricem, cum qua in meretricio manente fornicariè concumberet; ſed ſumeret meretricem in Uxorem, qua ſignificabatur Populus Hæbraicus à vero Deo per Idololatriam recedens: nec opus eſt typum in omnibus ſuo prototipo aſſimilari, alioquin non eſſet typus, ſed prototipus. Filii verò inde nati dicuntur filii fornicationis, non quia ex fornicatione procederent; ſed quia ex Muliere orti eſſent, quæ ante legitimum connubium fuerat fornicata. Ità Cornel. Comment. in 12.Prophet.ad hunc locum. Leges verò Civiles, idcircò fornicationem nequaquam ſpeciali ſupplicio plectunt, quia tranquillitatem publicam temporalem pro ſcopo habent, quæ privatâ fornicatione minimè turbatur; privantes tamen filios ex fornicatione genitos paternâ hæreditate, ſatis denotant, fornicationem ab ipſis minimè approbatam. Leges verò Canonicæ pro fine primario æternam fœlicitatem habentes, eam veluti læthale crimen condemnant, ac pœnis gravibus afficiunt.

CAPUT III.

An Imagines ſculpi licitè poſſint, ſicut pingi?

29. GRæci Heterodoxi reliquias quaſdam incenſi olim Iconomachiſmi retinent: etſi enim Sacras Imagines pictas Chriſti Domini, & Sanctorum venerentur, ſculptas tamen execrantur veluti Idola Gentium, apud Chriſtianum Lupum in Schol. ad Can.7. Concil. in Di-

Diſert. de VII. Syn. Quæſt. 3. Videndum eſt, an Doctrina hæc valeat ſuſtineri?

30. Notandum autem, ab Iconomachis ſacras omnes Imagines fuiſſe ſublatas, ſolis prophanis relictis, quibus nullum bellum indixerunt, Leone Iſauro, ac Conſtantino Copronymo hæreſim hanc promoventibus, ex Theoph. Annal. ad An. 740. & Sancto Stephano Junior. in actis ſuis, apud Baron. ad An. Christi 714. His poſitis.

SECTIO PRIMA

Dicendum eſt, Imagines Sacras, etiam ſculptas, licitas eſſe.

31. OStenditur ex Scripturis: nam Exod. 25. formam præſcribens 18. 19. Deus Tabernaculi conſtruendi jubet fieri duos Cherubim aureos produtiles, ſeque inter illos locuturum pollicetur. 2. Paralip. 3. idipſum fecit Salomon; quem fuiſſe proſperatum ob inſigne opus Templi, & eorum, quæ fabrefacta in eo fuerant, narratur cap. 6., & locum illum fuiſſe à Deo electum, ut Populum audiret.

32. II. Num. 21. 9. narratur, à Deo Serpentis ænei conſtructionem fuiſſe imperatam, ut conſpicientes illum Populi à morſibus Serpentium ſanarentur, qui figura erat Christi in Cruce pendentis: ergò ſicut typus erat licitus, utpóte à Deo imperatus, cur non licebit etiam archetypum non merâ picturâ, ſed alio imaginis genere figurare?

33. III. Ezechiel. 41. 18. In viſione oſtenditur Prophetæ figura Templi reædificandi, in quo Cherubim, & palmarum imagines non pictæ, ſed cælaturâ fabrefactæ apparebant; igitur,

tur, ſi in Scripturis non reprehenduntur, ſed potius commendantur Imagines, non pictæ, ſed alterius generis; igitur ſunt licitæ.

SECTIO SECUNDA

Oſtenditur ex Doctrina, & uſu Eccleſiæ.

34. Nicæna II: Synodus, in qua ex profeſſo hæreſis Iconomachorum profligata eſt, & errores funditus excuſſi, in Decreto Fidei ſtatuit, ex omni materia fieri poſſe Sacras Imagines. Idipſum in Synodo Conſtantinopolitana poſt Theophili Imperatoris Iconomachi obitum à Sancto Methodio Patriarcha collecta, ſancitum eſt, teſte Theophane Orat. in Sanc. Nicephor. ac Joan. Curopol. apud Baron. An. Chriſti 873., & Nicæni II. Decreta confirmata, & Triden. ſeſs. 25. §. 3. Hoc idem ratum habuit.

35. Eccleſiæ quoque Traditio antiquiſſima oſtendit: ſcribit en. Euſeb. lib. 7. Hiſt. cap. 14. Cæſareæ Philippi à Muliere illa, quam Chriſtus fluxu Sanguinis abſolvit Matth. 9. 22. Æneam ſtatuam eidem Chriſto erectam fuiſſe, atque innumera ab ipſa in Populos beneficia manaſſe; in Sacris Vaſis effigiem Chriſti fuiſſe ſculptam ſuper humeros ovem bajulantis, narrat Tertul. Lib. de Pud. cap. 7. atque in iiſdem figuram Agni fuiſſe pariter ſculptam cum hac Epigraphe: *Ecce Agnus Dei*, narrat Baron. ad An. Chriſti 692. n.44. De Conſtantino Magno refert Anaſtaſ. Bibliot. in Vita S. Silveſtri, poſt Baptiſmum acceptum in Baſilica Later. Agnum poſuiſſe ex auro puriſſimo conflatum, ad cujus dexteram Chriſti, ad lævam Sancti Joannis Baptiſtæ argenteam ſtatuam poſuiſſe. Similes

Ordinis, Confirmationis, & Extremæ Unctionis, Baptiſma Parvulorum, validitas Baptiſmi ab Hæreticis collati; quæ cum ſemper ab exordio Eccleſiæ uſque ad nos inconcuſsè retenta, ſint, nec ab Eccleſia inſtitui potuerint, neceſſario à Chriſto, aut Apoſtolis de ejuſdem mandato inſtitui debuerunt, ut obſervat Auguſt. lib. 10. de Gen. ad Lit.

100. Tertia eſt. Etſi dentur plura, quæ ab Eccleſia inſtitui potuerunt: ſi tamen nullum, Concilium, nullus Pontifex Summus inveniatur, à quo fuerint primò inſtituta, & nihilominus ſemper retenta, & executioni mandata fuere, Divinæ, aut ſaltem Apoſtolicæ ſunt Traditioni adſcribenda; ex quibus eſt Quadrageſimale Jejunium, cujus meminerunt etiam Patres antiquiſſimi, ut Chryſoſtomus, Baſilius, Origenes, Irenæus, Cyrillus Jeroſolymitanus, Clemens Romanus, veluti rei jam uſitatæ, tametſi in poſterioribus Conciliis ſtabilitæ, ex Gangren. cap. 19. Laodicen. cap. 50. Nicæno I. cap. 5. & aliis ſubſequentibus. Tales quoque ſunt Ritus nonnulli, qui in Sacramentorum, adminiſtratione ſervantur, ut in Baptiſmo trina merſio, ſalis uſus, unctio Chriſmatis, abrenuntio Satanæ, quorum origo non niſi Apoſtolis adſcribi poteſt.

101. Quarta denique eſt. Quotieſcumque Patres omnes, & Eccleſiæ Doctores unanimi conſenſu, aut ſaltem multis aſſerentibus, aliis verò minimè diſcrepantibus, aſſerunt, dogma aliquod, aut ritum, vel conſuetudinem ex Dominica, vel Apoſtolica Traditione deſcendere, id proculdubio pro tali tenendum eſt, quales ſunt plerique Ritus in Sacramentis adminiſtrandis, quos deſcribit Baſil. de Spir. Sanct. cap. 27., & Tertull. de Coron. Milit. cap. 3. In

Scripturis enim jubemur Doctoribus credere, quos Deus, Act.20.28., poſuit ad inſtructionem, & directionem noſtram, quos omnes errare abſurdum eſt, iis quippè errantibus, Eccleſia quoque errare diceretur. Horum qualitates enumerat Vincentius Lirinenſis cont. Hæreſ. cap.39. & 40.

102. Quæres II. Cum Patres aſſerant, Traditiones, ab Eccleſiis Epiſcoporum Succeſſionem habentibus quæri oportere, à quibuſnam Eccleſiis quærendæ ſint; cum nulla Eccleſia citra Epiſcoporum Succeſſionem conſtare queat, & nihilominus non omnes Eccleſiæ ſint fideles Traditionum Cuſtodes?

103. Reſp. Cum omnis vera Doctrina in Lege Nova à Chriſto prodierit: ipſe verò eam Apoſtolis communicaverit, qui Diſcipulis ſuis eamdem tradiderunt in Poſteros derivandam, certum eſt, origine dogmatum inſpecta, Eccleſias, quibus Apoſtoli præfuerunt, conſuli oportere, ut pulchrè Tertull. lib. de Præſcrip. cap.36. At, quia quæcumque alia, ex Apoſtolicis Eccleſiis, præter Romanam, hæreticis novitatibus depravata ſuccubuit, & proinde legitima quoque in iis deſiit ſucceſſio Sacerdotum, idcircò ad ſolam Romanam confugiendum eſt, in qua, ſicuti Fidei depoſitum à Sanctis Apoſtolorum Principibus Petro, & Paulo eidem commendatum, inviolatè ſervatum eſt, ita etiam legitima remanſit Epiſcoporum ſucceſſio, quam nedum poſteriorum, ſed priorum etiam ſæculorum, antiquiſſimi, & graviſſimi Patres agnovere. Irenæus Doctiſſimus ſimul Epiſcopus, & invictiſſimus Martyr, qui ſecundo floruit Sæculo, apud Baron. ad an. Chriſti 179. Romam pro diſcendis Traditionibns venit, quas in Romana Eccleſia immaculatas exiſtere verbis diſertiſ-
ſimis

ſimis lib.3. cap.3. teſtatur: & propterea omni ævo, ortis de Fide diſſidiis, aut dubiis ad Religionem pertinentibus, Epiſcopi etiam præcipui ſemper Eccleſiam Romanam conſuluere, ut ex infinitis propemodum reſponſis Romanorum Pontificum, eorumque Decretalibus Epiſtolis perſpicuè conſtat.

104. Hoc autem adeo verum eſt, ut ipſemet Photius moderni Græcorum Schiſmatis Author, ut hæreticum cælaret animum, de ſuæ Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ diſciplina, quam per Traditionem ſe accepiſſe dictitabat, Nicolao I. Romano Pontifici rationem reddit, ejuſdem petens approbationem, Epiſt. relat. apud Baron. ad an. 861. Præfatus verò Pontifex anno ſequenti reſcripſit, omnes approbans conſuetudines, præter illam, qua Laici ad Epiſcopatum immediatè elevabantur. Hanc eamdem authoritatem cum Bulgaris ad Fidem Orthodoxam recenter converſis exercuit Nicolaus eorumdem Quæſitis per 106. capita accuratiſſimè reſpondens. Itaque in re clariſsima non eſt immorandum.

105. Qui uberem Traditionum Cathalogum videre cupit, Martinum Pereſium Guadixienſium Antiſtitem adeat in ſuo Libro de ipſis luculenter agentem, ex quo Cardinalis de Laurea ex Noſtris multa in Tractatum ſuum de Traditionibus ſe tranſtuliſſe ingenuè fatetur Tom.1. de Fide Diſp.4. art.6.

CAPUT V.

An Canones Apoſtolici ſint Verbum Dei?

106. ÆThiopes, ſeu Abyſsini apud Franciſcum Alvareſium in ſua Hiſtoria, & Dominicum à Trinitate in ſua Bibliot. lib.4. ſec.9. cap.1. Canones Apoſtolis adſcriptos in Libro quo iam, *Manda*, *& Abetilis*, nuncupato, atque in octo partes diſtributo contentos, veluti ab Apoſtolis, dum Jeroſolymis de Gentilium converſione agerent, ac de Symboli editione differerent, collectis, conditos, ſumma, tamquam legitimum Dei Verbum, veneratione proſequuntur, qui quidem octoginta quinque Canones Conſtitutionibus Clementis annectunt. Videndum igitur nunc eſt, an hujuſmodi opinio poſsit ſuſtineri citra Fidei Orthodoxæ jacturam?

SECTIO PRIMA

Quædam prænotantur.

107. NOtandum eſt I. Magnam inter Viros Doctos olim difficultatem viguiſſe, utrum verè ab Apoſtolis Canones eiſdem adſcripti, eorumdemque circumducti nomine, prodierint, vel potius ſubſequentibus editi ſæculis, ab aliquo Impoſtore eiſdem fuerint attributi: mos enim inoleverat præcipuè apud Græcos, de quibus Gregorius Magnus, Leo Magnus, Gelaſius, Aliique Romani Pontifices acerbè conqueruntur, non tantum Epiſtolas, Libros, & Sermones, ſed etiam Eccleſiaſticos Canones corrumpendi, ac ſub alieno nomine falſa venditan-

ditandi, ſpuriaque miſcendi legitimis. Hinc ultra Canonum collectionem in Calcedonenſi diſcuſſam, quam Eccleſiæ Codicem appellamus, aliæ prodiere in duo volumina per Chriſtophorum Juſtellum redactæ. Multi profectò hujuſmodi Canones, veluti adulterinos, rejecerunt, pro quibus ſufficiat Gelaſius in Concilio Romano 70. Epiſcoporum à Gratiano relatus, Cap. *Sancta Romana* Diſt. 15., & 16. c. 1. & 2. Quod quidem Decretum numquam à Poſterioribus Pontificibus videtur revocatum: Alii è contra citra exceptionem approbarunt, & revera in Trullen. Synod. Can. 2., in Nicæna II. Can. 1. & Syn. VIII. Can. 1. tamquam legitimi ſupponuntur, eoſque citant Epiphan. Hæres 70. de Audianis agens, Athanaſ. in Sinop., Tertull. cont. Praxeam, & ex Junioribus præ cæteris Turrianus à criminationibus Magdeburgenſium doctiſsimè vindicavit.

108. Notandum eſt II. Duplicem in Apoſtolis ſpectari prærogativam poſſe. Prima eſt, qua veluti Organa Spiritus Sancti verba ipſius mediatè, vel immediatè percepta Populis voce revelare, vel ſcripto debebant. Secunda eſt Poteſtas ſpiritualis, qua veluti Eccleſiæ Præſules, & Paſtores condere Leges, Pœnas præſcribere, Lites exorientes componere de Fide, & Diſciplina, cæteraque omnia, quæ ad Principatum Eccleſiaſticum pertinent, exercere poterant. Scribere Libros Canonicos ad prioris generis poteſtatem pertinet: ſcimus enim, plures Prophetas nulla regiminis authoritate præfulſiſſe, imò viles fuiſſe homines, ac plebejos, eos tamen Volumina Divinæ Scripturæ edidiſſe: è contra plures Apoſtolos Eccleſiaſtica præditos poteſtate, quos tamen novimus, nullum Scripturarum Volumen edidiſſe. Hinc diverſa eſt

authoritas Divinæ Scripturæ, ac Eccleſiæ Decretorum: Illa enim ſe habet per modum inſpirationis, iſta per modum Prælationis. Scriptores enim Canonici aſſerunt ſe loqui, Domino loquente: Præſules autem aſſerunt, ſe decernere, Domino dirigente. His præmiſsis ſit

SECTIO SECUNDA

Dicendum eſt, Canones Apoſtolorum, etſi Apoſtolorum fœtus admittantur, non eſſe Verbum Dei, & Scripturam Canonicam.

109. Oſtenditur breviter I. ſic. Canones iſti Apoſtolici, ſive quinquaginta priores, ſive poſteriores ſpectemus, in nullo Divinarum Scripturarum Cathalogo continentur: profectò enim in Canone Judæorum inveniri non poſſunt, cum ad Novum Teſtamentum pertineant: neque in Canone Novi Teſtamenti, neque apud Laodicen. cap. 59. aut apud Charthaginen.III. cap.47., aut apud Romanum ſub Gelaſio, aut in Floren. in Decret. Union., aut Inſtruc. Armen., vel in Triden. ſeſs.4. aut ab Innoc. I. ad Exuper. Toloſ. Epiſcop. cap. ult. ullo pacto recenſentur; ergò Eccleſia non cenſet, eos eſſe inter Sacras Scripturas numerandos.

110. Neque dicatur: Canones illos non includi quidem in Cathalogis Scripturarum, ſed neque excludi:

111. Refutatur enim inſtantia: tumquià Cathalogi illi vim habent Legis, & Regulæ, quibus à falſis vera, & Divina eloquia diſcernuntur. Tumquia ſi hoc Argumentum convinceret, Liber Paſtoris, Evangelium Barnabæ, & Andreæ Apoſtolorum, & Alii, qui in

Decre-

Decreto Gelaſi proſcribuntur, quoniam in Cathalogis Conciliorum, & Pontificum minimè videntur proſcripti, Canonici dicerentur, quod tamen falſum eſt.

112. Oſtenditur II. Nam quinam ſint Libri Canonici, ab Eccleſiæ Decretis præſcindendo, ex ejuſdem novimus Traditione: hanc autem ex dictis, ac ſententiis Patrum colligimus, qui ab Eccleſiæ primordiis uſque ad noſtra temra floruerunt: ex Libris autem Patrum nullo modo habetur, Canones Apoſtolicos Divinæ ab iis exiſtimatos authoritatis, cum illos numquam, ut Divinos citent: vel iis ad dogmata ſtabilienda, veluti Divinę authoritatis, utantur; vel, ſi eos magna dignos cenſent veneratione, ut Athanaſ. in Sinop., Canonicis tamen inferiores agnoſcunt, quod ſanè de verè Divinis nequaquam dici poteſt. His enim, etſi aliquando aliqui ipſorum in dubio fuerint, ut Libri Eſther, Tobiæ, Sapientiæ, Eccleſiaſtici, & aliorum; tamen ad dogmata ſtabilienda, atque Hæreticos revincendos uſi ſunt, ut optimè Bellar. lib. 1. de Verb. Dei à cap. 7. uſq. ad 20.; ergò cum Canones hujuſmodi apud Patres non fuerint Divinæ authoritatis, utique Verbum Dei dici non poſſunt.

113. Non minori abſurditate recipiunt Æthiopes, ſaltem ut ipſis tribuitur, octo Libros Conſtitutionum Clementis uti Apoſtolicos, Canone 84., ex vulgo Apoſtolicis, ſortaſſe decepti: quæ quidem etſi in ſua puritate utiles ſint, attamen Apoſtolicæ non ſunt, cum ab ipſiſmet Apoſtolis minimè prodiiſſe noſcantur, atque, ut modò eas habemus, multis erroribus, qui Abyſſinis adſcribuntur, ſordeſcant, & propterea in Synod. Trul. Can. 2. à Græcis fuerint repulſæ; igitur hujuſmodi Conſtitutiones,

nes, ſive ſecundum ſe ſpectatæ, ſive ut modò inveniuntur, utpotè corruptæ, perperam ab Abyſſinis veluti Apoſtolicæ recipiuntur, cùm à Gelaſ. in Concil. 70. Epiſcoporum veluti Apocriphæ fuerint pronunciatæ.

SECTIO TERTIA

Soluuntur Argumenta.

114. OBji. I. Canones vulgò Apoſtolicos agnoverunt Oecumenica Concilia, verè ab ipſiſmet Apoſtolis prodiiſſe, ex Trul. Can. 1. ex Syn. VII. Can. 1. & VIII. Can. 1., & ex Adrian. I., qui Septimam Synodum confirmavit, aſſerente, ſe ratam habere VI. Synodum, cum Canonibus ſuis: hæc autem VI. Synodus, quæ Canones condidit, non poteſt eſſe, niſi Trullenſis, cum vera VI. Synodus nullos Canones condiderit, ſed ſolummodo Monothelitas Hæreticos anathemate damnaverit; ergò Canones Apoſtolici ſunt verè Dei Verbum, quoniam ab Apoſtolis prodierunt, qui fuere quoque Divini Verbi Scriptores.

115. Reſpon. permitto ant., & neg. conſeq. Tumquia non omnes Apoſtoli Canonicas Scripturas ediderunt. Tumquia Canones editi fuerunt ab Apoſtolis, non tamquam Canonicis Scriptoribus, ſed tamquam Eccleſiæ Prælatis, atque Paſtoribus. Idcircò à Conciliis præfatis aſſeritur, ſe Canones Apoſtolorum recipere cum Nicænis, Ancyranis, Gangrenſibus, & Aliis, quos profectò conſtat non eſſe Verbum Dei, etſi Dei inſpiratione conditos, & totius Mundi reverentia conſecratos, ut ait Leo Magnus Epiſt. 84. eo pacto, quo Leo IV. Epiſt. ad Epiſcop. Britan. relat. Diſt. 2. cap. 1. de Libel., & Comment. ſcribit, recipi Canones Apo-

Apoſtolorum cum regulis Præſulum Romanorum Sylveſtri, Siricii, & Innocentii: *Per quos judicant Epiſcopi, & Epiſcopi judicantur, & Clerici*: Hos autem nemo umquam ſomniavit, aut dixit eſſe Verbum Dei.

116. Reſp. II. ne. ant. ad cujus probat. quantum ad Trullenſe jam Eruditi noverunt, nec Oecumenicum, nec legitimum fuiſſe Concilium, & cui Apoſtolica ſemper authoritas defuit. Cæterùm non dicit Trullenſe, Canones illos eſſe Apoſtolorum, ſed tantum nomine editos eorumdem. Quantum verò ad Septimam, & Octavam Synodum, hujuſmodi Canones acceptantur in ea opinione, in qua verſabantur, quatenus ſub nomine Apoſtolorum ſolummodo veniebant, non autem cenſebantur verè Apoſtolorum: Trullenſem enim ſecutæ ſunt eos Canones recipientem ſub nomine Apoſtolorum, non quod revera ab ipſis prodiiſſe cenſerentur.

117. Nec movet Adriani I. authoritas: ſolummodo enim vult, ratam haberi Sextam Synodum cum Canonibus ſuis, ideſt regulis credendi, ſolas quippè credendi regulas edidit, non autem agendi, quales ſunt Apoſtolici Canones: quo pacto intelligenda quoque eſt Profeſſio Fidei Romanorum Pontificum pollicentium, ſe Decreta Conciliorum Generalium ſervaturos, inter quæ Canones quoque vulgò Apoſtolici continentur.

118. Obji. II. Tertullianus Lib. adverſus Praxeam ſcribit, Canones vulgo Apoſtolicos eſſe nobis per manus traditos. Athanaſ. in Sinop. eos numerat inter Agiographos. Damaſcen. lib. 4. de Fid. Orthod. ponit eos inter Divinas Scripturas; ergò Canones vulgo Apoſtolici ſunt Verbum Dei.

119. *Reſp.* A Tertulliano non dici, Canones vulgo Apoſtolicos eſſe Verbum Dei, ſed ad nos Traditione perductos: quod utique verificari poteſt, etiamſi Dei Verbum minimè dicantur. Athanaſius pro nobis facit: dum enim aſſerit, Canones illos Agiographos eſſe, utique fatetur, ipſos tempore ſuo dubiæ authoritatis extitiſſe: cum autem dubium hoc numquam fuerit ſublatum, profectò remanet: adeoque minimè conſtat, Canones hujuſmodi poſſe in præſenti vocari Verbum Dei. Damaſcenus Sacras Scripturas eo loco largè intelligit pro omni eo, quod eſt Eccleſiæ regula, non in rigore: vel ſi in eo ſenſu loquatur, deceptus eſt Can.2. Synod. Trull., poſt cujus tempora vixit, Verbum Dei in laxa mimirum ſignificatione ſumentis.

120. Obji. III. Canones vulgo Apoſtolici ſemper fuerunt in Eccleſia ſervati, nec ab ulla Synodo, vel Romano Pontifice fuere inventi; referuntur quippe ex Dionyſio Exiguo in Exord. Collec. Canon., quos è Græcos in Latinum, Stephano Salonitano Epiſcopo rogante, apud Caſſiod.de Divin.Lect. cap.23., tranſtulerat, à Clemente veluti ab Apoſtolis conditi; ergò ex Apoſtolica Traditione prodeunt, cum ex Auguſt. de Baptiſ. cap. 24. quod ſemper ſervatum eſt, nec ab ullo Concilio, aut Romano Pontifice legitur ſtatutum, ex Apoſtolica cenſeatur Traditione deſcendere; ergò ab Apoſtolis fuere hujuſmodi Canones conditi; ergò ſunt Verbum Dei.

121. Reſp. ultimum conſeq. eſſe malam! Verbum enim Dei qua tale eſt, ut ab Eccleſiæ ſecernitur Decretis, debet eſſe per inſpirationem, non autem per prælationem, & publici magiſterii authoritatem conditum: alioquin

quin etiam Pontificum, & Synodorum Generalium Decreta Verbum Dei dicerentur, quod nemo dixerit: Canones autem vulgo Apoſtolicos hoc poſteriori modo eſſe conſtructos, ex hoc conjicio, quia nimirum eos Apoſtolis Jeroſolymę, juxta Abyſſinorum ſententiam, ob varia Eccleſiaſtica negotia, præcipue ob editionem Symboli, ac eorumdem per varias Provincias ad diſſeminandum Evangelium diſtributionem anno Chriſti 44. juxta ſupputationem Baronii, & 2. Claudii Imperatoris, in unum adunati conciliariter ediderint, & innui videtur Act. 16. 4. ſi ergò conciliariter Canones ſub nomine Decretorum ab Apoſtolis fuere conditi, non utique ab ipſis veluti Canonicis Scriptoribus prodierunt, ſed veluti Eccleſiæ Prælatis, adeoque dici nequeunt in rigida ſignificatione Verbum Dei.

122. Cæterum ad ant. dici poteſt, ignorari à quonam Pontifice, vel Synodo fuerint editi hujuſmodi Canones; non tamen inde Apoſtolicos eſſe: ſi enim poſitivè ſciretur ab Apoſtolis prodiiſſe, nemo illos reſpuere auſus fuiſſet, cujus oppoſitum docet loco citato Dionyſius Exiguus, ſubdit enim: *Quibus quamplurimi quidem conſenſum non præbuere facilem, & tamen poſtea quædam conſtituta Pontificum ex ipſis Canonibus aſſumpta videntur*: cum ergò magna de ipſis ſemper fuerit dubitatio, an ex Apoſtolis revera prodierint, aſſerere nequaquam poſſumus, eos eſſe Verbum Dei traditum, dubia exiſtente Traditione.

123. Quæres: quanam igitur authoritate gaudent in Eccleſia hujuſmodi Canones, & Conſtitutiones Clementis?

124. Reſp. Canones priores quinquaginta, quoniam juxta Epiphanium loc. cit. in iis:

Omnis regularis ordo habetur, & nihil à Fide adulteratum, neque à Confeſſione, neque ab Eccleſiaſtica gubernatione, & regula, magna dignos eſſe veneratione. Quamvis enim nec inter Canonicos computentur Libros, nec omninò exploratè conſtet, Apoſtolicos eſſe; vetuſtiſſimos tamen fateri compellimur, uſuque Eccleſiæ roboratos, atque firmatos.

125. Clementis autem Conſtitutiones nonnulla quidem continent Eccleſiaſticis ſanctionibus, Fideique Catholicæ adverſa, ac proinde à Gelaſio in Concilio 70. Epiſcoporum, ut Apocriphæ reſpuuntur. Quia tamen multa utilia complectuntur, & antiquiſſimas eſſe, utpote ab Epiphanio, & Athanaſio agnitas, certiſſimum eſt, & apertè deducitur ex Synodo Trullenſi cap. 2. ubi licet reſpuantur, innuitur tamen antiquitas, cum in uſu apud Græcos fuiſſe aſſerantur, utique non ſunt contemnendæ, aut rejiciendæ, ſed debita cautione luſtrandæ, uti de Libris Recognitionum ejuſdem Clementis cenſet Bellarminus de Scriptoribus Eccleſiaſticis in Clemente: & ſi purgatæ inveniri poſſent, eaſque Clementis eſſe verè conſtaret, eamdem authoritatem, quam cæteris Summorum Pontificum Decretalibus, quotquot Catholici ſumus, tribuimus, profectò exigerent.

CAPUT VI.

Vtrum Concilium Epheſinum I. legitimum ſit, & Oecumenicum?

126. HUjuſmodi Synodi celebrandę cauſa fuit Neſtorius, qui, cum è Monacho Antiochenſi Conſtantinopolitanum Patriar-

cha-

chatum, Theodoſio Juniore Auguſto promovente, Joanneque Præſule Antiocheno impellente, occupaſſet, hæreſim, quam in ſolitudine conceperat, propalavit. Vix enim Solium patriarchale Regiæ Urbis aſcendit, cum extemplo Mariam Virginem nequaquam eſſe Deiparam, ſed Hominem purum peperiſſe, Anaſtaſio Presbytero, concione ad Populum habita, eructante, nedum minimè reſtitit, ſed palpando approbavit, & obſtinatè defendit. Cum verò monitus opportunè à Cyrillo Alexandrino, atque à Cœleſtino Romano Pontifice reſipiſcere noluiſſet, ſed potiùs errorem mordicùs tueretur, nec ipſi Propugnatores deeſſent, ac proinde in maximo periculo Eccleſia Dei verſaretur, hoc proinde Concilium Epheſi in Aſia, conſentiente Romano Pontifice Cæleſtino I., à Theodoſio Juniore Auguſto collectum eſt, in quo Præſide Cyrillo Alexandrino nomine Cæleſtini, cum Arcadio, & Projecto Epiſcopis, & Philippo Romano Presbytero Apoſtolicæ Sedis Legatus, Neſtorius veluti Hæreticus fuit damnatus, ac Patriarchatu, & Sacerdotio nudatus, veritas Catholica de Unitate phyſica unius Perſonæ in Chriſto, quam Neſtorius impiè denegabat, ſtabilita, ac Beatam Mariam ſemper Virginem veram Dei Genitricem fuiſſe, ſancitum eſt. Hæc omnia luculenter, & ampliori ſtylo deſcribit Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Parens Baron. ab anno Chriſti 428. uſque ad an. 433. Hanc porrò Synodum Neſtorii Sequaces, qui adhuc in Oriente degunt, hæreſimque ſequuntur, veluti illegitimam, nec Oecumenicam, deteſtantur, atque proſcindunt. Videndum eſt, an fundamento aliquo nitantur?

Dicendum eſt Synodum hanc Epheſinam eſſe legitimam, & Oecumenicam.

127. E Vincitur breviter, quia in Epheſino I. conditiones omnes ad Oecumenicum, & legitimum Concilium requiſitæ inveniuntur. I. Enim ad legitimam, & Oecumenicam Synodum requiritur, quod à ſuprema, & Eccleſiaſtica Romani Pontificis authoritate colligatur, aut imperantis, aut ſaltem conſentientis, ex antiquo, & Apoſtolico Canone ita præſcribente, apud Athanaſ. Apol. 2., Socratem lib. 2. cap. 13., Sozomen. lib. 3. cap. 9. Niceph. lib. 9. cap. 5., Epheſinum autem I. authoritate Romani Pontificis fuiſſe collectum, habemus ex Synod. VI. in orat. Proſphonet. Act. 18., & Gelaſio in Synod. Rom. I.: ipſumque Imperatorem Theodoſium Juniorem hujuſmodi Synodum poſtulaſſe, probat. Baron. ad an. Chriſti 430., miſſioque Legatorum Arcadii, Projecti, & Philippi, qui eidem præſiderent, ſatis apertè demonſtrat.

128. II. Conditio eſt, ut omnes Epiſcopi ex Univerſo Orbe ad Synodum vocentur: hujuſmodi autem convocationem Epheſinæ I. Synodo minimè defuiſſe, patet ex Actis Concilii, ex quibus conſtat, quantum ad Eccleſiam Orientalem, omnes ejuſdem Patriarchas, & Metropolitas fuiſſe accitos; ex actis enim liquet, Neſtorium Conſtantinopolitanum, Cyrillum Alexandrinum, & Joannem Antiochenum Patriarcham Synodo adſtitiſſe, Præſuleſque Orientales ex omnibus Provinciis acceſiſſe numero pluſquam ducentos, ex Epiſt. Synod. ejuſdem

Con-

Concilii ad Imperat. ; & in alia ad eumdem, quæ habetur Par. 2. Act. 5., & in Epiſt. Synod. ad Cæleſ. Rom. Pontif. Occidentales verò, etſi perſonaliter minimè acceſſerint, ſaltem omnes, acceſſere tamen conſenſu, & legatione. Afri Patres, miſſo Beſſula Chartaginenſi Archidiacono Doctrinæ ſplendore præſtantiſſimo, qui nomine Eccleſiæ Africanæ Synodo aſſiſteret, & Præſulum, ob temporis anguſtiam, viarum impedimenta, Wandalicamque perſecutionem, abſentiam excuſaret, ut Epiſt. Capreoli Chartaginenſis Archiepiſcopi, ac totius Africæ Primatis perſpicuè teſtantur. Extat autem Act. 3. Par. 2. Concil. Epheſin. ubi narratur, à Capreolo Divalem Theodoſii Auguſti, qua D. Auguſtinus noviſſimè defunctus ad Synodum vocabatur, apertam fuiſſe.

129. Cæleſtinus quoque Romanus Pontifex, præter Legatos à ſe miſſos, ut Synodo præſiderent, Occidentalium Concilium coegit, & Neſtorium damnavit, deciſionem Epheſinorum Patrum præivit, & formam damnationis præſcripſit, ex relat. Synod. ad Imperat. Reliqui verò Patres Occidentales Orientalibus aſſenſu copulati ſunt, ex Epiſt. ejuſdem Synodi Epheſ. ad eumdem Imperat. Act. 3.

130. Nec ſanè aliæ Synodi, ut Calcedonen., Conſtantinop. I., cæteræque ſubſequentes alia ratione Oecumenicæ dici poterunt, niſi quia vel Occidentales Orientalibus, vel è contra Orientales Occidentalibus aſſenſum præbuerunt.

131. III. Conditio eſt, ut Synodo ſuprema Eccleſiæ authoritas præſideat, qua dici poſſit, non ſæcularem poteſtatem, ſed Chriſtum ipſum per Miniſtros ſuos præſediſſe, & ipſos nomine ejuſdem eamdem direxiſſe, juxta illud:

Ubi

Vbi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum, Mat. 18. 20. Hac autem conditione Epheſinum I. nequaquam caruit, cum Cæleſtinus I. Romanus Pontifex per Legatos ſuos, nempe S. Cyrillum Alexandrinum Patriarcham, & Arcadium, Projectum, & Philippum eidem Synodo prçſederit, ex epiſt. ejuſdem Cæleſtini ad præfat. Cyril. extante inter acta Concilii, ex Liberat. in Breviar. cap. 5., ex Proſpero contra Collat. cap. 4., ex Photio in Homo can. tit. 9., ex Marcellin. in Cronic., ex Synod. Floren. ſeſs. 5., ex ipſamet Synod. Epheſ. in relat. ad Imperat. act. 3. & epiſt. Cæleſt. ad Synod. act. 1.

132. IV. Conditio eſt, ut dogmata controverſa, cauſæque criminales juxta Divinas Scripturas, Traditiones Apoſtolicas, Patrum dicta, Juriſque regulas reſpective diſcutiantur: hæc autem omnia in Synodo Epheſina I. ad unguem ſervata ſunt. Nam quantum ad ipſum dogma, exactiſſimo criterio diſcuſſum eſt. Primò enim Symbolum Apoſtolorum, quo Neſtorius tuebatur errorem ſuum, expenſum eſt cap. 3. & inventum à Doctrina ejuſdem omninò diſſonum; & Doctrina Cyrilli, quam Neſtorius reſpuit, omninò Symbolo uniformis. Deinde cum univerſalis Eccleſiç ſenſus pro dogmatibus dignoſcendis ſit, juxta magnum Auguſtinum, certiſſima regula, de Baptiſ. cap. 24.: Epiſtola Cæleſtini I. Romani Pontificis cum Synodo ſua, & Capreoli Chartaginenſis Archiepiſcopi, ac totius Africæ Primatis cum ſua Synodo luſtrata fuit, quibus omnibus Neſtoriana Doctrina repugnare viſa eſt, utpote nova, & abſurda. Patres quoque antiqui conſulti ſunt, ex quorum Traditione eruitur veritas, & novitas hæretica liquidò apparet.

Pro-

Producti idcircò in medium fuere Patres celebriores, ut Athanaſius, Julius I. Romanus Pontifex, Theophilus Alexandrinus, Cyprianus Chartaginenſis, Ambroſius Mediolanenſis, Gregorius Nazianzenus, & Niſſenus, Baſilius Magnus, Atticus Conſtantinopolitanus, Anphilochius Athenienſis uno ore unicam in Chriſto Perſonam, eumdemque verum Deum, & hominem conclamantes, Mariamque ſemper Virginem non modo Chriſtiparam, ſed Deiparam aſſerentes, ſeque intelligere hujuſmodi veritates, ſicut in Symbolo Nicæno continentur, & propterea Patrum dicta, Flaviano Philippenſium Epiſcopo inſtante, nedum relata, ſed actis ipſis inſerta ſuere.

133. Exactiſſimum quoque de Neſtorii hæreſi criminale judicium abſque ulla labe iniquitatis habitum eſt. Primò enim charitativè à D. Cyrillo Alexandrino, ejuſque Synodo, deinde à Cæleſtino Romano Pontifice fuit monitus, ex Epiſt. *Comperi*, & alia, *Cum Salvator*, ex altera, *Poſt impium*, quæ omnes inter acta Concilii Epheſ. habentur. Deinde vocatur in Synodo ad judicium, ut ſe ab objectis criminibus expurget, miſſa Epiſcoporum plurium honorificenti Legatione, & quidem non bis, ſed ter, juxta Eccleſiæ ſtylum: at ipſe venire contempſit: deindè blaſphemiæ ab eo prolatæ adverſus Chriſtum, & Beatiſſimam Virginem, nempe ipſum Deum non eſſe, utpote poſt bimeſtre, vel trimeſtre in lucem editum, nec Mariam eſſe Deiparam, cum ex homine Deus naſci non poſſit, ex ipſiuſmet Neſtorii confeſſione ultronea in epiſt. Cæleſtini Papæ ad eumdem Neſtorium: *Poſt Prophanum*, & Epheſi lecta eſt act. 1., adducuntur. Idipſum probatur ex ejuſdem Concionibus, Exegeſibus, & Com-

& Commentariis in publicum productis, eosdem errores continentibus, ut ex ipſomet ſententiæ adversùm Neſtorium prolatæ tenore perſpicitur, Cap. 4. act. 1. perpenditur Epiſtola Neſtorii ad Cyrillum, & cap. 8. ejuſdem act. 1. ex Libro quodam Neſtorii multi quaterniones examinantur, erroribuſque, atque blaſphemiis horrificis adverſus Chriſtum, & Mariam referti, & Eccleſiæ Catholicæ Doctrinæ adverſi inveniuntur. Tandem evidentiſſima ex Teſtibus de viſu, & auditu immediato, pertinaciæ ac hæreſum Neſtorii cap. 6. act. 1. adducitur probatio, productis ſex Teſtibus omni exceptione majoribus, nempe Epiſcopis, & quidem Neſtorii aliundè amiciſſimis, qui de obſtinatione, atque hæreſibus, etſi lugentes, deponunt jurejurando coacti, miſſique à Cyrillo, ut Epiſtolas Synodi Alexandrinæ, atque Cæleſtini Romani Pontificis eidem Hæreſiarchæ traderent: iſta autem omnia ſufficere abundè ad condemnationem, exploratum eſt.

134. Quantum enim ad contumaciam attinet, Nolens in judicio ſe ſiſtere, Judicemque contemnens, habetur pro confeſſo, ut lite non conteſtata Cap. *Accedens*, & deponi poteſt Cap. *Veritatis*, ibidem: iſteque communis eſt omnium Tribunalium ſtylus, maxime in Judicio Eccleſiaſtico, in quo, juxta præſcriptum Chriſti Matth. 18. 17., poſt trinam monitionem Canonicam, qui obedire negligit, habetur tamquam Ethnicus, & Publicanus.

135. Confeſſio quoque ejuſdem extrajudicialis, nedum in Epiſtola ad Cyril. Alexand. verum etiam ad Cæleſt. I. Rom. Pontif. quem Supremum Judicem agnovit, in quibus opiniones iſtas hæreticas Neſtorius tenere profitebatur, & tueri, graviſſimum inditium eſt:

pro-

propria enim Confeſſio, præſertim coram ſupremo Principe, qualis erat Cæleſtinus, condemnationem inducit, Cap. *Cum ſit grave* de Exceſ. Prælat., & docet Diplovatac. in Synop. tit. de Probat. Felin. in Cap. 1. de excep. & Alii plures apud Sgroi par. 5. cap. 7.

136. Alia quoque Hæreticæ pravitatis probatio ex ſcriptis, & commentariis ſuis cap. 8. par. 2. Concil. Epheſ. deſumitur, in quibus hæreſis præfata manifeſtè continetur, adeoque criminis objecti præbet evidens Argumentum eo modo, quo Juris-Conſulti de Scriptura perduellionis tractatum comprehendente ſermonem faciunt, aſſerentes, quod, niſi negetur à Reo eſſe ſuam, crimen objectum convincit. Ita Felin., & Anan. in cap. *Cum in Eccleſiis* Caren. part. 3. tit. 4. Souſa lib. 2. cap. 22. Neſtorius autem numquam negavit, ea ſcripta eſſe ſua, imò errores in eis contentos palam confeſſus eſt, & acerrimè defendit.

137. Denique nulla datur probatio concludentior, quam per Teſtes omni exceptione majores: ſex autem Epiſcopi, & quidem amiciſſimi Neſtorii teſtantur de auditu proprio immediato, hæreſes præfatas à Neſtorio fuiſſe prolatas, ut ſuperiùs viſum eſt; ergò convictus eſt Neſtorius de hæreſi revera prolata, & profeſſa.

138. Neque dicatur, conſtare quidem de errore, non tamen de pertinacia in illo, quandoquidem neque legitur in Cæleſtinum Romanum Pontificem inſurrexiſſe, neque ex actis evincitur Cæleſtini, & Cyrilli Alexandrini Sedis Apoſtolicæ in cauſa hac Legati cum Synodo ſua, Epiſtolam fuiſſe ab eo luſtratam; quorum utrumque, ut de pertinacia conſtaret, requiri videbatur.

139. Hoc

139. Hoc enim ex actis redarguitur, ex quibus habetur, à quatuor Epiſcopis Epiſtolas hujuſmodi Neſtorium accepiſſe: ex quo præſumptio vehemens oritur, illas quoque legiſſe, niſi evidenter oppoſitum oſtendatur: quod ſanè fieri nequaquam poteſt, cum poſt Epiſtolarum acceptionem in pejora legatur prolapſus; igitur apertiſſimam oſtendit Neſtorius pertinaciam, nolens Romano Pontifici charitativè ſimul, & judicialiter præcipienti obtemperare; ergò legitimè à Concilio proceſſum eſt, ipſum ut Hæreticum damnante, veluti antiquarum hæreſum renovatorem.

140. Ultima denique conditio eſt, ut Synodus Oecumenica à Supremo Eccleſiæ Paſtore rata habeatur, & confirmetur, ut hoc pacto Chriſti ipſius oraculo in terris munita cenſeatur: hæc autem huic Synodo minimè defuit: nedum enim à Cæleſtino I., & Syſto III. quorum Epiſtolæ part. 3. Epheſ. I. habentur, veluti à Sancto Spiritu directa commendatur, verùm etiam à Syſto III. ſpeciali Decreto confirmata eſt, & propterea illi eamdem fidem, ſicut Evangeliis ipſis, uti Nicæno I., Conſtantinopolitano I., Chalcedonenſi habendam eſſe, Gregorius Magnus aſſeruit.

SECTIO SECUNDA

Solvuntur Objectiones.

141. OBji. I. Epheſinum I. Concilium, non Eccleſiaſtica authoritate, ſed Imperatoria collectum fuit: neque in eo poteſtas Eccleſiaſtica ſedit, ſed Cæſarea; ergò non fuit legitimum Concilium. Conſeq. patet. Prob. ant. quantum ad primam partem: in Edi-

Edictis enim, quibus Patres fuere convocati, nihil aliud habetur, quam Cæſaris mandatum, quo jubentur Patriarchæ, & Metropolitæ, cum Epiſcopis, qui ſibi viſi eſſent, ad Synodum accedere, & ipſimet accedentes profitentur, ſe mandatis Cæſareis obtemperare, nulla Romani Pontificis facta mentione; ergò Synodus authoritate Eccleſiæ non fuit collecta.

142. Secunda quoque pars liquet: nam in ipſomet Concilio habetur, à Cæſareis Legatis locum, & tempus fuiſſe præſcriptum: Divalis Theodoſii Auguſti ante acta omnia legitur, ut patet act. 1. 2. Cum Imperator pravam de Synodo concepiſſet opinionem, acta veræ, & falſæ Synodi ab eodem reſcinduntur. III. Cum Imperator fraudolentiæ Hæreticorum fuiſſet admonitus, ſeptem ex utraque parte ad ſe Epiſcopos pro informatione accerſit. IV. Cum falſa informatione audiſſet Auguſtus, à Cyrillo Alexandrino Patriarcha, & Memnone Epheſinorum Epiſcopo tyrannidem exerceri, eos jubet carceri mancipari. V. Patres Epheſini petunt ab Auguſto, Synodum, ejuſque dogmata ab iis ſtabilita ejuſdem confirmatione firmari, atque roborari, ut patet ex relat. ad Imperat.; ergò verè Laica poteſtas Concilio præſedit, ipſumque veluti Caput direxit; adeoque &c.

143. Reſp. ne. ant. ad cujus probat. quantum ad primam partem attinet, quoniam Cæleſtinus Pontifex in ſua ad Synodum Epiſtola eam veluti legitimum Dei Sacerdotum cætum commendat, neque Patres de violentia Laicali numquam conqueſti ſunt, dicendum eſt, collectionem Synodi executivè quidem ab Imperatore, at mandativè, vel ſaltem con[illegible]ſivè ex imperio Romani Pontificis fuiſſe convocatam.

Id

Id autem contigebat, eo quia, cum Synodi Oecumenicæ in Urbe Imperiali, ac ſumptibus Auguſtorum fieri conſueverant, æquum erat, ut ab iis Epiſcopi, & quidem eo numero, qui Auguſto placuiſſet, vocarentur. Cæterum omnes invitabantur, nec quiſquam repellebatur; & de facto etiam ex iis, qui Romano Imperio minimè ſubdebantur, venerunt, ut ex ipſomet Concilii Cathalogo apparet, qui profectò mandato Auguſti minimè obſtringebantur, ſed ſolummodo Romani Pontificis.

144. Secunda quoque pars nequaquam ex objectis evincitur: quod enim Divalis Auguſti prius lecta fuerit, quam Romani Pontificis, id accidit, quia Legati ejuſdem Epheſum pervenerunt, Concilio jam inchoato, & Neſtorio condemnato, ex Act.3., & 4. Act. autem 1. Epiſtola quidem Cęleſtini lecta eſt, non tamen ad Synodum directa, ſed ad Neſtorium ipſum.

145. Quod locum, tempus, & ordinem Synodi Imperatores præſcripſerint, præſidentiam non arguit, ſed defenſionem, ut nimirum omnia pacatè, ordinatè, citraque ſeditionem ullam procederent, quod faciliùs Auguſti præſentis imperio fiebat, quam Pontificis longiſſimè abſentis; & quidem hoc, authoritate ab ipſomet Romano Pontifice accepta, contingebat, quin ullo pacto ſe Imperatores in dogmatum deciſione, aut aliorum negotiorum tractatione immiſcerent, ut ſæpiùs ipſemet Theodoſius proteſtatus eſt.

146. Acta Synodi ſive veræ, ſive falſæ fuiſſe ab Auguſto ſuſpenſa, vel irrita declarata, donec notitiam utriuſque perfectam obtinuiſſet, & cauſam diligentiùs actitari præceperit, præſidentiam non arguit, cum ad dogma ipſum diſcuſſum minimè referatur, ſed ad ordinem, & reſtitu-

ſtitudinem diſcuſſionis; à falſis enim relationibus audierat, omnia in Synodo prępotentia Cyrilli Alex., non verò legitimo examine fuiſſe confecta. Hanc verò Theodoſii mentem fuiſſe, patet ex diſtrictis, quas Candidiano Comiti Par. 1. Concil. Epheſ. cap. 35. locum ſui in Sydo retinenti præſcripſerat commiſſionibus; ne ſcilicet in Quæſtionibus, & Controverſiis, quæ circa Fidei dogmata incidunt, ullo pacto ſe ingereret, & reddit rationem, quia nimirum: *Nefas eſt, qui Sanctiſſimorum Epiſcoporum Cathalogo adſcriptus non eſt, illum Eccleſiaſticis negotiis, & conſultationibus ſe immiſcere.* Idipſum in Divali ad Synodum repetit.

147. Eodem pacto ad tertiam inſtantiam reponendum eſt, Epiſcopos illos ex utraque parte à Theodoſio vocatos fuiſſe, non ut de dogmate ſententiam ferret, an rectè judicaſſent; ſed an rectè in judicio proceſſiſſent, remota tyrannide, ſeditione, & tumultu, quod ſanè ad politicum pertinet Principem Concilii protectorem, ac vindicem.

148. Quod verò Cyrillus Alexandrinus, & Memnon Epheſius in carcerem fuerint detruſi, nihil hujuſmodi violentiæ Epheſinæ Synodi validitati adverſantur: tumquia cum ejuſdem quoad ſubſtantiam celebratione, nempe Neſtorii, ejuſque Doctrinæ damnatione poſteriores fuerint, ejus vigorem nequaquam evertunt: tumquia Candidiani, Irenæi, aliorumque Neſtorii fautorum actiones iniquiſſimæ Eccleſiaſticæ Poteſtatis uſurpationem reipſa continebant, & propterea Theodoſius eas condemnavit, atque reſcidit, & Comites illos Eccleſiæ contemptores acri animadverſione mulctavit.

149. Ad ultimum dico, confirmationem Theodoſii à Patribus expetitam fuiſſe executivam.

vam, quatenus, pœnis corporalibus impoſitis, refractarios ad obediendum Synodo compelleret, ut Conſtantinus quoque Magnus ſe cum Synodo I. Nicæna geſſit, & ſubſequentes egere erga Generalia Concilia Auguſti Principes; non verò authoritatem, qua deciſionibus à Synodo emanatis ultimum robur adiicitur; & pondus validitatis adhibetur, itaut de eo nefas ſit amplius dubitare: hoc enim poſteriori ſenſu minimè illam Patres Epheſini à Theodoſio petierunt, Act.1. de Depoſ. Neſtorii, benè vero in priori: neque enim verè juridicum calculum Doctrinæ ab ipſis definitæ ipſemet appoſuit.

150. Obji.II. Concilium hoc præcipitanter nimiùm ob meras Cyrilli Alexandrini Neſtorio infenſi ſimultates negotia Sacra peregit, & Neſtorium oppreſſit; ergò illegitimum eſt. Conſeq. patet, prob. ant., quantum ad primam partem de nimia celeritate, patet; nam examen, & condemnatio Neſtorii una actione, ac die confectum eſt, cum adhuc Legati Apoſtolici Romani, & Joannes Antiochenus Patriarcha nondum acceſſiſſent, ex Liberat. Diacon. Breviar. cap.3., & ex Epiſt. Ibæ Epiſcop. Edeſs. ad Marium Perſam: Synodi verò hujus, non Religionis zelo, ſed privatis ſimultatibus agitatos Epiſcopos proceſſiſſe, patet ex Liberat. Breviar. cap.5. inquit enim: *Joanne remorante, Quæſtionem movebant præſentes Epiſcopi de Beata Virgine Dei Genitrice. Cyrillus autem deflorationes quaſdam Librorum Neſtorii faciebat, eum perturbare volens, erat enim, ut dicitur, ejus inimicus*. Similia dicuntur cap. 6. ubi narrata excommunicatione, quam Joannes Antiochenus adverſus Cyrillum, & Memnonem vibraverat, ſubdit; *Igitur Cyrillus cum Memnone volentes ſe ulciſci, Joannem damnaverunt,*

verunt, & omnes, qui cum eo convenerant; & multa alia pari faſtu, utrique Epheſi pertulerunt: Iſidorus Peluſiota Vir celeberrimus, & graviſſimus, ac Cyrilli Alexandrini amiciſſimus, Epiſt.31. monet eum, dici de ipſo, privatas injurias ſub obtentu Religionis vindicari, imitarique Theophilum Avunculum ſuum Chryſoſtomo infenſum, dum Neſtorium inſequebatur ejuſdem Sedis Antiſtitem, & Epiſt.370. hortatur, *Ut quieſcat à contentione, nec ultionem propriam injuriarum, quæ à mortalibus hominibus debetur, exigat à viventi Eccleſia, & æternam diſcordiam ſub prætextu pietatis ædificet*.

151. Neſtorium quoque oppreſſum fuiſſe, patet apertiſſime, cum breviſſimo tempore fuerit cauſa expedita, adeoque defenſiones ſuas texere nequaquam permiſſus: tumquia Neſtorius minimè negavit ad Concilium accedere, ſed renuit accedere ad Synodum non adhuc plenam, ex Epiſt. ejuſdem ad Imperat. Par. 2. Act.1. Concil. Epheſ., cum Joannes Antiochenus Patriarcha, ejuſque ſuffraganei nondum acceſſiſſent, qui propterea ſe non expectatos conqueſti ſunt; ergò Concilium nec rectè proceſſit, neque ordinate; nec Divino Spiritu egit impellente, ac dirigente: Neſtorius verò contumax nequaquam fuit, utpote non auditus; ergò oppreſſus.

152. Reſp. neg. ant., ad cujus probat., quantum ad primam partem attinet, nempe nimiam celeritatem, & præcipitationem, dico, verum quidem eſſe, unica die, vel biduo Actionem unicam, qua Neſtorius damnatus eſt, fuiſſe completam: at nego, hanc fuiſſe nimiam celeritatem, ac cauſæ præcipitantiam: nam, quantum ad factum ipſum attinet, apud

omnes notorium erat, cum publicè Conſtantinopoli, imò Epheſi ipſe Neſtorius, ejuſque Dipuli opiniones ſuas proderent, & ideò tot ſcandala, Populique, & Cleri clamores adverſus eum eruperant: idcircò longiori nequaquam examine indigebat. Doctrina verò in antiquis Hæreticis erat jam condemnata: nec mirum eſt, unica die in cauſa fuiſſe concluſum, cum ante adventum aliorum Epiſcoporum, præcipue Joannis Antiocheni Patriarchæ, qui conſulto acceſſum differebat, Neſtorium juvaturus, omnia Hæreſiarchæ ſcripta perpenſa ſunt: Patrum authoritates adductæ: Synodi Romana, & Ægyptiaca luſtratæ, & vota Epiſcoporum vocalium audita, nihilque ad exactam cribrationem cauſæ omiſſum; cætera verò Concilii negotia Fidem minimè tangentia, ſed Eccleſiaſticam tantummodo Politicam, ad ſeſſiones poſteriores relegata, ut brevitati conſuleretur, cum Epiſcopi ob aeris intemperiem, aliaſque cauſas ab iis adductas ibidem diutius conſiſtere non poſſent, & dimitti poſtularent: hæ autem cauſæ in cæteris Conciliis nequaquam militabant, & propterea male ab ipſis ad Epheſinum hoc arguitur.

153. Quantum verò ad ſecundam partem, quod dicitur, nempè Synodum ex privata ſimultate proceſſiſſe, non zelo Catholicæ Religionis, inſulſum omninò videtur: ſi enim Epiſcopi circiter ducenti, qui ex Orbe Univerſo convenerant, ſpectentur, quamnam cum Neſtorio ſimultatem habere poterant, nuper ad Solium Regiæ Urbis evecto, quemque fortaſſe, niſi ex nomine, ante cognoverant? Neque hæc Cæleſtino Romano Pontifici objici poterat, quem Neſtorius ipſe, veluti Supremum Eccleſiæ Principem agnoverat literis ad eum datis;

qui-

quique ipſi paulò ante de adepta Patriarchæ dignitate fuerat gratulatus, & veluti Catholicum Præſulem commendaverat, cujus Epiſtolæ in Actis Concilii extant.

154. Ob eamdem rationem nulla quoque Cyrilli Alexandrini à Neſtorio ante motam de Doctrina litem apparet inimicitia: quod enim ipſe Theophili Alexandrini Chryſoſtomo, cujus Cathedram Neſtorius obtinuerat, infeſti Nepos, & Succeſſor extiterit, quid evincit ſimultatis Cyrilli cum Neſtorio Chryſoſtomi Succeſſore minimè immediato? Ex zelo igitur ſolummodò Fidei Orthodoxæ diſſentio illa ortum duxit: Cyrillus enim eum Regiæ Urbis Epiſcopatu ornatum magnis laudibus commendavit, literis ad Theodoſium Auguſtum datis, ex Baron. loc. cit.: audita verò ipſius hæreſi, amantiſſimè, & charitativè eum, ut ab errore recederet, admonuit: cum verò in ſententia immobilis permaneret, Fidei diſcrimen animadvertens, hæreſim illam ad Romanum detulit Pontificem: in Synodo ſua Alexandrina proſcidit, & jubente Cæleſtino, Synodi Epheſinæ præſidentiam aſſumens, cum cæteris Patribus impietatem Neſtorianam proſtravit.

155. Liberatum verò, Iſidorum Peluſiotam, Socratem, & Alios malè tunc de Cyrillo, imo de ipſamet Sancta Synodo ſenſiſſe, nequaquam inficior, vulgi dicacitate, atque Hæreticorum oblocutionibus abreptos, quod omnibus Oecumenicis Conciliis novimus commune: omnia tamen hæc nubila, veritate coruſcante, progreſſu temporis diſſipata ſunt, Cyrillo, ac Synodo gloriæ culmen adeptis, Neſtorio autem, & Aſſeclis in extremum ignominiæ prolapſis.

156. Neſtorium quoque in Epheſino op-

preſſum, apertiſſimâ calumnia eſt, ac perpetua damnatorum Hæreticorum cantilena. Neſtorius etiam ut Patriarcha Epheſum venit; vocatus juridicè fuit, & quidem ter invitatus honorificenter, ut cauſam ſuam coram Synodo diceret; renuit ſuperbiſſimè ſe eidem ſiſtere; imò nec invitantium Epiſcoporum voces audire: unica autem die ipſius cauſa fuit abſoluta, quia ante pluribus diebus diſcuſſa, atque in re notiſſima examine adeò diutino nequaquam indigens.

157. Nec tenebatur Synodus ulteriùs expectare, cum Joannes Antiochenus ſignificaſſet, ſe tempore præfixo venire non poſſe, adeoque dici non poterat contemptus, & Synodus abſque ipſo irrita voluntariè abſente; ergò Neſtorius renuens accedere fuit contumax legitimæ Synodo, adeoque juſtè damnatus.

158. Objicies III. Eccleſia Deciſiones de Fide Epheſini primi minimè cenſuit infallibilis authoritatis; ergò non eſt legitima Synodus, cujus Decreta infallibilem habere certitudinem debent, juxta Oraculum Chriſti Matth. 18. 20. *Ubi ſunt duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi ſum in medio eorum*. Antec. autem perſpicuum eſt: nam definitio Epheſini de Unitate Perſonæ in Chriſto Anathematiſmis Cyrilli Alexandrini innititur in Epiſtola Synodi Alexandrinæ contentis, cum nullum aliud ſpeciale Decretum Synodi Epheſinæ habeamus: Anathematiſmos autem illos Eccleſia minimè cenſuit infallibilis authoritatis; eos quippe nedum ante, ſed etiam poſt Epheſinam Synodum multi graviſſimi Viri reprobarunt veluti Apollinaris, & Eunomii ſcabie fætentes, ut Theodoretus Epiſt. ad Rufum Theſſalon. Epiſcop., Ibas Edeſſenus Epiſtolâ ad Marim

Per-

Perſam, Maximianus Neſtorii in Sede Conſtantinopolitana Succeſſor, apud Liberat. in Breviar. cap.5., Joan. Antiochenæ Eccleſiæ Presbyter, apud Gennad. Maſſil. Cathal. cap.88., Acacius Berreenſis Epiſcop. Epiſt. ad Domnum Antiochen. Patr. datis. Imò Cyrillus ipſe Alexandrinus, cum pax inter ipſum, juſſu Theodoſii Junioris Auguſti, & Epiſcopos Orientales Joanni Patriarchæ Antiocheno ſubjectos, tractaretur, nedum formulæ Fidei eidem per Paulum Emiſſenum Antiſtitem oblatæ ſubſcripſit, ſed Anathematiſmos quoque revocavit, ex Facundo Hermianenſi Epiſcopo lib.8. cap.5., & Iba Edeſſeno Præſule ad Marim Perſam; ergò Anathematiſmi Cyrilli infallibili authoritate non gaudent, eos quippe Orientales Epiſcopi Joanni Antiocheno Patriarchæ ſubjecti rejecerunt, veluti hæreticos; & ob hanc rationem Synodum quoque Epheſinam repellebant eoſdem approbantem; ergò neque Epheſina Synodus iis innixa; ergò non eſt Legitima Synodus.

159. Reſp. nego ant., ad cujus probat. maj. negari poſſet: quamquam enim in Actis, quæ habemus Synodi Epheſinæ, deſit Fidei Decretum, non tamen Anathematiſmi fuerunt vera Epheſini deciſio, quæ Scripturis, Patribus, & Traditionibus Apoſtolicis nitebatur: damnatio verò Neſtorii in Actis Concilii erat fundata.

160. Cæterùm falſa eſt minor, cujus probatio nihil evincit: tumquia, etſi concederetur, nonnullos Viros Doctos Anathematiſmis etiam poſt Epheſini celebrationem fuiſſe adverſos, nihil inde contra Cyrillum evinceretur; cum particulares illæ Perſonæ de Anathematiſmorum puritate ancipites, aut vulgi opinione, rumoribuſque abreptæ, vel privato aliquo af-

ſectu præoccupatę, vel rerum, uti reipſa evenerant, ignaræ ceſpitarint, uti Viris quoque Sanctiſſimis, atque Doctiſſimis identidem novimus contigiſſe: tum quia Theodoretus, & Ibas ex Schiſmatica Joannis Antiocheni Patriarchæ factione fuerunt, ac Neſtorii labis ſuſpecti, quam ſuſpicionem inChalcedonenſiSynodo purgare debuerunt, Neſtorii doctrina, perſonaque damnatis: ſcripta verò adverſus Anathematiſmos, & Epiſtola ad Marim Perſam in V. Syn. fuere proſcripta, & Anathematiſmi Cyrilli in integrum reſtituti, veluti puram Orthodoxæ Fidei Doctrinam continentes. Gennadius, & Maximianus utpote Chryſoſtomi in Sede Conſtantinopolitana Succeſſores rumore vulgi abrepti, & odio Theophili Chryſoſtomo parum æqui non adhuc fortaſſe pacato incenſi, non ità benè de Cyrillo ſenſerunt; atque in hoc humana paſſi ſunt, & facile propterea à Neſtorianis falſa informatione circumventi. De Epiſcopis Joanni Antiocheno Patriarchæ ſubjectis nulla ratio eſt habenda, utpote apertè factioſis, turbolentis, & ſeditioſis, ut eos ipſamet Sancta Synodus in relat. ad Imperat. appellat. Act.5. qui tamen, inita cum Cyrillo pace, dogmatibus Epheſini, & conſequenter Anathematiſmis quoque, quoad ſubſtantiam aſſenſum præbuerunt, Neſtorii damnationem, hæreſiſque ipſius proſcriptionem, ex Liberat. cap.8. Breviar., approbantes.

161. Porrò falſiſſimum eſt, à Cyrillo capitula ſua, ſeù Anathematiſmos fuiſſe revocatos: id enim ſemper efficere conſtantiſſimè negavit, ex ejuſdem ad Acatium Melitinæ, & Donatum Nicopoleos Epiſcopum datis Epiſtolis: quare Facundus Hermianenſis Epiſcopus aſſerens, aut deceptus eſt, aut de explicatione, non revo-

catio-

catione intelligendus, ut ſcribit Liberat. Breviar. cap. 9.

162. Cyrillum autem Formulæ Fidei à Joanne Antiocheno, Orientalibuſque Epiſcopis porrectæ, veram Dominicæ Incarnationis Doctrinam in Epheſino ſtabilitam continenti, ut ipſe ad Acatium Melitenenſem Epiſcopum ſcribit, ſubſcripſiſſe, non reſipiſcentiam arguit Actorum, ſed miram humilitatem, manſuetudinemque Sancti Præſulis commendat, qui, cum eſſet ſedis Superioris Antiſtes, non erubuit videri minor, animo Fratres lucrandi, ſubſcribendo Formulæ Fidei ab inferiori Præſule, quaſi hæreſis ſuſpectus eſſet, exhibitæ, & Libros ſuos, præter Anathematiſmos, præfatorum Præſulum tradendo examini, ex Theodoret. Epiſt. 83. & Epiſt. Cyrilli ejuſdem ad Gennad.

163. Ob eumdem finem Fratres lucrandi, à Joanne Antiocheno, ejuſque Epiſcopis minimè exegit Cyrillus, ut Anathematiſmis ſuis ſubſcriberent eiſdem ſuſpectis. Satis illi fuit, damnari ab illis Neſtorium cum dogmatibus ſuis, & condemnationem approbari, & aſſumptionem Maximiani ad Regiæ Urbis Sacrum Thronum, uti legitimam ratam haberi; quod etiam à Chalcedonenſi Synodo præſtitum eſt, compellente quidem Ibam, & Theodoretum, ut Neſtorio, & dogmatibus ſuis Anathema dicerent, non tamen, ut Anathematiſmis Cyrilli ſubſcriberent, quod neque Cyrillus ipſe ab Orientalibus exegerat.

164. Ex hucuſque dictis ſatis apertè conſtat, à Sectariis Orientalibus Neſtorii diſcipulis Epheſinam Primam Synodum immeritò reſpui, tamquam illegitimam; ipſi quippè nihil, quod ad Canonicum, Oecumenicum &c. Concilium requiritur, defuit; hinc ſummam apud

omnes, demptis Schiſmaticis, aliiſquè paucis parum inſtructis, venerationem adepta eſt, cujus Majeſtatem, Sanctitatem, Humilitatem in antiqua Eccleſiæ Doctrina conſtantiſsimè ſervanda, Vincentius Lirinenſis eo tempore non minùs vita, quam eruditione illuſtris, Par.2. Commonit. cap.2. admiratur.

165. Hujuſmodi privilegia Epheſinæ Primæ Synodi poſteriora Oecumenica Concilia agnoverunt, Doctrinam in ea traditam veluti cęlitùs revelatam amplectentia; imò tantum abeſt, eam Synodum apud Poſteros viluiſſe, ut ampliorem ſemper aquiſierit dignitatem, ac majori ſemper in pretio fuerit; & propterea Cultus Beatiſsimæ ſemper Virginis Mariæ, quam Neſtoriani Dei Matrem indignabantur aſſerere, incrementum, ac robur acceperit, ipſamet Pulcheriâ Auguſtâ, quæ Sacroſanctam Synodum apud Fratrem ſuum Theodoſium à calumniis hominum iniquorum validè propugnaverat, Eccleſiam ad Deiparæ honorem, in Blachetnis nuncupatam, magnificentiſsimè conſtruente, ex Niceph. lib. 15. Hiſt. cap. 2.; cujus imitatione proceſſu temporis multæ Sacræ Ædes in honorem Deiparæ dicatæ ſunt, atque in dies ædificantur; eadem Beatiſsima Virgo ſemper Dei Genitrix devotiſsimè appellatur, Salutationi Angelicæ in execrationem Neſtorianæ impietatis additâ particulâ: *Sancta Maria Mater Dei*, apud Baron. ad an. Chriſti 433. ex Cedreno, & Evagrio.

166. Hinc patet, quam ſtolidè ſimul & impudenter Orientales Sectarii Ducem ſuum Neſtorium ab Univerſali Eccleſia damnatum, atque ab Epheſina Prima Synodo ſolemni ſententià extra cætum Fidelium, ut Hæreticum pertinacem expulſum, in albo Sanctorum recen-

ſeant.

ſcant, ac doleant injuſtè à Patribus Epheſinis condemnatum. Ante enim Synodum Epheſinam Romanus Pontifex præmiſſa Occidentalium Synodo, ejus Doctrinam uti peſtilentem, hæreticamque proſcripſerat: Orientalis verò, Eccleſia ut Lupum, non Epiſcopum, Deiparæ, Chriſtique inimicum, novitatis hæreticæ artificem, hæreſumque antiquarum renovatorem proclamavit. Patres verò Epheſini, examine Doctrinæ, erroriſque inſtituto, rigidèque, ac diligentiſſimè præſtito, reum ipſum invenerunt. Defenſiones obtulit Sancta Synodus eum honorifica advocans Legatione, ut criminationes, ſicut ipſa magnopere optabat, excuteret, aut veniam poſtularet, clementiſſimè obtinendam. Accedere detrectavit, ſuperbè Synodum contempſit, ac in errore pertinaciſſimè maluit ſordere. Quod igitur eum Synodus, ut hæreticum proclamare, tametſi lacrymis perfuſa, fuerit coacta, non Synodo adſcribendum eſt legitimè agenti, ſed obſtinationi Neſtorii judicium ſuum perverſum infallibili Eccleſiæ ſenſui tumidiſſimè præferenti.

167. Solemnem hanc Neſtorii damnationem Univerſa in ſequentibus Conciliis Eccleſia ſecuta eſt, quam Principes Sæculi ſanctionibus ſuis confirmarunt, Neſtorium in Oaſim relegantes, ejus verò ſcripta, uti peſtifera proſcribentes. Extant adhuc edicta Theodoſii Junioris, Valentiniani Tertii, ac Marciani Auguſtorum, quibus *Portentoſæ ſuperſtitionis Auctor* ab iisdem appellatus Neſtorius ſeveriſsimè coercetur, cujus dogmata proſcindit quoque Juſtinianus I. lib. 1. cap. de ſumm. Trin. & Fid. Cathol.

168. Nonnulli putant, Neſtorium ad cor rediiſſe, ex hoc, quod raptus in exilium pro-

tulerit, ex Liberat. Breviar. Cap.6. *Sacra Virgo dicatur Deipara, & ea, quæ fecerunt triſtitiam, conquieſcant.* At alii hujuſmodi pœnitentiam Antiochi fuiſſe exiſtimant, cum uſque ad finem in hæreſi permanſerit, ita ut lingua, corporeque toto vermibus conſumpto, blaſphemus animam emiſerit in verba hæc ſacrilega erumpendo: *Hactenus nobis perſuaſum non eſt, Mariam eſſe Dei Genitricem*, ita in Theodoſio minore, Cedreno referente.

CAPUT VII.

Utrum Chalcedonenſe Concilium legitimum ſit, & Oecumenicum?

169. Eutyches Conſtantinopoli cujuſdam Archimandrita, ſeu Abbas Monaſterii, Neſtoriani erroris hoſtis infenſiſsimus, ut ab eodem longiùs abeſſet, dogma novum excogitavit, quo aſſerebat, in Chriſto Domino ante quidem adunationem duas integras fuiſſe Naturas: ipsâ tamen poſitâ, aut Naturam Divinam in humanam, aut humanam in Divinam fuiſſe converſam, aut utraſque mixtione ita fuiſſe confuſas, ut ex ipſis una Chriſti Incarnata Natura emergeret. Errorem hunc Incarnationis myſterium deſtruentem Flavianus Conſtantinopolitanus Antiſtes, & privatis monitis, & publica correctione, Synodoque Epiſcoporum cætu collecto, viribus omnibus abſcindere niſus eſt: incaſſum tamen; Eutyches quippe ſententiam ſuam, etſi à Synodo damnatam, & à Leone Romano Pontifice, ad quem appellaverat, reprehenſam, nedum revocare contempſit, ſed in apertam adverſus Dei Eccleſiam perduellionem corruit. Homini hujuſ-

hujuſmodi turbulento ſuppetias tulit Dioſcorus Alexandrinus Patriarcha, non minùs ſceleribus, quam iiſdem hæreſibus infamis, qui adverſus Leonem Magnum Romanum Pontificem Excommunicationis fulmen, quo eum ob narrata motiva feriverat, repellere inſigni temeritate auſus fuit. Ut errores Eutychis, & proprios ſuſtineret, Synodum à decepto Griſaphii Eunuchi fraudibus Juniore Theodoſio Auguſto Oecumenicam Epheſi celebrandam obtinuit; in qua Legati Apoſtolici Leonis Magni nequaquam præſidere permiſsi, Epiſtolâ ejuſdem ad Flavianum, & dogmatis deciſivâ minimè perlectâ, Flavianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus injuriis, ac vulneribus affectus, ac interemptus, hæreſis Eutychiana proclamata eſt, Epiſcopis ad ſubſcribendum violenter metu catenarum, carcerum, neciſque, abjectiſsimè compulſis, ac defenſoribus veritatis in vincula conjectis. Rebus in pejora prolabentibus, ac Dioſcoro Synodi Præſide tyrannidem adepto, Religio in Oriente Orthodoxa ſummum periculum ſuſtinebat. Ad hoc ſolicitè tollendum, Marcianus Auguſtus, qui Theodoſio II. defuncto ſucceſſerat, non minus pietate, ac zelo Fidei rectę, quam militari gloria clariſsimus, animum unicè intendit, atque inde origo Synodi Chalcedonenſis deſumpta eſt, ut nimirum Eccleſiæ vulnera hujuſmodi ſeditionibus, atque contentionibus inflicta ſanarentur, ipſique pax priſtina redderetur. Leonis igitur Primi Romani Pontificis authoritate, ac Marciani Auguſti, ſimul cum Auguſta Pulcheria opem, atque protectionem maximam impendentis, Synodus hæc Nicęæ primùm in Bitinia, deinde Chalcedone prope Conſtantinopolim collecta eſt, ubi a ſexcentis, & triginta Patribus, Legatis Apoſtolicis

 Paſ-

Paſchaſino Lilibæi, Lucentio Aſculi Epiſcopo Præſidentibus, Dioſcorus Alexandrinus Patriarcha Dignitate, ac Sacerdotio nudatur; Catholica Fides optimè explicatur, ac ſtabilitur; prava germina Eutychianæ, ac Neſtorianæ hæreſis exſcinduntur; attentata in prædatoria Epheſina II Synodo annullantur; ac priſtino nitori Orthodoxa Religio reſtituitur. Nunc ergò inquiritur, an hujuſmodi Synodus legitima ſit, & Oecumenica, necne? Diſcipuli enim Eutychis, & Dioſcori, qui nunc in Ægypto, & Æthiopia verſantur, præter alios errores, quibus inquinantur, Synodum hanc execrantur, veluti Synagogam malignantium, ac Neſtorianorum Coetum, & Dioſcorum Alexandrinum, uti Sanctum venerantur: Sanctum verò Leonem Magnum, qui eum condemnavit, diris proſcindunt.

SECTIO PRIMA

Synodus Chalcedonenſis Oecumenica, & legitima Synodus dicenda eſt.

170. Oſtenditur breviter: Omnes enim habet conditiones ad Univerſalem, & legitimam Synodum requiſitas.

171. I. Enim juxta Regulam antiquiſsimam ex Marcello I. Epiſt. ad Epiſcop. Antioch. Provin. & innuit VI. Synodus Act. 18. Serm. Proſphon. Oecumenicum Concilium authoritate Eccleſiaſtica Primæ Sedis colligendum eſt: optimè enim Athanaſ. ad ſolit. Vit. agentes: *Quando umquam judicium Eccleſiæ ab Imperatore authoritatem habuit?* Synodus autem Chalcedodonenſis authoritate Leonis Magni Romani Pontificis coacta eſt, ex Gelaſ. I. ad Epiſcop.

Dar-

Dardan., & Epiſcoporum Secundæ Meſiæ ad Leonem Auguſtum; imò ex ipſomet Marciano Auguſto Epiſt. ad Leonem I., qua ipſum rogat, ut Synodum convocandam præcipiat, utpote *Principatum in Epiſcopatu Divinæ Fidei poſſidens, eoque Authore, Pax fiat inter Fidei Catholicæ Epiſcopos*; &, ſi noluerit in Perſona accedere, locum, & quę tractari cenſuerit, præſcribat; ergò authoritas Eccleſiaſtica convocativa Synodo Chalcedonenſi nequaquam defuit.

172. II. Eſt, Eccleſiæ ſupremam Poteſtatem, nempe Romanum Pontificem Concilio præſidere, ut jure dici poſſit, Chriſtum Cætui illi in nomine ſuo congregato per Vicarium ſuum præfuiſſe, non ſæcularem Poteſtatem, quæ à Sacerdotibus myſteria Religionis diſcere debet, non eam docere, ut optimè Oſius Cordubę Epiſcopus ad Conſtantium Auguſtum: hac autem minimè caruiſſe Chalcedonenſem Synodum, patet: nam Legati Apoſtolici Leonis Papæ Romani, nemine diſcrepante, munus hoc, nempe Paſchaſinus Lilibæi, & Lucentius Aſculi Epiſcopus, & Bonifacius, ac Baſilius Eccleſiæ Romanæ Presbyteri exercuerunt, quorum meminit Leo Epiſt. ad Imperat. etſi hujus Baſilii in actis nulla mentio appareat, aut mortui, aut revocati. Hujuſmodi Sedis Apoſtolicæ Legati Primi ſedent, loquuntur, ſubſcribunt, Marcianus verò, qui per ſemetipſum in Synodo voluit adeſſe, poſt Epiſcopos omnes, qui act. 6. ait: *Nos ad Fidem confirmandam, non ad aliquam potentiam exercendam, exemplo Religioſi Principis Conſtantini, Synodo intereſſe voluimus, ne vel ulteriùs Populi pravis ſuaſionibus ſeparentur.*

173. III. Eſt, Omnes Epiſcopos ex Univer-

verſo Orbe convocari ad Synodum, itaut nullus legitimus Præſul excludatur, quin mediatè, vel immediatè accedere jubeatur. Ad Synodum autem Chalcedonenſem omnes hoc pacto fuere convocati: nam, ſi de Orientalibus fiat ſermo, ſufficit Tractorias Marciani Auguſti inſpicere, quibus Antiſtites omnes Imperio Romano ſubjecti ad Synodum fuere accerſiti: ſi verò de Occidentalibus loquamur, ad Synodum nonnulli venere, ab Imperatore minimè invitati, ut Euſtatius inter Saracenos Epiſcopus, Aurelius Adrumetinus in Africa, Reſticianus alter in Africa Præſul; ex quo evincitur, non imperio Auguſti, ſed Romani Pontificis authoritate Præſules ex Univerſo Orbe ad Synodum illam acceſſiſſe.

174. Cæteri Orientales, qui non leguntur in perſona Chalcedonenſe Concilium vidiſſe, conſenſu tamen, & adhæſione adfuerunt, præmiſſa Synodo, in qua dogmata controverſa diſcuſſa ſunt. Quo pacto Synodus Conſtantinopolitana I. Oecumenica dicitur, etſi nullus in ea Occidentalis adſtiterit, eo quia Damaſus Papa cum ſua Occidentali Synodo cum Orientalibus in dogmate fuerit copulatus.

175. Attamen Chalcedonenſis Synodus Patrum numero fuit celeberrima: juxta enim communiorem calculum, ex Nicephoro Calixto lib. 15. Hiſt. cap. 26., ſexcenti triginta Antiſtites Cætum illum venerabilem ex omni Natione, quæ ſub Cœlo eſt, decorarunt.

176. Quatuor quoque Orientales Patriarchæ, nempe Anatolius Conſtantinopolitanus, Dioſcorus Alexandrinus, Maximus Antiochenus, & Juvenalis Jeroſolymitanus huic Synodo ſplendorem addiderunt, itaut in hujuſmodi Cætu majeſtas Eccleſiæ quam maximè coruſcaret.

ret. Itaque Concilio huic quantum ad convocationem, & numerum Epiſcoporum nihil defuit.

177. IV. Cauſas criminales, & dogmaticas, ob quarum deciſionem Synodus fuit collecta, diligentiſſima diſcuſſione cribrari, utique Synodo competit Chalcedonenſi. Tria Synodo huic cogendæ motivum præbuerunt, nempe damnatio Dioſcori, qui adverſus Sedem Apoſtolicam inſurrexerat, Synodi Epheſinæ II. præſidentiam ſibi arrogando, & excommunicationem adverſus Romanum Pontificem Leonem Magnum temerè jaculando, aliorumque gravium criminum fuerat accuſatus: reſtitutio Flaviani Conſtantinopolitani Patriarchæ, à quo Eutyches depoſitionis ſententiam retulerat, in Synodo præfata damnati, atque interfecti: & hæreſis Eutychiana duplicitatem naturæ integræ in Chriſto Domino pertinaciter denegans, viruſque ſuum in Eccleſia Orientali mirum in modum ubique diffundens. Tria autem hæc diligenti examine fuere diſcuſſa.

178. Quantum enim ad primum, nempe Dioſcori depoſitionem, atque damnationem, rectius procedi non potuit: nam audita criminum accuſatione per Euſebium Dorilæi Epiſcopum, & alios, nempe Theodorum, Iſchirionem, Athanaſium porrecta, quod Dioſcorus Eutychis opinionem teneret: quod homicidium commiſiſſet: quod adverſus Sanctam Trinitatem blaſphemaſſet: quod fuerit incendiarius, impudicus, eleemoſynarum raptor: quod adverſus Romanum Pontificem Excommunicationis fulmen jactaſſet: quod Epiſcopos in Epheſino II. violenter ad ſubſcribendum ſententiæ Eutychianæ compuliſſet: quod Synodo Oecumenicæ, excluſis Apoſtolicis Legatis, præ-

præſediſſet. Quæ omnia Teſtes probare ſe velle parati erant; vocatus in judicium accededere contempſit, ac venire ſub inanibus prætextibus, aut quavis alia ratione ſe purgare detrectavit.

179. Quantum verò ad ſecundum, nempe damnationem Flaviani, quam Euſebius Dorilæi Epiſcopus injuſtiſſimam proclamabat, diligentiſſimè Patres cauſam verſarunt: nam lecta ſunt acta Conſtantinopolitani I., Epheſini I., nonnulla Nicæni I., ac Epiſtolæ Cyrilli Alexandrini ad Neſtorium, & Joannem Antiochenum I. de Partu Mariæ, Chriſtique Incarnatione, ex quibus habetur, Chriſtum revera ex duabus naturis conſtare perfectis, nequaquam in unum coeuntibus, quod eſt Catholicum dogma; ergò ex probationibus hujuſmodi certò conſtabat, malè, & injuſtè Flavianum, quod iſta docuerit, & oppoſitum in Eutyche reprehenderit, & propterea ipſum, quod in ſenſu proprio obſtinatè perſiſteret, excommunicatione mulctaverit, damnatum, & reſtitutum Eutychem.

180. Hinc injuſtitia damnationis Flaviani, & Euſebii Dorilæi cum eodem ſentientis adeò mentibus omnium illuxit, ut ipſimet Judices, & Proceres ſæculares, qui de mandato Imperatoris ad protectionem Synodo aſſiſtebant, eam agnoverint, ut patet act. 1.

181. Tertium Caput, nempè hæreſis ipſa Eutychis, & Dioſcori, exactiſſimè verſatum eſt. Act. enim 2. Nicæni I., & Conſtantinopolitani I. Symbola lecta ſunt, nec non duæ Epiſtolæ Cyrilli Alexandrini ad Neſtorium, quæ in prælim. Epheſin. I. reperiuntur. Plura quoque loca Sanctorum Patrum ibidem lecta ſunt, Nazianzeni, Ambroſii, Chryſoſtomi,

mi, Cyrilli Alexandrini, & aliorum per Beronicianum Sacri Conſiſtorii Secretarium. Epiſtola quoque Leonis Magni ad Flavianum, quę totius Synodi regula fuit, luſtrata eſt: cum vero nonnulli Epiſcopi ceſpitarent, ad eos illuminandos, aliqui ex Doctoribus electi fuere, præcæteris Theodoretus Doctiſſimus Præſul. Lectæ quoque fuerunt Epiſtolæ pacificatoriæ Cyrilli Alexandrini ad Joannem Antiochenum, ac pro ventilandis Fidei Quæſtionibus, & confuſione evitanda nonnulli Patres ſelecti fuere, pluribuſque habitis conſultationibus, & inter Patres collationibus, & perpenſis Decretis Epheſini I., ac Epiſtolâ Leonis Magni ad Flavianum, Decretum Fidei editum eſt; ergò nihil omiſere Patres examinis, aut naturæ conſultationis dogmatum, quæ in controverſiam *Hæretici* deduxerant; adeoque quantum adhoc nihil Chalcedonenſi Synodo deeſt.

182. Tandem idipſum ad hominem oſtendo. Synodus Epheſina I. juxta Adverſarios legitimum, & Oecumenicum Concilium cenſetur; ergò etiam Chalcedonenſis. Prob. conſcq. nam quidquid in Epheſino deciſum eſt adverſus Neſtorii impietatem, illud idem fuit in Chalcedonenſi ſtabilitum: nec minùs in Chalcedonenſi Neſtorius, quam in Epheſino Eutyches jugulatus fuit: ſicuti enim Chalcedonenſe in Decreto Fidei adverſus Neſtorium declarat, Dominum Jeſum Chriſtum eumdem eſſe Deum verum, & Hominem verum in duabus naturis, quæ in Perſonam unam, & ſubſtantiam concurrunt, ſubſiſtentem, non veluti in duas Perſonas diviſum, ſed unum, & eumdem Filium Unigenitum Deum Verbum Dominum Noſtrum Jeſum Chriſtum exiſtere: ita Epheſinum ad-

adverſus Eutychem in Fidei Decreto aſſerit, non idcircò Chriſtum dici unum, quod Dei Natura converſa, vel immutata facta ſit Caro, nec quod in totum Hominem ex Anima, & Corpore conflatum transformata ſit: ſed quia Verbum Carnem animatam Anima rationali ſibi copulaverit, & proinde factus Homo, Filius quoque Hominis diceretur; ergò ſicut à Chalcedonenſi Neſtorius, ita ab Epheſino Eutyches palam damnationem retulit, aſſerta non minùs Unitate ſuppoſiti, quam diverſitate Naturarum in eodem ſubſiſtentium; adeoque, ſicuti admittitur ab Adverſariis Epheſinum, ita Chalcedonenſe quoque admittendum eſt.

183. Hinc Synodi ſubſequentes Oecumenicæ etiam Orientales, nedum Epheſinam I., verum etiam Chalcedonenſem uti Generales, & Ocumenicos Eccleſiæ Conventus receperunt, atque commendarunt, quæ profectò ab Adverſariis minimè reſpuuntur, imo ſumma recipiuntur veneratione, quibus, uti quatuor Evangeliis, Fidem haberi oportere, dixit Gregorius Magnus.

SECTIO SECUNDA

Solvuntur Argumenta.

184. OBji. I. Synodus Chalcedonenſis apertè Neſtorianis favit; ergò illegitima eſt. Conſeq. patet. Prob. ant. Nam act. 1. ad Synodum recepit, act. 8. declaravit, cauſâ diſcuſsâ, Theodoretum Orthodoxum, qui tamen Neſtorianæ labis erat graviſſimè ſuſpectus: tumquia Anathematiſmos Cyrilli adverſus Neſtorium in Epheſino I., & in ſubſequentibus Conciliis approbatos acerbè impugnaverat: tum-

tumquia Joanni Antiocheno Neſtorii publico fautori ſe conjunxerat: act. autem 10. in integrum reſtituit Ibam Edeſſenum Epiſcopum, ob blaſphemias adverſus Chriſtum prolatas inquiſitum, ob quas in Concilio Tyri, & Berythi fuerat in judicium vocatus, & ob Epiſtolam ad Marim Perſam, in qua commendatur Theodorus Mopſueſtenus, apertus Neſtorii aſſertor, & fautor: Neſtorius excuſatur veluti precipitanter in Ephesino I. damnatus, & phraſes adhibentur Neſtorium aperte fætentes.

185. Nec dici poteſt, ſcripta illa Theodoreti, & Ibæ fuiſſe innoxia detecta: nam Synodus Quinta, examine inſtituto, ea hæretica invenit, atque declaravit, Can. 12. & 13. ad eaque damnanda Synodum Quintam Juſtinianus I. Auguſtus collegerat.

186. Imò Capitula illa fuiſſe à Chalcedonenſi, approbata opinio adeò invaluit, ut multi propterea Viri graviſſimi Quintæ-Synodo contradixerint, tam Orientales, quam Occidentales; ergò Chalcedonenſe Neſtorianis, ſive Doctrinam, ſive Perſonas ſpectemus, favit; ergò &c.

187. Reſp. ne. ant., ad cujus probat. quantum ad Theodoretum attinet, Virum doctrina, zeloque Epiſcopali clariſſimum, dico, dediſſe quidem motivum ob rationes in argumento allatas labem Neſtorianam de illo ſuſpicandi: at maculas omnes, nedum apud Leonem Magnum, cujus deindè juſſu Epiſcopatui fuit reſtitutus act. 1. Chalced., ſed etiam apud Concilium ipſum, cui Leo cauſam eamdem iterum tractandam reliquerat, abſterſit, emiſſa Fidei profeſſione, Doctrina, Perſonaque Neſtorii condemnata act. 8.

188. Idipſum de Iba dicendum eſt: ipſe enim

enim ob blaſphemias quidem objectas in Synodo Berythenſi, ac Tyrienſi examen ſubjit rigidiſſimum: at, præmiſſa Fidei profeſſione, ejuratoque Neſtorio, abſolutionem impetravit; quia revera innocentia ejuſdem ex ipſomet Proceſſu emerſit, ipſomet Photio Epiſcopo Concilii Præſide teſtante. Quantum verò ad Epiſtolam ad Marim Perſam, quoniam negavit apertè ſuam eſſe, nec potuit ab Accuſatoribus convinci, ita nec damnari debuit. Ita quoque apud Chalcedonenſe immunis Ibas evaſit: nam judicio inſtaurato, Teſtibuſque auditis, & Synodi Berythenſis, & Tyrienſis actis relatis, atque diſcuſſis, nullam quoad Perſonam retulit damnationem, Neſtorio cum dogmatibus ſuis expreſsè anathematizato.

189. Porrò ſcripta Theodoreti contra Anathematiſmos Cyrilli, & Epiſtola Ibæ ad Marim Perſam apud Chalcedonenſe, neque expreſsè damnata, neque recepta fuere, ſed in priſtino ſtatu relicta, cum hæreſi, quæ ſupponebatur in eis contenta, optimè jam à Concilio fuiſſet proviſum, nedum dogmata Neſtorii, verum etiam ejuſdem Perſonam, ut hæreticam proſcribendo, & Doctrinam Incarnationis Dominicæ juxta ſenſum Cyrilli in Anathematiſmis expreſſum declarando.

190. Ex his patet, Synodum Chalcedonenſem, neque cum Neſtorio docuiſſe, cujus dogma proſcripſit, neque Neſtorianis faviſſe, adeo ut Theodoretum, & Ibam hujuſmodi labis ſuſpectos, nedum ad dogma, ſed etiam ad Perſonam Neſtorii ejurandam compulerit. Hæc quoad Perſonas dicta ſint.

191. Quantum verò ad ſcripta dici quoque non poteſt Neſtorianis faviſſe: quamvis enim expreſsè ſcripta Theodoreti adverſus Ana-

the-

thematiſmos Cyrilli, & Epiſtolam Ibæ nequaquam damnaverit, fecit tamen æquivalenter utrumque, ad Neſtorii Doctrinam, & Perſonam execrandam compellendo: tumquia uterque Decreta Epheſini I. ſuſcipiebat: tumquia quantum ad Anathematiſmos Cyrillus, cum quo Theodoretus amicitiam iterum revinxerat, hujuſmodi proſcriptionem minimè poſtulavit. Nec Patres cenſuerunt, Doctiſſimum Epiſcopum de Eccleſia optimè alioquin meritum, cui jam plenè ſatisfecerat, hac ignominia afficere.

192. Synodus autem Chalcedonenſis conſultum nequaquam putavit, ſcripta Theodoreti, & Epiſtolam Ibæ ad Marim Perſam ſpeciali erroris nota inurere, ne ſopitos tumultus intempeſtivè excitaret, & Neſtorii Fautores, Theodori Mopſueſteni magnæ apud Orientales famæ Epiſcopi, cujus laudes in Epiſtola illa exponuntur, damnatione, iterum ad ſeditiones impelleret.

193. Quod verò ſcripta Theodoreti, Epiſtola Ibę, ac Perſona Theodori à Synodo Quinta damnationem ſubierint, nullum Chalcedonenſi Synodo nocumentum affert, quæ Theodori nullam fecit mentionem: Theodoreti verò, & Ibæ Perſonas quidem abſolvit, non tamen ſcripta ullo pacto approbavit, ſed in ſuo eſſe reliquit: Synodus verò Quinta ſcripta quidem Theodoreti, & Ibæ, non tamen Perſonas cenſuræ ſubjecit: adeoque, ſicuti nulla inter Chalcedonenſem, & Quintam Synodum Antilogia convinci poteſt, ita nec ullo pacto Synodus Chalcedonenſis Neſtorio, aut Sequacibus, vel Diſcipulis ejus faviſſe dicenda eſt.

194. Obji. II. Chalcedonenſe Concilium omnes Epiſcopos in prædatoria Epheſina II. Sy-

Synodo lapſos admiſit; ergò illegitimum fuit. Ant. patet act. 1. Conſeq. prob. Quia illi Epiſcopi in Epheſino lapſi, aut Hæretici revera fuerunt, Dioſcoro, & Eutychi conſentientes, ac Pſeudo-ſynodo ſubſcribentes; aut ſaltem externè fidem abnegantes: adeoque depoſiti juxta Canones Elibertinos, Neoceſarienſes, & Ancyranos; ergò inepti ad ſuffragandum in Chalcedonenſi; ergò Synodus Chalcedonenſis, cui hujuſmodi Epiſcopi Judices adſtiterunt, illegitima eſt.

195. Reſp. Epiſcopos in Epheſina prædatoria Synodo lapſos admiſſos quidem fuiſſe, ſed venia priùs humiliter petita: nec fuiſſe veros Hæreticos, ſed ſolummodo Fidei externæ abnegatores, quos quidem, cum pænituiſſent, & miſericordiam impetraſſent, Sancta Synodus ad ſuffragandum admiſit: Canones verò adducti de ſententia ferenda loquuntur, non de lata, à qua ſi reipſa incurriſſent, fuere, priuſquam ſuffragarentur, abſoluti, juxta vetuſtum cum Epiſcopis lapſis, & pœnitentibus Eccleſię morem, etiam in Septima Synodo cum Iconomachis, & in Octava cum iis, qui Photium fuerant ſectati, & reſipuerant, ſervatum; ac proindè, cum non eſſent actu depoſiti, ſed tantum depoſitione digni, cum quibus priuſquam ſuffragarentur, diſpenſatum eſt, Synodus Chalcedonenſis ex depoſitis, & hæreticis ſuffragatoribus minimè dici poteſt conflata. Quo tamen admiſſo, adhuc nihil officeret, cum pauci depoſiti, & excommunicati numerum longè majorem legitimorum nequaquam vitient, uti Synodus Nicæna I. nonnullis Arii Sequacibus, qualis erat Euſebius Nicomedienſis, & Alii quidam, compacta, robur ſuum, atque ſplendorem nequaquam amiſit.

196. Obji.

196. Obji. III. Chalcedonenſe in actionibus ſuis irregulariter proceſſit, debito ordine nequaquam ſervato; ergò illegitimum eſt. Conſeq. patet. Prob. ant. I. Enim damnationem Perſonæ Dioſcori, ejuſdem Doctrinæ proſcriptioni præmiſit: Perſona enim Act.4., Doctrina autem Act.5. & 6. fuit proſcripta: hoc autem videtur irregulare; nam priùs de perverſitate Doctrinæ conſtare debet, in qua ſi quis pertinaciter perſeveraverit, quoad Perſonam quoque damnationem ſubeat, uti ex Athanaſ. ad Solitar. eruitur, & in Nicæno I. contigit, à quo Arius, & Sequaces perverſam Doctrinam relinquere nolentes, & definitioni Eccleſiæ aquieſcere renuentes, excommunicationis à Synodo, à Magno vèrò Conſtantino exilii pœnam retulerunt. II. Eutyches erroris Author, ſcandali excitator, & prædatoriæ Synodi artifex nulla mulcta fuit affectus, neque nominatim excommunicatus; Dioſcorus verò ejuſdem tantum Fautor, & Executor conſiliorum, Sedem Alexandrinam, ac Sacerdotium amiſit, exilioque, atque cenſuris fuit percuſſus, quod manifeſtam continere videtur Perſonarum acceptionem. III. Iidem Accuſatoris, & Judicis munus exercuerunt, nempe Paſchaſinus, & Lucentius Apoſtolicæ Sedis Legati: Judicis quidem, dum locum Leonis Magni Romani Pontificis in Synodo tenuerunt: Accuſatoris verò, dum Act. 1. inſtiterunt, Dioſcorum in judicium, uti Reum vocari, non ſedere, ut Epiſcopum: hoc autem ipſimet Judices ſæculares, qui nomine Auguſti pro Synodi defenſione ipſi aſſidebant, agnoverunt, dicentes Paſchaſino: *Si Judicis obtines Perſonam, non ut Accuſator debes proſequi*; ergò irregulariter Synodus Chalcedonenſis proceſſit.

197. Reſp.

197. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. Quantum ad primum neg. Conſeq. quamvis enim regulariter loquendo in Synodis Oecumenicis de Fide ante omnia agatur, id tamen accidit, quando unicus cogendæ finis Synodi negotium Fidei fuit, ut in Synodo Nicæna I. contigit, cui Arianus error colligendæ cauſam unicè miniſtravit: quando verò motivum ex aliis cauſis ortum eſt, nec Synodus pacatè celebrari poteſt, niſi alia peragantur, tunc etiam ante Fidei cauſarum diſcuſſionem, negotia criminalia ritè tractantur. Chalcedonenſe autem Concilium Marcianus Auguſtus nedum ad hæreſes exſcindendas, verum etiam ad Eccleſiam Orientalem pacandam, Epheſinæ II. Synodi tumultibus, ac ſeditionibus quaſſatam, collegit, ut ex ipſius Divalibus enitet: cum verò id fieri ægrè poſſet, niſi cauſa Dioſcori, ſecundæ Sedis Patriarchæ, ac potentiſſimi Præſulis, qui Epheſinas ſeditiones excitaverat, ſibique præſidentiam ejuſdem perperàm arrogaverat, ac nova diſſidia ſuſcitare poterat, tractaretur; idcircò Legatis Apoſtolicis poſtulantibus, judicium ante omnia de Dioſcoro Pontificiæ authoritatis contemptore inſtitutum eſt: at Epiſcopi in prædatoria Epheſina Synodo lapſi, ac pœnitentes, ut ſuffragio in Synodo potirentur, reconciliati ſunt; qui quidem ſtylus in Epheſino I. cum Neſtorio, in Sexta Synodo cum Monothelitis ſervatus eſt, ut acta Conciliaria pacificè celebrarentur.

198. Secunda inſtantia nihil evincit: idcircò enim Eutychês perſonalem non retulit ſententiam: tumquia abſens erat in exilium relegatus: tumquia nullum aliud crimen, præter hæreſim, commiſerat: tumquia jam à Flaviano Regiæ Urbis Antiſtite, Synodo ſua approbante,

te, fuerat anathemate percuſſus, ac Sacerdotio, officioque nudatus; cum ergò fuerit in damnatione relictus, nova ſententia minimè opus erat: tumquia laudando acta Flaviani, qui Eutychem damnaverat, & ea, quæ Epheſi perperam evenerunt, uti invalida revocando, æquivalenter etiam Eutychem ipſum condemnavit: Dioſcorus autem aderat Concilio: contumax eidem ſe noluit ſiſtere vocanti: multorum aliorum criminum, præter hæreſim, Reus convincebatur: propterea acriorem meruit damnationem: neque ipſemet de hoc unquam querelam movit adverſus Synodum, quaſi Perſonas acceptaſſet. Cæteri verò Epiſcopi in Epheſina prædatoria lapſi veniam petentes, & Epiſtolam Leonis ad Flavianum acceptantes, pœnas quoque omnes evaſerunt: quam indulgentiam Dioſcorus quoque impetraſſet, uti Patres Synodi ad Pulcheriam Auguſtam ſcribentes teſtantur, ſi ſcelerum ſuorum pertæſus veniam poſtulaſſet.

199. Ad Tertium dicendum eſt, eoſdem non fuiſſe Accuſatores ſimul, & Judices: ipſi enim crimina Dioſcori Synodo veluti Judici inſtantes pro punitione minimè detulerunt, ſed ſolummodo mandatum ſupremum Leonis I. Romani Pontificis, ne Dioſcorus in Synodo ut Judex ſederet, ſed vocaretur ut Reus, exhibuerunt: inquit enim Paſchaſinus I. ejuſdem Legatus: *Beatiſſimi, atque Apoſtolici Viri Papæ Urbis Romæ, quæ eſt Caput omnium Eccleſiarum, præcepta habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus eſt ejus Apoſtolatus, ut Dioſcorus Alexandrinus Archiepiſcopus non ſedeat in Concilio, ſed audiendus intromittatur: Cum intromiſſus fuerit, neceſſe eſt, ut illi objiciatur.* Ex quibus patet, crimine notorio uſurpatio-

tionis Apoſtolicæ authoritatis exiſtente, Leonem Papam per Legatos ſuos præcepiſſe, Dioſcorum ut Reum in judicium vocari: quod Romano Pontifici, uti Supremo Eccleſiæ Principi licere, exploratum eſt; igitur Legati Apoſtolici nequaquam munere Accuſatoris fungebantur, ſed Executoris ſolummodo voluntatis Apoſtolicæ præſcribentis in Concilio adverſus Dioſcorum judicialem delictorum ſuorum tractationem: quare cum Judices ſæculares dixerunt: *Si Judicis obtines Perſonam, non ut Accuſator debes proſequi*, non ſatis perſpexerunt, cujus, & quam Perſonam Legati Apoſtolici gererent: cum verò moniti fuiſſent, ſtatim aquieverunt; unde inſtantia hæc parum legalis ruit.

200. Obji. IV. In Synodo Chalcedonenſi Magiſtratus Sæcularis Primatum exercuit; ergò non minus illegitima eſt, quam Epheſina II. Conſeq. patet: idcircò enim Epheſina II. prædatoria dicitur, quia in ea non Eccleſiæ, ſed ſæculi Poteſtas plenam exercuit dominationem. An. autem prob.

201. I. Enim, Act. 1. Euſebius Dorilæi Epiſcopus in prædatoria Epheſina oppreſſus, non ad Patres Synodi, ſed ad Judices, & Senatum preces dirigit de Juſtitia obtinenda, legique exorat acta Synodi Epheſ. II.

202. II. Ipſimet Judices, & Senatus adverſus Dioſcorum, & alios Præſules, qui Epheſinæ II. Synodo ſubſcripſerant, & ſententiam proferunt depoſitionis, addentes: *Si placuerit Diviniſſimo, & Piiſſimo Domino Noſtro*; Epiſcopi verò aſſentiuntur.

203. III. Epiſcopi Act. 2. à Magiſtratibus petunt inducias, ut Patrum ſententias, & Epiſtolam Leonis ad Flavianum ſcrutarentur, at-

que

que inter ſe conferrent, & obtinent. Sub fine ejuſdem Actionis miſericordiam pro damnatis Dioſcoro, Juvenali, Talaſio, Aliiſque, qui prædatoriæ Synodo conſenſerant, Epiſcopis, ac prodit reſponſio; *Quæ interlocuta ſunt effectui mancipentur*.

204. IV. Act. 3. Damnato Dioſcoro, Patres ad Auguſtos Marcianum, & Valentinianum Epiſtolam mittunt, eorum, quæ acta fuerant, reddentes rationem.

205. V. Epiſcopi, completis Fidei definitionibus, aliiſque Synodi negotiis, Marcianum Auguſtum Synodo præſentem, ut eos dimitteret, rogant, nec tamen exaudiuntur.

206. VI. Act. 10. Senatus, & Judices de Iba Epiſcopo Edeſſeno Concilii ſententiam abſolutoriam confirmant. Alia ſimilia leguntur in toto ejuſdem progreſſu; ergò ſæcularis Poteſtas ibidem Primatum exercuit; ergò illegitima Synodus eſt.

207. Reſp. ne. ant., ad cujus probat neg. conſeq.; omnia enim illa, quæ in Argumento recenſentur, nihil aliud, quam protectionem indicant à ſæculari Poteſtate Synodo præſtitam, ut ordinatè procederet, ne Dioſcori præpotentia, aut aliorum ejuſdem Fautorum, uti in Epheſina II. contigerat, violenta irruptione, quin legitimè Decreta ſua ederet, præpediretur.

208. Quantum igitur ad Primum: Euſebius Dorilæi Epiſcopus nihil aliud voluit, quam protectione, & authoritate Auguſti Decretum Leonis Magni, ad quem à latrocinali Epheſino appellatione confugerat, & quo in integrum reſtituebatur, executioni mandari, quod numquam ſub Theodoſio Juniore fraudibus Griſaphii Eunuchi nimium circumvento potue-

tat obtinere: & Dioſcorus Eccleſiæ Rebellis tot criminum Reus judicio Synodali ſubjiciatur eo modo, quo D. Athanaſius apud Conſtantem Auguſtum coram Sardicenſi Synodo acta ſua tractari petierat, ex ejuſdem Epiſt. ad Conſtan., quod ſanè non authoritatem ſæcularis Poteſtatis in Synodum, ſed tutelam dumtaxat indicat.

209. Secundum nequaquam obſtat: nam Judices & Magiſtratus ſententiam propriè non protulerunt, ſed judicium de ſententia ferenda, ajunt enim: *Videtur nobis juſtum*, relicta Sanctæ Synodo pleniſſima poteſtate; inquiunt enim: *Et à Sancto Concilio ſecundum regulas*, ideſt Canones, *ab Epiſcopali dignitate fieri alienos*.

210. Tertium non habet difficultatem: idcircò enim à ſæcularibus Judicibus inducias petierunt Epiſcopi, Patrum authoritates expenſuri, ne ſcilicet Dioſcori, ejuſque fautorum calliditate eorum trutina impediretur, uti in prædatoria Epheſina contigit, ubi Leonis Magni Epiſtola ad Flavianum, in qua Fidei deciſiva doctrina continebatur, legi fuit interdicta, ex Chalcedon. Act. 3.: idcircò autem nonnulli Epiſcopi Dioſcoro, & Aliis depoſitione dignis indulgeri Senatum rogarunt, quia ipſe, proceresque ſæculares pro Legibus ſtabant Eccleſiaſticis adamuſſim exequendis ad punitionem Reorum: at hoc protectionem Concilii arguit, non præſidentiam.

211. Quartum vix meretur reſponſionem: idcircò enim ad Imperatores Acta Concilii referri debuerunt, ut ſcirent, pro quibus brachium executionis, & protectionis exhibere deberent, & qua æquitate Concilium proceſſiſſet, ut Refractariorum auſibus occurrerent, non verò paſſione ulla ducente.

212. Quin-

212. Quintum ex ſemetipſo ſolvitur. Cum enim Marcianus Imperator, authoritate ſibi à Leone Magno tributa, Synodum collegiſſet, eâdem quoque diſſolvi debuit: nec tamen Auguſtus Epiſcopos, ut perſiſterent, coegit, ſed rogavit dumtaxat, ut paucis aliis diebus diſceſſum differre vellent, nonnulla à ſe negotia proponenda expedituri.

213. Ultimum tandem ad rem non facit: Judices enim illi volunt, abſolutionem Ibæ, poſt Neſtorium ejuratum, in ſuo robore, quantum ad ipſos attinet, permanſuram: quod quidem patrocinium Catholici Principis ſignificat, cupientis Eccleſiæ decreta tueri, non examini ſubjicere: hinc Marcianus, cum nonnulla vellet de Clericis, & Monachis, ſtatui oportere, non ex ſe decreta condidit, ſed à Synodo exquiſivit, Act. 6. & Acta latrocinalia Epheſinæ II. confirmantem Theodoſii Junioris Legem adverſus Theodoretum latam, reſcindens, ait: *Iniqua ſententia nihil obſit Theodoreto, quoniam non poſſunt Sacerdotes damnari, quos Synodicum ornat ſuper conſervanda Religione judicium.*

214. Ex his patet, quam ineptè Jacobitæ, Cophtæque Dioſcorum excuſare, & qua dementia Sanctum Leonem Magnum Papam criminari nitantur. Quantum enim ad Dioſcorum attinet, ejuſdem delicta in Epheſina II. Synodo patrata perſpicua adeo fuere, ut neque ipſe negare auſus fuerit: nec negare profuiſſet, cum adverſus eum tot adeſſent Teſtes, quot Epiſcopi. Alia verò per Clericos Eccleſiæ ſuæ impacta crimina, & quidem graviſſima, nec reſpuere defenſionem, nec faciem quidem Accuſatorum, qui probare paratiſſimi erant, valuit ſuſtinere: hinc ipſimet Magnates ſæculares

Synodo aſſiſtentes in ejus damnationem conſpirarunt.

215. Nec dici poteſt inauditus: tumquia Act.I., cum adhuc in judicium minimè fuiſſet vocatus, multa in ſui defenſionem protulit, quæ tamen Epiſcopi Epheſinæ II. facile retuderunt: tumquia, ut ſe ab accuſationibus tueretur, honorificè accerſitus venire contempſit: quare ſtultiſſimè eum tuentur Jacobitæ, Cophtęque Ægyptii, majorique dementia eum tot ſceleribus in facie Univerſalis Eccleſiæ pollutum inter ſanctos enumerant.

216. Majori improbitate Sanctum Leonem Magnum, quod Eutychis dogmata proſcripſerit, Dioſcorique adverſus Eccleſiam tumultuantis pervicaciam fregerit, aſpernantur, quem tamen ob eminentiam dignitatis, famamque ſanctitatis venerari debuerunt, quem Auguſtiſſimi nedum Principes Marcianus, Valentinianus III., & Pulcheria, ſed etiam Barbari Reges Attila, & Genſericus ſummo ſunt honore proſecuti, quorum poſteriores ejuſdem precibus ab Urbis Romæ obſidione, vel direptione, ſacrorumque profanatione obſequenter abſtinuerunt.

217. Nec Magnus Leo fuit Dioſcoro infenſus, qui cum eo neceſsitudinem habuit, ipſumque ad Patriarchalem Alexandriæ Sedem promotum approbavit, magniſque, quod ſpecietenus Orthodoxæ Religionis zelum exhiberet, laudibus commendavit. Idcircò autem adverſus eum inſurrexit, eo quia Synodum, inconſulta Sede Apoſtolica, nedum colligere, ſed ei præſidere, præſumpſit, atque in ipſummet Romanum Pontificem Petri Succeſſorem Marci Succeſſor jaculari excommunicationis fulmen, auſu temerario, atque numquam audito,

dito, præſumpſerit, ipſiſmet Epiſcopis Ægyptiis tanti facinoris horrore correptis, Act. 3. Chalced.: cujus tamen adhuc à Sancta Synodo, & Romano Pontifice veniam obtinuiſſet, ſi Pharaonis obſtinatione, qua obduratus permanſit, depoſita, per dignam pœnitentiam ab Univerſali Concilio medicinam adſciviſſet, ut iidem Patres loquuntur, & aſſerit Leo Magnus ad Theodoret., & Gelaſ. ad Epiſcop. Dardan. Epiſt. 3. cap. 2.

CAPUT VIII.

An Sexta Synodus ſit legitimum, & Oecumenicum Concilium?

218. Hæreſis Monothelitarum Eutychianæ infauſta propago in Concilio Lateranenſi, quod à Martino I. celebratum eſt, Theodoro Pharanitarum Epiſcopo adſcribitur, qui labe infectus Eutychis, quoniam Chalcedonenſem Synodum minimè licebat apertè reſpuere, duplicem in Chriſto Naturam, integram, perfectamque definientem, cuniculis occultis, errorem jam extinctum paulatim inducturus, unicam, pietatis prætextu, voluntatem, & operationem ſacrilegè in Chriſto commentus eſt. Hujuſmodi hæreticam ſententiam Anaſtaſius Syrorum Patriarcha Vir callidiſſimus, eademque pice infectus ſuadere Imperatori Eraclio nititur, ſub ſpe Patriarchatus Antiocheni, dummodo Chalcedonenſi adhæreret, ad partes Catholicorum trahere ipſum laboranti. Fraude hac deceptus Imperator hæreſim incautè ſorbuit, ſperans fore, ſectas omnes uno Religionis vinculo, ac Fidei confeſſione copulatum iri, apud Baron. ad An. Chriſti 628. Proin-

de Sergium Conſtantinopolitanum Patriarcham, Cyrumque Phaſis Epiſcopum, utrumque erroris patronum, conſpirantesque in hujuſmodi ſententiam inventos, nedum ſequitur oſcitanter, verùm, orta inter Sophronium Jeroſolymitanum, & Cyrum Alexandrinum Antiſtitem hac de re controverſia, Judicis Fidei munus aſſumit, Ectesimque, ſeù Conſtitutionem de Fide evulgat, in qua ſub ſpecie Neſtorianos, atque Eutychianos, cæteroſque Hæreticos in ordine retinendi, reipſa tamen animo hæreſim, ut experientia compertum eſt, inducendi, vetabatur, ne vox unius, vel duplicis in Chriſto voluntatis diceretur.

219. Hujuſmodi Ectesim, nedum Sergius Conſtantinopolitanus Antiſtes, coacta Synodo, & Cyrus Alexandrinus Patriarcha, verum etiam Honorius Romanus Pontifex hac de re à Sergio verſutè conſultus, pravèque deceptus approbavit, putans exurgentes Neſtorianiſmi, atque Eutychianiſmi favillas extinguere, etſi à Sophronio Jeroſolymitano Patriarcha invicto Fidei pugile fraudis in herba latentis fuiſſet admonitus.

220. Huic ſimilem edidit Fidei profeſſionem Imperator Conſtans hæreſis Eraclii non minùs, quam Imperii hæres infeliciſſimus, quam ſub nomine Typi, nedum Conſtantinopoli, ſed etiam Romæ à Pontifice recipi, ac promulgari contendit.

221. Nec hæreſi renaſcenti fomenta defuere. Cyrus Phaſidis Antiſtes eadem labe inquinatus Eccleſiæ Throno Alexandrinæ inſignitus errorem hunc ſub ambiguo verborum involucro confirmandum curavit, an. Chriſti 633. editis 9. Can. Act. 13. Sextæ Synodi relatis, in quorum poſtremo ſubdolè continebatur. Hunc

ipſum

ipſum veluti omnium Hæreticorum Conciliatorium à Cyro tranſmiſſum avidè Sergius ſuſcepit Regiæ Urbis Patriarcha, Fidei puritate nequaquam melior, nec minori æſtuans cupiditate placendi Auguſto.

222. Diſcrimen Fidei Orthodoxæ Sophronius optimè perſpexerat, Monachus doctrina, ſanctitateque celeberrimus. Sergium idcircò, quem Orthodoxum adhuc putabat, nedum literis admonuit, ſed ipſemet oretenus eidem dolus Hæreticorum, ac venenum in æquivoca illa Fidei confeſſione, quam Cyrus aſtutè contexuerat, latitans, detexit. Sergius verò ſe ſimulans Orthodoxum nihil periculi, ait, imminere, dum Chalcedonenſis doctrina integra ſervaretur, earum ſilentio vocum auferri ſolummodo Neſtorianis, & Eutychianis fomenta novarum ſeditionum: Fidelibus autem abundè ſufficere, quod Sacra Concilia circumſpectè adeò definiverant.

223. Hac ſimulatione Sergius aſtutiſſimè nedum Sophronium feſellit, ſed ipſummet Romanum Pontificem Honorium, cui, datis literis, eâdem idipſum fraude perſuaſit, ne hujuſmodi vocum obtentu nova Eccleſiæ turbatio ab Hæreticis induceretur. Hoc fuco deceptus Pontifex, quidquid petebatur à Sergio, indulſit, ac utriuſque vocis unius, vel duplicis in Chriſto voluntatis, & operationis ſilentium imperavit.

224. Cyrus tamen Papæ præfati abuſus facilitate, dogma unius voluntatis, & operationis in Diœceſi ſua Patriarchali fœdifragè diſſeminandum ſategit. Quo audito, Sophronius Jeroſolymitanam nuper ſedem adeptus, incenſus zelo Domus Dei periclitantis, Epiſcoporum Diœceſis ſuæ Synodo collecta, dogma ne-

P 5 ſan-

ſandum ſolemni cenſurâ damnavit, ejuſque notitiam ad omnes Patriarchas ſolicitè tranſmiſit, quæ extat act. 11. Syn. VI. erudiſſima ſimul, atque robuſtiſſima, Romanumque Pontificem perfidiæ Hæreticorum, miſſo Stephano Dorenſi Epiſcopo, certiorem fecit.

225. Interea vèrò Sergius, Honorio è vivis, juxta Anaſtaſium, quarto Idus Octobris anno 638. ſublato, dogma Monotheliticum audacter Populo proponebat, Auguſtumque impellit, ut Ecteſim ſuam Edicto firmaret; quodquidem effectum eſt anno Chriſti 640.; Exarcoque Imperiali Ravennati mandatum, ut illud quoque Romæ publicum fieri ſatageret, atque à Pontifice recipi. Severinus tamen eo tempore locum tenens Petri Ecteſim illam, etſi Cæſareo munitam Edicto, conſtantiſſimè reſpuit, veluti Fidei Orthodoxæ inimicam, quam Sergius, & Cyrus Synodicè collecti amplexi fuerant, eamque, ut Eraclio morem gererent, à Patribus confirmandam curaverant, ex Rom. Concil. ſub Martino Secret. 3.

226. Ecteſim hanc Joannes quoque IV. Severini Succeſſor, collecta Epiſcoporum Synodo, An. 646. proſcripſit, hæreſimque Monothelitarum anathemate percuſſit, Theophane in ſuis Annal. referente: quam quidem Africani Præſules execrationibus, atque cenſuris an. 641. in Synodo Bizacena fuerant inſectati, D. Maximo Abbate præ cæteris hortante, atque ſuadente, qui Pyrrhum Monachum è Cathedra Conſtantinopolitana deturbatum, exulemque in Africa pravis opinionibus imbutum in diſputatione convicerat, eidemque pœnitenti à Theodoro Papa, cum Romam acceſſiſſet, veniam; Thronumque impetraverat Civitatis Imperialis, ex Anaſtaſio in Theodoro.

227. Cum

227. Cum verò Chriſti anno 648. extincto Sergio, Pyrrhus præfatus Regiæ Urbis, alii autem Monothelitæ præcipuas Orientis Cathedras occupaſſent; Eraclii defuncti Conſtans non minùs hæreſis, quam Regni Succeſſor, de ipſa propaganda ſtatim cogitavit. Ectheſim ſuam, quam Typum appellavit, edidit, in qua ſilentium unius vel duplicis in Chriſto voluntatis mandabatur exactè ſervari: Monothelitis interim unam abſolutè voluntatem impunè prædicantibus, anno Chriſti 649., ex literis Sergii Cypri Metropolitæ, Clerique Jeroſolym. ad Theodorum Papam.

228. Typum hunc Martinus I., qui Conſtantinopoli Apocriſarius Theodori fuerat, effectus Pontifex, cum ſua Lateranenſi Synodo, nedum minimè recepit, verum etiam hæreſim Monotheliticam, in eo contentam, cum Authoribus, & Aſſertoribus ſuis anathemate percuſſit, veluti hæreticam, Fidemque Orthodoxam 20. Canonibus expoſuit: quam quidem Synodum anno Chriſti 649. pridie Kalendas Novembris complevit, die 5. Octobris inceptam. Hæc autem animi fortitudo Sanctiſſimo Pontifici exilium, ac mortem peperit, in Cherſoneſum relegato, ærumniſque confecto, an. Chriſti 654. die 16. Septembris, ubi Diſcipulus ejus Anaſtaſius die 24. Julii obierat, calamitatibus interemptus.

229. Orthodoxæ Religioni apud Orientales fatiſcenti Chriſtus adjutor occurrit: nam, occiſo in Sicilia Conſtanti Filius Conſtantinus Pogonatus, auſpice Deo, ſucceſſit, puritate Fidei, & Religionis zelo clariſſimus, qui diſſidia Eccleſiæ compoſiturus Oecumenicam Synodum à Romano Pontifice poſtulavit, quæ Conſtantinopoli in Palatio Imperiali, Legatis

Apoſtolicis ab Agathone Papa miſſis eidem præſidentibus, anno Chriſti 680. die 5. Novembris inchoata, anno verò 681. die 18. Septembris completa eſt, Epiſcopis centum circiter ſeptuaginta eamdem decorantibus. Ibi error Monotheliticus proſcriptus, Eccleſiæ verò Doctrina de duplici in Chriſto voluntate, atque operatione ſtabilita: oppoſita ſentientes, ut Hæretici fuere damnati. Hanc Synodum moderni Monothelitæ magnopere execrantur, eam nec legitimam, nec Oecumenicam criminantes. Videndum, an ratione ulla nitantur?

SECTIO PRIMA

Synodus VI. eſt dicenda nedum legitima, ſed Oecumenica.

230. EAm fuiſſe legitimam, patet I. Quia legitima Poteſtas convocavit, nempe Eccleſiaſtica Romani Pontificis, cujus conſenſu, & authoritate à Conſtantino Pogonato Auguſto collecta eſt, ipſamet VI. Synodo teſtante in ſerm. Proſphon. & Epiſt. ejuſdem Auguſti ad Donum Rom. Pontif., & Georgium Conſtantinopol. Epiſcop. nec authoritate præciſa Auguſti Patriarchæ Alexandrinus, & Jeroſolymitanus per ſuos Apocriſarios accedere poterant, cum eo tempore Urbes illæ Saracenorum ſubderentur imperio.

231. II. Poteſtas Eccleſiaſtica Synodo præſedit: Legati enim Apoſtolici ab Agathone Romano Pontifice miſſi, & honorificentiſſimè excepti, primum locum, etiam ante omnes Patriarchas, in Synodo obtinent. Primo quoque in loquendo fruuntur, Act. 1. Primi etiam Synodo ſubſcribunt, Act. 18.

232. III. Cum hæreſis cauſa ſit mere Eccleſiaſtica, ſoli Epiſcopi Doctrinam Monothelitarum diſcuſſerunt, ſoli dogma definierunt, ſoli adverſus Macharium Atiochenum Patriarcham, & cæteros Monothelitas excommunicationis, ac depoſitionis ſententiam protulerunt, Imperatore poſt omnes Epiſcopos, & Patres ſubſcribente, non tamen ſententiam ferente, uti fecerant Epiſcopi. Hinc ipſe Act.18. à Patribus flagitavit: *Si cum conſenſu omnium Venerabilium Epiſcoporum promulgata eſt definitio?* Ipſi verò exclamarunt: *Omnes ita credimus*; omnes ergò Epiſcopi Synòdi illius in Fidei, & Eccleſiæ negotiis peragendis, authoritate potiti ſunt, eamque Imperator agnovit; ergò quantum ad hoc nullâ Synodus labe inficitur.

233. IV. Doctrina Monothelitarum diligentiſſimum ſubiit examen. Nam Act.1. Epheſinum I. Act.2., Chalcedonenſe cum Epiſtola S. Leonis ad Flavianum, Act.3.V. Synodus perpenſa eſt, an quidquam contineret Monothelitis propitium, Act.4. Literæ Agathonis Papæ, Synodique Romanæ Divinis Scripturis, Patrumque ſententiis locupletiſsimæ, quibus dogma Monotheliticum funditùs evertitur, lectæ fuerunt, Georgio Conſtantinopolitano Patriarcha ſuggerente. Act.8. adductæ ſunt plures Patrum authoritates, Athanaſ., Niſſen., Cyril. Alexand., Ambroſ., Chryſoſt., Leonis Magn., Epiphan. & Aliorum. Act.11. Epiſtola Magni Sophronii Jeroſolymitani Antiſtitis. Act. 12. Epiſtola Magni Leonis ad Flavian., qua veluti regula Fidei Chalcedonenſe uſum eſt, in medium prodiit, aliique Patres adducti, ac maturè perpenſi, quibus error Monotheliticus à fundamentis evertitur; ergò ad examen Doctrinæ nihil omiſit VI. Synodus, quo veritas eluceret.

234. V.

234. V. Monothelitæ pleniſsimè fuerunt auditi. Hinc, ipſis inſtantibus, Epheſina I. Synodus lecta eſt. Cum verò ipſi in verbis Epiſtolæ Cyrilli Alexandrini ad Theodoſium vim facerent dicentibus: *Chriſtus Jeſus per quem Reges regnant &c. Eſt ejus enim omnipotens voluntas &c.* Legati Apoſtolici, aliique Epiſcopi oſtenderunt, ea verba ad voluntatem Chriſti, qua Deus eſt præcisè, non verò ad ipſum, quatenus utramque complectitur naturam, referri; nec habuere Hæretici, quid huic reponerent animadverſioni: Acta Chalcedonenſia, præcipuè Tomus S. Leonis Magni, Act.2. recitata nocebant Adverſariis, non favebant. Tres Codices Act. 5., & 6. producti, atque cum Autographis collati, Act.7. examinati, ac corrupti, & truncati inventi fuere, ſimul cum aliis Patribus, & præſertim Athanaſ. Serm.2. adverſus Apollin. Nazianz. lib.2. de Filio Dei, & Cyril. Alex. Serm. 12. de interpret. Evang., vel pravè intellecti, itaut, etiam ſtante corruptione, adverſus Hæreticos militarent. Ipſi verò Sectarii Act.10., loco Sanctorum Patrum pro ſuſtinenda opinione ſua, Hęreticos adduxerunt, Themiſtium, Antimum, Severum, Paulum, Theodorum, & Alios exploratos, atque infames Sectarios. Act.12. lectæ quoque fuere Epiſtolæ Sergii Conſtantinopolitani Patriarchæ ad Honorium Romanum Pontificem, & ejuſdem ad Sergium præfatum. Act.13. Policronius Monachus, qui mortuum jactabat poſſe ſuſcitare in confirmationem doctrinæ ſuæ, nedum auditus, ſed ad experimentum miraculi admiſſus fuit, quod numquam patrare potuit. Act.16. auditus quoque fuit inſigni benignitate Conſtantinus Apameæ Presbyter Sanctam Synodum veritatem temeritate incredibili docere, pro-

profeſſus , ejuſque acta diſcuſſa. Ex quibus omnibus conſtat, quanta diligentia, æquitateque in veritate indaganda Sancta hæc Synodus proceſſerit, & quam exactè Leges legitimæ Synodi ſervaverit; ergò legitima fuit Synodus.

235. Hanc quoque Synodum Oecumenicam fuiſſe I. docet finis, nempe ut Fidei veritas de duplici in Chriſto voluntate, & operatione, quas Monothelitæ impetebant, dogma ſtabiliretur: cauſæ autem Fidei univerſales ſunt, & ad omnes extenduntur; hinc ſæcularis Poteſtatis tutelam exquirunt, juxta Nicolaum Primum Epiſt. ad Michaelem. II. ratione convocationis: nam omnes Orientales Epiſcopi fuere mediatè, vel immediatè vocati per Divales Imperatoris Conſtantini Pogonati ad Georgium Conſtantinopolitanum Patriarcham directas, cui imponebatur, nedum Antiſtites omnes ſibi ſubjectos, verum etiam Macharium Antiochenum Præſulem, ejuſque Suffraganeos ad Synodum vocare; cæteros verò reſpectivè acceſſere.

236. Quantum autem ad Patriarchas Alexandrinum, & Jeroſolymitanum, non Auguſti imperio, cui ſub ditione Infidelium degentes minimè ſubdebantur, ſed immediato Romani Pontificis mandato venire juſsi ſunt, Quatuor igitur Orientis Patriarchis ad Synodum accitis, omnes Epiſcopi ſaltem mediatè vocati fuere. Occidentales verò pauci quidem acceſſerunt, nempe Legati Apoſtolici cum aliis nonnullis: omnes tamen conſenſu, quem per Legatos præfatos miſerunt, adeoque virtute fuere convocati, & acceſſerunt voluntate, Synodo ab Agathone præmiſſa, centum, & octoginta Præſulibus conflata.

237. Tandem omnes quinque Patriarchæ Syno-

Synodum hanc decorârunt, duo quidem phyſicâ præſentiâ, nempe Conſtantinopolitanus, & Antiochenus; tres verò alii per Legatos, nempe Romanus, Alexandrinus, & Jeroſolymitanus, ut ex Actis apparet: quorum defectu Quini-VI. Synodus, & ea, quæ ſub Photio celebrata eſt, numquam Oecumenicæ titulum obtinere potuerunt.

238. Cum ergò VI. hæc Synodus omnes conditiones habeat Oecumenici, & legitimi Concilii, ut hactenus oſtenſum eſt, & confirmationis quoque ipſi robur Eccleſiaſtica ſuprema authoritas adjecerit, nempe Leo II. Romanus Pontifex Epiſt. ad Conſtantinum Auguſtum, imò ipſemet Agatho, qui eamdem coegit, ex Anaſtaſ. in collect. Lect., concludendum eſt, hanc VI. Synodum inter legitima, & Oecumenica Concilia numerari oportere, uti eam Univerſalis Eccleſia, tam Orientalis, quam Occidentalis hucuſque venerata eſt.

SECTIO SECUNDA.

Solvuntur Adverſariorum Argumenta.

239. OBji.I. Ad Synodum VI. non omnes Epiſcopi ex Univerſo Orbe vocati ſunt: nam ex parte Orientalis Eccleſiæ ſolum illi fuere accerſiti, quæ Romano ſubdebantur Imperio, ſatis tunc coarctato, non verò ii, qui jugo Infidelium ſubdebantur, & ſub Patriarchis Alexandrino, & Jeroſolymitano degebant, quos certè Imperator compellere nequaquam poterat: ex parte verò Orientalium, præter Legatos Apoſtolicos, pauci alii advenerant: Synodus verò Occidentalium, quæ per conſenſum Orientali adhærere debebat, Septemtrionalibus

bus remotiſsimis videtur caruiſſe; ergò Synodus VI. non fuit Oecumenica, ſed Patriarchalis potiùs, & Nationalis.

240. Reſp. neg. ant., ad cujus prob. dico, quantum ad Epiſcopos Orientales, Patriarchis Conſtantinopolitano, & Antiocheno ſubjectos fuiſſe omnes vocatos, imperio Patriarcharum mediante; Alexandrinum verò, & Jeroſolymitanum de mandato Pontificis invitatos, ut ſaltem per Legatos accederent. Occidentales verò ad Synodum Romanam ab Agathone collectam, plerique per ſemetipſos venerunt, & quidem Natione diverſi, ut ex ſubſcriptionibus conſtat: ex Septemtrionalibus autem, quia remotiſsimis, nonnulli venerunt, aliorum legatione fungentes, ut Felix Arelatenſis, Adeodatus Leucenſis Epiſcopus, & Taurinus Diaconus Lugdunenſis, ex Act. ipſiuſmet Synod. Rom.: totius verò Eccleſiæ Anglicanæ locum tenuit Sanctus Walfridus Eboracenſis Archiepiſcopus, tunc Romæ commorans, à Theodoro Dorovernenſi Archiepiſcopo, qui Synodum in Anglia adverſus Monothelitas celebraverat, vices ſuas eidem committente, apud Bedam lib.4. cap.17. Cæterum falſum eſt, ad Synodum Oecumenicam Occidentales non fuiſſe vocatos; ſi accedere voluiſſent, uti ex ipſamet Synodi Romanæ ad Imperat. Epiſt. conſtat.

241. Obji. II. Synodus hæc à legitima Poteſtate non fuit collecta, ſed ab Imperatore, ut patet ex ejuſdem Divali ad Georgium Conſtantinopolitanum Antiſtitem, cui præcipit, ut Epiſcopos Orientales convocet. Idipſum facit cum Romano Epiſcopo, quem rogat quidem, ut Legatos mittat, non tamen ab eo petit conſenſum, imò verè imperaſſe, videtur fateri Agatho, cum dicit, ſe ex mandatis Au-

guſti Legatos miſiſſe, ejuſque clementiam, commendat, qui, cum jubere potuiſſet, hortationis verbis cum eo uſus eſt, Chriſti humilitatem imitatus, ex ejus lit. ad Imperat., & ipſamet Synodus Act. I. fatetur, ſe Auguſti authoritate congregatam; ergò eſt illegitima Synodus.

242. Reſp. neg. ant., Imperator enim poteſtatem Synodi convocandæ à Romano Pontifice poſtulavit, miſſo Epiphanio ejuſdem Auguſti à ſecretis, teſte Anaſtaſio Bibliothecario in Lib. Pontif.: dum verò in Epiſt. ad Donum Papam Legatos poſtulat, qui cum ſufficienti authoritate Synodo præſiderent, invitando, & hortando, non autem compellendo, ſatis indicat ab eo petitam facultatem Synodum convocandi, veluti Supremo Paſtorum Paſtori, uti eum ipſemet Conſtantinus Auguſtus Epiſt. ad Synod. Roman. appellat.

243. Nec officit, ab Agathone aſſeri, Legatos ab ipſo ex Auguſti miſſos imperio: iſtæ enim phraſes, quas etiam Cives inter ſe humano, ac civili modo agentes adhibere ſolent, à Romano Pontifice, qui utpote Chriſti Vicarius humilitatem ſpirare debet, non faſtum ſæculi, cum potentiſsimo Imperatore impendi oportebat, ne animum ejuſdem nimia Poteſtatis oſtentatione à protectiône averteret Eccleſiæ: cæterum Agatho dum ait, ſe liberrimè, ac libenter annuere Synodo, Legatoſque mittere, atque Imperatorem vocat amatiſsimum Filium, Eccleſiæque Romanæ Protectorem nuncupatur, ſatis Eccleſiæ ſupremam oſtendit authoritatem.

244. Obji. III. Poteſtas ſæcularis huic Synodo ſupremâ præſedit authoritate; ergò non eſt legitima Synodus. Conſeq. patet: Synodo enim

enim Oecumenicæ non Auguſtus, ſed Petrus præſidere debet, Chriſti Vices gerens, ex Synodo VII. Act.6., & Leon. Mag. Epiſt.26. Ant. autem patet: nam: Act.7. dicitur: *Præſidente eodem piiſſimo, & Chriſto dilecto Imperatore Conſtantino in Secretario Sacri Palatii, quod cognominatur Trullus, & ex juſſione ejuſdem.* Deinde in omnibus Actionibus Synodi hujuſmodi Præſidentia apparet: Act.1. Legati Apoſtolici rogant Imperatorem, ut Patriarchas Conſtantinopolitanum, & Antiochenum compellat aperire, undè novitates emerſerint, & quibus nixæ fundamentis; ipſe verò iiſdem præſcribit, ut ſatisfaciant. Act.2. jubet, à Machario Antiocheno Patriarcha mentem ſuam aperiri, ac relegi alium Librum Acta Chalcedonenſia continentem. Act.3. imperat, Acta Synodi V. percurri: tum verò in probatione Monothelitæ defeciſſent, præcipit, alia monumenta proferri. Act.4. mandat indulgeri precibus Georgii Conſtantinopolitani Antiſtitis, qui Actione 3. binas Agathonis Papæ, & Romani Concilii ad Imperatores Epiſtolas legi poſtulaverat. Act.5. & 6. præſcribitur, à Monothelitis alia Teſtimonia exhiberi, ac legi, & Codices exhibitos ſigillari, ac deinde, rogantibus Apoſtolicæ Sedis Legatis, cum originalibus Patriarchis conferri. Act.7. jubentur iidem Teſtimonia proferre, duplicem voluntatem in Chriſto aſſerentia. Eadem Actione rogatur Imperator, ut jubeat, nomen Vitaliani Papæ in Dypticis reponi, ab Hæreticis deletum, quod utique factum eſt. Act.9. Imperator mandat conferri cum Autographo Librum à Machario, ceteriſque Monothelitis oblatum, multaque alia ſimilia in Actis leguntur; ergò Imperialis Poteſtas, non verò Pontificalis præſidentiam ſupremam in Synodo hac exer-

cuit;

cuit; ergò illegitima eſt, & prophana Synodus.

245. Reſp. neg. ant. ad cujus probat. nego conſeq. Omnia enim, quæ in Argumento recenſentur, non veram præſidentiam, ſed patrocinium ſolummodo arguunt ſæcularis Poteſtatis: cum enim Hæretici ſupremam Petri authoritatem minimè agnoſcerent, nec Synodi poteſtatem formidarent, ac proinde ſeditionibus, tumultibuſque excitandis magnoperè propenderent, ad eos in Officio continendos opus fuit Imperiali terrore, cui etiam inviti obtemperarent. Hoc autem ex eo perſpicuè conſtat, quod Imperator nedum poſt Legatos Apoſtolicos, & Patriarchas, ſed Epiſcopos, non definiendo, ſed conſentiendo, ſubſcripſerit, Patres verò Synodi ſententiam Fidei, & damnationis in Hæreticos tulerint. Confirmatio verò actorum, quam ab Auguſto Patres flagitant, non eſt illa juridica, quæ Fideles ad credendum cogit: hanc enim Romanus Pontifex Agatho, & Leo II. præbuerunt, ſed executiva, qua contumaces ad obſequendum compelluntur, ut in cæteris Conciliis actum eſt; & hoc quidem in ipſamet Synodo patuit: cum enim Act. 12. rogaſſet Auguſtus, ut erga Macharium damnatum miſericordiam Patres exercerent, ipſi liberè negarunt, cum Viro indigno fieri poſſe: Auguſtus autem repulſæ aquievit, authoritatem ſuam læſam minimè conqueſtus.

246. Obji. IV. Sexta Synodus irregulariter, nec Juris ordine ſervato, in Macharii Antiocheni, & cæterorum Monothelitarum damnatione proceſſit; ergo eſt illegitima. Conſeq. patet. Prob. ant.: nam Macharius Act. 8. veluti Hæreticus fuit damnatus, & pallio Patriarchali ſpoliatus, cum tamen Fidei examen, quod ſubſequentibus Actionibus completum eſt, nondum

dum perfectionem attigiſſet, & definitio Articuli controverſi Act. ſolummodo 17. prodiit: hoc autem injuſtum videtur, & irregulare; cum nemo Hæreticus cenſeatur, qui doctrinæ renuit aſſentiri minimè adhuc ab Eccleſia deciſæ, etſi in ſe veræ, ac de Fide; alioquin Theologi Hæreſis cenſuram mererentur, nonnulla tenentes, quæ adhuc ab Eccleſia minimè, ut hæretica fuere declarata, & nihilominus ab Aliis uti talia exiſtimantur: in Chriſto autem duplicem contineri voluntatem, atque operationem, nondum in Synodo Generali Eccleſia declaraverat: Synodus autem Lateranenſis ſub Martino I., qua opinio hujuſmodi fuit proſcripta, Latinorum, non autem totius Eccleſiæ Conventus appellanda eſt; ergò irregulariter Macharium veluti Hæreticum ante ultimam deciſionem VI. Synodus damnavit; eo magis quia Synodum Chalcedonenſem, & Tomum Sancti Leonis Macharius recipiebat.

247. Ob eamdem rationem reprehenſione digna videtur Sexta Synodus, quæ Sergium, Cyrum, Pyrrhum, Theodorumque Pharanitam, ut Hæreticos damnavit, qui ante ejuſdem celebrationem obierant in Eccleſiæ pace, cum, ipſis viventibus, lis eſſet adhuc indeciſa: ut autem veluti Hæretici proſcriberentur, debuiſſet in Synodo conſtare juridicè, eos dum viverent, hæreſi adhæſiſſe, quod tamen falſum eſt: certè enim ex mutuis Epiſtolis inter Sergium, & Honorium Romanum Pontificem, & Sergii ad Cyrum, minimè liquet; ergò irregulariter proceſſit VI. Synodus.

248. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. neg. min.: quamvis enim tunc Sacri Concilii definitio minimè adhuc prodiiſſet, animum tamen in errore pertinacem oſtendit Macharius, ejuſdem-

demque Aſſeclæ jactantes inſolentiſſimè, doctrinam antiquam Eccleſiæ Catholicæ tradere, ac ſuſtinere, unicam in Chriſto voluntatem, & operationem propugnando, quod tamen implere nequaquam poterant, nec potuerunt, alioquin nec Sophronius reclamaſſet, nec Joannes IV. Ectefim Eraclii damnaſſet, nec Theodotus Papa Pyrrhum Regiæ Urbis Antiſtitem proſcripſiſſet, nec Lateranenſis Synodus ſub Martino I. Monothelitas hæreticos declaraſſet: tumquia Macharius, ejuſque Sectatores, nedum Patrum ſententias, ſed Synodum V. falſarunt, ut apertè Act. 3. coram Univerſa Synodo, & Auguſto fuere convicti: tumquia Synodus VI. Act. 8., priuſquam Macharius, & Monothelitæ damnarentur, Agathoni Papæ controverſiam, in literis ad Auguſtum, & Synodum datis definienti, conſenſum præbuerat, adeoque Eccleſiæ Univerſæ cum Capite ſuo conjunctio apertè conſtabat, etſi non adhuc ſolemniter declarata; ergò potuit optimè Macharius ſuis cum Diſcipulis Hæreticus declarari, Apoſtolicæ Sedis, quam Synodus ſequebatur, ſententiæ nolens aquieſcere. Tumquia animum præbebat obſtinatiſſimum definitiones quoque Synodi reſpuendi, adeoque in hæreſi obfirmatum: interrogatus enim à Synodo, & Imperatore, an duas voluntates, & operationes in Chriſto confiteretur? Audaciſſimè reſpondit: *Non dico duas naturales voluntates, aut duas operationes naturales in Incarnationis diſpenſatione D. N. J. Chriſti, nec ſi membratim incidar, & mittar in mare*. Eadem igitur diſpoſitio animi in ſenſu ſuo perſiſtentis, quocumque Eccleſiæ Decreto non obſtante, in eo vigebat Act. 8., quæ perſeveravit etiam Synodo completa: ſed poſt Synodum juſtè fuit ob eamdem pertinaciam

habi-

habitus ut Hæreticus; ergò etiam ante; cum eadem eſſet animi obduratio ipſius, & Aſſeclarum ejus; ergò juſtè damnatus etiam ante Synodi ſolemnem de Fide ſententiam.

249. Nec refert, examen cauſæ, damnato Machario, Actionibus ſequentibus fuiſſe abſolutum. Id enim factum eſt, ut Rei crimen ſuum agnoſcerent, & Eccleſiæ reconciliarentur, juxta Patrum, & Auguſti ipſius deſiderium: ut Fides Catholica melius declararetur: Hæretici ad meliorem frugem redirent: Catholici ſolidarentur, omnibus ſectariorum objectionibus pleniſſimè diſsipatis.

250. Eadem ratione juſtiſsimè Sergius, Cyrus, Theodorus Pharanita, Aliique Monothelitæ defuncti fuere proſcripti: quamvis enim errorem ſuum ante Lateranenſe Concilium, & hanc VI. Synodum, in quibus Patres eum reſpectivè ut Hæreticum declarant, conceperint, ac publicè fuerint profeſsi; illa tamen ſententia communi ſenſu Fidelium hæreſis cenſebatur, ac propterea contra illam Sophronius Jeroſolymitanus Epiſcopus validè inſurrexit, Romani Pontifices Ecteſim Eraclii, ac Typum Conſtantis, in quibus error iſte continebatur damnarunt, Epiſtoliſque graviſsimis Epiſcopos Orientales, præcipuè Conſtantinopolitanos monuerunt, & renuentes obtemperare cenſuris mulctarunt, ut de Pyrrho à Theodoro, & Paulo à Martino I. excommunicatis notum eſt.

251. Quod verò Sergius, etſi præcipuus Monothelita, ſacris vinculis minimè legatur innodatus, id accidit, quia ovina ſe pelle induens hæreſim ſuam ita ſcitè cælavit, ut nedum Honorium Pontificem, in cujus opinione Sancti, Doctique Præſulis famam compara-

rave-

raverat, deceperit; verum etiam oculatiſsimi Sophronii perſpicaciam fugerit, ac vigilantiam aſtutè deluſerit, Synodi Chalcedonenſis veneratione oſtentata.

252. Porrò ignorantiam in ſui excuſationem adducere nequeunt Monothelitæ, cum erroris fuerint admoniti, nempè à Romanis Pontificibus, teſte Agathone Epiſt. ad Imperat. Act. 4. Sergius, & Cyrus à D. Sophronio, Pyrrhus à D. Maximo, qui eum publica diſputatione convicit, Paulus Patriarcha, nedum à Legatis Apoſtolicis, ſed ab ipſomet Theodoro Papa charitativis literis correctus. Et profectò corruptio plurium Scriptorum ſibi minimè faventium, & Synodi V., cujus Act. 16. convicti apparent, ſatis oſtendit, eos non tantum errore intellectus, ſed voluntatis pravitate peccaſſe, fuiſſeque in hæreſi pertinaces, adeoque juſtiſsimè uti Hæretici fuere damnati.

253. Obji. Ult. VI. Synodus Honorium Romanum Pontificem ob Epiſtolas ad Sergium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcriptas erroris Monothelitici labe inſperſit, eique anathematis, etſi defuncto, vulnus inflixit Act. 13. & 17.: hoc autem iniquiſsimè factum eſt. Aut enim revera Honorius cum Monothelitis ſenſit, aut non? Si primum dicatur: non debuere Monothelitæ damnari, doctrinam Romani Pontificis ſecuti, qui cenſetur in Catholica Eccleſia infallibilis Fidei Magiſter, & regula, ſi ex Cathedra loquitur, uti locutus videtur in literis præfatis ad Sergium: & hoc pacto Macharius ſe ab hæreſi excuſabat Act. 1. Si verò dicatur ſecundum, VI. Synodus iniquiſsimè ſe geſsit, primæ Sedis Antiſtitem, & ſupremum Eccleſiæ Paſtorem hæreſis accuſans, ac fulmine Anathematis auſu temerario percutiens.

254. Reſp.

254. Reſp. Maj. eſſe incertiſſimam, cum Baronius, & Alii multi cum ipſo firmiſſimè teneant validis innixi argumentis, VI. Synodi Acta, quibus hujuſmodi error aſſeritur, fuiſſe falſata, cum inauditum in Eccleſia Dei ſit, Petri Succeſſorem hæreſim ex Cathedra docuiſſe, aut ab inferioribus fuiſſe cenſura juridica mulctatum, & propterea Dioſcorus à Chalcedonenſi ob idem ſcelus terribilem adeo ſubjit damnationem; ſibique VI. Synodus apertè contradixiſſet, dum Sedem Apoſtolicam magnificis adeo laudibus commendans ait, ipſam in Fide Petri fundatam, numquam deſituram; & Epiſtolam approbat Agathonis aſſerentis, numquam Prædeceſſores ſuos in errorem adversùs Fidei veritatem incidiſſe: aliaque ſcatent falſificationis argumenta, quæ præfati Authores multis quoque conjecturis robuſtè confirmant, & propterea cenſent, etiam Acta ſubſequentium Conciliorum, & Epiſtolam Sancti Leonis II. idem redolentem eadem labe corruptionis laborare.

255. Min. quoque falſiſſima eſt: etſi enim Honorius minimè quoad ſententiam erraverit, ubi liquidiſſimè ex ejus literis apparet, in quibus perſpicuè doctrina Eccleſiæ de duplici in Chriſto voluntate, & operatione aſſeritur: adhuc tamen abſque ulla iniquitate potuit à VI. Synodo damnari defunctus. Vel quia revera ipſa in facto ex Bellar. decepta eſt, literarum ejuſdem ad Sergium ſenſu haud benè intellecto, quod nequaquàm Oecumenicæ Synodo repugnat, minimè adhuc à Sede Apoſtolica confirmatæ, quam confirmationem, quantum ad hujuſmodi factum, ſivè ab Agathone, ſivè à Leone II., ſivè à Succeſſoribus numquam legitur impetraſſe. Vel quia, tametſi Hono-

rius reipſa non erràverit, adhuc tamèn nimium politicè ſe gerendo, neque hæreticum Patriarcham apertè reprehendendo, anſam præbuerit eidem in errore manendi, uti eum Leo II. ad Epiſcop. Hiſpan. reprehendit: *Flammam hæretici dogmatis non, ut decuit Apoſtolicam authoritatem, incipientem extinxit, ſed negligendo confovit*. Quo ſenſu tantummodo à poſterioribus quoque Conciliis ea damnatio confirmata eſt. Porrò in cauſa hæreſis, etiam Romanum Pontificem Oecumenicæ Synodi ſubire judicium poſſe, dixit Adrianus II.: at non dicit, Hæreticum fieri poſſe, aut Honorium talem extitiſſe, ſed ſolummodo accuſatum: vel ſi judicatum, id contigiſſe Apoſtolica Sede facultatem concedente, quod ſanè ad rem non facit.

CAPUT IX.

An Synodus Octava Oecumenica, & Sancta fuerit Synodus?

256. Synodo huic celeberrimæ congregandæ Photius motivum præbuit, Vir ingenio, doctrina, generis claritate, rerum politicarum adminiſtratione, officioque Protoſpatharii clariſſimus; at è contra vitiis quoque animi pariter inſignis; ambitione nimirum profundiſſima, quia nedum prophanis, verum etiam ſacris, & quidem ſupremis honoribus inhiabat: calliditate, atque vafritie penitus infernali, dolis, ac fraudibus agere omnia conſuetus; cujus inſidias omninò punicas effugere vix cautiſſimi valerent: immani ſævitie adverſus eos, quos obſequi ſibi nequaquam videret, quos omni convitiorum, atque pœnarum genere vexare ad internecionem uſque con-

conſueverat ; animo turbulentiſſimo, paciſque, atque tranquillitatis impatiente; ad omnia quidem delicta promptiſsimo: at pigmento Religionis, vultuque pacato procellas, quas mente revolvebat, operiente.

257. Cum enim, defuncto Methodio Regiæ Urbis Antiſtite, doctrinaque, ac ſanctimonia illuſtri, qui ſacros Icones ſub Theophilo Imperatore, eorumdem hoſte acerbiſsimo, robuſtè propugnaverat, atque ob id exilio mulctatus, plagiſque, & vulneribus affectus dura ſuſtinuerat, Ignatius inſulas Regiæ Urbis, Auguſta Theodora, Filioque Michaele vocantibus, ipſiſque Divinis Oraculis impellentibus, ac Populi univerſo cætu plaudente, comparaſſet, Vir natalium ſplendore, utpote Michaelis Curopolatæ Auguſti Filius, ac Nepos Nicephori pariter Auguſti, doctrinâ, quam in Monaſterio aquiſierat, præſtanti, morumque integritate, atque ſanctimonia inſignis, quæ pariter dotes eum ad ipſiuſmet Monaſterii præfecturam evexerant, initium præbuit Cataſtrophi funeſtiſsimæ.

258. Hujuſmodi quippè electio nonnullis iniquitatis Filiis cepit diſplicere: hanc enim in ipſomet exordio Gregorius Arbeſta Syracuſanus Antiſtes, ob crimina ſua olim à Benedicto III. mulctatus, ut illegitimam carpebat invidiæ livore aduſtus. Progreſſu temporis adverſus eam Bardas quoque Imperatoris Michaelis ex ſorore Avunculus, eoquia notam ejus libidinem cum Nuru ſua inceſtè concumbentis Ignatius argueret, ac propterea die ſolemni Epiphaniæ Sacram Communionem denegaſſet publicè petenti, utpotè manifeſto peccatori, amaro contra eumdem animo cepit incedere.

259. Demum Imperator ipſe Patriarcham, quod Theodoram Matrem, ac Theclam Sororem, inviſas ſibi, atque moleſtas, in ſanctimoniales ſacrare ſolemni Ritu noluiſſet, odio haud mediocri proſequebatur, veluti publicæ infeſtum tranquillitati, ac propterea ferveſcens iracundia è Throno Patriarchali dejecit: Sororem verò, Matremque relegavit in Aſceterium, ex Anaſt. Bibliot. in Pæfat. VIII. Synodi.

260. Interim expulſo Ignatio, atque cuſtodiæ, ut ibidem vi tormentorum abdicationem Patriarchatus impetrarent, mancipato, quam tamen, etſi ſævisſimè à Cuſtodibus carceris adverſus eum ageretur, impetrare numquam potuerunt, in Templo Dei abominatio deſolationis viſa eſt à ſtantibus in Loco Sancto. Photius enim, Nicetâ, Curopalatâ, Aliiſque referentibus Græcis Hiſtoricis, ex Laico, atque curiali Homine, repente Patriarcha emerſit. Prima enim die juxta ſtylum Eccleſiæ Orientalis Monachus, II. Anagnoſtes, III. Hippodiaconus, IV. Diaconus, V. Presbyter, VI. tandem Regiæ Urbis Antiſtes creatus eſt, ac die vigeſima quinta Decembris anni Chriſti 857. Nativitate Chriſti ſacratâ pacem Populo annuntiavit, qui nihil pacificum in Eccleſia Dei cogitabat.

261. Adeptam crimine Dignitatem Photius authoritate Apoſtolica munire ſategit, miſſa ad finem hunc ab ipſo, ſicuti etiam ab Imperatore ſplendidisſima Legatione. Sedebat tunc in Petri Throno Nicolaus I. celſitudine animi, Sacerdotali conſtantia, zeloque juſtitiæ, ac Fidei Orthodoxæ, prudentiaque, ac perſpicacia inſigni præſtantisſimus Pontifex, qui Nuntios quidem audivit, ac literas perpendit, quibus à Photio dicebatur, Patriar-

triarcham Ignatium annorum pondere preſſum, morbiſque gravatum ultro ceſsiſſe Dignitati, ſe verò, tametſi reluctantem, oneri ſuccumbere debuiſſe. Rogari autem enixè Pontificem, ut collatam ultro Dignitatem Apoſtolica authoritate ratam habere dignaretur, ac mittere Apoſtolicos Legatos, qui coacta Synodo, Iconoclaſtiam denuò reſurgentem extinguerent, electionem verò ſuam ad Regiæ Urbis Cathedram D. Petri calculo ſolidarent. Attamen judicium ſuſpendit: Legatos direxit Rodoaldum Portuenſem, ac Zachariam Anagninum Epiſcopos, qui cauſam Ignatii, Photiique examini quidem ſubjicerent, nihil tamen deciderent, ſed ſolummodo ad ſe viſa referrent, ac errorem Iconomachorum iterum damnatione configerent, datis ad Photium, & Auguſtum Epiſtolis, quibus electio ejuſdem, utpote Laici, à Sacris Canonibus vetita, quouſque Legati rediiſſent, ſuſpendebatur, uti ejuſdem Nicolai Epiſtolæ teſtantur, tom. 3. Concil. inter Acta VIII. Synodi.

262. Miſsi reipſa fuere Apoſtolici Legati, non tamen honorificenter excepti, neque, uti decebat, agniti, nec permiſsi fungi Legatione: ipſi verò, quà terroribus, quà lenociniis atriti Synodo calculum appoſuere, in qua Ignatius quoque accitus trecentorum circiter decem, & octo Patrum ſuffragiis, innocens, & impollutus, imaginariis criminibus eidem impoſitis, Patriarchatu ſpoliatur, omnibus adverſus eum clamantibus: *Indignus, Indignus*.

263. Ne autem quidquam crudelitati deeſſet, Hominibus truculentis dilaniandus Ignatius traditur, quem carceri mancipatum, vinculis obrutum, inter marmora jactatum, atque ſuſpenſum, verberibus, haſtiſque contundunt,

ac manu ejuſdem abrepta, damnationi ſuæ violenter ſubſcribere compellunt, ac pejora ſubjiſſet, niſi ope divina ſubtractus agaſonis latens indumento, preregrinationem diutinam ſuſcepiſſet, innumeras paſſus calamitates; ingenti vero terræmotu Urbem concutiente. pavore ſalutari Deus ejuſdem inimicorum malitiam aliquantiſper cohibuiſſet. Iſta omnia ex Niceta Paflagone deſumpta ſunt.

264. Interea Legati Apoſtolici cum Leone Imperiali Oratore Romam reduces cum Actis Synodi Conſtantinopolitanæ, etiam Epiſtolam Michaelis Auguſti, Photiique deferunt, quibus rogabatur Pontifex, Decreta Conſtantinopolitana, Photiique electionem rata habere. At Pontifex, cognita fraude Legatorum, & iis, quæ iniquiſsime adverſus Ignatium peracta fuerant, ex Teognoſto Abbate, & Aliis, qui Conſtantinopoli aufugerant, perſecutionem vitaturi, optimè perſpectis; habitoque etiam Ignatii, quo à Synodo Conſtantinopopolitana ritè ad Sedem Apoſtolicam appellaverat, libello, veluti Elias Dei zelo incenſus exarſit: coacto quippe pleno Patrum Occidentalium Senatu, Acta Conſtantinopolitana reſcidit, adverſus Rodoaldum abſentem ultione dilata, Zachariam alterum ex Legatis convictum, ac planè confeſſum omni Sacerdotali munere nudavit, cenſuræque ſubjecit; Photium verò, & Gregorium Arbeſtam juſsit ſub Anathematis pœna Thronum occupatum illicò deſerere, nec ullis ſe ſacris inpoſterum miſcere. Initiati verò à Photio gradu ſuo diſpelluntur, atque Ignatius in locum priſtinum reſtituitur.

265. His ex Leone Michaelis Oratore à Photio, Barda, Aſſecliſque ejuſdem auditis, infre-

infremuere, maximè quia Rex Bulgarorum ad Fidem Orthodoxam è Paganiſmo converſus ultro ſe Romanæ Eccleſiæ ſubjecerat, atque ab ea, ut Regnum ſuum in ſacris dirigeretur, Epiſcopos poſtulaverat, quod putabant Græci ad ditionem Urbis Regiæ Patriarchæ pertinere. Michael quidem contumelioſam miſit ad Nicolaum Epiſtolam; cui alteram apud Baron. ad an. Chriſti 865. ſapientiſsimam, robuſtiſſimam, atque doctiſsimam Sanctus ille Pontifex per Michaelem ejuſdem Oratorem remiſit, qua calumniæ omnes ab eodem jactatæ retunduntur, ac validè defenduntur jura Romani Pontificis: Photius verò penè furens iracundia, nedum Sequaces Ignatii ſæva perſecutione vexavit, verum etiam excommunicationis telum in ipſummet Romanum Pontificem auſu temerario jactitavit, Synodo collecta, cui cum viginti, & unus Antiſtites adfuiſſent, mille fingit, ac etiam Sedium Patriarchalium Apocriſarios impiè ſententiæ ſubſcribentes. Seipſum Patrem Patrum appellans omni conatu quoſcumque poſſet ab obedientia Romani Pontificis avellebat, ex Act.2. Syn. VIII.: duaſque Religiones inducebat, unam Photii, alteram reliquorum, ex Anaſtaſ. in Hiſt.VIII. Syn., quaſi cum Imperio prophano ab Urbe Roma veteri Novam, quam Conſtantinus Magnus conſtruxerat, Fides Orthodoxa migraſſet: Eccleſiam proinde Romanam, veluti hæreticam traduxit, eoquia jejunaret in Sabbato: aſſereret, Spiritum Sanctum, nedum à Patre, ſed etiam à Filio procedere: quod inhiberet Presbyteris ungere in fronte Baptizatos: quod nuptias damnaret, eas in Sacris Ordinibus conſtitutis inhibendo: quod aquâ loco Chriſmatis in Confirmatione conferenda uteretur: quod jejunium

Quadrageſimale ovis, ac lacticiniis tranſigeret: quod tempore Paſchali ſuper Altare ſimul cum Corpore Domini Agnus ab ea collocetur, & benedictione ſacretur: quod Clerici Latini barbas radant, non ut Græci nutriant: quod Diaconi ad Epiſcopatum promoveantur ante ſuſceptum Sacerdotium. Quorum quidem aliqua ſunt apertè falſiſsima, ut V. G. aquam in Confirmatione adhiberi: Nuptias interdici inter legitimas Perſonas: lacticinia, ovaque communiter diebus Quadrageſimalibus, ſaltem citra diſpenſationem, comedi: Diaconos ſacrari Epiſcopos, priuſquam Presbyteratum ſuſcipiant: aut Agnos die Paſchatis cum Corpore Chriſti collocari benedicendos. Aliqua verò Fidem Orthodoxam continent, quale dogma eſt Proceſsio Spiritus Sancti: alia ſunt adiaphora, & juxta Eccleſiarum diverſitatem variabilia, uti eſt raſio capillorum, jejunium in Sabbato. Videatur Chriſtianus Lupus in Schol. Synod. General. Diſertation. de Octava Synod. ubi hujuſmodi calumniæ doctiſsimè confodiuntur.

266. Poſt hæc Bardas ob nimiam præpotentiam inviſus redditur Imperatori Michaeli, à quo dignitatem Cæſaream, atque Curopolatæ acceperat, umbræque in corpus elatæ internicioni fomitem miniſtrarunt. Expeditione igitur adverſus Saracenos Cretam adortos inſtituta, orta nova ſuſpicione, occiditur juſſu Michaelis Bardas, ac corpus ipſius inſruſta diſcerpitur, imminentis mortis eidem in viſu prænunciatæ, ut à perſecutione Sancti Viri Ignatii diſiſteret, auguriis nequaquam ad meliorem eum frugem reducentibus.

267. Barda extincto, cujus necem Baron. an. Chriſti 867. die prima Aprilis juxta Curopalatam

latam narrat contigiſſe, etſi Alii diversè ſentiant; ad Imperiale culmen à Michael vino dedito, regiminique ineptiſſimo Baſilius extollitur, Vir Macedo, natalibus quidem abjectus, ſed virtute illuſtris militari, civilique prudentia conſpicuus, Sacri Cubiculi Præfectus, quem, diademate Cæſareo impoſito, in Eccleſia Sanctæ Sophiæ, quoniam prole carebat, in Filium aſſumit; & comitem Imperii.

268. Quia verò Michael vitiis ſuis mittere nuntium renuebat, voluptuoſus, uti ante vinolentus, ſummè crudelis, à novo Auguſto identidem, ut ſe ipſum coerceret, monebatur, atque à rebus noxiis, prout ipſi licuiſſet, arcebatur, odium in ſe vatinianum Michaelis citiſſimè convertit, à quo neci profectò fuiſſet traditus, niſi carnifex ipſe occultiſſimè Baſilium monuiſſet.

269. At inſidiæ Baſilio paratæ Michaeli ipſi exitium pepererunt. Nocte enim intempeſta Conjuratorum Baſilii miniſterio, nemine Aulicorum obſiſtente, opprimitur, utraque manu obtruncatur, ac viſceribus transfixis, ſolo ejulatu tanto ſe opponens facinori interficitur, ex Niceta Paflagone, Zonara, Gulielmo Bibliothecario, aliiſque referentibus Hiſtoricis.

270. Hoc pacto Imperium Baſilius aſſecutus, iis ſtatim, quæ Religionem tangebant, utpote Reipublicæ quoque ſummè proficuis, ſolicitè peragendis operam navavit. Inventis quippè Decretis, quibus Photius à Sede Conſtantinopolitana malè intruſus à Romano Pontifice repellebatur, firmabatur Ignatius, etſi diù à Photio cælata callidiſſimè fuiſſent, illicò à Throno expellit Photium, honorificentiſſimè ex Monaſterio, ubi morabatur, advocat Ignatium,

rium, eumque ſtatim in Sede collocat Patriarchali, Niceta referente.

271. Expulſio Photii nova ejuſdem, ac Gregorii Arbeſtæ delicta patefecit: duo enim Volumina, eodem diſcedente, ac Cænobium adeunte exilii ſui locum, inventa ſunt, & Auguſto tradita, duas Synodos continentia. Una adverſus Ignatium ſeptem Actiones continebat, in cujus ſingulis, appoſito titulo, Diaboli, Principii peccati, Filii perditionis, Avaritiæ Simonis Magi, Se extollentis ſuper omne, quod dicitur Deus, Abóminationis deſolationis, Antichriſti notæ fingebantur ſuper Ignatium. Primò raptatum, ac verberibus affectum; II. Sputis fædatum, ac funibus attractum; III. De Throno dèturbatum; IV. Vinculis conſtrictum; V. Collari furcæ appenſum; VI. Neci adjudicatum; VII. Raptatum capiteque truncatum. Inſuper in eo Volumine duo ſupra quinquaginta accuſationum Capita continebantur merè confecta, locuſque patebat ulteriori accuſationi.

272. Alter Codex Synodum continebat adverſus Nicolaum I. Papam celebratam, in qua ipſe irreparabili depoſitione, atque anathemate plectebatur, milleque ab Epiſcopis ſubſcripta fingebatur, qui nullibi fuere inventi, nec fortè in rerum Natura extiterunt, etſi viginti, & unus tantummodo reverà adſtiterint, ex Anaſ. Bibliot. in Præfat. Oct. Synod. Horum Voluminum, ut Nicolaus odibilis Orbi Univerſo redderetur, quatuor edidit exemplaria; duo ad Ludovicum Occidentis Imperatorem tranſmitti debebant, horribilibus referta calumniis: unum ob eumdem finem iiſdem plenum criminationibus per univerſam Italiam callidè ſpargendum; alterum in Archivio Patriar-

chali

chali ad perpetuam rei memoriam detinendum.

273. Quoniam verò Ignatius ſimul & Baſilius optimè advertebant, pacem Eccleſiæ Orientali ipſiuſque vulneribus ęgrè poſſe medeti citra Synodum Oecumenicam, uti altera Synodo Photiana tranquillitas publica fuerat à Viris ſceleſtiſſimis everſa, uterque Legatum ſuum Romam miſit, qui Synodum à Romano Pontifice pro Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ reparatione poſtularet. Ignatius quidem Joannem Pergenſem Epiſcopum in calamitatibus fidum Achatem, Auguſtus Baſilium Spatharium, eorum, quæ à Sede Apoſtolica gererentur, Teſtem futurum, & Nuncium. Photius quoque, quaſi poſt tot ſcelera innoxius, Legatum ſuum mittere auſus eſt Petrum Sardenſem Metropolitam infauſtę memorię Virum, ſua jura propugnaturum, & Methodium Monachum; quorum tamen priorem undæ Adriatici abſorbuere, poſteriorem verò anathemate notatum Roma remiſit, teſt. Anaſt. in Vit. Adrian. II.

274. Nicolaum I. Romanum Pontificem, ad quem Legatio erat directa, è vivis ereptum Nuntii præfati invenerunt, Virum profectò fortitudine Sacerdotali, zeloque Juſtitiæ, ob quem novi Eliæ à Græcis ſimul & Latinis laudem obtinuit, memorabilem. Ejuſdem Succeſſori Adriano II. eximiæ quoque virtutis, maximè autem inſignis erga Chriſti pauperes munificentiæ Pontifici, preces Ignatii Patriarchæ, Baſiliique Auguſti exaratas literis Nuntii præfati exhibuere, quibus rogabatur Pontifex, ea, quæ ſtatuerat Nicolaus, rata habere, ſimulque peractis ultimam manum imponere, Synodo collecta Generali, qua integra Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ tranquillitas redderetur, negotiaque alia verſarentur, publicæ conducentia

utilitati, ſimulque de eo, quem obſequenti animo porrigebant, Codice Apoſtolicum ferre judicium dignaretur, nempe illum, quem ſuperius memoravimus.

275. Precibus Oratorum benignè Adrianus pollicetur annuere. Volumen illud examini Doctiſſimorum Hominum, utrumque callentium Idioma, ſubjicit, Epiſcoporumque Cætum colligit, qui dignam de illo, ſicut de cæteris, quæ agenda erant, ſententiam ferrent.

276. Tria in hac Synodo peracta ſunt. Primò enim, auditis omnibus Photii ſceleribus, Epiſcoporumque ſuffragiis, imaginariam Photii, & Michaelis Auguſti Synodum adverſus Nicolaum Papam confectam, Codicemque ipſius contentivum, omniaque exemplaria damnavit, flammiſque comburi juſſit, ut de facto præſtitum eſt, igne inde erumpente neque ingenti pluvia extincto, fœtoremque, atque colorem emittente penitùs infernalem, apud Anaſt. in Vit. Adrian. II. Secundò eâdem ſententiâ binas Synodos adverſus S. Ignatium à Photio, & Michaele celebratas percellit. Tertiò, Photium à Nicolao damnatum ob nova crimina, quibus ſe adverſus D. Petri Primatum erexit, Excommunicationi iterum ſubjicit, Laicâ tantum, ſi reſipuerit, & Libellum porrexerit pœnitentiæ, communione conceſsâ. Quartò eos, qui Conciliabulo ſupra expreſſo conſenſiſſent, aut ſcripſiſſent, ſi illud anathematizent, Decreta Nicolai recipiant, Communionem Ignatii denuo amplectantur, exemplaria ſacrilegæ Synodi comburant, Communionis Eccleſiaſticæ indulget eſſe participes: ſecus, non. Imperatorem quoque Baſilium à calumnia eximit, quaſi Conciliabulo conſenſerit; eoquia ibi appareat ſubſcriptus. Fideles omnes Orientales

tales anathemate obſtringit, qui, poſt hujus Decreti notitiam, monumenta, exemplaria, aut ſcripta quæcumque Conventiculum præfatum tangentia, defendere, retinere, occultare, nec igne combuſſiſſe fuerint convicti, nec reſpondere voluerint, atque Apoſtolicis hac in re mandatis obtemperare neglexerint. Si autem Clerici fuerint, ultra cenſuram, vult quoque depoſitione mulctari. Hæc omnia ex Oct. Syn. Act.7. ſummatim collecta ſunt.

277. His ſanctionibus præmiſſis, quibus Ignatii Dignitas, & Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ tranquillitas ponebatur in tuto, Summus Pontifex facultatem optatam tribuit Synodi celebrandæ, Legatiſque Apoſtolicis inſtitutis, Donato Epiſcopo Hoſtienſi, Marino Diacono, ac Stephano Nepeſino Antiſtite, quibus ſecretum de modo agendi cum Orientalibus, ac Synodi celebrandæ commonitorium traditum eſt, ſimul cum duplici Libello; uno quidem profeſſionis Fidei, & Eccleſiæ Romanæ ſubjectionis, Photii, ejuſdemque communionis participum damnationis, cui Epiſcopi omnes ad Synodum admittendi ſubſcribere tenerentur; qui Act.1. Oct. Syn. recitatus, & ab omnibus Patribus approbatus eſt: Altero autem pœnitentiæ, quâ reſipiſcentes fatebantur erraſſe Photium ſecuti, Ignatio, & Romano Pontifici abrenunciantes: huic ſubſcribere debebant quicumque cuperent Eccleſiæ denuò ſociari, cujus Act.2. fit mentio.

278. His muniti documentis Legati Apoſtolici, Nuntii Auguſti ſimul & Ignatii ab Urbe diſceſſere. Cum autem Conſtantinopolim perveniſſent, honorificentiſſimè à Baſilio Auguſto, Ignatio Patriarcha, Clero, Populoque univerſo excepti, anno Chriſti 869. die 5. Octo-

bris

bris Fer. 4. Synodo huic Octavæ, nemine ex Patribus, niſi Apoſtolicæ Sedis Romanæ, nec non Antiochenæ, & Jeroſolymitanæ Legatis, ac Patriarcha Ignatio præſentibus, in Eccleſia Sanctę Sophię, magnificentiſſimè à Juſtiniano I. conſtructa, coram Auguſto Principe Baſilio, ſęcularique Magiſtratu, initium datum eſt, ac tempore congruo complementum.

279. Nunc autem hujuſmodi Synodus examini ſubjicitur, an legitima, & Oecumenica fuerit? Photiani quippè illam ut injuſtam, & tyrannicam traducunt: negant quoque Oecumenicam fuiſſe, ſed ad ſummum Patriarchalem faciunt: hinc ſeptem tantummodo Oecumenicas Synodos Orientales admittunt, quarum ultimam enumerant Nicænam II. adverſus Iconomachos celebratam, ex Pręfat. Conſtan. Hermenopol. ad Can. Epitom., ex Matth. Blaſtar. in Collec. Can., ex Epiſt. Synod. quam Conſtantinopolitanus Patriarcha, cæterique Præſules Schiſmatici nunc quoque poſt ordinationem ſuam conſcribunt. Catholici autem Græci, Latinique eam ut legitimam, & Oecumenicam ſuſtinent. Videndum eſt quid reverà ſit ſentiendum?

SECTIO PRIMA

Octava Synodus legitima revera fuit.

280. HOc autem patet: nam I. Fuit convocata à legitima Poteſtate, nempe Romani Pontificis Adriani II., petente Baſilio Auguſto, ex Epiſt. ejuſdem Adriani ad Imperat. Act. 1. II. Eidem quoque præſedit per Legatos ex Niceta Paflagone in vita Ignatii. III. Adſtitere per ſe, vel per Legatos omnes Sedes Patriar-

triarchales, ut ex ſubſcriptionibus patet. IV. Ob graviſſima motiva, quæ Adrianum II. impulerant ad eam Baſilio Auguſto concedendam, fuit adunata; ut nimirum Ignatius legitimus Paſtor reſtitueretur in integrum: ſententia excommunicationis, & depoſitionis à Romanis Pontificibus prolata adverſus Photium, ejuſque Sequaces executioni mandaretur, Synodi quoque authoritate interpoſita: ut lapſi ob communicationem cum Photio, qui multi erant, veniam obtinerent, ſubſcribentes Libello, & Epitimium, ſeu Pœnitentiam poſtulantes: ut remedia ſtatuerentur, ne denuò perturbationes ob injuſtam Sedis Patriarchalis occupationem emergerent, quod utique factum eſt, editis viginti ſeptem Canonibus, quibus futuris incommodis illius Eccleſiæ in electione Patriarcharum occurritur: ut Hæreſis Iconomachorum denuò extingueretur, favillas emittens. Hæc autem omnia legitima ſunt motiva Synodi colligendæ; ergò &c.

281. Modus quoque agendi Sanctæ Synodi Rectitudine, Sapientia, Charitateque abundavit. Nam Act. 1. admiſſi ſunt Epiſcopi, qui conſtantes in veritate ſteterunt, nec Photio adhæſerunt: Judicum authoritas firmata eſt, adductis teſtimonialibus ſuæ Legationis à Legatis Romani Pontificis, & cæterarum Sedium Patriarchalium, quę aderant: lecta Epiſt. Adr. II. ſuæ voluntatis expreſſiva: lecta eſt forma Libelli ab eodem Pontifice tranſmiſſa, cui Epiſcopi omnes, qui Catholici eſſe vellent, & venia indigerent, juxta antiquam Eccleſiæ conſuetudinem, ſubſcribere oportebat: reddita quoque ratio fuit, cur Photius abſens Romę fuerit juſtè damnatus, & Vicarii Sedium Orientalium Photium damnaverint, quin eum alloquerentur præſentem.

282. Act.

282. Act.2. pro Epiſcopis, & aliis lapſis, qui Photio adhæſerant, non tamen conſecrationem acceperant, ſtatuitur materna clementia Epitimium, ut nimirum ad ſinum Eccleſiæ reciperentur: at Juſtitiæ quoque aliquo pacto, pœnitentiâ impoſitâ, ſatisfieret: à Photio autem conſecrati dignitate deſtituuntur, quia nullam veniam merebantur ex malitia peccantes. Leguntur Epiſtolæ Nicolai, & Adriani Romanorum Pontificum, quibus infelix ſtatus Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ aperitur.

283. Act.3. Nonnulli Epiſcopi invitantur, qui à Photio conſecrationem non acceperant, ſed ei ſolummodò adhæſerant: vocantur ut Libello ſubſcribant, & in integrum plene reſtituantur. Ut verò Juſtitia Libelli, cujus ſubſcriptionem Adrianus II. exigebat, fieret perſpicua, lectæ ſunt plures Epiſtolæ Baſilii Auguſti, & Ignatii Patriarchæ ad Adrianum II., quibus ſcelera Photii detegebantur, & ſtatus illius Eccleſiæ miſerrimus aperiebatur.

284. Act.4. Ut æquitati ſatisfieret, introducuntur Teophilus, & Zacharias Epiſcopi Photiani fundamenta defenſionis ſuæ adducturi, qui fuere à Legatis Apoſtolicis convicti, numquam Romæ ut Epiſcopos fuiſſe receptos, aut Photium ut legitimum Patriarcham admiſſum, uti temerè aſſerebant; & hoc quidem etiam Judicibus ſæcularibus evidens apparuit, qui alia eorum mendacia detexerunt.

285. Act.5. Photius ad Synodum vocatur, ut de ſe rationem redderet,& tueretur cauſam ſuam: acceſſit invitus, etſi canonicè accerſitus: interrogatus, aut tacuit verba illa Pſ. 38. 2. pronuntians: *Dixi cuſtodiam vias meas, ut non delinquam in vita mea: poſui ori meo cuſtodiam, cum conſiſteret Peccator adverſum me*: aut in ſpretum

Lega-

Legatorum Apoſtolicorum, Sediumque Patriarchalium nequaquam cathegoricè reſpondit, ac terminum ad ſe defendendum recuſavit, etſi Aſſeſſores Auguſti quoque, ut reſipiſceret, hortarentur, & terminum nonnullorum dierum aſſignarent.

286. Act.6. Vocati Epiſcopi Photiani, longa diſſertatione rationes ſuas, etſi temeritate inſigni producunt, ad Canones provocando; quibus ſatisfacit Metrophanes Smyrnenſis Metropolita. Indulgentiam, ſi Libello ſubſcriberent, recuſarunt, & nihilominus ulteriores induciæ ad ſe defendendum tributæ ſunt ſeptem dierum, quæ benignitatem, & rectitudinem ejuſdem Synodi indicant.

287. Act.7. Qua finis cauſæ Photianæ per definitivam ſententiam impoſitus eſt, Photium, & ejus Epiſcopos Sancta Synodus accerſivit, qui Libello à Sedium Patriarchalium ſubſignato, ſubſcribere reſpuerunt, convicia in Judices, quos recuſarunt, jactantes: ac querentes ſe non auditos, à Senatoribus, juſſu Imperatoris, redarguuntur apertè falſitatis, & oblata denuò ſe defendendi poteſtate, manent inflexibiles: quocirca, cum adverſus Eccleſiam contumaces, & pertinaces ſe oſtenderint, juſtiſſimè damnati ſunt, & rectitudo Sedis Apoſtolicæ patuit; lectâ Epiſtolâ Nicolai Papæ ad Clerum Conſtantinop., qua optimè, quidquid egit in cauſa hac, juſtificatur.

288. Poſtmodum Volumen Photii, in quo imaginaria Synodus adverſus Nicolaum Papam, excommunicatio adverſus illum lata continebatur, examini ſubjicitur, quod quidem à Photio prodiiſſe, præter alia inditia, conſtabat, quia Domi ejus inventum eſt, ſuoque nomine ſubſcriptum velut Præſidis: quod vehemen-

hementem *facere* præſumptionem adverſus Authorem, poſſeque ex illis ad ſententiam damnatoriam deveniri, habetur L. *Sciant Cuncti* C. de Probat. & tradunt DD. Bald. in L. *Si quis adulter*. C. ad Leg. Jul. Abbas in Cap. *Accedens*, num. 6. de Accuſat. Felin. in Cap. *Afferte*, num. 6. de Præſumpt. Adeoque in ſententia finali damnativa nulla injuſtitiæ labes inveniri poteſt, cum Reus adverſus antecedentes præſumptiones nequaquam, ut debebat, ſi potuiſſet, exceperit. Hinc Anathematiſmi adverſus Photium feruntur, & Sequaces ejus, ibidem recitati.

289. Act. 8. Pro perfecta Schiſmatis extinctione decrevit Sancta Synodus, comburi Chirographos omnes, quos ab Epiſcopis, & Clericis Photius, ut ſuæ devotioni vinciret, exigebat: omnia quoque Volumina adverſus Ignatium, & Nicolaum Synodos, Actaque continentia flammis addici.

290. Inventi quoque à Patribus examen proſequentibus fuere falſi Sedium Patriarchalium Vicarii, falſi Metropolitæ, aliique, qui finguntur à Photio Synodis imaginariis interfuiſſe, qui omnes negarunt, ſe Synodis illis adſtitiſſe, aut eiſdem umquam ſubſcripſiſſe.

291. Quoniam verò ad exſcindendos Iconomachos reviviſcentes Synodus VIII. collecta eſt, Chriſtinus, & alii hujus ſceleris Rei, qui penitus convicti, noluerunt reſipiſcere, ſub inani obtentu, non dari in Scripturis de Imaginibus colendis mandatum, cum detur revera virtualiter, & implicitè, Anathemate percuſſi ſunt.

292. Falſi quoque Teſtes, qui adverſus Sanctum Ignatium depoſuerant, quaſi Thronum Patriarchalem malis artibus occupaſſet,

ac

ac tyrannicè gubernaſſet, crimen ſuum faſſi ſunt, & Epitimio mulctati, ab ipſomet Ignatio, quem uti legitimum Patriarcham agnoverunt, imponendo.

293. Idipſum coram Patriarchæ Alexandrini Legato, iis, qui Conciliabulo adverſus Nicolaum Papam ſubſcripſerant, & Perſonam falſorum Vicariorum Sedium Patriarchalium egerunt, & tamen viri erant plebei, ac bajuli, præſcriptum eſt: hi quippè ultrò crimen ſuum faſſi, allegantes ſe ad illud facinus per vim, & metum à Michaele Auguſto, Photioque compulſos, Nicolaum ut legitimum, & Sanctum Pontificem agnovere.

294. Act. 10. Viginti ſeptem Canones conditi ſunt, ut præteritis, præſentibus, ac futuris incommodis Sancta Synodus medelam ferret. I. Enim præcipit, ſervari Decreta antiqua Conciliorum. II. Servari Decreta Nicolai I., & Adriani II. circa reſtitutionem Ignatii, & ejectionem Photii. III. Coli debere Chriſti, Deiparæ, Sanctorumque omnium Imagines. IV. Declaratur, Photium numquam fuiſſe Epiſcopum, ejuſque Ordinationes, & Acta invalida. V. Neminem à Senatorio Ordine ad Epiſcopatum immediatè aſcendere, ſed gradatim. VI. Dicitur anathema Photio, Libellorum, & Chirographorum imaginariæ Synodi effinctori. VII. Anathematizatos à Sancta Synodo ad Sacras Imagines pingendas, aut Sacras Diſciplinas edocendas minimè poſſe admitti. VIII. Non poſſe à Patriarchis Chirographos pro ſui munimine exigi. IX. Magiſtros ſcientiarum non poſſe à ſuis Diſcipulis exigere Chirographos, uti Photius faciebat. X. Neminem ex Clericis poſſe à ſuo Epiſcopo ſeipſum ſegregare citra Synodale Decretum. XI. Anathe,

thematizantur docentes, aut ſentientes cum Photio, duas in Homine Animas reperiri. XII. Electiones Epiſcoporum recipi non debere, quas præpotentia Principum extorſerit. XIII. Honores Eccleſiæ conferri debere iis, qui in gradibus inferioribus ſe bene geſſerint, & hos quidem extraneis præferendos, & iis, qui ſæcularium Domorum curam gerunt. XIV. A ſeculari Poteſtate Epiſcopis debitum honorem præberi oportere, qui propterea dignitatis ſuæ decorem jubentur ſervare. XV. Interdicuntur Emphiteuſes bonorum Eccleſiæ, aut bona ejuſdem alienari, aut diſtrahi. XVI. Vetatur ſeveriſſimè, ne Sacerdotibus illudatur, illorum functiones illuſoriè exercendo, aut exercitium præcipiendo, uti faciebat Michael Imperator. XVII. Metropolitas, Patriarcha vocante ad ſe, accedere debere. XVIII. Eccleſias privilegiis ſuis nudare minimè poſſe. XIX. Eccleſias à Patriarchis, & Metropolitis, ſub obtentu Viſitationis, gravari non debere, nihil penitus ab ipſis exigendo. XX. Nullum Epiſcopum poſſe repellere ab Emphiteuſi, vel alia poſſeſſione eos, qui illas receperunt, abſque notitia eorum, qui rebus hujuſmodi præſident. XXI. Patriarchas, præcipuè Romanum inhonorari non debere, neque adverſus ipſum ſententiam dici, ſed interrogari, & ab eo ſolutionem quæſtionis accipere, nedum extra, ſed etiam in Synodo Oecumenica. XXII. Non debere Principes ſæculares ſe in electione Summorum Sacerdotum ullo modo miſcere, ſed à Sacerdotum Collegio fieri oportere. XXIII. Epiſcopos non poſſe alienarum Eccleſiarum poſſeſſiones locare, nec conſtituere Presbyteros in Eccleſiis ſibi minimè ſubjectis, præter voluntatem Epiſcopi eorum. XXIV. Prohibentur Metropolitæ miniſteria ſua infe-

inferioribus Epiſcopis committere, ſed jubentur per ſe ipſos exercere. XXV. Clerici à Methodio, aut Ignatio conſecrati, & qui Photio adhæſerunt, nec Sanctæ Synodo parere voluerunt, eidem abrenunciantes, poſt ſententiam Synodi jubentur pro depoſitis haberi, tametſi convertantur. XXVI. Statuitur ordo appellationis ad Metropolitam, à Metropolita ad Patriarcham à quo ſolo Metropolitæ judicentur, non autem à vicinis Metropolitis, aut Provinciali Synodo. XXVII. Epiſcopis præter tempora, & loca indulta Pallio uti minimè licere, & à Monachis ad Epiſcopatum aſſumptis veſtem Monachalem deferendam eſſe. Hi ſunt Canones in Octava Synodo pro Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ reparatione conditi, pœnis præſcriptis adverſus tranſgreſſores, depoſitionis, excommunicationis, & aliis reſpectivè inflictis, niſi Rei moniti ſe correxerint.

295. Ex his omnibus conſtat, quà rectitudine, gravitate, juſtitia, charitateque Sancta hæc Synodus proceſſerit, delinquentes quidem mulctando, contumaces verò ſeverè coercendo. Nec Photius, aut Sequaces ejus ullam habent de Synodo cauſam conquerendi.

296. I. Quia ipſi eamdem Sedem Apoſtolicam in Judicem elegerunt, & ſupremum agnoverant Romanum Pontificem, cujus Decreta Synodus exequebatur: nam Photius miſit Legatos ſuos Romam ad Pontifices Nicolaum, & Adrianum II. cauſam propriam acturos, & Judices à Sancta Sede poſtulaturos, ut in relatione hiſtorica dictum eſt; ergò repelli non poterat ut Judex Sancta Sedes per Legatos ſuos in judicio ſedens, cum leges quoque civiles ſtatuant. L. *Licet autem* ff. *de receptione arbitrorum*, electos in Judices nullo pacto reſpui poſ-

poſſe, niſi manifeſtè conſtet de judicii lati improbitate; & rectè advertit Act. 6. Metrophanes Smyrnenſis Metropolita, Zachariæ Chalcedonenſis Epiſcopi diſſolvens argumenta.

297. II. Poſſeſſor legitimus, & pacificus non poteſt ſuo jure privari, controverſia quacumque ſuperveniente, niſi evidentiſsimè appareant probationes, ex Innoc. & Abb. in Cap. *Solicitè*, de reſtit. ſpoliat.: in dubio autem Lex ſtat pro poſſeſſore, juxta regulam juris in 6. *In dubio potior eſt conditio poſſidentis*. Ignatius autem ante Photii intruſionem pluribus ante annis Thronum Regię Urbis occupabat, ex Nicolao I. Epiſt. ad Michaelem Act. 4. relata: hocque omnibus notorium erat, ut optimè Elias Jeroſolymitanus Legatus advertebat act. 6. VIII. Synod.; ergò non poterat expelli Ignatius, niſi evidentiſſima apparerent argumenta ex parte Actoris Photii, quæ tamen numquam fuere adducta, nec poterant adduci.

298. Neque dicatur, ab Ignatio Præfecturam ſpiritualem Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ fuiſſe reſignatam: hoc autem patere ex Chirographo, cui ipſemet ſubſcripſit, & Imperatori traditus eſt: aliunde verò crimina ipſi impacta depoſitionem meruiſſe à Synodo inflictam; ac proinde potuiſſe Photium legitimè ad Cathedram illam aſſumi, adeoque injuſtè uti occupatorem à Synodo fuiſſe damnatum.

299. Hæc enim infringuntur apertiſſimè: nam etſi reipſa Ignatins, aut ſpontè, aut jure damnandus Prælaturam reſignaſſet, non propterea Photius legitimè occupaſſet, cum indigeret diſpenſatione, Sacris Canonibus Homini Laico, & Curiali aſcenſum ad ſacram Præfecturam immediatum vetantibus, ut optimè Nicolaus Pontifex Epiſt. ad Photium per Leo-

nem

nem à ſecretis Imperatoris miſſam prænotavit, & refertur Act.5. Synod. VIII.; quam tamen diſpenſationem numquam obtinuit, alioquin illam exhibuiſſet.

300. Cæterum falſum eſt, Ignatium ſponte Prælaturam ceſſiſſe: ſemper enim conſtantiſſimè recuſavit, aſſerens, numquam Sponſam à ſe ſemel aſſumptam, quacumque vi cogente, dimiſſum iri: Chirographus autem fuit extortus, manu ejuſdem à carnifice violenter mota, ut patet Act. 6. Synod. VIII., & hoc omnibus notorium erat, referuntque Hiſtorici Nicetas, Curopalata, Cedrenus, & Alii: nec ſanè tormentis, immanitatibuſque opus erat ab Ignatio toleratis, ut ſuam Dignitatem ſuſtineret, ſi voluntarie ipſi vale dixiſſet.

301. Minus ſubſiſtit damnatio adverſum Ignatium à Pſeudo-Synodo Conſtantinopolitana edita: tumquia Legati Apoſtolici, qui eidem præſederunt, nullam ſententiæ pronuntiandæ authoritatem habebant, ſed ſolummodo ſtatum cauſæ, prout inveniſſent, Pontifici ſignificandi, ex Epiſt. Nicolai ad Michaelem: tumquia Teſtes erant terrore Bardæ, Photii, & Michaelis coacti, & hoc quippe notorium erat, & propterea Epitimium acceperunt: Teſtis autem coactus nihil probat, de Teſt. Cap. *Sicut nobis*, & Cap. 1. de Teſt. Confeſſio verò in Chirographo prædicto expreſſa; Thronum ſe Regiæ Urbis pravis artibus occupaſſe, eoque ſe indignum, utpote violenter expreſſa, nullam facit probationem, Cap. *Lotharius* 31. quæſt. 2.

302. III. Reus nolens ſe Judici ſiſtere, ac renuens reſpondere, veluti contumax damnari poteſt; Legis enim præſumptione ſupponitur convictus, qui renuit ad Judicium accedere, jura ſua defenſurus, l. de ætate §. *Qui tacuit*

ff. de

ff. de inter Actiones Cap. *Si poteſt de Confeſſis* in 6.; maximè in Judicio Eccleſiaſtico, cujus authoritatis contemptus inducit ab Eccleſia expulſionem, Matth. 18. 17. *Si Eccleſiam non audierit ſit tibi ſicut Ethnicus, & Publicanus*. Propterea Neſtorius ab Epheſino I., Dioſcorus à Chalcedonenſi irreparabilem damnationem retulerunt, Act. 3. Chalced. & relat. ejuſdem Synod. ad Leonem Magnum. Photius autem ita ſe geſſit: nam Act. 5. inquit ſe invitum trahi ad judicium, ac de multis interrogatus noluit reſpondere, Judiceſque contempſit: denuò interrogatus, ait: *Meæ juſtificationes non ſunt in hoc mundo*; ſpatiumque rebus ſuis conſulendi recuſavit. Act. autem 7. ait: *Vicariis autem* (nempe Apoſtolicis Legatis, & Sedium Patriarchalium) *rationem non præbemus*: aitque ulterius ad pœnitentiam invitatus ore Gregorii Syracuſani Antiſtitis ejuſdem Diſcipuli: *Ipſi pœnitentiam agant ſuper quæ deliquerunt*; ergò contumax, & contemptor cum ſociis ſuis fuit Eccleſiæ in Synodo Oecumenica congregatæ.

303. Quod ergò Synodus VIII. cum Photio veluti explorato invaſore Sedis alienæ ſe geſſerit, atque uti talem damnaverit, qui nec voluit, nec, ſi voluiſſet, poterat, quæ pro Ignatio faciebant, evertere, aut infirmare ſibi adverſantia, nullam Photio, ac Fautoribus ejus injuſtitiam intulit: juxta enim Leges Eccleſiæ proceſſit, reum plane convictum ordinariæ pœnæ adjiciens, ac Decreta Primæ Sedis, quam ipſimet imploraverant, non tumultuariè, ſed ſynodicè à Patribus agnita exacte adimplens.

SECTIO SECUNDA

Synodus Octava verè fuit Oecumenica. Patet hoc, quia ejuſdem univerſalitati nihil deeſt.

304. I. IMperator Baſilius Macedo pro turbinibus Eccleſiæ Orientalis pacandis hanc Synodum ab Adriano II. Romano Pontifice poſtulavit, ut colligitur ex Epiſtola ejuſdem Pontificis Act. 1. Synodi lecta: Romani autem Pontifices, petentibus Imperatoribus, minimè conſuevere Synodos tantum Nationales convocare, ad quas Apoſtolicos mitterent, ut præſiderent, Legatos, ut percurrenti Synodos in Oriente celebratas, & ab Auguſtis imploratas, Nicænam utramque, Conſtantinopolitanam, Epheſinam I., & II., Chalcedonenſem II., & III. Conſtantinopolitanam, liquido apparebit.

305. II. In omnibus Actionibus non minùs à Patribus, quam à Senatoribus Synodus hæc Oecumenica nuncupatur, in quam capita omnium Eccleſiarum convenerunt, & uti talem ipſam coram Imperatore, qui eam colligendam ſtuduerat Metrophanes Smyrnenſium Metropolita Act. 6. commendat. Act. vero 10. poſt editos Sacros Canones habetur terminus Synodi ab omnibus Patribus approbatus, his verbis: *Sancta, Magna, & Univerſalis Synodus, quæ per Divinam voluntatem*: idipſum pluries repetitur, & inter cæteras Ocumenicas, quas pro ſalute Eccleſiæ Auguſti celebrandas curarunt, hæc quoque, quæ ponitur numero octava, recenſetur; igitur fuit Oecumenica.

306. III. Synodum Oecumenicam fuiſſe, docet Patrum ex omni Orbe convocatorum amplitudo. Quantum enim ad Occidentales, coacta Synodo, Legatos Apoſtolicos, qui Sedis Apoſtolicæ, & Patrum Occidentalium nomine aſſiſterent, mittendo, Cuncti voluntate adſtiterunt, eo pacto, quo cæteris Oecumenicis Orientis Synodis dicuntur fuiſſe præſentes. Eodem etiam modo Præſules Alexandrinæ, Jeroſolymitanæ, & Antiochenæ Diœceſis per Legatos Patriarchales virtute adſtiterunt, cum præſentiâ ipsâ phyſicâ non poſſent, aſſenſum definitionibus Synodi præbentes: eoque magis iſtis præſentibus univerſalitas Synodi enitet, quia ipſi, utpote Saracenis in politicis ſubjecti, ſolo Romani Pontificis imperio, non verò Auguſti accedere potuerunt. Ex iis verò, qui Conſtantinopolitano ſubdebantur Patriarchæ, omnes quidem acciti ſunt: at pauci venerunt, quia pauci à labe Photii erant immunes; igitur ex parte convocationis Synodus hæc eſt univerſalis, & Oecumenica.

307. Motiva quoque ipſius celebrandæ ad univerſalitatem ſufficiebant. I. Extinctio hæreſis Iconomachorum, quæ denuo pullulabat. II. Condemnatio erroris, quem Photius ſuſcitaverat ad Ignatium vexandum, qui maximam Eccleſiæ perniciem poterat afferre, nempe in Homine duas Animas inveniri. III. Primatus Romani Pontificis, quem Photius evertere conabatur, ad quem ſtabiliendum Leo Magnus Chalcedonenſe coegit, à Dioſcoro concuſſum. IV. Reſtitutio Ignatii legitimi Patriarchæ, expulſio Photii prædonis, & adulteri, uti pro Athanaſio vindicando Julius I. Sardicenſem Synodum pariter Oecumenicam celebrandam curavit. Quæ omnia ſufficiebant ad

Syno-

Synodum Oecumenicàm colligendam, maximè ſtante Pontificis Romani voluntate, à cujus nutu pendet, Synodum eſſe Oecumenicam, cum ejus ſimplici beneplacito Synodus V., quæ titulum hunc non merebatur, aſſenſu Vigilii Romani Pontificis Juſtiniano Primo Auguſto morem gerentis, evaſerit nedum legitima, ſed in Oecumenicam quoque tranſierit.

308. Porro Synodum hanc à Sede Apoſtolica fuiſſe confirmatam, nedum Anaſtaſius aſſerit in ejuſdem præfatione, verum etiam elicitur ex hoc, quod in Profeſſione Fidei, quam olim Romani Pontifices emittebant, cujus formula reperitur in calce Tom.3. Concil. Par.2. ſec. poſter. Edit. Binian. inter Oecumenicas Synodos num. octavo Hæc numeratur: neque poteſt eſſe Florentina, ut Abrahamus Cretenſis in ſua interpretatione eructare auſus eſt: nam Profeſſio Fidei Synodum hanc Conſtantinopolitanam, non Florentinam appellat multo tempore poſteriorem: neque poteſt eſſe illa Photiana, quæ Schiſmatico illi Sedem Conſtantinopolitanam reſtituit: nam Pontifex initiandus in præfata Formula profitetur, ſe Decreta omnia velle ſervare, quæ in Octo Synodis Oecumenicis antecedentibus, & Prædeceſſorum ſuorum ſanctionibus continentur, quales ſunt Decretales Photii, ejuſque Sequacium damnativæ, ejuſque Patriarchatus everſivæ, à Nicolao I., & Adriano II. editæ. Synodus autem Octava has complectitur, hiſque præcipuè innititur, virtuteque ipſarum Photius fuit ejectus; ergò hæc non eſt Synodus à Photio pro ſui reſtitutione coacta.

SECTIO TERTIA

Solvuntur Objectiones contra primam partem Aſſerti.

309. OBji.I. Octava hæc Synodus errorem exploratum docuit, hęreſim Donatiſtarum ſapientem; ergò eſt illegitima. Conſeq. patet. Prob. ant. nam Canone 4. aſſerit, Photium numquam fuiſſe Epiſcopum; ejus ordinationes irritas omninò affirmat, & præcipit, Eccleſias ab eo dedicatas iterum conſecrari oportere: hic autem eſt error exploratus, cum Ordinationes, & Baptiſmus etiam ab Hæreticis in forma Eccleſiæ collatus validus ſit. Hinc Clemens Octavus Bulla *Sanctiſſimus*, apud Cherub. Tom. 3. præcipit, Orientales etiam Hæreticos, & ab Hæreticis ordinatos, ad Eccleſiam redeuntes abſolvi quidem à cenſuris, & ab irregularitate diſpenſari, non tamen denuò ordinari; ergò erravit Octava Synodus, aſſerens, Photium numquam fuiſſe Epiſcopum, & invalidas ejuſdem Ordinationes, atque Conſecrationes declarando.

310. Reſp. neg. ant., ad cujus probat. dico, majorem eſſe veram quoad licitam executionem, non verò quoad ordinis poteſtatem: Photius enim dici poterat poſt condemnationem non eſſe Epiſcopus, neque unquam fuiſſe, quia, tametſi fuerit ordinatus Epiſcopus, id contigit irregulariter, & Canonibus adverſantibus, adeoque nec licitè poterant ab eo conferri Ordines, nec ab eo recipi, neque recepti exerceri: ob quam rationem Formoſus Papa pronunciavit, à Photio nihil, niſi damnationem, dari potuiſſe, & quia irreparabilis omninò hæc

nò hæc fuit, nulla reſurgendi ſpe affulgente, uti contigit in Clericis degradatis, & ſolemniter depoſitis, propterea dicitur numquam fuiſſe Epiſcopus, & Juris fictione merus Laicus, & ſola Laica communione, ſi reſipuiſſet, donandus.

311. Idipſum de Sequacibus quoque Photii dicendum eſt: hunc autem eſſe legitimum ſenſum Octavæ Synodi, patet: nam Joannes VIII., qui Photium reſtituit, minimè ei præſcripſit ordinationem denuò recipere, ſed ſolummodo veniam in Synodo poſtulare, ex Epiſt. ejuſdem ad Baſil. Tom. 3. Concil. Edit. Binian. extante. Idipſum Ordinatis à Photio conceſſit Formoſus, dummodo, Libellis oblatis, pœnitentiam, & emendationem pollicerentur, ex Epiſt. ejuſdem ad Stylian. Cæſareæ Euphateſiæ Antiſtitem, tom. 3. cit. extante. Quod autem Synodus præcepit, Eccleſias à Photio conſecratas denuò dedicari, nihil officit; cum Conſecratio caracterem non imprimat, adeoque uti mera cæremonia renovari poteſt, Eccleſia mandante, ſicuti à Gregorio Magno in quadam Eccleſia Romæ ab Arianis Epiſcopis ſacrata renovata eſt, teſte Baron. ad annum Chriſti 591.

312. Obji. II. Nemo Judex eſſe poteſt, & Pars in eodem judicio, ex Innoc. III. Cap. *Ex parte* de Verbo ſignif., nec diſſentit Jus civile L. *Et hoc Tiberius* ff. de Hæredit. Inſtit.: at in Octava Synodo iidem fuere Judices, & Partes, nempe Legati Adriani II. Romani Pontificis, de cujus ſimul, & Nicolai I. judicio in cauſa Photii controvertebatur, an rectum fuiſſet; ergò illegitima fuit Synodus.

313. Reſp. Majorem eſſe falſam in cujuſcumque generis Principe Supremo, ſive Monarca ſit, ſive Reſpublica, alioquin daretur

proceſſus in infinitum; neque unquam auditum eſt, Principem offenſum in jus vocari à delinquente, quaſi ab eo nequeat veluti parte coerceri.

314. Cæterum min. neg. In Octava enim Synodo Romanus Pontifex non erat Pars, ſed Judex ſolummodo, cujus judicium minimè in controverſiam vocabatur, & ab ipſomet Photio ante fuerat agnitum; ipſum quippe imploravit, ut Patriarchatum ſuum, quem caducum ipſemet agnoſcebat, authoritate Petri ſuprema firmaret; ſed Norma unica fuit Eccleſiaſtici Judicii inter Photium, & Ignatium: idcircò enim Synodum illam Baſilius Imperator collegit, ut Decreta Nicolai I., & Adriani II., quæ à Photio, & Michaele Auguſto, nedum minimè impleta, ſed contempta ſuperbè fuerant, executioni mandarentur. Neque alia ratione Adrianus II. Synodum conceſſit, ex ejus Epiſtolis Legatorum directricibus Act. 1., & 7. perlectis. Nec duo tribunalia ſunt Pontificis, & Synodi, ſed idem; nempè Romanus Pontifex ex ſemetipſo, & idem cum Synodo ſententiam ferens.

315. Objì.III. Ignatius in hac Synodo nedum à Legatis Apoſtolicis, verum etiam à Patribus Synodi, veluti legitimus Patriarcha ad ſuffragandum fuit admiſſus, & veluti talis agnitus, & ſummis amoris, ac venerationis ſignificationibus affectus, adeout Epitimium lapſis tribuendum fuerit ipſi commiſſum. Photius verò tamquam Reus, & ut Invaſor Epiſcopatus habebatur, & tractabatur: hoc autem videtur injuſtum, & perſonarum acceptionem apertiſſimè ſapere, cum de legitimitate Patriarchatus Ignatii controverſia verteretur, eumque variorum criminum Photius accuſaſſet; ergò malè, & injuſtè, ac tyrannicè Synodus proceſſit; ergò illegitima fuit.

316. Reſp.

316. Reſp. conc. maj, & neg. min. Quamquam enim Photius litem de Patriarchatus Ignatii validitate moviſſet, ipſique crimina objeciſſet, ob quæ repelli debuerat, adhuc tamen Ignatius, cum duodecim circiter annis pacificè in Throno Conſtantinopolitano Sacro ſediſſet, nec Dignitatem abdicaſſet, ejuſdem poſſeſſione fruebatur, atque in ea detineri debuit, donec oppoſitum ab Adverſario oſtenderetur, quod utique in Synodo fieri debebat à Photio Actore: proindeque ipſi Ignatio Legati Apoſtolici, Patreſque Synodi honores debitos tribuebant. At de Photio conſtabat, illegitimè Thronum invaſiſſe, cum Laicus eſſet, & præter ordinem Sacris fuiſſet initiatus; præſumebatur ergò Invaſor, & Lupus, donec oppoſitum oſtendiſſet, quod utique in Synodo faciendum erat, nec adhuc fecerat; ſicuti adhuc non probaverat, impetraſſe diſpenſationem, Patriarchatum adverſis Canonibus obtinendi; neque crimina Ignatio objecta, & Nicolao quoque Papæ impudenter impacta, vera eſſe adhuc convicerat, Seque minimè calumniatorem probaverat, aut ab aliis delictis, quæ ipſi imputabantur, oſtenderat innoxium; nec ſperabatur ab eo poſſe fieri, adeò improbitas ejus notoria cenſebatur; idcircò cum eo veluti Laico, ac Prædone alienæ Sponſæ actum à Patribus eſt.

317. Obji. IV. Cauſa Photii minimè fuit examini ſubjecta: nam præter Libellorum porrectionem, quam Romana Sedes exigebat, ne accuſati Schiſmatici cenſerentur, & lectionem Nicolai I. Epiſtolarum, & Adriani II., nihil aliud Patres videntur præſtitiſſe, eas veluti regulas Judicii faciendi ſupponentes: hoc autem non eſt cauſam examini ſubjicere, ſed ſupponere judicatam, quod iniquiſſimum eſt, &

contra morem præteritorum Conciliorum, à quibus Dioſcori, Neſtorii, & Aliorum cauſæ fuerunt diſcuſſæ, tametſi authoritas Primæ Sedis tangeretur; ergò hæc Octava iniquè ſe geſſit.

318. Reſp. neg. maj. ut ex corpore Quæſtionis perſpicuum eſt. Quod verò Nicolai, Adrianique Epiſtolæ agendorum Regulæ fuerint, mirum non eſt, cum in cæteris Orientalibus Conciliis idipſum fuerit ſervatum: hinc Hæretici cenſerentur eiſdem ſubſcribere renuentes, ut in Chalcedonenſi apparuit Act.4., ubi Patres clamarunt: *Qui non ſubſcribit Epiſtolæ Leonis, Hæreticus eſt*. Neſtorii verò, & Dioſcori cauſam Patres quidem agitarunt, ſed Pontifice volente, ac dirigente per Legatos, & inſtructionem ſuam ante præmiſſam.

319. Alio quoque ducti motivo Patres Octavæ Synodi Epiſtolis præfatis, veluti regula uſi ſunt: quia nimirum in illis diſtinctiſſimè quid in cauſa Photii actum fuerat; quæ fundamenta pro ſui defenſione proponebat; quibus monitis à Sede Apoſtolica præventus, & omnia cauſæ merita continebantur: nec ea vocare in controverſiam poterant, multis, qui teſtari poſſent, præſertim Imperatore, ejuſque Patritiis viventibus, rerum, uti acciderant, optimè conſciis.

320. Obji.V. Photius, & ejuſdem Sequaces inauditi damnationem retulerunt; ergò Judicium Synodi illegitimum, & iniquum fuit. Conſeq. patet: Reus enim audiri in defenſionibus debet, vel ipſemet phyſicè præſens, vel ſaltem moraliter per Advocatum ſuum, ipſo jure naturali dictante, legeſque omnes tam civiles, quam Eccleſiaſticæ præſcribunt. Ant. autem conſtat Act.6. in qua Legati Apoſtolici nec canonicè illum citare, nec audire voluerunt,

runt, utpote ab Eccleſia Romana damnatum, ſed permiſere tantum, à Laicis vocari, ut Libellum exhiberet Pœnitentiæ. Ingreſſo autem Synodum, non fuit dictum, ſicut Dioſcoro, ut redderet rationem, quare damnari non deberet; ſed interrogatus tantummodo fuit, an Decreta Summi Pontificis amplecteretur? Nec aliud Apoſtolici Legati protulerunt, niſi: *Admonemus eum, ut procidat Sanctæ huic Synodo, & inclinet cervicem ſuam Sanctiſſimo Patriarchæ Ignatio Pontifici ſuo ad pœnitentiam, & efficiendum membrum Sanctæ Eccleſiæ, ad ſe ſociandum Sanctæ Chriſtianorum communioni, uti mos eſt Fidelium Laicorum.*

321. Idipſum cum Sectatoribus Photii actum eſt, nam communionis Photii Epiſcopos, nempe Zachariam, & Theophilum nolebat Synodus audire, exclamans: *Sit portio Theophili, & Zachariæ cum Photio*: Quod quidem adverſari Juſtitiæ, ipſemet Bahanes Patritius agnovit Act. 4., & nihilominus nil aliud ipſis, præter lectionem Epiſtolæ Nicolai I., conceſſum eſt, & Act. 6. idipſum petentes, nihil aliud, quam rigidam Imperatoris objurgationem, retulerunt; ergò nec Photius, nec ejuſdem Aſſeclæ in ſuis defenſionibus fuerunt auditi; adeoque &c.

322. Reſp. neg. ant.; conſtat enim Photium à Sancta Synodo fuiſſe accerſitum: Act. enim 5. dixerunt Apoſtolici Legati: *Interrogetur, ſi deſideret venire in Sanctam, & Univerſalem Synodum hanc?* Ex parte verò Synodi miſſi ſunt, qui flagitarent ab illo; *Vis venire in Sanctam Synodum, an non? Si dixerit, quia nolo, interrogate eum, Quare?* Rogabatur autem profectò, ut jura ſua propugnaret, quæ ſi vera extitiſſent, & inconcuſſa, Patres utique aliud decreviſſent; eoque magis poterat

quæ pro ſe faciebant in medium proponere, quia Senatus, & Palatini favebant ipſi, & libentiſſimè aliquid, quo ſe purgaret, audiſſent, ut patet ex vehementi hortatione Patritii Bahanis, qua ipſum urgebat, ut coram Synodo fundamenta ſua produceret, ſeque tueretur, uti Sancta Synodus cupiebat, & propterea citationem ſecundam tranſmiſit, ut quia ſponte venire recuſabat, accederet invitus, ut patet Act. 5.

323. Legati quidem Apoſtolici ſe in eo audiendo aliquantiſper difficiles oſtenderunt: non quia vellent eum damnare indefenſum, ipſum quippè pluries interrogarunt, an Decreta Patrum, & Romanorum Pontificum, qui eum damnaverant, reciperet: qua interpellatione ipſum profectò urgebant, ut ſe defenderet, adducendo validas rationes, cur non reciperet; vel ſi admitteret, eas ſibi minimè oſtenderet adverſari: ſed quia cenſebant, in re notiſſima nullum adeſſe locum defenſioni, ſolumque remanere, ut veniam à Sancta Synodo humiliter poſtularet: quod ergò aut mutus taceret Photius, aut nihil ad rem adduceret, non defectui Sanctæ Synodi tribuendum eſt, ſed aut obſtinationi ejuſdem in ſenſu ſuo perſiſtentis, aut confuſioni criminum ſuorum, quibus nulla ſubeſſet legitima excuſatio, ut optimè Bahanes Patritius animadvertit, qui Act. 6. *Nos, inquit, tenemus, quia confuſione, & metu depreſſus deſipis, neſciens quid dicas.*

324. Quantum ad Socios, & Sectatores Photii attinet, eos nequaquam fuiſſe auditos, evidenter falſum eſt, cum Act. 6. Zacharias Chalcedonenſis Antiſtes pro Photio, Seipſo, & Sociis fervidiſſimè declamaverit, cujus argumenta Metrophanes Smyrnenſis Metropolita pleniſſimè diſſolvit. Quia verò Zacharias habere

pro

pro ſe Canones Apoſtolorum, & Synodorum jactitabat, invitatus eſt, ut eos produceret, quod tamen minimè fecit, quia revera non poterat.

325. Et profectò quomodo intelligi poteſt, Sedem Apoſtolicam, quæ unum ex Legatis ſuis prævaricatorem, quia abſens erat, damnare noluit, & ſententiam adverſus Gregorium Arbeſtam Syracuſanum Præſulem latam adhuc ſufficienter auditum ſuſpendit, voluiſſe tunc rigore præcipiti adverſus ipſaſmet conſuetudines ſuas coram Orbe univerſo, & Imperatore, contra Photium, ejuſque Sequaces inauditos animadvertere, ut ipſemet Nicolaus Epiſt. ad Clerum Conſtantinop. Act. 7. Oct. Syn. lecta notavit? Verum eſt utique, Epiſcopos præfatos photianos ab Imperatore flagitaſſe in Synodo hac, ut ipſis liceret teſtes adducere, quibus conſtaret, ipſos, & Photium veluti legitimos Epiſcopos à Nicolao fuiſſe admiſſos: at hæc nimia erat impudentia, cum notorium eſſet, Legatos à Nicolao non ad approbanda, quæ facta fuerant, ſed inſpicienda, & inde referenda Pontifici, miſſos fuiſſe, & hoc ſcire ad Pontificem pertinebat, uti Supremum Eccleſię Principem; ipſo ergo publicis literis teſtante, Se Photium, & Zachariam, Alioſque ab eo miſſos minimè ut Epiſcopos recepiſſe, quis eidem poterat fidem denegare, cum Supremo Principi teſtimonium de re propria ferenti, irrefragabiliter ſit credendum?

326. Et quidem nemo prudens cenſuerit, Nicolaum Virum graviſſimum, Græcorum quoque laudibus commendatum, adeo pueriliter egiſſe, ut, ſi Photium, ejuſque Legatos, uti veros Epiſcopos Romæ publicè ſuſcepiſſet, oppoſitum publicis literis ad Auguſtum, ad Pho-

tium, ad Ignatium, ad Clerum Regiæ Urbis, ad Orbis Epiſcopos omnes retuliſſet, & quidem uniformi adeò conſtantia, ut odium propterea Imperatoris in ſe converterit?

SECTIO QUARTA

Solvuntur Argumenta contra ſecundam partem Aſſerti.

327. OBji. I. In Actis nulla legitur omnium Orbis Epiſcoporum convocatio, aut indictio, ſive à Baſilio Auguſto, ſive ab Adriano Romano Pontifice edita, cum Baſilius ſolum Synodum petierit pro Schiſmate Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ tollendo, ex Epiſt. ejuſdem ad Adrianum, quod quidem eventu comprobatum eſt; in exordio enim ſui ſolos Apoſtolicos Legatos, & Apocriſarios Sedium Patriarchalium, & Ignatium Regiæ Urbis Antiſtitem habuit preſentes, & Act. 12. fuerunt admiſſi Epiſcopi duodecim tantum communionis Ignatii, & in fine ſolummodo numerum centeſimum attigerunt; ergò non fuit Oecumenica.

328. Reſp. neg. conſeq. Etſi enim expreſſa non legatur convocatio Patrum omnium univerſi Orbis, habetur tamen implicita, & virtualis, cum Sedes Patriarchales minimè Legatos miſiſſent, niſi ad Synodum Univerſalem vocatæ fuiſſent, ad quam à ſolo Pontifice, & de ipſius voluntate ab Imperatore poterant acceſſiri. Quoniam verò hæc Synodus à ſeipſa, à Patribus, ab Imperatore Oecumenica ſemper appellatur, cenſendum eſt, hanc, & non purè Patriarchalem ab Imperatore fuiſſe ab Adriano poſtulatam, & convocatam.

329. Idcircò autem pauci adeò Epiſcopi in eadem

eadem numerantur, quia nemo ad Synodum admittebatur, niſi qui Libello Româ Conſtantinopolim tranſmiſſo ſubſcriberet: ii autem, qui Libello ſubſcribere renuebant, multiſſimi erant, Photii communione polluti, quorum tamen aliqui acceſſerunt, Libellum porrigentes, numerumque centeſimum expleverunt: neque numerus major, vel minor facit Synodum Oecumenicam, ſed aliæ rationes, quæ huic Synodo non deſuerunt.

330. Obji. II. Synodus VIII. præcipuè prò Ignatio in Patriarchatu firmando, & condemnatione Photii ſtabilienda, Eccleſiâque Conſtantinopolitanâ priſtinæ tranquillitati reſtituendâ fuit collecta: hoc autem non eſt motivum Synodi univerſalis, cum cauſa privata fuerit, peculiaris, non univerſalis Eccleſiæ; alioquin multæ aliæ Synodi, quæ ſimilia negotia tractarunt, uti fuit Synodus ſub Menna, & Hormiſda Pontifice, univerſales dicerentur, quod profectò falſum eſt; ergò hæc Synodus non fuit Oecumenica, & univerſalis.

331. Reſp. conc. maj. & ne. min.: namque cauſa privata poteſt dare motivum Synodo univerſali, ſi Eccleſiæ Summo Paſtori opportunum videatur, ex cujus arbitrio pendet, Synodum aliquam eſſe univerſalem, vel particularem. Profectò multæ Synodi Orientales, & Occidentales, quales videntur illæ, in quibus cauſa Pelagii, & Cœleſtii ventilata eſt, particulares fuere, tametſi de fide tractarent, ſummaque negotia evolverent: aliæ verò Oecumenicæ, ut Sardicenſis, & V. Synodus, in quibus tamen de Perſonis, non de Fide præcipuè actum eſt: & Quini-VI. Canones tantum condidit, non Dogmata tractavit, quam tamen Orientales ut Oecumenicam amplectuntur.

Po-

Potuit ergo Synodus VIII. eſſe univerſalis, etſi negotia tantummodo duorum Patriarcharum agerentur, quæ cum Eccleſiæ tranquillitatem tangerent, materiam Oecumenicæ Synodo præbere potuerunt.

CAPUT X.

Utrum Synodus, qua Photius fuit reſtitutus, legitima ſit, & Oecumenica?

332. IGnatio poſt aliquot annos Cathedræ vindicatæ è vivis erepto, cujus ſepulchrum, ob egregias ipſius virtutes, portenta, miraculaque decorarunt, quibus Eccleſia permota Apoteoſim illi inter Sanctos largita eſt, eumque propterea ut talem, non minus Latini, quam Græci venerantur, ambitionis antiquæ Photius nequaquam oblitus inhiare ipſi cœpit, machinaſque admovere, ut Urbis Regiæ Thronum denuò compararet. Spes eum nequaquam fefellit: Imperator quippe Baſilius, quem aſtutè ſibi Bonorum mærore conciliaverat, intimumque fecerat amicum, induxit, ut obtentu tranquillitatis, & pacis eum à Joanne VIII., qui Adriano II. ſucceſſerat, ejuſdem Ignatii in Cathedra Conſtantinopolitana Succeſſorem poſtularet, uti defacto, miſſo cum munificentiſſimis muneribus Oratore, Pontificem interpellavit. Auguſtiis undequaque Joannes præmebatur: ex una enim parte Saraceni Romana littora infeſtabant: ex alia verò Almæ Urbis Magnates eum moleſtiſſimè vexabant, nec erat qui adjuvaret. Hiſcè incommodis, Auguſti fretus auxilio quod pollicebatur, putans occurrere, Pontifex annuit precibus Imperatoris. Dirigit proindè Legatum

Pe-

Petrum Cardinalem, qui cum Eugenio Hoſtienſi, Pauloque Anconitano Epiſcopo, jam Conſtantinopolim miſſis, ob alia motiva legatione functuris, Synodo aſſiſtat, Photium ad communionem Eccleſiæ Romanæ admittat, eumque denuo in Throno collocet Patriarchali, appoſita conditione, ut in Synodo veniam erratorum, & miſericordiam poſtularet, polliceretur emendationem, neque Se in poſterum Provinciarum Bulgaricarum, quas Eccleſia Romana converſione illius Nationis, Nicolao I. regnante, comparaverat, regimini ullo pacto immiſceret.

333. Anno igitur Chriſti 879. apud Baron. tom. 10. Annal. cum Photius Epiſtolas omnes ad Se, ad Imperatorem, ad Clerum Conſtantinopolitanum, cæteroſque Patriarchas à Joanne datas, aſtutiſſimè habitas in poteſtate ſua corrupiſſet, Synodus hæc omnino infauſta actione prima incepta eſt, trecentis octoginta tribus Epiſcopis, ut dicitur, ornata; quos nulla, præter Chalcedonenſem, Synodus Orientalis enumeravit. Legitur ibi, Photium bis à Joanne Legatione viſitatum, cum duos priores Legatos Apoſtolicos habeamus, minimè cum ipſo ante Synodum communicaſſe, ex Epiſt. Joan. tom. 3. Concil. part. ult. cum annotationibus Binii: Joannes Eracleenſis Metropolita, Romanam Eccleſiam veluti omnium malorum fontem accuſat, Acta Nicolai, & Adriani reprehendit, extollit Joannem, ac finguntur Legati Apoſtolici in Synodo munera Photio præbere, quod in Epiſtolis Joannis minimè continetur habuiſſe in mandatis.

334. Act. 2. 16. Novembris celebrata, leguntur Epiſtolæ Joannis Papæ ad Imperatorem, & Photium ſcriptæ, corruptæ tamen, in qui-

ibus

bus Photius reſtituitur, abraſis conditionibus, quas Joannes appoſuerat. Irritantur Acta Nicolai I., & Adriani II.: extolluntur laudes Photii, quaſi Ignatii miſerantis. Referuntur Epiſtolæ Patriarchæ Alexandrini, Antiochiæ, & Jeroſolymorum laudes Photii continentes, & condemnationem VIII. Synodi.

335. Act. 3. 18. Novembris Joannis Romani Pontificis ad Eccleſiam Conſtantinopolitanam, ejuſque Epiſcopos recitata Epiſtola: carpitur, ut inutilis: Provinciarum Bulgariæ reſtitutio ad Imperatorem remittitur, & commonitorium Papæ, corruptum tamen, exponitur.

336. Act. 4. 24. Decembris fingitur adventus Legati Patriarchæ Antiocheni, & per literas etiam Jeroſolymitani aſſerentium, Vicarios Patriarchales VIII. Synodi fuiſſe Saracenorum Legatos, non Præſulum illorum, & alia ſimilia in VIII. Synodi depreſſionem ſcribuntur. Finguntu quoque Pœnitentes introduci, qui in præfata VIII. Synodo adverſus Photium depoſuerunt: quinque Canones conduntur veluti à Legatis Romanis prodeuntes. I. Provincias Bulgaricas Romano Pontifici addici. II. Nullum in poſterum Laicum ad Patriarchatum Conſtantinopolitanum extolli. III. Præſulem Regiæ Urbis ex ſolis Clericis aſſumi. IV. Synodum adverſus Photium celebratam reſcindi. V. Reſpuentes cum Photio communicare anathemate percelli.

337. Act. 5. Die 26. Januarii anni 880. celebrata fingitur Canon quaſi conſenſu Romani Pontificis editus, quo ſancitur, excommunicatos à Patriarcha Conſtantinopolitano Papam Romanum, & è contra cenſurâ percuſſos à Pontifice Romano Patriarcham Conſtanti-

nopo-

nopolitanum in ſui communionem admittere non poſſe: quo Canone omnimoda inter utrumque Patriarcham ſtatuitur æqualitas.

338. Inſuper, Photio poſtulante, ſancitum eſt, neminem ex Clauſtris ad Epiſcopatum venientem, eique valedicentem poſſe iterum ad Infulas vocari: pœnæ quoque ſtatuuntur adverſus ſæculares Magiſtratus quacumque ratione Antiſtitem vexare audentes.

339. Act.6. Die 10. Martii in Æde Imperatoris à Patribus Auguſtus Confeſſionem Fidei contra conſuetudinem exigit. Lecto Symbolo Conſtantinopolitano, ſancitur, ne quidquam, vel minimum ipſi addatur, oblique Latinos carpendo, qui particulam *Filioque* addiderant. Decretis his Baſilius Imperator, & Filii ſubſcribunt, etſi Photium in VIII. Synodo, cujus Decretis pariter una cum Filiis calculum appoſuerat, uti Virum improbum, & peſtiferum reprobaſſet.

340. Act. denique 7. ſolemni Ritu in Sanctæ Sophiæ Templo completa, Confeſſio Fidei Act. 6. approbata legitur, cui omnes Patres aſſenſnm præbuerunt, ſuperadditis adverſus variantes, aut quoquomodo immutantes, anathematiſmis.

341. Synodum hanc Græci Schiſmatici amplectuntur uti legitimam, & Oecumenicam. Marcus Epheſius, Nilus Rodienſium Metropolita, Theodorus Balſamon, & Alii. Videndum eſt, an ratione nitantur? Catholici verò nedum eam illegitimam, & minimè univerſalem cenſent, ſed nonnulli Doctiſſimi, ut Leo Allatius lib. de VIII. Synod. adverſus Robertum Ereigtonum Anglum, & Bellar. lib. 1. de Concil. cap. 5. de ipſa, an revera ſubſtiterit, vel potius fuerit efficta, vehementer ambigunt.

SE-

SECTIO PRIMA

Synodus, qua Photius fuit reſtitutus, nec legitima eſt, nec Oecumenica.

342. PRima pars patet: quia defuit huic Synodo legitima authoritas: quamvis enim Romani Pontificis imperio fuerit collecta, miſſis propterea, ut præſiderent, Apoſtolicis Legatis; non tamen ejuſdem Sedis, adeoque neque D. Petri Apoſtolorum Principis, & conſequenter nec ipſius Chriſti influxu ullo fuit proſecuta, aut legitimè terminata: nam in ea Sedis Apoſtolicæ Nuntii nihil apparent operati, quod præſidentiam indicaret; in nulla enim Actione leguntur primi, vel præſcribere facienda, vel primi Actis ſubſcribere: ſed omnia Photius agebat, ipſe ſemper primus loquebatur, ipſe Decreta Patribus proponebat ſtabilienda, ipſe ſeipſum ſemper extollebat, adeout in additione ad Octavam Synodum legatur: *In hac Pſeudo-Synodo Photius ipſe, non Legati Romani præſederunt. Imo, coacta Synodo, adveniſſe illi dicuntur, & à Photio ad Synodum admiſſi, contra Canones, contraque veterem omnium Generalium Synodorum conſuetudinem*; ergo Supremus Eccleſiæ Paſtor ei Synodo non præſedit; ergò &c.

343. II. Quia integra Synodi firmitas ex authoritate Sedis Apoſtolicæ profluit; adeoque valida nequit eſſe, niſi conditiones, quas illa præſcripſerit, ad unguem impleantur: idem quippe Chriſtus Dominus per Vicarium ſuum, & Synodum colligit, & eam, dum celebratur, dirigit, atque conſolidat: at Synodus hæc in Photio reſtituendo conditiones à Romano Pon-

Pontifice præſcriptas minimè implevit; Epiſtolæ enim incorruptæ, nempe Epiſt. 79. ad Baſil. Auguſtum, 201. 250. ad ipſum Photium, & commonitorium à Summo Pontifice Legatis traditum jubent, à Photio veniam erratorum, & miſericordiam in Synodo poſtulari, ac promitti emendationem, & Provinciarum Bulgaricarum plenum regimen Romano Pontifici reſtitui, adeout in ipſis amplius ſe nullo pacto audeat ingerere ſub pœna excommunicationis: iſtæ autem duæ conditiones minimè leguntur in Synodo impletæ: quantum enim ad primam, profecto non habetur venia à Photio poſtulata, ſed potiùs, quaſi innocens eſſet, impollutus, & ſegregatus à peccatoribus, uti legitimus ſedit Patriarcha, Epiſtolis corruptis, quibus loco eorum, quæ in ipſius redundabant, ignominiam, & crimina ſua indicabant, laudes, & encomia, quibus fingitur Joannes VIII. eum commendare, ſibique in authoritate facere æqualem, impudenter ſubſtituit, ut patet Act. 1. in qua hujuſmodi Epiſtolæ corruptæ leguntur, à quibus abſtulit quoque cenſurarum inflictionem, ſi ſecus feciſſet, & loco earum ponit ſolummodo juxta Sacros Canones objurgationem; ergò quantum ad hoc prima conditio à Joanne VIII. præſcripta minimè fuit impleta.

344. Secunda quoque conditio, nempè Provinciarum Bulgaricarum reſtitutio nequaquam in hac Synodo fuit impleta. Patres enim petitioni Summi Pontificis Act. 4. repoſuerunt, hujuſmodi redditionem minimè ad ipſos pertinere, ſed ad Imperatorem, cui Provinciarum diviſio incumbit; neque ob finem hunc Synodum fuiſſe collectam, uti ex Actis Vaticanis, & Columnenſibus habetur, apud Baron. ad an.

Chri-

Chriſti 879. Idem judicium quoque de commonitorio ferendum, quod à Litteris ipſis genuinis fuiſſe diverſum, nulla permittit veriſimilitudo.

345. III. Synodus hæc tota inſudat in evertenda Octava ſub Adriano II., & Baſilio Auguſto adverſus Photium celebrata, cujus Decreta revocat, ac deteſtatur, ut patet Act. 5. at nullam authoritatem ad hoc efficiendum habuit, cum Joannes VIII. Legatis ſuis ſolummodo authoritatem tribuerit Photium reſtituendi, non verò Synodum Octavam infirmandi; ergò &c.

346. Quod verò hujuſmodi mandatum in Litteris ad Photium, & in commonitorio contentum, Acta omnia in Octava Synodo, & in ea, quam Adrianus II. celebravit adverſus eumdem, revocandi, in præfatæ Synodi Actis appareat, eximiam prodit Photii temeritatem Acta publica, atque documenta impudenter adeò coram iis quoque corrumpentis, qui doli, mali, ac fœdifragæ inſolentiæ eum poterant arguere.

347. Nec ſanè, præſcindendo etiam à vitiatis Epiſtolis, ullo pacto credendum eſt, Joannem Anteceſſorum ſuorum Nicolai I., & Adriani II., multò autem minus Synodi Oecumenicæ, quam, rogante ipſomet Imperatore, poſtremus iſte Pontifex collegerat, Decretis, aut validitati voluiſſe derogare, & approbare Pſeudo-Synodum, privilegia, Primatumque Romani Pontificis oblique impetentem, quem Anteceſſores omnes Romanæ Eccleſiæ Præſules adeò fervidè ſemper ſuſtinuerunt: maximè quia Baſilius Imperator irritationem VIII. Synodi, & Actorum Nicolai, atque Adriani deletionem minime petebat, ſed ſolummodo eje-

ctum Photium, extincto jam Ignatio, reſtitui, quem falsò exponebat, à Fidelibus communionis Ignatii, atque Methodii ad Inſulas poſtulari.

348. Propterea nemo ex ſubſequentibus Pontificibus eam ratam habuit: Joannes enim Octavus, cum ejuſdem eventum, & Legatorum ſuorum prævaricationem audiſſet, coram Populo, & Clero, aſcenſo Ambone, ſumptiſque Evangeliis, anathema contra Photium ſolemniter pronunciavit, teſte Formoſo Papa Epiſt. ad Stylian. Cappadociæ Euphateſiæ Archiepiſcopum. Ut verò mala, quæ ex Pſeudo-Synodo celebrata emerſerant, repararet, Marinum Romanæ Eccleſiæ Diaconum, olim ad Synodum VIII. Legatum, Conſtantinopolim miſit virum Sacerdotali conſtantia inſignem, Acta Synodi Photianæ infirmaturum, ex Epiſt. Steph. VI. ad Baſil.: undè tantum abeſt, Joannem VIII. Photio faviſſe. Nec quiſquam ex ſubſequentibus Pontificibus, Marino, Adriano III. Stephano VI., aut Aliis quibuſcumque inveniri poteſt, qui Synodum hanc approbaverit.

349. IV. Tandem Synodus hæc oſtenditur nulla, & illegitima ex Patribus, qui illi adfuerant, quos Photius jactabat fuiſſe trecentum, & octoginta tres; aut enim Photii communione polluti erant, & hi profectò legitimam Synodum componere nequaquam poterant, utpote depoſiti, atque excommunicati à Synodo Octava irreparabili damnatione; aut Methodii, & Ignatii communionis erant: at hi pauciſſimi numerantur, neque centenarium numerum excedebant.

350. Si dicatur, excommunicatos, & depoſitos ex gratia Joannis Octavi fuiſſe admiſſos; evani-

evanidum, & ridiculum commentum eſt: etſi enim rogatus ab Imperatore Pontifex, nedum Epiſcopos, & Clericos, verum etiam Laicos prævaricatores clementer abſolverit, eos tamen tali munere donavit, ſi pœnitentes fuiſſent, & cuperent abſolutionem: at neque Photius, neque Epiſcopi ipſi adhærentes ullo pacto pœnitentiam ullam oſtenderunt: imò ſuperbia adeò enormi tumuerunt, ut hujuſmodi Indultum reſpuerint, & propterea Photius ab Epiſtola Joannis omne, quod ſonabat Juriſdictionem, & Poteſtatem, abſtulit, ut patet ex Epiſt. corrupt. in tom. 3. Concil. extan.; ergò cum impænitentes eſſent, in illis ea ineptitudo erat, quæ ante manebat, nempè depoſitio, & cenſura; adeoque &c.

351. II. quoque pars eſt perſpicua: nam Præſidem Univerſalem nequaquam habuit: Legati quippè Apoſtolici minimè ad præſidendum fuere admiſſi, ſed vix ad ſuffragium ferendum: Photius autem, qui eo munere functus eſt, Eccleſiæ Univerſalis nequaquam Paſtor erat; ſed admiſſo, eum legitimum fuiſſe, Eccleſiæ quidem Conſtantinopolitanæ, aut Orientali præerat, non Univerſali; adeoque nec præſidere poterat Synodo Univerſali.

352. Rurſus hujuſmodi Synodus à Joanne Octavo, qui eam precibus Baſilii Auguſti conceſſerat, minimè eam univerſalem, ſive in litteris ad Auguſtum, ſive ad Clerum, ſive ad Photium, aut in Commonitorio etiam corrupto appellat; ergò non fuit Univerſalis, ratio enim Oecumenici in Synodis ultimatè in voluntatem Primi Jerarchæ reſolvitur, eam tali titulo decorantem.

353. Ulterius: Reſtitutio Photii Patriarchatum ſecunda vice adipiſcentis Synodum Oecu-

Oecumenicam minimè requirebat : non enim de ejuſdem dignitate, ut in Synodo VIII. contigit, diſputandum erat, Ignatio controverſiam movente; ſed mere ipſi indulgendum, ut eam, Sede Apoſtolica largiente, reaſſumeret, venia in Synodo petita; ergo ſicuti nulla cogebat neceſſitas, ita nec veriſimile videbatur à Sede Apoſtolica Synodum Oecumenicam ad finem hunc fuiſſe conceſſam.

354. Denique ad Canones in eadem conditos Synodo Oecumenica minimè opus erat; ſecundus enim præſcribens, Epiſcopos Monachos effectos ad Inſulas denuò aſcendere non debere, Univerſalem Synodum non exigebat, cum ſufficerent Nationale, aut Patriarchale, aut Romani Pontitificis decreta. Tertius verò, qui videtur alicujus conſiderationis, quo ſancitum eſt, Patriarchas, & Epiſcopos carceri minimè mancipari, aut verberibus affici, in Oct. Synodo æquivalenter Can. 21. præventus eſt.

355. Decretum autem de nulla, vel minimâ particula Symbolo addenda, jam ab Epheſino I., & Chalcedonenſi editum erat. Cætera motiva, nempè tranquillitatis Eccleſiæ, & alia ſimilia ab ipſiſmet Photianis veluti ſupervacanea rejiciebantur, auſu temerario addentibus, eam Synodum ad pacandos Eccleſiæ Romanæ turbines, fuiſſe collectam, cum numquam auditum ſit, operâ Orientalium, Occidentalium tumultus fuiſſe ſedatos, benè verò è contra, ut vel leviter Hiſtoriâ imbutus Eccleſiaſticâ animadvertet.

SE-

SECTIO SECUNDA

Solvuntur objecta contra primum Aſſertum Puncti ſecundi.

356. OBji. I. Ob reſtitutionem Ignatii Synodus Octava collecta fuit, & legitima cenſetur; ergo etiam illa, quæ reſtituit Photium, cum uterque fuerit legitimus Patriarcha, uterque dejectus, & uterque reſtitutus à Sede Apoſtolica.

357. Reſp. neg. conſeq. nam ea, quæ pro reſtitutione Ignatii celebrata eſt, à legitima nedum Poteſtate fuit collecta, nempè Adriano II., ſed etiam legitime proceſſit, eadem Suprema Petri Poteſtate dirigente, atque confirmante, legeſque ſanctiſſimas pro Fidelium utilitate condente: Photiana verò, etſi ſacra Joannis VIII. eam authoritas coegerit, non tamen proſecuta eſt omnia, Photio, ejuſque Sectatoribus depoſitis, atque excommunicatis irregulariter peragentibus, Apoſtolica majeſtate, mandatiſque contemptis, atque idcircò Petri Apoſtolorum Principis, nedum calculo minimè approbata, ſed poſitivè rejecta.

358. Obji. II. Unio Eccleſiæ Orientalis ſciſſurâ laceratæ legitimæ Synodo motivum præbere potuit, ut contigit in Octava Synodo, quæ diſcordias ejuſdem compoſuit ob Schiſma Photianorum exortum; ergò potuit etiam præbere motivum alteri legitimæ Synodo pro unitate Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, aut inducenda, aut conſervanda.

359. Reſp. Potuiſſe quidem ob motivum allatum Synodum legitimam celebrari: at malitia [illegible], ejuſque Sequacium, qui Roma-

num

num Pontificem fraude deceperant, minimè contigiſſe, ſed potius oppoſitum; ſedente etiam Photio in Throno Patriarchali, quietem, quam per Ignatium Eccleſia illa comparaverat, amiſit, eàmque, cum revera Ignatii, Methodiique Sequaces eidem Photio minimè adhærerent, veluti lupo violenter intruſo, non Paſtori legitimè introducto, nequaquam fuit adepta: ipſe verò non ovibus colligendis, uti eum Joannes Octavus ſapienter admonebat, ſed diſpergendis inſigni crudelitate vacabat, Ignatii, Methodiique communionis Participes acerbè perſequendo, ab Ignatio ſumme devius, qui offenſores ſuos in ſpiritu lenitatis paternè complexus eſt.

360. Obji. III. Synodus hæc Canones edidit Eccleſiæ utiliſſimos, ambitionem quippè, iis conditis, Paſtoratum perquirentium radicitus evellebat, atque ſummam erga Præſules inducebat venerationem, & periculis Fidei occurrebat, ejuſdem Symboli integritate ſervata; ergò fuit legitima.

361. Reſp. neg. conſeq. Ad hoc enim, ut Synodus ritè celebretur, non ſufficit Canones optimos efformare: hos enim Ariani quoque, aliique Hæretici ſanctiſſimos excogitarunt: ſed requiritur legitima Poteſtas, ac recta intentio, quarum utraque Synodo huic defuit: Poteſtas quidem; nam hæc à Romano Pontifice Legatis ſuis erat tributa, non autem à Photio, qui veniam erratorum in ea poſtulare debebat, & caducam per ipſos dignitatem firmare: Recta intentio; cum ejuſdem unicus fuerit ſcopus Sedem Apoſtolicam deprimendi, Conſtatinopolitanam extollendi, Photium declarandi innoxium, reum Ignatium, & Romanos Pontifices, qui ejuſdem innocentiam propugnarunt,

à recto tramite Juſtitiæ, Veritatiſque declinantes, ac propterea hujuſmodi Synodi zeloſi Orthodoxi numquam adhæſerunt, apertèque adverſus JoannemOctavum, qui Photium in ſtatum priſtinum reſtituerat, reclamarunt.

SECTIO TERTIA

Solvuntur objecta contra ſecundam partem Aſſerti Puncti ſecundi.

362. OBji. I. Summus Pontifex pro hujuſmodi Synodo celebranda, Baſilio Auguſto, & Photio petentibus, tres Legatos miſit, uti miſerat Adrianus II. ad Synodum VIII.; ergò ſicuti illa cenſetur Oecumenica, ita & iſta cenſenda eſt.

363. Reſp. neg. conſeq. Non enim præciſa Legatorum Sanctæ Sedis miſſio Synodos facit Oecumenicas; cum in Primitiva Eccleſia, & Sæculis ſubſequentibus pluries ad Synodos quoque Nationales, aut Provinciales Legati Apoſtolici mitti, ut eiſdem præſiderent, conſueverint, uti de Oſio Synodo Alexandrinæ, Gangrenſi, Aliiſque Præſidente legimus ſub Silveſtro I., quas tamen novimus minimè fuiſſe Oecumenicas; ſed voluntas quoque Pontificis, aliæque cauſæ requiruntur, quæ quidem huic Synodo defuerunt: at non defuerunt in Octava, ut in corpore Quæſtionis oſtenſum eſt.

364. Obji. II. Synodum hanc Sedes Patriarchales, prչter Romanam, non quidem per ſe, ſed per Legatos decorarunt, ut patet Act. 2. de Sede Alexandrina, & Jeroſolymitana, & Act. 4. de Sede Antiochena; ergò quantum ad hoc Oecumenica dicenda eſt. Numeros quoque Patrum magnus fuit, nempe 383.; ergò ſicuti

Octa-

Octava Synodus Oecumenica dicitur, etſi ejuſdem Patres vix numerum centenarium attigerint; ita hæc multò fortiùs eumdem titulum promeretur, Patrum numero longè florentior, quorum nomina, teſte Baron. ad an. Chriſti 879., Act. 1. deſcribuntur; ergò hęc quoque Photiana Synodus Univerſalis, & Oecumenica dici poteſt.

365. Reſp. admit. grat. ant., de quo Graviſſimi Doctores magnopere dubitant, ſuſpicantes, hæc omnia fuiſſe conficta, uti novimus Acta quoque arte veteratoria efficta fuiſſe Synodi imaginariæ adverſus Nicolaum, & Ignatium efformatæ: Nego conſeq. Non enim ex his præcisè titulis Synodus aliqua fit Oecumenica, cum Synodum V. nemo facit Oecumenicam, niſi poſt Apoſtolicam confirmationem. Itaque nec numerus Patrum, qui ſemper in Synodis etiam Oecumenicis fuit inæqualis, nec Sedium Patriarchalium ſuffragium, quo plures Synodi minimè Oecumenicæ præfulſerunt, ut Synodus ſub Menna, hujuſmodi titulum inducit; ſed Apoſtolicæ Sedis voluntas, qua factum eſt, Synodum Conſtantinopolitanam Primam, aliundè ſolummodo Nationalem, evadere Univerſalem, Damaſo I. conſentiente cum Occidentalibus ſuis.

366. Obji. III. Synodus Octava ob reſtitutionem Ignatii, & Schiſma Orientalis Eccleſiæ inde exortum exſcindendum, collecta, Oecumenicæ titulum meruit; ergò etiam hæc ob eadem motiva eamdem prærogativam meretur.

367. Reſp. Synodo Octavæ ob alia quoque motiva hujuſmodi titulum congruiſſe, nempe ob extinctionem omnimodam erroris Iconomachorum reviviſcentis, ac eradicationem pravæ opinionis à Photio diffuſæ, Animas ſcili-

cet plures in Homine exiſtere, quàm, utpotè Eccleſiæ Univerſali noxiam, oportuit in Synodo Oecumenica damnari. Cæterum etiamſi ob ſolam Ignatii reſtitutionem fuiſſet convocata, poterat adhuc motivum habere ſufficiens ad Univerſalitatem: nam de Ignatio conſtabat ante apud omnes, eum fuiſſe legitimum Patriarcham, ob crimina ſolummodo perperam oppoſita dejectum: & propterea, ut ejuſdem innocentia ab improbis hominibus maculata priſtino nitori reſtitueretur, oportuit Synodum Oecumenicam colligi, tametſi non eſſet abſolutè neceſſaria. De Photio autem conſtabat, non intraſſe per oſtium ad Regiæ Urbis Prælaturam, juſtèque fuiſſe depoſitum: ad ejus ergò reſtitutionem, quæ mere gratioſa erat futura, atque in ea ſolummodo Lapſi ad pœnitentiam erant recipiendi, Synodo Oecumenica minimè Pontifici viſum eſt opus eſſe, ſed ſufficere Patriarchalem.

SECTIO QUARTA

Ponuntur quædam Corollaria, Græcique hortantur Schiſmatici, ut ad unitatem Eccleſiæ Catholicæ redeant, ſequentes Ignatium, Photium verò reſpuentes.

368. Ex hactenus deductis apparet, quam injuſtè Græci Heterodoxi Octavam Synodum rejiciant, profectò, ſive Decreta ſpectemus, ſive Ignatii reſtitutionem hominis innocui, ſive Photii expulſionem, omni veneratione digniſſimam.

369. Liquet quoque, Synodum hanc Photianam malè uti legitimam, atque Oecumenicam recipi, in qua tot iniquitates patratæ ſunt, & ba-

& baſis æterni Schiſmatis à vera Dei Eccleſia firmata.

370. Tandem ab ea diſcere deberent Græci, quem hominem ſequantur, lugendæ defectionis Authorem; Virum, quo deteriorem Ecclesia Dei numquam experta eſt, ſævitie Dioſcorum, Arium fraudolentiâ, tumore Neſtorium, artibus mentiendi, fallendique Manichæum ſuperantem; quem plures Summi Pontifices, & Sedes ipſę Patriarchales Orientis execratæ ſunt, quemque novimus in excommunicatione objiſſe, à qua neſcimus, an unquam fuerit abſolutus.

371. Pudere Græcos deberet ab Eccleſia Romana deflectentes, quam Ignatius Vir Nobilitate, Doctrinâ, Sanctitateque illuſtriſſimus impensè dilexit; quæque è converſo illum ſumma coluit veneratione, cujuſque tutelam tot Summi Pontifices immenſo labore, indefeſſa ſolicitudine ſuſceperunt; eumque cum Græcis deſcripſere in Cathalogo Sanctorum, cujus proinde memoria decimo Kal. Novembris ab utraque Eccleſia feſtivè celebratur, ejuſque Græcis nedum Orthodoxi, ut Manaſſes, Curopalates, Nicetas Paphlago, verum etiam Schiſmatici, ut Zonaras, veluti Hominis Sancti laudes extollunt, quas Viri clariſſimi Joannicius Eremita, Michael Syncellus, Metrophanes Smyrnenſis Metropolita, Theognoſtus Archimandrita, Aliique plures magnopere celebrarunt.

372. Quantum verò ad Schiſma pertinet operâ Photii excitatum; Photii quidem ſecunda depoſitione, & obitu extinctum eſt; ejus tamen ſemina remanſerunt, è quibus Schiſma denuò furore majori emerſit.

373. Nicolaus Myſticus, Romano Pontifici Sergio, eo quod ad quartas nuptias ob

inopiam liberorum Leonem Sapientem Auguſtum admiſiſſet, iraſci cæpit. Alii poſteriores Patriarchæ uſque ad Michaelem Cærularium à Romanæ quidem Sedis obedientia explicitè ne. quaquam deſciverunt; minori tamen, qua decebat, veneratione ſunt proſecuti. Præfatus verò Michael apertum contra Romanum Pontificem, ejuſque Eccleſiam bellum movit, datis ad Patriarchas Orientales literis ſeditioſis, quibus ad defectionem excitabantur: Leonis IX., qui pacis conſilia propinabat, Legatos Apoſtoſtolicos Umbertum Silvæ Candidæ Præſulem, & Federicum Archidiaconum ampliſſimos Cardinales, Petrumque Amalphitanum Archiepiſcopum nedum inurbanè rejecit, ſed lapidibus expellendos curavit impio ſtratagemate, cujus meminit Baron. ad an. Chriſti 1054.; necatique profectò fuiſſent, niſi Conſtantinus Monomachus obſtitiſſet.

374. Sequentes Pontifices pro Græcorum reductione pariter laborarunt; Gregorius IX. ad Germanum ſecundum Patriarcham Legatos miſit Minoritas, & Prædicatores cum Literis ſapientia refertis, quorum meminit Wadding. tom. 5. Annal. Ord. Min. ad an. Chriſti 1233. at, re infecta, diſceſſerunt: puduit quippè Græcos videri errantes, etſi in Synodo Ninphæ convictos.

375. Eadem molimina Urbanus IV., & Clemens IV. effecerunt; incaſſum tamen. Gregorius X. Synodum Lugdunenſem ſecundam, Oecumenicam, pro Græcis reducendis collegit, ad quam revera acceſſere, veritatemque amplexi ſunt, Schiſmate ejurato; modico tamen tempore in ſententia ſteterunt ad vomitum reverſi, Joanne Vecco olim Regiæ Urbis Antiſtite tantam inconſtantiam deteſtante, & in per-

ſpe-

ſpecta veritate perſiſtente, quam poſt acerrimas Diſputationes ibidem auditas agnoverat.

376. Idipſum in Florentino contigit, Orientali, atque Occidentali Eccleſia, præmiſſis accuratis Diſputationibus, in unum conveniente. Marcus tamen Epheſius hujuſmodi fœdus paulò poſt ſeditioſo ſermone diſſolvit, Græcoſque ad priſtinam contumaciam revocavit, in qua nunc quoque, paucis demptis, qui Orthodoxæ adhærent Religioni, immoti perſeverant.

377. Faxit Deus, ut Fratres noſtri Orientales calamitate ſaltem fracti, qua ſęviſſimo Turcarum Tyranno cervices ſubjicere compelluntur, addiſcant, quod nimia fœlicitate ſeducti dedidicerunt, unam ſcilicet eſſe Eccleſiam, cujus Caput viſibile à Chriſto Domino Romanus Pontifex Petri Apoſtolorum Principis Succeſſor ſtatutus eſt: hoc enim pacto ex utraque Eccleſia fiet unum Ovile, & unus Paſtor.

FINIS SECUNDÆ PARTIS.

INDEX

Tractatuum, & Controverſiarum, quæ in hac Secunda Parte Epitomes Manualis Miſſionariorum Orientalium continentur.

TRACTATUS SEXTUS.

De Sacramentis in Genere.

CAp. I. *An Legalium Obſervantia ſit permittenda?* Pag. 5.
Cap. II. *Utrum Sacramenta novæ Legis ſint Gratiæ effectiva, & quidem ex opere operato?* 22.
Cap. III. *Utrum ſeptem ſint Eccleſiæ Sacramenta, nec plura, nec pauciora?* 38.

TRACTATUS SEPTIMUS.

De Sacramentis in ſpecie.

CAPUT PRIMUM.

De Sacramento Baptiſmi.

SEctio I. *An Parvuli abſque Baptiſmo decedentes per Euchariſtiam à Matribus ſumptam ſalvi fiant?* 45.
Sectio II. *An Baptiſmus poſſit iterari?* 65.
Sectio III. *An validus, ac licitus ſit Baptiſmus, in quo ſicuti ter merſio, ita ter quoque Forma repeteretur?* 79.

Se-

Sectio IV. *An Forma, quâ Latini utuntur in Baptiſmate conferendo, legitima ſit?* 83.
Sectio V. *An Baptiſmus a quolibet miniſtrari queat?* 88.

CAPUT II.

De Sacramento Confirmationis.

SEctio I. *An Chriſmatio ſit de Baptiſmi eſſentia?* 95.
Sectio II. *In quanam actione conſiſtat Confirmatio, in Unctione ſcilicet, vel in Chriſmatis Confectione?* 101.
Sectio III. *Quinam ſit Confirmationis Sacramenti Miniſter?* 109.

CAPUT III.

De Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento.

SEctio I. *Utrum Euchariſtia in Azymo conſici debeat, vel Fermentato?* 116.
Sectio II. *An Vinum ex Uvis ſiccis dilutis expreſſum ad Sacri Calicis Conſecrationem ſit materia ſufficiens?* 139.
Sectio III. *Utrum ante Sacri Calicis conſecrationem Aqua Vino ſit miſcenda?* 146.
Sectio IV. *Utrum forma in Euchariſtiæ confectione a Græcis adhibita valida ſit, & legitima?* 154.
Sectio V. *Utrum Chriſtifideles enormibus implicati criminibus verum, dum communicant, Chriſti Corpus percipiant?* 166.
Sectio VI. *An liceat tam Laicis, quàm Sacerdotibus peccati mortiferi conſciis Euchariſtiam ſumere, Exomologeſi nequaquam præmiſſâ?* 169.

C A-

CAPUT IV.

De Pœnitentiæ Sacramento. 174.

SEctio I. *An Pœnitentia Chriſtiana ſit novæ Legis verum Sacramentum?* 175.

Sectio II. *Vtrum Confeſſio explicita peccatorum omnium ſit ad Pœnitentiæ Sacramentum neceſſaria?* 195.

Sectio III. *An conſuetudo Græcorum Acatholicorum exigendi ab Ordinandis atteſtationem Confeſſarii de idoneitate circa mores, ut vigore ejuſdem repellantur, vel admittantur, ſuſtineri valeat?* 211.

CAPUT V.

De Unctionis Extremæ Sacramento.

SEctio I. *An Extrema Vnctio ſit verum novæ Legis Sacramentum?* 221.

Sectio II. *Solvuntur quædam Quæſtiunculæ de Extrema Vnctione.* 229.

CAPUT VI.

De Matrimonii Sacramento.

SEctio I. *An Matrimonium conſummatum ſit indiſſolubile?* 231.

Sectio II. *Enodantur quædam Quæſtiunculæ de Matrimonio.* 245.

TRA-

TRACTATUS OCTAVUS.

De Reliquis Orientalium erroribus.

CApUT I. *An Perjurium quandoque ſit licitum?* 251.

Cap. II. *An Fornicatio ſimplex ſit lethale peccatum?* 256.

Cap. III. *An Imagines ſculpi licitè poſſint, ſicut pingi?* 261.

Cap. IV. *An ſint admittendæ Traditiones?* 271.

Cap. V. *An Canones Apoſtolici ſint Verbum Dei?* 292.

Cap. VI. *Utrum Concilium Epheſinum I. legitimum ſit, & Oecumenicum?* 301.

Cap. VII. *Utrum Chalcedonenſe Concilium legitimum ſit, & Oecumenicum?* 322.

Cap. VIII. *An Sexta Synodus ſit legitimum, & Oecumenicum Concilium?* 343.

Cap. IX. *An Synodus octava Oecumenica, & Sancta fuerit Synodus?* 362.

Cap. X. *Utrum Synodus, qua Photius fuit reſtitutus legitima ſit, & Oecumenica?* 398.

MAG 2005139

Digitized by Google

4=9=43=56